Bundel van de Commissie Middelen 2018-2022 van 14 oktober 2021

Agenda bijlagen

Agenda_Commissie_Middelen_14_oktober_2021

1 Opening en vaststellen agenda

2 Inspraak

Gelegenheid voor inwoners om zich tot de commissie te richten over geagendeerde en niet-geagendeerde onderwerpen die tot de competentie van de commissie behoren.

3 Z/21/397592 Vaststelling Meerjarenbegroting 2022-2025

De raad wordt voorgesteld de meerjarenbegroting 2022 – 2025 vast te stellen overeenkomstig het aangeboden ontwerp.

Portefeuillehouder: Nanne van Dellen

Dossier 2609 voorblad

1049222 Raadsvoorstel en -besluit vaststelling Meerjarenprogrammabegroting 2022-2025

1050821 Meerjarenbegroting 2022-2025

Behandelschema Meerjarenbegroting 2020-2023

RIB 2021-083 Septembercirculaire 2021

21-583 211014 Beantwoording TV 211012 LB vragen meerjarenbegroting 2022-2025

4 Rondvraag

De leden van de commissie kunnen vragen stellen aan de portefeuillehouders.

5 Sluiting

Zevenaar,
Namens de Agendacommissie,
Roelien Heemsbergen , commissiegriffier

Agenda Commissie Middelen 14 oktober 2021

Tijd	19:30 uur
Locatie	Raadzaal
Voorzitter	A.H.M. Albers

1	**Opening en vaststellen agenda**
2	**Inspraak** Gelegenheid voor inwoners om zich tot de commissie te richten over geagendeerde en niet-geagendeerde onderwerpen die tot de competentie van de commissie behoren.
3	**Z/21/397592 Vaststelling Meerjarenbegroting 2022-2025** De raad wordt voorgesteld de meerjarenbegroting 2022 – 2025 vast te stellen overeenkomstig het aangeboden ontwerp. Portefeuillehouder: Nanne van Dellen
4	**Rondvraag** De leden van de commissie kunnen vragen stellen aan de portefeuillehouders.
5	**Sluiting**

Zevenaar, 5 oktober 2021
Namens de Agendacommissie,
Roelien Heemsbergen, commissiegriffier

Commissie Middelen 2018-2022

Dossiernummer	2609
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	14 oktober 2021
Agendapunt	3
Omschrijving	Z/21/397592 Vaststelling Meerjarenbegroting 2022-2025

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Middelen 2018-2022	14 oktober 2021

Toelichting

T.b.v. de raadsvergadering van 3 november 2021.

Z052822E311

GEMEENTE ZEVENAAR

Raadsvoorstel

Onderwerp	Vaststelling meerjarenbegroting 2022-2025
Zaaknummer	Z/21/397592
Documentnummer	INT/21/1049222
Portefeuillehouder	Nanne van Dellen
Portefeuille	Financiën
Behandelend ambtenaar/afdeling	Astrid Peters, Financiën
Telefoon	0316-595349
E-mail	a.peters@zevenaar.nl

1. Samenvatting

Wij bieden u de meerjarenbegroting 2022-2025 ter vaststelling aan. Deze meerjarenbegroting is in meerjarig perspectief structureel sluitend. Het is de laatste begroting van de huidige bestuursperiode, die in het voorjaar van 2022 afloopt. Daarmee eindigt de eerste bestuursperiode van de nieuwe gemeente Zevenaar, per 1 januari 2018 ontstaan na een herindeling met de gemeente Rijnwaarden.

2. Raadsvoorstel

1. De meerjarenbegroting 2022 – 2025 vast te stellen overeenkomstig het aangeboden ontwerp.

3. Waarom naar de raad

De artikelen 189 tot en met 195 van de Gemeentewet regelen de bevoegdheid van de gemeenteraad tot het jaarlijks vaststellen van de begroting van de gemeente. De raad ziet erop toe dat de begroting structureel en reëel in evenwicht is of dat dit evenwicht binnen de looptijd van de meerjarenbegroting tot stand zal worden gebracht.

4. Doelstelling en beoogd resultaat

Bij ieder programma in de meerjarenbegroting wordt aangegeven wat de doelstellingen zijn en wat het beoogd effect van de inhoudelijke programmadoelstelling is.

5. Argumenten en alternatieven

Argumenten

1.1. De nu voorliggende meerjarenbegroting 2022-2025 is reëel en structureel sluitend.

In voorgaande begrotingsjaren was een dekkingsplan en bezuinigingstaakstelling noodzakelijk om tot een sluitende begroting te komen. We zijn verheugd dat wij u nu direct een begroting kunnen presenteren met in alle jaren een structureel positief resultaat. Een gezonde financiële huishouding van de gemeente heeft immers onze hoogste prioriteit. De begroting moet structureel en reëel sluitend zijn en de risico's die de

gemeente loopt, dienen op verantwoorde wijze in de begroting te zijn afgedekt. Het sturen op een gezond en gedegen financieel beleid heeft hieraan bijgedragen en de in 2019 noodzakelijke doorgevoerde bezuinigingsmaatregelen werpen hun vruchten af. De verwachte groei van de economie en het hernieuwde vertrouwen dragen bij aan een verstevigd financieel perspectief. Daarbij leiden de extra middelen in de algemene uitkering voor de gestegen kosten van jeugdzorg tot een verbetering in het meerjarenbeeld. Overigens staat de compensatie voor 2022 vast, maar voor de volgende jaren is deze in lijn met de gemaakte afspraak met de Provinciaal toezichthouder geraamd op 75% van de bedragen die de Arbitragecommissie heeft benoemd. Dit om te voorkomen dat gemeenten worden gedwongen tot onomkeerbare bezuinigingen. De provincie raadt af om de middelen in te zetten voor nieuw beleid.

1.2 De meerjarenbegroting biedt ruimte voor een financiële impuls in een programma voor duurzaamheid.
In het collegeprogramma 2018-2022 zijn ambitieuze doelstellingen opgenomen als het gaat om te komen tot een energie- en CO_2-neutrale gemeentelijke organisatie in 2025 en samenleving in 2040. Als gevolg van de noodzakelijke bezuinigingen heeft de voortgang van deze opgave een pas op de plaats moeten maken en zijn de structurele middelen geschrapt.
De discussies in de raad naar aanleiding van de ingediende, maar nog aangehouden, motie Duurzaamheid (motie van 6 juli 2021), maar ook de verhoogde urgentie, zoals blijkt uit het alarmerende IPCC rapport *Climate Change 2021 – the Physical Science Basis*, sterken ons in de overtuiging dat langer uitstel van maatregelen om de klimaatdoelen te halen onverantwoord is.
Onze financiële positie in deze meerjarenbegroting biedt nu ruimte voor een stevige eenmalige financiële impuls om tot uitvoering van een pakket van maatregelen te komen. Wij hebben daarvoor een plan van aanpak in voorbereiding met inbegrip van een uitvoeringsprogramma annex menukaart als doorkijk naar de acties voor de komende jaren, maar ook voor het direct oppakken van een aantal projecten. Voor de uitvoering willen wij bestemmingsreserve vormen van maximaal € 1,5 miljoen. Dat willen we binnenkort voor besluitvorming aan u voorleggen.

Alternatieven
N.v.t.

6. Hoe gaan we dat bereiken en is evaluatie nodig?
De meerjarenbegroting is onderdeel van de Planning en Control-cyclus. Door middel van tussentijdse voortgangsrapportages en de jaarrekening wordt verantwoording afgelegd over het gevoerde beleid, de mate waarin doelen zijn behaald, de bereikte resultaten en financiële overschotten en tekorten.

7. Klimaat en duurzaamheid
Voor zover van toepassing gaan we hier op de diverse programma's en paragrafen afzonderlijk op in. Zie ook argument 1.2 van dit raadsvoorstel.

8. Communicatie
De digitale meerjarenbegroting wordt op de portal van de gemeente Zevenaar https://zevenaar.pcportal.nl gepresenteerd. Bij dit raadsvoorstel treft u de begroting in pdf-formaat aan, zodat u ook op deze wijze kennis kunt nemen van de inhoud. In dit format treft u op meerdere plaatsen een herhaling van teksten aan. Dat is een technisch gevolg van het werken met een website.

9. Kosten, baten en dekking

Het actuele financieel meerjarenbeeld is als volgt:

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Primitieve begroting 2021-2024	-4.379	-1.901	-926	169	2
2e Voortgangsrapportage 2020	-504	-139	304	218	218
1e Voortgangsrapportage 2021	-251	265	254	246	130
Kadernota 2022	0	-2.284	-2.983	-1.254	-1.270
2e Voortgangsrapportage 2021	3.034	4.087	3.193	842	1.348
Stand tot de begroting	**-2.100**	**28**	**-158**	**221**	**429**
1. Autonome ontwikkelingen	0	153	122	343	196
2. Actualisatie bestaand beleid	0	-190	-158	-180	-198
Totaal mutaties begroting	**0**	**-38**	**-36**	**163**	**-1**
Saldo meerjarenbegroting 2022-2025	**-2.100**	**-9**	**-194**	**385**	**427**

In 2021 en volgende jaren zien we dat de positieve effecten van de 2e Voortgangsrapportage het begrotingssaldo verbeteren. De mutaties die volgen uit deze meerjarenbegroting zijn cijfermatig relatief beperkt. Er doen zich enkele autonome ontwikkelingen voor, met name voordelen in de kapitaallasten door uitgestelde investeringen. De actualisatie van bestaand beleid betreft vooral de bijstelling van de begroting van de RID (Regionale ICT Dienst).
De begroting is een uitwerking van de Kadernota; er is daarom geen nieuw beleid opgenomen. De 2e Voortgangsrapportage (VGR) wordt dit jaar in de raadsvergadering van oktober behandeld. Dit betekent dat de 2e VGR qua tijdsvolgorde van vaststelling vóór de begroting ligt. Structurele mutaties die opgenomen en toegelicht zijn in de 2e VGR, zijn tevens financieel verwerkt in het meerjarenbeeld van deze begroting, maar hierin niet meer nader toegelicht.
Zoals bovenstaande tabel laat zien, is het nieuwe saldo van de meerjarenbegroting in 2022 en 2023 nog negatief, in 2024 en 2025 zien we een ombuiging naar positieve saldi.

In onderstaande tabel maken wij inzichtelijk of sprake is van een structureel begrotingsevenwicht. Incidentele lasten en baten beïnvloeden het structurele begrotingssaldo. In 2022 en 2023 zijn de incidentele lasten hoger dan de incidentele baten. Elimineren we deze incidentele lasten en baten, dan heeft dit per saldo een positief effect op het structurele meerjarenbeeld in 2022 en 2023.

Presentatie structureel begrotingssaldo (bedragen x € 1.000)	2022	2023	2024	2025
Saldo meerjarenbegroting 2022-2025	-9	-194	385	427
Eliminatie incidentele baten en lasten (- = lasten)	-968	-435	0	0
Structureel begrotingssaldo	**959**	**241**	**385**	**427**

Het structurele meerjarige begrotingssaldo is daarmee in alle begrotingsjaren positief. De stand van de algemene reserve en daarmee de ontwikkeling van het weerstandsvermogen zijn ruimschoots voldoende en ontwikkelen zich zeer positief.
De eindconclusie is een structureel en reëel sluitende begroting in alle jaren in combinatie met een uitstekend weerstandsvermogen.

10. Bijlagen
De volgende bijlagen horen bij dit voorstel:

Volgorde	Documentnummer	Naam
1.	1050821	Meerjarenbegroting 2022-2025

Burgemeester en wethouders van Zevenaar

De secretaris	De burgemeester
Danielle Jansen	Lucien van Riswijk

Raadsbesluit

Onderwerp	Vaststelling meerjarenbegroting 2022-2025
Zaaknummer	Z/21/397592
Documentnummer	INT/21/1049222

De raad van de gemeente Zevenaar;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van Zevenaar;

gelet op artikel 189 van de Gemeentewet;

besluit:

1. De meerjarenbegroting 2022 – 2025 vast te stellen overeenkomstig het aangeboden ontwerp.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Zevenaar,
gehouden op 3 november 2021.

De griffier	De burgemeester
W.M. van der Vlies	L.J.E.M. van Riswijk

Meerjarenbegroting 2022-2025



Versie Raad 16-09-2021

GEMEENTE ZEVENAAR

INHOUDSOPGAVE

Inhoudsopgave **2**

Algemeen **3**
Voorwoord 4
Hoofdlijnen 5
Leeswijzer 9

Programma's **12**
0. Bestuur en ondersteuning 13
1. Veiligheid 29
2. Verkeer, vervoer en waterstaat 35
3. Economie 43
4. Onderwijs 50
5. Sport, cultuur en recreatie 57
6. Sociaal domein 67
7. Volksgezondheid en duurzaamheid 84
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing 93

Paragrafen **101**
Lokale heffingen 102
Weerstandsvermogen 114
Onderhoud kapitaalgoederen 122
Financiering 130
Bedrijfsvoering 137
Verbonden partijen 141
Grondbeleid 157

Financiën **163**
Inleiding 164
Autorisatie 165
Kaders en uitgangspunten 169
Financieel meerjarenbeeld 171
Overzicht van baten en lasten 178
Overzicht baten en lasten op taakveld 179
Overzicht algemene dekkingsmiddelen, vennootschapsbelasting en onvoorzien 187
Overzicht van incidentele baten en lasten 188
Overzicht structurele toevoegingen en onttrekkingen reserves 192
Geprognosticeerde balans 193
EMU-saldo 194
Arbeidskosten gerelateerde verplichtingen 195

Bijlagen **196**
Overzicht mutaties Meerjarenbegroting 2022-2025 196
Meerjareninvesteringsplan 199
Reserves en voorzieningen 202
Overzicht beleidsindicatoren 204

ALGEMEEN

VOORWOORD

Inleiding

Hierbij presenteren wij u de Meerjarenbegroting 2022-2025 van Zevenaar.
Deze meerjarenbegroting bouwt verder voort op de uitgangspunten van de Kadernota 2022, zoals deze is vastgesteld door de gemeenteraad op 7 juli 2021.
De begroting laat zich het beste lezen in de online versie. In de digitale begroting is alles snel en makkelijk terug te vinden, bijvoorbeeld op programma of onderwerp. Door te klikken, bepaalt u zelf of u diep inzoomt op een onderwerp of de programmabegroting liever op hoofdlijnen leest.
Op uw verzoek is er echter ook weer een aantal fysieke exemplaren van de begroting per fractie beschikbaar.
Voor de behandeling van de begroting is het volgende proces uitgezet:

• Inloopavond voor raads- en commissieleden:	4 oktober
• Commissievergaderingen	12, 13 en 14 oktober
• Raadsvergadering	3 november

Wij wensen u veel leesplezier en hopen op een constructief inhoudelijk debat, waarin we met elkaar de begroting behandelen en vaststellen.

Wij bieden u deze Meerjarenbegroting 2022-2025 ter besluitvorming aan.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Zevenaar,

De secretaris	De burgemeester
Daniëlle Jansen	Lucien van Riswijk

HOOFDLIJNEN

BESTUURLIJKE HOOFDLIJNEN

De meerjarenbegroting 2022-2025 is de laatste begroting van deze bestuursperiode, die in het voorjaar van 2022 afloopt. Daarmee eindigt de eerste bestuursperiode van de nieuwe gemeente Zevenaar, per 1 januari 2018 ontstaan na een herindeling met de gemeente Rijnwaarden.

De prioriteit na de herindeling lag en ligt nog steeds bij de basis op orde krijgen. De gemeente staat voor grote uitdagingen, zoals de decentralisaties in het sociaal domein, de uitvoering van het bezuinigingsprogramma, het organiseren van gemeentelijke samenwerking en het moderniseren van de dienstverlening. Daarin kunnen we alleen slagen als de basis op orde is, zowel voor wat de financiële huishouding betreft als de organisatie van de uitvoering en de ICT- en informatievoorziening.
Er zijn flinke stappen gemaakt, ook in het toegroeien naar een vitale en financieel gezonde gemeente, maar dat werk is nog niet gedaan. Voor het komende begrotingsjaar blijft dat onze inzet bepalen.

We prijzen ons gelukkig dat we een financieel sluitende begroting kunnen voorleggen. In alle begrotingsjaren 2022-2025 presenteren we een structureel positief begrotingssaldo, dat in het laatste jaar op loopt naar € 0,4 miljoen. De in 2019 doorgevoerde noodzakelijke bezuinigingsmaatregelen werpen hun vruchten af, en met de met het Rijk afgesproken compensatie voor gestegen kosten van de jeugdzorg zorgt dat voor een beter financieel perspectief. Het nieuwe kabinet moet overigens nog wel besluiten over de definitieve compensatie voor de tekorten in de jeugdzorg vanaf 2023.
Ook de herverdeling van het Gemeentefonds per 2023 zorgt, als de voortekenen juist zijn, voor ruimere budgetten voor Zevenaar. In de meest recente voorstellen van het rijk over de herijking is Zevenaar voordeelgemeente met een bedrag dat oploopt naar € 1 miljoen. Na besluitvorming van het rijk kan het definitieve effect van de herijking in de begroting verwerkt worden. Dat betekent dat we de volgende bestuursperiode kunnen starten met betere vooruitzichten.
Het risicoprofiel van onze gemeente is gedaald, onder meer als gevolg van de duidelijkheid over de compensatie van de jeugdgelden. Dit maakt dat de ratio van ons weerstandsvermogen is gestegen tot de uitstekende waarde van 6,26.

Voor het eerste gedeelte van 2022, waarvoor de huidige gemeenteraad en college nog verantwoordelijk zijn tot aan de gemeenteraadsverkiezingen in maart, richten we ons vooral op het afmaken van het collegeprogramma 2018-2022, de uitvoering van het corona herstelplan en het tot een succes maken van de regionale samenwerking in de Groene Metropoolregio. Met de uitvoering van het corona herstelplan ondersteunen wij onze samenleving en economie om sterker uit de crisis te komen. Wij zijn terughoudend in het oppakken van nieuwe beleidsambities. Dat laten we over aan de nieuw verkozen raad en het daarna gevormde nieuwe college.

FINANCIËLE HOOFDLIJNEN

Inleiding

Bij de totstandkoming van de meerjarenbegroting van vorig jaar zaten we nog volledig in de coronacrisis. Bij het opstellen van de begroting 2022-2025 lijkt het einde van de coronacrisis in zicht. Het economisch perspectief ziet er beter uit en het vertrouwen komt weer terug. In de begroting zijn nog steeds ramingen opgenomen die direct te relateren zijn aan corona. Bij de 2e voortgangsrapportage 2021 zijn de corona-ramingen geactualiseerd en waar nodig aangepast.

Tegelijkertijd is er voor gemeenten onzekerheid. Rondom de invoering van de Omgevingswet staan vraagtekens. Daarnaast noemen we de onduidelijkheid over het regeringsbeleid. In deze begroting is de algemene uitkering gebaseerd op de meicirculaire 2021. Den Haag moet nog besluiten nemen over herijking van de algemene uitkering, de opschalingskorting en compensatie voor de aanzuigende werking bij de WMO. De compensatie voor de tekorten bij de gedecentraliseerde kosten van de jeugdzorg is deels bekend maar formeel nog niet zeker.

Wij realiseren ons dat deze meerjarenbegroting de laatste is van het huidige college. Wij zetten ons nog steeds volledig in voor het realiseren van het collegeprogramma, maar ook de regionale samenwerking en het herstelplan.
U heeft in dit herstelplan "Sociaal economische injectie Zevenaar" € 3 miljoen aan middelen beschikbaar gesteld voor het stimuleren van de regionale en lokale economie en voor herstelmaatregelen op sociaal-cultureel gebied.

Het gepresenteerde financiële meerjarenbeeld is in alle begrotingsjaren structureel en reëel sluitend.

Financieel meerjarenbeeld

Het actuele financieel meerjarenbeeld ziet er als volgt uit:

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Primitieve begroting 2021-2024	-4.379	-1.901	-926	169	2
2e Voortgangsrapportage 2020	-504	-139	304	218	218
1e Voortgangsrapportage 2021	-251	265	254	246	130
Kadernota 2022	0	-2.284	-2.983	-1.254	-1.270
2e Voortgangsrapportage 2021	3.034	4.087	3.193	842	1.348
Wijzigingen tot de begroting 2022-2025	0	0	0	0	0
Stand tot de begroting	**-2.100**	**28**	**-158**	**221**	**429**
1. Autonome ontwikkelingen	0	153	122	343	196
2. Actualisatie bestaand beleid	0	-190	-158	-180	-198
4. Administratieve wijzigingen	0	0	0	0	0
Totaal mutaties begroting	**0**	**-38**	**-36**	**163**	**-1**
Saldo meerjarenbegroting 2022-2025	**-2.100**	**-9**	**-194**	**385**	**427**

Structureel en reëel evenwicht

Op grond van de voorschriften (BBV) dienen wij inzichtelijk te maken of er in de begroting en meerjarenraming sprake is van een structureel evenwicht. Hiervoor is inzicht in de incidentele baten en lasten nodig. Incidentele lasten beïnvloeden het structurele begrotingssaldo positief en incidentele baten negatief. Door het saldo van de incidentele baten en lasten te betrekken bij het financieel meerjarenbeeld ontstaat een beter inzicht in het structurele evenwicht van onze begroting.

Presentatie structureel begrotingssaldo (bedragen x € 1.000)	2022	2023	2024	2025
Saldo meerjarenbegroting 2022-2025 na bestemming	-9	-194	385	427
Eliminatie incidentele baten en lasten (- = lasten)	- 968	-435	0	0
Structureel begrotingssaldo	**959**	**241**	**385**	**427**

Bij het onderdeel financiën presenteren wij het 'Overzicht van incidentele baten en lasten'. Per saldo zijn de incidentele lasten in 2022 en 2023 hoger dan de incidentele baten. Elimineren we deze dan heeft dit een positief effect op het structurele meerjarenbeeld in 2022 en 2023.

Op basis van de toezichtvoorschriften van de provincie moet óf het jaar 2022 óf minimaal de laatste drie jaren (2023-2025) structureel en reëel sluitend zijn. Wij concluderen dat de nu voorliggende meerjarenbegroting hieraan voldoet en dus structureel en reëel sluitend is.

Toelichting financiële ontwikkelingen

Bedragen x € 1.000

Mutatie omschrijving	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Overzicht van de mutaties >= € 100.000				
1. Autonome ontwikkelingen	250	217	441	298
Actualisatie kapitaallasten MJB 2022-2025	524 V	222 V	576 V	597 V
Aanpassing doorbelasting salarissen en overhead aan grondexploitaties	38 V	38 V	38 V	-116 N
Aanpassing rente grondexploitaties	-312 N	-43 N	-173 N	-183 N
2. Actualisatie bestaand beleid	-120	-120	-120	-120
Bijdrage GR SDL, onderdeel RID	-120 N	-120 N	-120 N	-120 N

(V = Voordeel; N = Nadeel)

Een toelichting op de bovenstaande posten kunt u terugvinden op de afzonderlijke programma's en in het onderdeel 'Financieel meerjarenbeeld'. In de bijlagen is een totaaloverzicht van de mutaties opgenomen.

Weerstandsvermogen

Op basis van de recente actualisatie geeft de ratio de volgende uitkomst:

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}} = \frac{30.500.000}{4.873.000} = 6{,}26$$

Het weerstandsvermogen van onze gemeente kan als uitstekend worden gekenmerkt. De ratio moet minimaal 1,0 zijn. Dit betekent dat de financiële risico's ruimschoots zijn afgedekt.

LEESWIJZER

Inleiding
De meerjarenbegroting is het hulpmiddel om uw kaderstellende en controlerende rol uit te voeren en te kunnen sturen op hoofdlijnen. De begroting hebben wij ingericht op basis van de voorschriften (Besluit Begroting en Verantwoording; BBV) en de wensen van de provincie. Uiteraard hebben wij ook nadrukkelijk gekeken naar de informatieve waarde voor u en voor de inwoners van onze gemeente.

De meerjarenbegroting bestaat uit een beleidsbegroting en een financiële begroting. De beleidsbegroting is opgebouwd uit de verschillende programma's en de paragrafen. In de programma's presenteren wij ons gemeentelijke beleid op hoofdlijnen. De paragrafen richten zich op het beleid van relevante beheersaspecten, zoals de bedrijfsvoering, het weerstandsvermogen, onze kapitaalgoederen en de lokale heffingen. De financiële begroting gaat - naast een aantal samenvattende overzichten - vooral in op het financieel meerjarenbeeld van onze gemeente.

U ontvangt deze meerjarenbegroting op basis van het papierarm vergaderen weer digitaal. Door de mogelijkheden van het internet kunnen wij meer informatie op een eenvoudigere manier beschikbaar stellen. Via de menustructuur kiest u welke informatie u tot u neemt en hoeft u niet eerst het boekwerk door te bladeren. Ook kunt u indien gewenst aantekeningen maken, die u bovendien altijd digitaal beschikbaar heeft.

Programma's
Bij de programma's komen de zogenaamde 3 W-vragen terug: Wat willen we? Wat doen we? en Wat kost het? Op programmaniveau hebben wij ook de vastgestelde beleidskaders opgenomen. U kunt deze digitaal direct openen. Hiermee hebt u per programma het meest relevante vastgestelde beleid direct beschikbaar.

Per programma maken wij onze doelstellingen (Wat willen we?) inzichtelijk. Hierbij presenteren wij u ook de verplichte beleidsindicatoren vanuit het Besluit Begroting en Verantwoording. Aanvullende eigen indicatoren ontwikkelen wij de komende jaren.

Bij het onderdeel 'Wat doen we?' staan de activiteiten opgesomd die wij de komende jaren in het kader van autonome ontwikkelingen, actualisatie van bestaand beleid en nieuw beleid uitvoeren. Over onze reguliere taken informeren wij u alleen indien hier aanleiding voor is. Bij de voortgangsrapportages en de jaarstukken leggen wij hier (tussentijds) verantwoording over af. In dit onderdeel presenteren wij ook op hoofdlijnen informatie over de verbonden partijen die een bijdrage leveren aan de uitvoering van ons beleid. Uitvoerige informatie over de verbonden partijen is opgenomen in de betreffende paragraaf.

Per programma presenteren wij ook financiële informatie (Wat kost het?). Hier geven we de ontwikkelingen aan en de toelichting op deze ontwikkelingen. Op grond van de voorschriften (BBV) presenteren wij de financiële informatie ook op taakvelden. Indien van toepassing bieden wij u ook inzicht in de incidentele baten en lasten, de reserves en voorzieningen, en het meerjareninvesteringsplan.

Beleidsindicatoren
Bij het onderdeel 'Wat willen we?' zijn (verplichte) beleidsindicatoren opgenomen. Om te zorgen dat wij onze doelstellingen realiseren hebben wij waar mogelijk een koppeling gemaakt tussen de doelstellingen van het huidige beleid en deze indicatoren. Bij nieuw beleid geven wij aandacht aan het meetbaar maken van de doelstellingen en een goede koppeling tussen ambitie, doelstelling, resultaten en indicator. Dit zien wij als een groeiproces. Zorgvuldigheid, duurzaamheid en eenvoud zijn de uitgangspunten bij het opstellen van de indicatoren. De komende jaren vullen wij deze (beleids)indicatoren verder aan, nadat deze zijn vastgesteld als onderdeel van beleidsnota's. We gaan hierbij uit van het principe dat deze een hele cyclus mee moeten lopen.

Bij de ontwikkeling passen wij de onderstaande indeling toe:

1. Verplichte beleidsindicatoren - op basis van het Besluit Begroting en Verantwoording dienen wij een verplichte set beleidsindicatoren op te nemen. De provincie Gelderland is als referentiewaarde opgenomen. Er zijn geen normen bepaald ten aanzien van de beleidsindicatoren, deze volgen uit de doelstellingen die door de gemeenten worden bepaald. Bij de indicatoren is een link naar 'Waarstaatjegemeente?' opgenomen. Hier kunt u de (grafische) informatie vergelijken met andere gemeenten in Nederland.
2. Eigen beleidsindicatoren - een beperkte set van onze eigen beleidsindicatoren. Het uitgangspunt is dat deze duurzaam zijn en waar mogelijk wordt aangesloten bij indicatoren die al via openbare bronnen worden ontsloten.
3. Kengetallen - deze geven informatie over de activiteiten.
4. Effectindicatoren - deze geven aan welk effect wij willen bereiken.

Bij de indicatoren staat het jaar van realisatie. De tussenliggende stappen zijn aangeduid als streefwaarden. Deze tussenstappen of streefwaarden moeten er voor zorgen dat het eindelijke doel wordt gerealiseerd.

Paragrafen

Het BBV schrijft voor dat in de paragrafen de beleidslijnen worden vastgelegd met betrekking tot relevante beheersmatige aspecten en de lokale heffingen. De begroting bevat de volgende paragrafen:

- Lokale heffingen
  In deze paragraaf geven wij de ontwikkelingen met betrekking tot ons belastinggebied weer. Per heffing geven wij aan wat het beleid is en op welke wijze het tarief tot stand is gekomen. Ook geven wij inzicht in de (geraamde) opbrengsten.
- Weerstandsvermogen
  In deze paragraaf brengen wij onze risico's in beeld. Het weerstandsvermogen geeft inzicht in de financiële gezondheid van onze gemeente. Het geeft aan in welke mate wij in staat zijn om financiële risico's op te vangen. Ook presenteren wij hier de financiële kengetallen.
- Onderhoud kapitaalgoederen
  Deze paragraaf geeft inzicht in onze kapitaalgoederen. De kosten van het onderhoud van onze wegen, openbare verlichting, riolering en water, groen en gebouwen vormen een substantieel deel van de begroting.
- Financiering
  In de financieringsparagraaf bespreken wij de uitvoering van het beleid en de specifieke beleidsvoornemens op het gebied van treasury.
- Bedrijfsvoering
  De bedrijfsvoering betreft de processen binnen onze gemeentelijke organisatie om de beleidsdoelstellingen te kunnen realiseren, sturen en beheersen. Bedrijfsvoering bestaat uit de onderdelen personeel en organisatie, informatievoorziening en automatisering, planning en control, communicatie, inkoop en aanbesteding en juridische zaken.
- Verbonden partijen
  Een gemeente werkt vaak samen met andere gemeenten of externe partijen om bepaalde doelen te bereiken. Als deze samenwerking in een bestuurlijke en financiële vorm wordt gegoten, spreken we van een verbonden partij. In deze paragraaf lichten wij deze verbonden partijen, hun beleidsdoelstellingen en activiteiten en de hiermee gemoeid zijnde gemeentelijke bijdragen nader toe.
- Grondbeleid
  Het grondbeleid heeft een grote invloed op en samenhang met de realisatie van doelstellingen op het gebied van ruimtelijke ordening en volkshuisvesting, verkeer en vervoer, cultuur, sport en recreatie en economische zaken. Het gaat om grote belangen in diverse disciplines. Daarnaast heeft het grondbeleid

een grote financiële impact. De resultaten op grondexploitaties zijn dan ook van groot belang voor de financiële positie van onze gemeente.

Financiën
In dit hoofdstuk schetsen wij de autorisatie, kaders en uitgangspunten, financiële ontwikkelingen en het financieel meerjarenbeeld voor de komende jaren. Ook hebben wij hier de verplichte onderdelen als het overzicht van baten en lasten naar taakvelden, het overzicht van algemene dekkingsmiddelen, het overzicht van incidentele baten en lasten, de balans en de berekening van het EMU-saldo opgenomen.

Tot slot presenteren wij een aantal **bijlagen**.

PROGRAMMA'S

0. BESTUUR EN ONDERSTEUNING

ALGEMEEN

Omschrijving
Dit programma gaat over de beleidsvelden bestuur, gemeentelijke organisatie, dienstverlening en belastingen.

Wat willen we?
We willen een faciliterende netwerkgemeente zijn. Hierbij staan we open voor initiatieven van onze inwoners, organisaties en bedrijven. We richten ons op digitale dienstverlening en persoonlijke contacten. Onze inwoners ervaren onze dienstverlening als goed en betrouwbaar. Onze gemeenteraad en college richten zich op integer, democratisch bestuur, waarbij het ons doel is transparant en een open bestuur te zijn.

Ontwikkelingen
Gemeenteraadsverkiezingen
Op 16 maart 2022 worden de gemeenteraadsverkiezingen gehouden. Dit betekent de start van een nieuwe bestuurstermijn voor een nieuwe gemeenteraad, met een nieuw coalitieakkoord en collegeprogramma. Raadsverkiezingen zorgen voor nieuwe bestuurlijke verhoudingen, waarin we op zoek moeten naar een nieuwe balans in het bestuurlijk samenspel en in de samenwerking met de ambtelijke organisatie. Naast de organisatie van de verkiezingen, brengen de gemeenteraadsverkiezingen ook andere activiteiten met zich mee, zoals het afscheid van vertrekkende wethouders en raadsleden, ondersteuning van het formatieproces en het herformuleren van de speerpunten van beleid in onze planning- en controlcyclus.

Organisatieontwikkeling
De inrichting van onze organisatie stamt uit 2018, opgezet na de herindeling. In de tussentijd zien we meerdere ontwikkelingen, zowel intern als extern. Nu we bijna 4 jaar verder zijn, is het tijd om de inrichting en organisatie (op onderdelen) met elkaar te evalueren. We willen duidelijkheid krijgen hoe we als ambtelijke organisatie sturing, governance en control willen organiseren. Denk daarbij aan verbetering van de overheids- en inwonerparticipatie, sterker inzetten op regionale samenwerking, doorontwikkeling controlfunctie en risicomanagement, digitalisering en datasturing, integraal en procesgericht werken en strategische personeelsplanning. Ook op het gebied van procesmatig werken gaan we onszelf verder ontwikkelen. Gezien de komst van de rechtmatigheidsverantwoording en de wil om als organisatie continu te verbeteren, gaan wij dit projectmatig een impuls geven.

Ontwikkelen naar een aantrekkelijker werkgever
De gemeentelijke organisatie is een kennisorganisatie die vooral afhankelijk is van het aantrekken en behouden van denkkracht om aan de opgaven, waar de gemeente voor staat, invulling te geven. Ten aanzien van aantrekkelijk werkgeverschap loopt de gemeente Zevenaar, evenals in de regio, aan tegen krapte op de arbeidsmarkt. Gelet op de verdere decentralisatie van overheidstaken zal deze krapte zich de komende jaren blijven manifesteren. Dit dwingt ons er niet alleen toe om na te denken over hoe wij ons als aantrekkelijke werkgever willen presenteren, maar daar ook op korte termijn concreet invulling aan te geven. In het licht van de organisatieontwikkeling faciliteren we onze medewerkers optimaal in hun ontwikkeling waardoor zij duurzaam en professioneel inzetbaar blijven. Te denken valt aan vitaliteit (fysiek) , competentiemanagement, opleiding en ontwikkeling (mentaal).
Ook willen we een aantrekkelijker werkgever zijn ten aanzien van onze arbeidsvoorwaarden. Niet alleen ten behoeve van het behoud maar ook ten aanzien van het aantrekken van nieuw personeel. Daarnaast zal het functiehuis worden herijkt en zullen ook de secundaire arbeidsvoorwaarden onder de loep worden genomen, zoals: reiskostenvergoeding woon- werkverkeer en uitbreiding lokale doelen in het Individueel Keuze Budget (IKB), beter benutten van de Werkkostenregeling etc.

Rechtmatigheidsverantwoording
De invoering van de rechtmatigheidsverantwoording voor gemeenten is met één jaar uitgesteld.
In de huidige situatie geeft de accountant in de controleverklaring een oordeel over de rechtmatigheid van

het handelen van de gemeente. In de toekomstige situatie leggen B&W rechtstreeks verantwoording af over de (financiële) rechtmatigheid van het gevoerde bestuur, aan de hand van de rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening. De accountant controleert vervolgens de rechtmatigheidsverantwoording op getrouwheid. De accountant kijkt dus of hetgeen het college meldt in de rechtmatigheidsverantwoording, juist en volledig is.
De aanvankelijke invoering vanaf het verslagjaar 2021 is uitgesteld naar het verslagjaar 2022. De wijzigingen in de regelgeving (Besluit begroting en verantwoording (BBV) en het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO)) zijn nog niet doorgevoerd en daarnaast vindt de minister dat door de corona pandemie de verantwoording en controle voor 2021 al complex genoeg. Daarom is dit niet het juiste moment om deze wijziging in de rechtmatigheidsverantwoording door te voeren. Overigens is in Zevenaar in overleg met de auditcommissie besloten in 2021 wel door te werken aan de voorbereidingen en ook al "proef te draaien" met de wijziging in de rechtmatigheidsverantwoording.

I*nvoering Wet Open Overheid*
De nieuwe Wet heeft als doel overheden transparanter te maken om zo het belang van openbaarheid van publieke informatie voor de democratische rechtsstaat, de burger, het bestuur en economische ontwikkeling beter te dienen. De WOO verplicht overheden zo veel mogelijk informatie in een vroegtijdig stadium actief openbaar te maken en te publiceren. Inmiddels is bekend welke compensatie gemeenten incidenteel en structureel krijgen voor de extra kosten die gemaakt gaan worden als de Wet wordt ingevoerd. Dit is verwerkt in deze meerjarenbegroting. Behandeling van het wetsvoorstel in de Eerste Kamer zal naar verwachting eind september 2021 zijn. Dan is ook zicht op de invoeringsdatum. Op een systematische manier gaan wij dan over tot het actief openbaar maken van diverse categorieën stukken zoals plannen, verslagen en bestuursstukken.

Versterking regionale samenwerking regio Arnhem Nijmegen
De gemeenteraad van Zevenaar heeft in het najaar van 2020 ingestemd met de versterking van deze samenwerking en het daarvoor voorgestelde nieuwe samenwerkingsverband van de Groene Metropoolregio. Tevens is ingestemd met een voortzetting van de financiële ondersteuning van The Economic Board. Het gemeenschappelijke orgaan Regio Arnhem Nijmegen is per 1 januari 2021 opgeheven. De liquidatie is in 2020 financieel afgewikkeld. De regionale agenda wordt in de vorm van vijf regionale opgaven verder uitgewerkt. In de Kadernota 2022 is voor 2022 incidenteel geld beschikbaar gesteld voor de vijf opgaven en de budgetten zijn in deze begroting gekoppeld op de verschillende programma's.

Beleidskaders
- Besturingsfilosofie
- Dienstverleningsvisie
- Inkoop- en aanbestedingsbeleid 2017 Liemerse gemeenten en SDL
- Coalitieakkoord 2018-2022 (2018)
- Collegeprogramma 2018-2022 (2018)
- Financiële verordening Zevenaar 2018 (2018)
- Nota Verbonden partijen
- Nota reserves en voorzieningen 2018
- Nota activerings- en afschrijvingsbeleid 2019

WAT WILLEN WE?

0.1 Goed bestuur

Inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers voelen zich optimaal betrokken bij de totstandkoming van ons beleid en zijn tevreden over de kwaliteit van ons bestuur.
We willen dat voor inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers inzichtelijk is wat we als bestuur doen en waar we het gemeenschapsgeld voor inzetten. Betrokkenheid en betrouwbaarheid zijn kenmerkend voor onze gemeenteraad en college.

Beleidsindicatoren (verplicht)

Naam	Jaar meting	Gelderland	Zevenaar	Begroting 2022	Begroting 2025
Apparaatskosten (in € per inwoner)					
				6,40	6,40
Toelichting	De beleidsindicatoren van dit programma (apparaatskosten, bezetting, externe inhuur, formatie en overhead zijn niet opgenomen op waarstaatjegemeente.nl. Daarom zijn niet alle waardes gevuld. De apparaatskosten zijn becijferd door een totaaltelling van salarissen, inhuur, P&O, Huisvesting, Intern Beheer en I&A. Wordt uitgedrukt in € per inwoner.				
Bezetting (aantal Fte per 1.000 inwoners)					
				6,50	6,50
Toelichting	De bezetting op 31-12-2020 bedraagt 282 fte, uitgedrukt per 1.000 inwoners. De bezetting blijft naar verwachting stabiel, door uitstroom en een aantal moeilijk in te vullen vacatures.				
Externe inhuur (kosten in % totale loonsom en inhuur externen)					
				23,50	22,00
Toelichting	Het gaat hier om de totale inhuur als % van de loonsom; landelijk komt deze indicator in onze gemeentegrootteklasse uit op ± 19%. De externe inhuur is als gevolg van inhuur op projecten en vacatures in de reguliere formatie hoger dan het landelijk gemiddelde. In verband met het tijdelijke karakter van projecten zetten wij tijdelijke capaciteit (lees: inhuur derden) in op projecten.				
Formatie (aantal Fte per 1.000 inwoners)					
				7,38	7,38
Toelichting	De vastgestelde formatie per 31-12-2020 is 324 fte. In deze indicator wordt de formatie uitgerekend per 1.000 inwoners. Afhankelijk van veranderingen en ontwikkelingen in het takenpakket van gemeenten in de nabije toekomst kan deze indicator wijzigen.				
Overhead (in % van totale lasten)					
				9,00	9,00
Toelichting	Het totaal van de loonkosten, kosten van ICT, P&O, facilitaire zaken, huisvesting en overige overhead wordt uitgedrukt in een % van de totale lasten. De berekening van overhead sluit aan bij het taakveld 0.4 overhead. Door een gerichte doorbelasting van kosten vanuit het taakveld overhead naar de andere taakvelden, krijgen we het werkelijke volume van de overhead steeds beter in beeld.				

0.2 Dienstverlening en gemeentelijke organisatie

We willen een optimale dienstverlening realiseren door ons te richten op de drie focuspunten 'Service op Maat, Verbindend en Gastvrij' uit onze dienstverleningsvisie 'Samen Sterker'. We maken dit concreet door meetbare doelstellingen te bepalen en willen onze dienstverlening aan de hand hiervan meten en verbeteren. Het is ons doel onze dienstverlening de komende jaren verder vorm te geven en te versterken. Wij willen onze gemeentelijke organisatie op orde hebben, moderniseren en vernieuwen.

0.3 Financieel beleid

We willen een gezonde en solide financiële positie en huishouding. Dit betekent een begroting die structureel en reëel sluitend is en waarbij risico's zijn afgedekt.

WAT DOEN WE?

0.1 Goed bestuur

0.1.1 Verbeteren bestuurscultuur 2022

We verbeteren de bestuurscultuur en samenwerking om er zo optimaal mogelijk te kunnen zijn voor onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties. Daarbij streven we naar een meer open en transparante samenwerking tussen raad, college en ambtelijke organisatie. We werken als eenheid met duidelijkheid over eigen rollen.

0.1.2 Groeien naar een verbindende gemeente 2022

We staan voor een gemeente die weet wat er leeft in de samenleving en in de verschillende kernen van de gemeente. We zetten in op nabijheid. Dit betekent korte lijnen met onze inwoners, verenigingen, dorps- en wijkraden, ondernemers en maatschappelijke organisaties. We ontwikkelen nieuwe vormen van participatie waarbij initiatief vanuit inwoners centraal staat. Vanuit het programma 'Zevenaar Verbindt' zetten wij in op het verder versterken van de verbinding met de inwoner, de verbinding tussen bestuur en organisatie en de verbinding binnen de organisatie.

We werken vanuit de focuspunten: gastvrij, verbindend en service op maat. Daarbij hebben we een ja, mits....houding.
·Nieuw beleid ontwikkelen we samen met inwoners. We betrekken hen in een vroeg stadium.
·Bij nieuwe (ruimtelijke) ontwikkelingen worden initiatiefnemers verantwoordelijk om in een vroeg stadium met de omgeving te overleggen. We faciliteren waar nodig.
·We delen goede voorbeelden van participatie met elkaar en met onze samenleving.

0.1.3 Invullen bestuurlijke rol als samenwerkingspartner 2022

Voor de uitvoering van een aantal taken werken we samen in verbonden partijen. Meer dan voorheen gaan wij ons als samenwerkingspartner inzetten om binnen de samenwerkingsverbanden de gezamenlijk bepaalde doelstellingen te halen. Dat kan door posities in te vullen binnen het dagelijks bestuur of door een trekkersrol binnen een portefeuilleoverleg of bestuurscommissie te vervullen. Dit vraagt de inzet van meer ambtelijke en bestuurlijke capaciteit. De nota Verbonden partijen, vastgesteld in 2019, is een afwegingskader voor over het aangaan van samenwerkingsverbanden. Ook geven we aan hoe we de positie van de gemeenteraad ten aanzien van die verbonden partijen kunnen versterken.

0.1.4 Corona herstelplan 2023

Als gemeente hebben wij middelen (€ 3.000.000) beschikbaar gesteld voor het stimuleren van de regionale en lokale economie en voor herstelmaatregelen op sociaal-cultureel gebied.

0.2 Dienstverlening en gemeentelijke organisatie

0.2.1 Afronden lopende projecten voor start nieuwe projecten 2022

We willen de basis op orde hebben. Dit betekent dat we lopende projecten afronden, voordat we met nieuwe projecten beginnen. We willen 'in control' zijn. Deze gedachte past binnen de professionalisering van het planmatig werken, dat een onderdeel is van het programma organisatieontwikkeling. Binnen dit programma worden de komende jaren vele activiteiten en projecten opgezet en uitgevoerd. Eén daarvan is de genoemde professionalisering. Dit traject draagt bij aan de verbetering en groei van onze kernwaarden: Resultaatgericht, Klantgericht en Samenwerkingsgericht.

0.2.2 Data gedreven sturen als vernieuwende sturingspraktijk 2023

Datagedreven sturing is het vermogen om op basis van het verzamelen en analyseren van data tot sturing op de gemeentelijke thema's te komen. Wij gaan systematisch deze nieuwe werkwijze in het primaire proces opnemen. Dit brengt met zich mee dat we een aantal organisatorische en technische condities planmatig verbeteren. Te denken valt aan competentieontwikkeling, het werken met een datastrategie en de ontwikkeling van open data. Daarbij hebben we nadrukkelijk oog voor de risico's en ethische vraagstukken die deze ontwikkeling met zich meebrengt.

0.2.4 Ontwikkelen naar een moderne en professionele organisatie 2023

We zijn een aantrekkelijke en professionele werkgever en mensen werken graag bij ons in Zevenaar. Vanuit ons HR-beleid zetten we in op duurzame inzetbaarheid, aantrekkelijk werkgeverschap en een professionele organisatie. Medewerkers zijn toegerust om in steeds veranderende contexten hun werk te doen. Ze zijn goed opgeleid, flexibel in hun gedrag en communicatie. We zijn in staat het werk af te stemmen op de nieuwe uitdagingen die de samenleving met zich mee brengt. We nemen medewerkers mee in veranderingen en toekomstige ontwikkelingen. Zij zijn zelf actief in hun eigen loopbaanontwikkeling. We volgen de resultaten van ons HR-beleid. Er is een veilig werkklimaat waarin we transparant en open zijn. Onze processen en werkafspraken ondersteunen dit.

0.2.5 Verbeteren dienstverlening aan inwoners en ondernemers 2022

We onderzoeken manieren om onze inwoners en ondernemers beter van dienst te zijn en hiervoor passende middelen te ontwikkelen. De drie focuspunten uit de Dienstverleningsvisie 2018-2022 'Samen Sterker' – 1. service op maat, 2. verbindend en 3. gastvrij - zijn hiervoor de basis. Met de Monitor Dienstverlening meten we onze dienstverlening en brengen we ambities, doelstellingen en resultaten in beeld, waardoor we onze dienstverlening gericht kunnen verbeteren.

1. Service op maat
We zorgen voor een optimale bereikbaarheid door extra capaciteit in te zetten op piekmomenten aan de telefoon en aan onze balies. In 2022 willen we dat 80% van de telefonische oproepen in het klantcontact centrum opgenomen wordt binnen 20 seconden en dat 80% van de contactverzoeken binnen 2 werkdagen worden afgehandeld.

We werken digitaal waar het kan en persoonlijk waar het nodig is. We verhogen onze digitale volwassenheid door aan te sluiten op landelijke voorzieningen en door steeds meer formulieren digitaal en met DigiD beschikbaar te maken. Door uitvoering te geven aan plan 'Doorontwikkeling Digitale Dienstverlening' kunnen we in 2021 op het landelijk gemiddelde van digitale volwassenheid zitten.

2. Verbindend
We vragen inwoners hun ervaring met ons te delen in de (spreekwoordelijke) reis die ze maken tijdens de oriëntatie, aanschaf en het gebruik van een product of dienst bij de gemeente. Dit noemen we een klantreis. Verbeteracties die hieruit voortkomen, pakken we direct op. Zo onderzoeken we hoe we de tevredenheid van inwoners verder kunnen verbeteren. In 2022 voeren we de inwonerpeiling van waarstaatjegemeente opnieuw uit en willen we dat onze inwoners onze dienstverlening met minimaal met een 7 beoordelen.

3. Gastvrij
We willen dat er aandacht is en blijft voor het verbeteren van de vaardigheid om klantgericht en gastvrij te werken. Hiervoor bieden we onze medewerkers trainingen aan in de Zevenaar Academie.

0.2.7 Invoeren Wet Open Overheid 2022

Het is nog niet exact bekend wanneer de Wet Open Overheid in werking zal treden. De Eerste Kamer heeft de behandeling opgeschort om ruimte te geven voor nader onderzoek naar de impact van de wet voor overheden. Inhoudelijk treffen wij voorbereidingen om de digitale informatiehuishouding voor onze inwoners, bedrijven en instellingen conform de filosofie van de Wet tijdig klaar te hebben. Dat door onder andere (in Liemers verband) na te gaan of mogelijke vernieuwing van architectuur voor informatie- en archiefbeheer noodzakelijk is en ervoor te zorgen dat de huidige archieven digitaal op orde en duurzaam toegankelijk zijn om aan de nieuwe wetgeving te voldoen.

0.3 Financieel beleid

0.3.1 Uitvoeren Planning & Control cyclus 2022

Wij geven uitvoering aan de planning- en controlcyclus door het opstellen van een kadernota, begroting, voortgangsrapportages en jaarstukken. Beschikbare middelen zijn integraal afgewogen bij de kadernota en de begroting. In 2022 blijven wij investeren in de doorontwikkeling van de P&C-cyclus.

0.3.2 Rechtmatigheidsverantwoording 2023

Vanaf 1-1-2022 is de gemeente verantwoordelijk voor het opstellen en opnemen van een rechtmatigheidsverantwoording in de jaarstukken. Doelstelling van de wetswijziging is het versterken van de interne beheersing en een nadrukkelijke rol van het college in de verantwoording omtrent het rechtmatig handelen. De rol van de accountant verschuift van het controleren van de rechtmatigheid naar het controleren in hoeverre de verantwoording door het college getrouw is. De verantwoording bestaat uit een interne analyse over het rechtmatig handelen, met een onafhankelijke verbijzonderde interne controle en de vorming van een integraal beeld over de beheersmaatregelen in de verschillende (materiële) processen.

VERBONDEN PARTIJEN

Bedragen x € 1.000

Naam	Openbaar belang en doel	Bijdrage 2022
Euregio Rijn-Waal		12
Samenwerking De Liemers	Samenwerking De Liemers is een samenwerkingsverband van Liemerse gemeenten op gebied van ICT, inkoop en werk en inkomen.	5.557
Streekarchivariaat de Liemers en Doesburg	Het Streekarchivariaat heeft als doel het beheren van de archiefbescheiden van de deelnemende gemeenten conform de Archiefwet 1995.	137
Alliander N.V.		

De primaire taak van Alliander is het onderhouden en beheren van de elektriciteits- en gas(distributie)netten in het verzorgingsgebied. Deze taken zijn wettelijk bepaald omdat de maatschappij sterk afhankelijk is van een betrouwbare aanvoer van (duurzame) energie.	0
Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) De B.N.G. is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank financiert sinds 1914 de publieke sector. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.	0
Vitens N.V. Waarborgen van de kwaliteit en levering van drinkwater.	0
Groene Metropoolregio Arnhem Nijmegen De Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen is de opvolger van de regio Arnhem-Nijmegen en is op 1 januari 2021 van start gegaan. De regio staat voor de uitdaging hoe om te gaan met groei van wonen, werken en mobiliteit, zodat wij een balans kunnen vinden tussen levendige stedelijkheid en ontspannen leefkwaliteit.	305

WAT KOST HET?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Baten					
Primitieve begroting 2021-2024	92.961	91.618	90.807	91.345	91.172
2e Voortgangsrapportage 2020	-278	-147	285	199	199
1e Voortgangsrapportage 2021	1.271	372	372	372	372
2e Voortgangsrapportage 2021	1.891	4.423	1.965	1.431	1.877
Wijziging tot de begroting 2022-2025	0	237	237	237	237
Totale baten tot de begroting	**95.845**	**97.688**	**94.851**	**94.770**	**95.043**
Mutaties in deze begroting (baten)					
1. Autonome ontwikkelingen	0	**-58**	-58	-57	-58
Actualisatie kapitaallasten MJB 2022-2025	0	-58	-58	-57	-58
2. Actualisatie bestaand beleid	0	**-10**	-10	-10	-10
Reclamebelasting	0	-10	-10	-10	-10
Totaal gemuteerde baten	**0**	**-68**	**-68**	**-67**	**-68**
Totale baten in deze begroting	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Lasten					
Primitieve begroting 2021-2024	23.610	22.654	21.760	22.018	22.020
2e Voortgangsrapportage 2020	151	-29	-29	-29	-29
1e Voortgangsrapportage 2021	1.070	348	318	318	318
1e Voortgangsrapportage 2021	-1.747	-849	-919	-809	-822

Wijzigingen tot de begroting 2022-2025	0	664	592	592	598
Totale lasten tot de begroting	**23.085**	**23.880**	**22.663**	**22.763**	**22.759**
Mutaties in deze begroting (lasten)					
1. Autonome ontwikkelingen	0	**121**	106	-235	-209
Salarissen ambtelijke organisatie 2022	0	50	50	50	50
Vakbond FNV	0	6	6	6	6
Actualisatie kapitaallasten MJB 2022-2025	0	-232	21	-449	-506
Aanpassing doorbelasting salarissen en overhead aan grondexploitaties	0	-40	-40	-40	32
Aanpassing rente grondexploitaties	0	312	43	173	183
Contributie VNG	0	5	5	5	5
Salarissen Burgemeester & wethouders	0	21	21	21	21
2. Actualisatie bestaand beleid	0	**164**	164	187	204
Mutaties afvalstoffenheffing 2022	0	17	17	17	17
Aanschaf voertuig	0	0	5	5	5
Taxatie vastgoed	0	20	0	0	0
Bijdrage GR SDL, onderdeel RID	0	120	120	120	120
Vrijval indexatie 2022	0	-40	-40	-40	-40
Bestuurlijke kosten verkiezingen gemeenteraad 2022	0	25	0	0	0
Vervanging werkplekken hardware 2022-2025	0	13	53	75	93
Software boa's	0	10	10	10	10
4. Administratieve wijzigingen	0	**22**	-44	-44	-44
Heffing en invordering belastingen	0	-22	-22	-22	-22
Doorbelasting materieel	0	-21	-21	-21	-21
Overboeken reserve onderhoud gebouwen naar voorziening onderhoud gebouwen	0	66	0	0	0
Totaal gemuteerde lasten	**0**	**307**	**226**	**-91**	**-49**
Totale lasten tot de begroting	**23.085**	**24.187**	**22.890**	**22.672**	**22.710**
Resultaat voor bestemming	**72.760**	**73.433**	**71.894**	**72.031**	**72.265**
Onttrekkingen					
Primitieve begroting 2021-2024	689	729	111	111	111
1e Voortgangsrapportage 2021	0	0	0	0	0
1e Voortgangsrapportage 2021	1.234	30	0	0	0
2e Voortgangsrapportage 2021	5.442	0	0	0	0
Wijzigingen tot de begroting 2022-	0	0	0	0	0

2025					
Meerjarenbegroting 2022-2025	0	66	0	0	0
Totaal onttrekkingen reserves	7.364	**825**	111	111	111
Toevoegingen					
Primitieve begroting 2021-2024	0	0	0	0	0
2e Voortgangsrapportage 2020	0	0	0	0	0
1e Voortgangsrapportage 2021	0	0	0	0	0
1e Voortgangsrapportage 2021	5.350	0	0	0	0
Wijzigingen tot de begroting 2022-2025	0	-358	-358	-358	-358
Meerjarenbegroting 2022-2025	0	0	0	0	0
Totaal toevoegingen reserves	6.957	**0**	0	0	0
Saldo reserve mutaties	**408**	**825**	**111**	**111**	**111**
Resultaat na bestemming	**73.167**	**74.258**	**72.005**	**72.143**	**72.376**

Toelichting financiële ontwikkelingen

1. Autonome ontwikkelingen

Salarissen ambtelijke organisatie 2022

We ramen de salarissen volgens de actuele loonkosten per afdeling voor 2022. We hanteren de loonkostenstijging zoals die is ingeschat door het CPB van 1,2%. Daar bovenop verwacht het ABP een stijging van de premie van het ouderdoms- en nabestaandenpensioen. Voor beide ontwikkelingen zetten wij de stelpost voor inflatie in. Verder is een aantal personele aanpassingen doorvertaald, zoals functieherwaardering en plaatsing in de uitloopschaal.

Vakbond FNV

Sinds de invoering van de Wet Normalisering Rechtspositie voor Ambtenaren (WNRA) draagt de gemeente vakbondscontributie af.

Actualisatie kapitaallasten MJB 2022-2025

Er is een actualisatie gemaakt van de kapitaallasten. De effecten hiervan zijn verwerkt in de begroting.

Aanpassing doorbelasting salarissen en overhead aan grondexploitaties

De gewijzigde doorbelasting van salaris- en overheadkosten aan grondexploitaties heeft een effect op de meerjarenbegroting. Vanaf 2025 is deze negatief omdat de doorbelasting aan Zevenaar Oost Bedrijven achterwege blijft door het afsluiten van deze grondexploitatie. De verwachting is echter dat in de nabije toekomst een nieuwe grondexploitatie zal worden geopend, te weten 7PoortII. Dit zal naar verwachting opnieuw leiden tot een doorbelasting van salarissen en overhead wat dan een positief gevolg heeft voor het meerjarenbeeld. Het is echter nu nog te vroeg om daar rekening mee te houden.

Aanpassing rente grondexploitaties

Aanpassing doorbelasting rente grondexploitaties als gevolg van de herziening van de grex per 01-01-2021 en de gewijzigde rekenrente. Door een gunstiger meerjarenverloop van de boekwaarde en een lager rentepercentage wordt minder rente toegerekend aan de grondexploitaties wat een nadeel betekent voor het begrotingssaldo. Binnen het onderdeel rente en afschrijving is echter ook sprake van voordelen.

Contributie VNG

De Algemene Leden Vergadering heeft besloten de contributie voor 2022 met 1,7% te verhogen. Daarnaast worden de ramingen geactualiseerd voor de contributie van de onderafdelingen.

Salarissen Burgemeester & wethouders
We ramen de actuele salarisverwachting van 4 wethouders en de burgemeester.

2. Actualisatie bestaand beleid
Reclamebelasting
Uit de cijfers van de afgelopen jaren blijkt dat de raming structureel € 10.000 te hoog is. Er zijn 15 minder belastingplichtigen.

Mutaties afvalstoffenheffing 2022
Het werkelijke resultaat van de RDL over 2020, waarin de kosten al hoger waren, heeft laten zien dat de begroting niet meer actueel was. De RDL heeft daar in de begroting 2022 rekening mee gehouden. Daarnaast zijn ook enkele nieuwe werkzaamheden begroot, zoals beheerkosten als gevolg van ondergrondse containers. Voor het jaar 2022 leidt dat tot een nadeel van € 189.000. Deze extra kosten worden gedeeltelijk gecompenseerd doordat we rekening houden met een hogere papieropbrengst. Op basis van de huidige papierprijs is de prognose verhoogd van € 40 naar € 80 per ton. Dit is een voordeel van € 88.000. Het resterende nadeel verrekenen wij binnen de afvalstoffenheffing. De financiële effecten zijn verdeeld over de programma's 0, 2, 3 en 7.

Aanschaf voertuig
Opgenomen bedrag is voor vervanging van de bestaande dienstauto van de afdeling BOR. Deze auto wordt door de afdeling BOR gebruikt om locatiebezoeken te doen in het beheergebied.

Taxatie vastgoed
Volgend jaar besteden wij de brandverzekering Europees aan. De huidige verzekering loopt tot 01-01-2022, maar kan verlengd worden met 1 jaar. Vanaf 01-01-2023 moet er een nieuwe verzekering/polis afgesloten worden. In dit kader dienen de panden en inventarissen opnieuw getaxeerd te worden. De kosten hiervoor schatten wij op € 20.000.

Bijdrage GR SDL, onderdeel RID
De begroting voor 2022 en verder voor de RID is in het Algemeen Bestuur van 22 juni jl. vastgesteld. De hieruit volgende bijdrage voor Zevenaar hebben wij vertaald in onze Kadernota. Uit de 1e Bestuursrapportage van SDL blijkt echter een verhoging van lasten (boven op de begroting) welke voor ons uit komt op € 120.000 structureel. De gestegen kosten betreffen in het bijzonder informatieveiligheid en noodzakelijke onderhoudskosten van applicaties om de ICT-omgeving draaiende te houden. (stabiliteit en performance systemen)

Vrijval indexatie 2022
Bij de Kadernota 2022 is een stelpost opgenomen voor indexatie. Deze stelpost is ingezet bij de relevante budgetten. Een deel van de stelpost blijkt niet nodig. Dit komt met name door enkele budgetten waarvoor separaat een indexatie is toegekend, maar waarbij de stelpost niet is gebruikt als dekking. De vrijval van de stelpost wordt nu ten gunste gebracht van het resultaat.

Bestuurlijke kosten verkiezingen gemeenteraad 2022
We ramen kosten voor de organisatie van de gemeenteraadsverkiezingen. Naast de organisatie van verkiezingen zelf, maken we ook kosten voor verkiezingsopkomst bevorderende maatregelen, organisatie van een verkiezingsavond, afscheid van vertrekkende wethouders en raadsleden, ondersteuning van het formatieproces en integriteitsonderzoek kandidaat wethouders.

Vervanging werkplekken hardware 2022-2025
In de periode 2022-2025 gaan we gefaseerd de huidige hardware van de vaste en mobiele werkplekken vervangen. De apparatuur en hardware is aan vervanging en vernieuwing toe. Het gaat onder meer om laptops, thin clients, docking stations en beeldschermen. De benodigde vervangingskredieten zijn in totaal € 370.000. Deze investering past binnen het huidige vastgestelde beleid en de werkwijze van thuiswerken.

Software boa's

Om de boa's efficiënter in te zetten maken ze gebruik van het systeem Sigmax en zijn ze voorzien van "handheld" en mobiele printers. Het gebruik hiervan geeft tijdwinst bij het opvragen van kentekengegevens, het opleggen van boetes en het vastleggen van waarschuwingen. Dit draagt bij aan de professionalisering van de handhaving door de boa's. We stellen voor € 10.000 structureel voor software beschikbaar te stellen.

4. Administratieve wijzigingen
Heffing en invordering belastingen
De kosten van heffing en invordering belasten we door naar OZB, Rioolheffing, Afvalstoffenheffing, Leges Omgevingsvergunningen, Parkeerbeheer en hondenbelasting. Per saldo geen financieel effect.

Doorbelasting materieel
De kosten materieel worden doorbelast naar de taakvelden.

Overboeken reserve onderhoud gebouwen naar voorziening onderhoud gebouwen
Met deze wijziging boeken wij gelden uit de reserve onderhoud gebouwen naar de voorziening onderhoud gebouwen. Onze verwachting is dat we in 2022 het beheerplan onderhoud gebouwen actualiseren, waarna we de reserve opheffen en alleen de voorziening gebruiken.

Toelichting mutaties reserves

4. Administratieve wijzigingen
Overboeken reserve onderhoud gebouwen naar voorziening onderhoud gebouwen
Met deze wijziging boeken wij gelden uit de reserve onderhoud gebouwen naar de voorziening onderhoud gebouwen. Onze verwachting is dat we in 2022 het beheerplan onderhoud gebouwen actualiseren, waarna we de reserve opheffen en alleen de voorziening gebruiken.

Overzicht baten en lasten op taakveld

Exploitatie (bedragen x € 1.000)		Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Baten							
0.1	Bestuur	29	0	0	0	0	0
0.2	Burgerzaken	417	478	484	484	657	484
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	1.552	1.367	3.100	1.636	1.326	1.326
0.4	Overhead	1.589	1.614	1.504	1.504	1.504	1.504
0.5	Treasury	652	538	591	625	623	622
0.61	OZB woningen	6.995	7.543	7.999	8.047	8.095	8.095
0.62	OZB niet-woningen	4.200	4.541	4.818	4.818	4.818	4.818
0.63	Parkeerbelasting	1.056	887	1.269	1.269	1.269	1.269
0.64	Belastingen overig	2.830	2.823	538	588	588	588
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	72.292	76.038	77.301	75.796	75.806	76.252
0.8	Overige baten en lasten	377	16	16	16	16	16
Totaal Baten		91.988	95.845	97.620	94.784	94.703	94.975
Lasten							
0.1	Bestuur	2.252	2.054	2.081	2.011	2.011	2.011
0.2	Burgerzaken	621	881	1.033	1.033	1.031	1.033

0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	1.989	2.247	3.046	2.054	2.000	1.991
0.4	Overhead	14.184	15.036	15.724	15.474	15.354	15.423
0.5	Treasury	878	684	658	662	496	483
0.61	OZB woningen	816	770	757	757	757	757
0.62	OZB niet-woningen	54	25	25	25	25	25
0.63	Parkeerbelasting	2	0	0	0	0	0
0.64	Belastingen overig	196	172	177	177	177	177
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	829	30	30	30	30	30
0.8	Overige baten en lasten	940	1.185	656	666	791	780
Totaal Lasten		**22.761**	**23.085**	**24.187**	**22.890**	**22.672**	**22.710**
Saldo							
0.1	Bestuur	-2.224	-2.054	-2.081	-2.011	-2.011	-2.011
0.2	Burgerzaken	-204	-404	-549	-549	-374	-549
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	-438	-880	54	-418	-674	-664
0.4	Overhead	-12.595	-13.422	-14.220	-13.970	-13.849	-13.918
0.5	Treasury	-226	-146	-68	-38	127	139
0.61	OZB woningen	6.180	6.773	7.243	7.291	7.339	7.339
0.62	OZB niet-woningen	4.146	4.516	4.793	4.793	4.793	4.793
0.63	Parkeerbelasting	1.054	887	1.269	1.269	1.269	1.269
0.64	Belastingen overig	2.634	2.651	361	411	411	411
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	71.463	76.008	77.271	75.766	75.776	76.222
0.8	Overige baten en lasten	-563	-1.169	-640	-650	-775	-764
Begrotingsresultaat voor bestemming		**69.228**	**72.760**	**73.433**	**71.894**	**72.031**	**72.265**
0.10	Mutaties reserves						
	Onttrekkingen	4.587	7.364	825	111	111	111
	Toevoegingen	5.630	6.957	0	0	0	0
Totaal Mutaties reserves		**-1.043**	**408**	**825**	**111**	**111**	**111**
Begrotingsresultaat na bestemming		**68.185**	**73.167**	**74.258**	**72.005**	**72.143**	**72.376**

Overzicht van Incidentele baten en lasten

Bedragen x € 1.000

Onderwerp	Omschrijving	2022	2023	2024	2025
Programma 0. Bestuur en ondersteuning					
Baten					
Herstelplan	Onttrekking uit de bestemmingsreserve herstelplan.	80	0	0	0

Opbrengst verkoop vastgoed.	Verkoop van vastgoed levert incidenteel een voordeel op.	826	260	0	0
Lasten					
Haalbaarheidsonderzoek nieuwbouw Voedselbank	De planvorming voor een nieuwe voorziening voor de voedselbank bestaat uit het inventariseren van locaties en een haalbaarheidsonderzoek met verkenning voor mogelijkheden voor renovatie / nieuwbouw.	25	0	0	0
Capaciteit juridische zaken	Voor de jaren 2022 en 2023 is respectievelijk € 225.000 en € 160.000 beschikbaar gesteld voor juridische kwaliteitszorg en ondersteuning.	225	160	0	0
Rechtmatigheids verantwoording	Er zijn incidenteel middelen beschikbaar gesteld om de nieuwe wetgeving met betrekking tot de rechtmatigheidsverantwoording in te voeren.	75	0	0	0
Impuls sturend datamanagement	Voor de jaren 2022 en 2023 is € 85.000 beschikbaar gesteld om een impuls te geven aan sturend datamanagement.	85	85	0	0
Herstelplan	Voor het herstelplan zijn kosten opgenomen voor dit programma. Voor deze kosten is een bestemmingsreserve ingesteld.	80	0	0	0
Totaal programma 0		**416**	**15**	**0**	**0**

Reserves

Algemene reserve (stand per 1 januari)						(Bedragen x € 1.000)
Nummer	Naam	2021	2022	2023	2024	2025
9000	Algemene reserve	35.223	39.170	32.051	32.021	31.991

De algemene reserve is een buffer om onverwachte tegenvallers en fluctuaties in de exploitatie op te kunnen vangen. Daarnaast is de algemene reserve bedoeld als dekking voor risico's. Het gedeelte van de algemene reserve dat niet nodig is als bufferfunctie of voor het afdekken van risico's is vrij aanwendbaar voor bestuurlijke ambities.

Toevoeging In 2021 storten wij de opbrengst van de Precariobelasting op kabels en leidingen voor een bedrag van € 1.248.000. 2021 is tevens het laatste jaar dat de Precariobelasting geheven mag worden.
Daarnaast is € 5.350.000 toegevoegd namelijk het positief resultaat jaarstukken 2020.
De onttrekkingen en stortingen i.v.m. negatieve en positieve begrotingsresultaten ziet u in deze weergave niet terug, hierover dient immers nog besloten te worden.

Onttrekking De meest in het oog springende onttrekkingen in 2021 zijn:
€ 154.000 t.b.v. energieakkoord, aardgasloos en warmtetransitie;
€ 149.000 t.b.v. energieneutraal maken eigen organisatie;
€ 59.000 t.b.v. woningverzakkingen
€ 835.000 t.b.v. invoering Omgevingswet
€ 182.000 t.b.v. implementatie bezuinigingen
€ 500.000 t.b.v. WMO hulpmiddelen
Onttrekkingen in 2022:
€ 6.500.000 vormen bestemmingsreserve afschrijvingslasten locatie Vestersbos

Totaal algemene reserve	35.223	39.170	32.051	32.021	31.991

Bestemmingsreserves (stand per 1 januari)					(Bedragen x € 1.000)	
Nummer	Naam	2021	2022	2023	2024	2025
9024	Automatisering	25	0	0	0	0

Deze reserve is ingesteld in de voormalige gemeente Rijnwaarden en werd gebruikt ter egalisatie van de kosten voor automatisering. In Zevenaar werd niet met een egalisatiereserve gewerkt.

Onttrekking In de reserve resteert nog een saldo van € 25.000, bedoeld voor de inrichting van een digitale belastingbalie (2021). De overige bedragen zijn in 2020 conform begroting vrijgevallen ten gunste van de algemene reserve.

9047	Onderhoud gebouwen	66	66	0	0	0

In 2017 is het restant van de voorziening onderhoud gebouwen Rijnwaarden overgeboekt naar de bestemmingsreserve onderhoud gemeentegebouwen, omdat er voor groot onderhoud gebouwen geen actueel onderhoudsplan meer was.
De reserve is bedoeld voor groot onderhoud van de gebouwen van de voormalige gemeente Rijnwaarden. Na vaststelling van een nieuw onderhoudsplan kan deze reserve vervallen.

Onttrekking De vaststelling van het nieuwe onderhoudsplan verwachten wij in 2022. Het saldo van de reserve wordt daarom in 2022 onttrokken aan de reserve onderhoud gebouwen en toegevoegd aan de voorziening onderhoud gebouwen.

9050	Corona-herstelplan	2.868	924	462	350	350

In 2020 is een corona herstelplan 'Sociaal economische injectie Zevenaar' opgesteld. Om de plannen uit dit herstelplan te realiseren is € 3.000.000 overgeheveld vanuit de algemene reserve naar deze bestemmingsreserve.

Onttrekking De opgenomen onttrekkingen zijn gebaseerd op de maatregelen die zijn opgenomen in het herstelplan.

Totaal bestemmingsreserves	2.959	990	462	350	350

Bestemmingsreserves afschrijvingslasten (stand per 1 januari)					(Bedragen x € 1.000)	
Nummer	Naam	2021	2022	2023	2024	2025

9007	Werkzaamheden gemeentehuis	505	505	492	480	467
9027	Balansverkorting	183	175	139	134	129
9040	Verbouw nieuwbouw gemeentehuis	1.258	1.178	1.097	1.017	936
Totaal bestemmingsreserves afschrijvingslasten		**1.947**	**1.858**	**1.729**	**1.630**	**1.532**

Voorzieningen

Voorzieningen (stand per 1 januari)						**(Bedragen x € 1.000)**
Nummer	**Naam**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
8001	Voormalig personeel	82	32	0	0	0

Voorziening ter dekking van kosten van voormalig personeel.

Toevoeging In de voorziening is bij de jaarrekening 2020 € 82.000 gestort t.b.v. de verplichtingen die verband houden met kosten van voormalig personeel.

Onttrekking De kosten die verband houden met mobiliteitsdienstverbanden worden ten laste van de voorziening gebracht.

8002	Pensioenen wethouders	2.703	2.723	2.743	2.763	2.783

Voor de huidige en voormalige wethouders van de (voormalige) gemeente Zevenaar en de voormalige gemeente Rijnwaarden die nog niet de pensioengerechtigde leeftijd hebben bereikt, is een voorziening gevormd. Eén van de grondslagen die gehanteerd wordt bij de berekening van het benodigd doelvermogen van de pensioenvoorziening is de zogenaamde rekenrente, welke gebaseerd is op de marktrente.

Toevoeging Op begrotingsbasis voegen wij jaarlijks € 100.000 toe aan de voorziening. Afhankelijk van de rekenrente, welke gebaseerd is op de marktrente, kan achteraf bij het opmaken van de jaarrekening blijken dat de toevoeging aan de voorziening hoger (of lager) moet zijn.

Onttrekking Op begrotingsbasis wordt rekening gehouden met een onttrekking van € 80.000 per jaar.

8004	Onderhoud gebouwen	646	840	1.011	746	958

Deze voorziening is bedoeld voor de egalisatie van kosten van groot onderhoud aan gemeentelijke gebouwen conform het meerjarenonderhoudsplan.

Toevoeging Er wordt rekening gehouden met een jaarlijkse dotatie conform het meerjarenonderhoudsplan. Daarnaast wordt in 2022 de vaststelling van het nieuwe onderhoudsplan verwacht. Daarom wordt in 2002 het saldo van de reserve onderhoud gebouwen toegevoegd aan de voorziening onderhoud gebouwen (€ 66.000).

Onttrekking Er wordt rekening gehouden met een jaarlijkse onttrekking conform het meerjarenonderhoudsplan.

8013	Wachtgelden wethouders	61	14	14	14	14

Na het aftreden van burgemeester en wethouders hebben bestuurders recht op een wachtgelduitkering. Hiertoe is bij de jaarrekening 2017 een voorziening gevormd. Om aan de verplichtingen te kunnen voldoen, wordt jaarlijks bij de 2e Voortgangsrapportage bekeken of een aanvulling nodig is in de voorziening.

Toevoeging	Jaarlijks bij de 2e voortgangsrapportage wordt aan de hand van de actuele wachtgeldverplichtingen bekeken welke storting nodig is om per balansdatum aan de verplichtingen te kunnen voldoen. De huidige stand is voldoende om de betalingen in 2021 te kunnen doen.
Onttrekking	De kosten van wachtgelden van voormalige wethouders bedroegen in 2020 € 189.000 en zijn ten laste van de voorziening gebracht. De wachtgeldverplichtingen lopen in 2021 af.

Totaal voorzieningen	**3.491**	**3.609**	**3.768**	**3.523**	**3.754**

Meerjareninvesteringsplan

Omschrijving	Separaat voorstel	Afschrijvings termijn	Investerings bedrag 2022	2023	2024	2025
Programma 0. Bestuur en ondersteuning						
Ford Transit Connect		10	40	0	0	0
Hefbrug 24 ton		15	135	0	0	0
Mercedes Sprinter Pick-up		10	61	0	0	0
Valveiligheidsvoorzieningen daken gem gebouwen		25	26	0	0	0
Vervanging hardware werkplekken		5	90	0	0	0
Vrachtwagen DAF CF75		10	240	0	0	0
Verduurzaming brandweerkazerne Zevenaar		10	27	0	0	0
Vervangen VW Crafter bus		10	0	0	61	0
Vervangen VW Crafter/kipper		10	0	0	88	0
Vervangen VW Crafter/kipper		10	0	0	88	0
Vervangen gazonmaaier John Deere 1515		10	0	70	0	0
Vervangen grote zoutsproeier Epoke (GH-3)		10	0	0	65	0
Vervangen grote zoutsproeier Epoke (GH-7)		10	0	0	65	0
Zoutsilo		15	0	37	0	0
Vervangen Toyota Autis Milieu		10	0	0	25	0
Vervanging werkplekken hardware 2022		4	50	0	0	0
Vervanging werkplekken hardware 2023		4	0	160	0	0
Vervanging werkplekken hardware 2024		4	0	0	90	0
Vervanging werkplekken hardware 2025		4	0	0	0	70
Totaal programma 0			**669**	**267**	**482**	**70**

1. VEILIGHEID

ALGEMEEN

Omschrijving
Dit programma gaat over brandweerzorg, crisisbeheersing en integrale veiligheid.

Wat willen we?
Een gemeente waarin inwoners, ondernemers en organisaties zich veilig voelen in hun eigen woon- en werkomgeving.

Ontwikkelingen
Ondermijning
We nemen preventieve en repressieve maatregelen om vermenging van de onderwereld met de bovenwereld tegen te gaan. In 2018 zijn de ondermijningsbeelden opgemaakt, in 2021 volgt de weerbaarheidsscan. We actualiseren onze aanpak, omdat ondermijning de aankomende jaren nadrukkelijk onze aandacht vraagt. We willen inzetten op preventie en waar nodig repressief optreden. Tot slot willen we de bewustwording op dit thema voor medewerkers van de gemeente vergroten.

Corona
De impact van de coronacrisis is vooralsnog moeilijk te overzien. De verwachting is dat er de aankomende jaren gekeken zal worden naar de inrichting van de ramp- en crisisorganisatie omtrent dergelijke scenario's. Als gemeente moeten we hier, in samenwerking met de veiligheidsregio, mogelijk meer op voorbereid zijn.

Beleidskaders
- Integraal Veiligheidsplan gemeente Zevenaar 2019-2022 (2018)
- Jaarplan Integrale Veiligheid 2020 (2020)
- Plan van aanpak Ondermijning (2018)
- Handhavingsnota 'Een zaak van afwegen' Zevenaar
- Toezicht en handhavingsbeleid 2018-2022

WAT WILLEN WE?

1.1 Beperken en bestrijden van branden, rampen en zware ongevallen

Het voorkomen en op een goede manier bestrijden van branden, rampen en zware ongevallen.

1.2 Bewaken van de openbare orde en veiligheid

Onze inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en bezoekers zijn en voelen zich veilig in onze gemeente.

Beleidsindicatoren (verplicht)

Naam	Jaar meting	Gelderland	Zevenaar	Begroting 2022	Begroting 2025
Diefstal uit woningen (aantal per 1.000 inwoners)					
	2019	2,00	1,10	2,00	2,00
Toelichting	De waarde van het kengetal is nog niet gepubliceerd op WSJG.				
Geweldsmisdrijven (aantal per 1.000 inwoners)					
	2020	3,70	2,40	2,40	2,40
Toelichting	De komende jaren verwachten we ten opzichte van 2020 een lichte daling in de geweldsmisdrijven. De verwachting blijft onder het Gelderse gemiddelde.				
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte) (aantal per 1.000 inwoners)					
	2020	5,50	4,50	3,50	3,50
Toelichting	Onze doelstelling is, mede op basis van de activiteiten in het kader van de uitvoering van het integraal veiligheidsplan het aantal vernielingen de komende jaren niet te laten stijgen.				
Verwijzingen Halt (aantal per 10.000 jongeren)					
	2020	100,00	90,00	75,00	75,00
Toelichting	De afgelopen jaren laat het aantal Halt-verwijzingen een schommelend beeld zien. De samenwerking is de afgelopen jaren verbeterd. Mogelijk dat het aantal doorverwijzingen daardoor ook is toegenomen in de loop der jaren. In Gelderland ligt het aantal boven de 100. Onze doelstelling is om het aantal Halt-verwijzingen licht te laten dalen de aankomende jaren.				
Winkeldiefstallen (aantal per 1.000 inwoners)					
	2019	1,90	0,70	1,00	1,00
Toelichting	De waarde van dit kengetal voor 2020 is nog niet gepubliceerd op WSJG. Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners toont een wisselend beeld, maar schommelt rond de 1. In onze regio scoren met name Duiven en Westervoort minder goed. In Gelderland ligt de score de afgelopen 10 jaar rond de 2,0. Onze gemeente zit hier dus onder. Wij streven, mede op basis van de activiteiten in het kader van de uitvoering van de kadernota integrale veiligheid, er naar dat dit cijfer niet stijgt. Enig voorbehoud moeten we hier maken. Zodra de Fashion Outlet Zevenaar is geopend, zal dit cijfer mogelijk gaan stijgen.				

WAT DOEN WE?

1.1 Beperken en bestrijden van branden, rampen en zware ongevallen

1.1.1 Verbeteren eerste hulpverlening in alle kernen 2022

Wij stimuleren inwonerinitiatieven die ontstaan om het Zevenaarse AED-netwerk te vergroten.

1.2 Bewaken van de openbare orde en veiligheid

1.2.1 Bestrijden ondermijning 2022

Om vermenging van de onderwereld met de bovenwereld tegen te gaan, zetten we in op preventieve en repressieve maatregelen. We zijn gestart met het Kernteam Ondermijning en willen op deze manier kleinschalig en preventief controles doen. Verder gaan we aan de slag met de aanbevelingen uit de Weerbaarheidsscan van het RIEC die in 2021 is opgesteld.

1.2.2 Vergroten veiligheid in de gemeente 2022

We zetten in op en ondersteunen initiatieven van inwoners zoals buurtpreventie in de vorm van Buurtpreventie WhatsApp-groepen. We willen in het kader van buurtpreventie de WhatsAppgroepen verder professionaliseren. Hierbij brengen we beheerders uit verschillende groepen met elkaar in contact, waardoor een groter netwerk ontstaat, waarin beheerders van elkaar kunnen leren. Vanuit de gebiedsteams zorgen we voor een zorgvuldige en adequate hulpverlening bij huiselijk geweld en overlast gevende personen. De verbinding tussen zorg en veiligheid is hierin van cruciaal belang.

VERBONDEN PARTIJEN

Bedragen x € 1.000

Naam	Openbaar belang en doel	Bijdrage 2022
Veiligheids- en Gezondheidsregio Midden-Gelderland (VGGM)		
	De VGGM behartigt de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van brandweer, regionale ambulancevoorziening en GGD voor de vijftien gemeenten in de regio Gelderland-Midden.	3.915

WAT KOST HET?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Baten					
Primitieve begroting 2021-2024	68	68	68	68	68
2e Voortgangsrapportage 2020	0	0	0	0	0
1e Voortgangsrapportage 2021	0	0	0	0	0
2e Voortgangsrapportage 2021	-28	0	0	0	0
Wijziging tot de begroting 2022-2025	0	1	1	1	1

Totale baten tot de begroting	**39**	**68**	**68**	**68**	**68**
Mutaties in deze begroting (baten)					
	0	0	0	0	0
	0	0	0	0	0
Totaal gemuteerde baten	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totale baten in deze begroting	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Lasten					
Primitieve begroting 2021-2024	3.368	3.350	3.352	3.351	3.351
2e Voortgangsrapportage 2020	0	0	0	0	0
1e Voortgangsrapportage 2021	50	0	0	0	0
1e Voortgangsrapportage 2021	43	0	0	0	0
Wijzigingen tot de begroting 2022-2025	0	53	53	53	53
Totale lasten tot de begroting	**3.460**	**3.563**	**3.565**	**3.564**	**3.564**
Mutaties in deze begroting (lasten)					
1. Autonome ontwikkelingen	0	2	0	1	0
Actualisatie kapitaallasten MJB 2022-2025	0	2	0	1	0
4. Administratieve wijzigingen	0	0	0	0	0
Doorbelasting materieel	0	0	0	0	0
Totaal gemuteerde lasten	**0**	**3**	**0**	**1**	**0**
Totale lasten tot de begroting	**3.460**	**3.566**	**3.565**	**3.565**	**3.564**
Resultaat voor bestemming	**-3.421**	**-3.498**	**-3.497**	**-3.497**	**-3.496**
Onttrekkingen					
Primitieve begroting 2021-2024	0	0	0	0	0
1e Voortgangsrapportage 2021	0	0	0	0	0
1e Voortgangsrapportage 2021	0	0	0	0	0
2e Voortgangsrapportage 2021	0	0	0	0	0
Wijzigingen tot de begroting 2022-2025	0	0	0	0	0
Meerjarenbegroting 2022-2025	0	0	0	0	0
Totaal onttrekkingen reserves					
Toevoegingen					
Primitieve begroting 2021-2024	0	0	0	0	0
2e Voortgangsrapportage 2020	0	0	0	0	0
1e Voortgangsrapportage 2021	0	0	0	0	0

1e Voortgangsrapportage 2021					
Wijzigingen tot de begroting 2022-2025	0	0	0	0	0
Meerjarenbegroting 2022-2025	0	0	0	0	0
Totaal toevoegingen reserves					
Saldo reserve mutaties					
Resultaat na bestemming	**-3.421**	**-3.498**	**-3.497**	**-3.497**	**-3.496**

Toelichting financiële ontwikkelingen

1. Autonome ontwikkelingen
Actualisatie kapitaallasten MJB 2022-2025
Er is een actualisatie gemaakt van de kapitaallasten. De effecten hiervan zijn verwerkt in de begroting.

4. Administratieve wijzigingen
Doorbelasting materieel
De kosten materieel worden doorbelast naar de taakvelden.

Overzicht baten en lasten op taakveld

Exploitatie (bedragen x € 1.000)		Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Baten							
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	19	14	14	14	14	14
1.2	Openbare orde en veiligheid	46	26	55	55	55	55
Totaal Baten		65	39	68	68	68	68
Lasten							
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	2.612	2.656	2.805	2.805	2.804	2.803
1.2	Openbare orde en veiligheid	687	805	761	761	761	761
Totaal Lasten		3.299	3.460	3.566	3.565	3.565	3.564
Saldo							
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	-2.593	-2.642	-2.791	-2.791	-2.790	-2.789
1.2	Openbare orde en veiligheid	-641	-779	-706	-706	-706	-706
Begrotingsresultaat voor bestemming		-3.234	-3.421	-3.498	-3.497	-3.497	-3.496

Totaal Mutaties reserves						
Begrotingsresultaat na bestemming	-3.234	-3.421	-3.498	-3.497	-3.497	-3.496

Overzicht van Incidentele baten en lasten

In dit programma zijn geen incidentele baten en lasten opgenomen.

Meerjareninvesteringsplan

Er zijn binnen dit programma geen investeringen gepland.

2. VERKEER, VERVOER EN WATERSTAAT

ALGEMEEN

Omschrijving
Dit programma gaat over verkeer en vervoer (wegen, openbare verlichting e.d.), parkeren en openbaar vervoer.

Wat willen we?
Wij willen een goede en veilige bereikbaarheid van de kernen en buitengebied voor alle verkeersdeelnemers. Het is ons doel een verkeersveilige gemeente te zijn met een goede bereikbaarheid en doorstroming van zowel het personen- als vrachtverkeer. Een optimale bereikbaarheid over de weg is een voorwaarde voor een gezonde economische structuur, onze aantrekkelijkheid voor de transportsector en daarmee voor het versterken van het logistieke profiel van Zevenaar. Ook de bereikbaarheid over water (onder andere laad- en losplaats) is hier onderdeel van. Deze optimale bereikbaarheid willen wij voor onze gemeente realiseren. De nieuwe ontsluiting van de gemeente op het rijkswegennet (A12 en A15) en de aanpassing van het onderliggende wegennet hierop, waaronder het mogelijk doortrekken van het Witte Kruis, zijn hiervoor van cruciaal belang. Als afgeleide van de infrastructuur voor het gemotoriseerde verkeer willen we een fietsvriendelijke en -veilige gemeente zijn. We beoordelen daarvoor de bestaande fietsvoorzieningen en maken inzichtelijk waar schakels niet voldoen, niet veilig zijn of ontbreken.

Ontwikkelingen
Stikstof
De landelijke stikstofdiscussie zal gevolgen hebben voor de realisatie van nieuwe infrastructuur, maar ook voor de reconstructie van bestaande infrastructuur. In de planvorming wordt zo veel mogelijk hier rekening mee gehouden of op voorbereid.

Beleidskaders
- Structuurvisie Zevenaar 2012-2030 (2013)
- Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan 2020
- Tracébesluit A15/A12
- Beleidsplan openbare verlichting 2016 - 2025 Zevenaar
- Beleidsplan Openbare verlichting 2015 - 2023 Rijnwaarden
- Omgevingsvisie Gelders Eiland 2030 (2017)

WAT WILLEN WE?

2.1 Verkeer en vervoer

In het kader van een goede bereikbaarheid streven wij naar goede ontsluitingen van onze kernen. Wij willen een goede verbinding naar de verbrede A12 en de doorgetrokken A15 realiseren en het onderliggende wegennet hier goed op aansluiten. Wij streven naar een directe verbinding van het Gelders Eiland op de hoofdwegenstructuur (A12), waarbij er aandacht is voor de leefbaarheid in de kernen. Om het fietsgebruik te stimuleren en de fietsveiligheid te waarborgen, zorgen wij voor een goed netwerk van fietsvoorzieningen en -fietspaden. In de stad Zevenaar, tussen de kernen onderling en naar de omliggende gemeenten.

2.2 Parkeren

Wij willen de parkeerdruk in het centrum van de stad Zevenaar door middel van betaald parkeren blijven reguleren.

WAT DOEN WE?

2.1 Verkeer en vervoer

2.1.1 Aanleggen 2e viaduct 7Poort 2022

Bereikbaarheid van onze gemeente en de bedrijventerreinen in Zevenaar is belangrijk. Wij stimuleren de uitgifte van de kavels op 7Poort volop (zie programma 3). Een belangrijke bijdrage hieraan levert het aanleggen van een 2e viaduct.

2.1.3 Infrastructuur voorbereiding en uitvoering 2027

In de huidige coalitieperiode (en verder) gaan we bestaande wegen herinrichten en voeren we planstudies uit naar nieuwe wegen. In een aantal gevallen heeft u al een krediet beschikbaar gesteld voor capaciteit, onderzoek en uitvoering.
De investeringen hebben betrekking op de volgende projecten:

- Coördinatie en regie infrastructurele projecten in de uitvoering
- Project A15/A12
- Aanpassing Arnhemseweg en weg Hengelder (waaronder Herinrichting parkeerplaatsen sportvelden Hengelder, Oversteek Douwe Dekkerstraat en onvoorziene werken; nagenoeg gereed)
- Planvorming herinrichting Edisonstraat
- Planvorming herinrichting Mercurion
- Planvorming herinrichting Doesburgseweg
- Spoorverdubbeling Zevenaar-Didam (gereed)
- Herinrichting Babberichseweg
- Planstudie doortrekking Witte Kruis/MER
- Monitoring geluid, fijnstof en trillingen
- Onderzoeken akoestische maatregelen onderliggend wegennet
- Effecten realisatie vliegveld Lelystad voor Zevenaar

2.2 Parkeren

2.2.1 Verbeteren parkeervoorzieningen 2022

Parkeerautomaten
Wij hebben de parkeerautomaten in 2019 vervangen. Na evaluatie en ontwikkelingen zoals belparkeren en invoeren kraskaarten voor bezoekers in gebied A, lijkt de huidige situatie qua aantal parkeerautomaten te volstaan.

Digitaliseren van de parkeervergunningen
In het kader van de digitalisering en om eventuele veranderingen in het parkeer/uitgiftebeleid aan te brengen willen wij een parkeeronderzoek laten uitvoeren. Dit onderzoek is essentieel om de parkeersituatie en parkeerdruk in het centrum en de schil goed in kaart te brengen en daardoor veranderingen te kunnen doorvoeren. Dit is een van de basisonderdelen voor de digitalisering en veranderingen in het beleid.

Parkeerbeleid

Wij streven er naar het parkeerbeleid in samenspraak met bewoners, ondernemers en bezoekers in 2021/2022 te actualiseren.

WAT KOST HET?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Baten					
Primitieve begroting 2021-2024	197	197	197	197	197
2e Voortgangsrapportage 2020	0	0	0	0	0
1e Voortgangsrapportage 2021	0	0	0	0	0
2e Voortgangsrapportage 2021	431	150	150	150	150
Wijziging tot de begroting 2022-2025	0	68	68	68	68
Totale baten tot de begroting	**628**	**415**	**415**	**415**	**415**
Mutaties in deze begroting (baten)					
	0	0	0	0	0
	0	0	0	0	0
Totaal gemuteerde baten	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totale baten in deze begroting	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Lasten					
Primitieve begroting 2021-2024	5.291	5.401	5.519	5.705	5.705
2e Voortgangsrapportage 2020	0	0	0	0	0
1e Voortgangsrapportage 2021	101	2	2	2	2
1e Voortgangsrapportage 2021	1.283	187	161	161	161
Wijzigingen tot de begroting 2022-2025	0	180	180	180	188
Totale lasten tot de begroting	**6.674**	**5.877**	**5.879**	**6.065**	**6.073**
Mutaties in deze begroting (lasten)					
1. Autonome ontwikkelingen	0	**-138**	-118	-139	-22
Actualisatie kapitaallasten MJB 2022-2025	0	-138	-118	-139	-22
2. Actualisatie bestaand beleid	0	**50**	55	55	50
Mutaties afvalstoffenheffing 2022	0	25	25	25	25
2e fase digitaliseren parkeervergunningen betaald parkeren	0	25	0	0	0
Inzet reserve nazorg grondexploitaties voor het plegen van nazorg	0	0	30	30	25
4. Administratieve wijzigingen	0	**16**	16	16	16
Heffing en invordering belastingen	0	13	13	13	13

Doorbelasting materieel	0	3	3	3	3
Totaal gemuteerde lasten	**0**	**-72**	**-47**	**-68**	**45**
Totale lasten tot de begroting	**6.674**	**5.805**	**5.832**	**5.997**	**6.118**
Resultaat voor bestemming	**-6.046**	**-5.390**	**-5.417**	**-5.582**	**-5.703**
Onttrekkingen					
Primitieve begroting 2021-2024	68	39	39	39	39
1e Voortgangsrapportage 2021	-20	-20	-20	-20	-20
1e Voortgangsrapportage 2021	32	0	0	0	0
2e Voortgangsrapportage 2021	954	0	0	0	0
Wijzigingen tot de begroting 2022-2025	0	0	0	0	0
Meerjarenbegroting 2022-2025	0	0	40	40	35
Totaal onttrekkingen reserves	1.035	**19**	59	59	54
Toevoegingen					
Primitieve begroting 2021-2024	0	0	0	0	0
2e Voortgangsrapportage 2020	0	0	0	0	0
1e Voortgangsrapportage 2021	0	0	0	0	0
1e Voortgangsrapportage 2021					
Wijzigingen tot de begroting 2022-2025	0	0	0	0	0
Meerjarenbegroting 2022-2025	0	0	0	0	0
Totaal toevoegingen reserves	0	**0**	0	0	0
Saldo reserve mutaties	**1.035**	**19**	**59**	**59**	**54**
Resultaat na bestemming	**-5.011**	**-5.371**	**-5.358**	**-5.523**	**-5.649**

Toelichting financiële ontwikkelingen

1. Autonome ontwikkelingen
Actualisatie kapitaallasten MJB 2022-2025
Er is een actualisatie gemaakt van de kapitaallasten. De effecten hiervan zijn verwerkt in de begroting.

2. Actualisatie bestaand beleid
Mutaties afvalstoffenheffing 2022
Het werkelijke resultaat van de RDL over 2020, waarin de kosten al hoger waren, heeft laten zien dat de begroting niet meer actueel was. De RDL heeft daar in de begroting 2022 rekening mee gehouden. Daarnaast zijn ook enkele nieuwe werkzaamheden begroot, zoals beheerkosten als gevolg van ondergrondse containers. Voor het jaar 2022 leidt dat tot een nadeel van € 189.000. Deze extra kosten worden gedeeltelijk gecompenseerd doordat we rekening houden met een hogere papieropbrengst. Op basis van de huidige papierprijs is de prognose verhoogd van € 40 naar € 80 per ton. Dit is een voordeel van € 88.000. Het resterende nadeel verrekenen wij binnen de afvalstoffenheffing. De financiële effecten zijn verdeeld over de programma's 0, 2, 3 en 7.

2e fase digitaliseren parkeervergunningen betaald parkeren
Zoals in de 1e Voortgangsrapportage gemeld, zijn we genoodzaakt per 2022 over te stappen naar een nieuw systeem voor parkeervergunningen. De kosten voor 2021 van de softwareconvergentie en externe projectleider (€ 68.500) voor de 1e fase raamden we in de 1e VGR. De incidentele kosten voor de 2e fase voeren wij nu op; € 25.000 incidenteel in 2022. De (structurele) kosten voor 2022 en verder zijn nog niet bekend en hangen af van de uitkomst van de aanbesteding.

Inzet reserve nazorg grondexploitaties voor het plegen van nazorg
De reserve nazorg is er om nazorg te plegen bij afgesloten grondexploitaties. Binnen de grondexploitatie Groot Holthuizen worden de deelgebieden Tol en Bem naar verwachting eind 2022 afgesloten. Voor 7Poort geldt dat dit eind 2023 gebeurt. De Stede en de Spoorallee worden naar verwachting eind 2024 afgesloten. Voor het plegen van nazorg worden de budgetten onderhoud wegen opgehoogd en dient de reserve tijdelijk ter dekking van deze kosten tot en met 2025.

4. Administratieve wijzigingen
Heffing en invordering belastingen
De kosten van heffing en invordering belasten we door naar OZB, Rioolheffing, Afvalstoffenheffing, Leges Omgevingsvergunningen, Parkeerbeheer en hondenbelasting. Per saldo geen financieel effect.

Doorbelasting materieel
De kosten materieel worden doorbelast naar de taakvelden.

Toelichting mutaties reserves

2. Actualisatie bestaand beleid
Inzet reserve nazorg grondexploitaties voor het plegen van nazorg
De reserve nazorg is er om nazorg te plegen bij afgesloten grondexploitaties. Binnen de grondexploitatie Groot Holthuizen worden de deelgebieden Tol en Bem naar verwachting eind 2022 afgesloten. Voor 7Poort geldt dat dit eind 2023 gebeurt. De Stede en de Spoorallee worden naar verwachting eind 2024 afgesloten. Voor het plegen van nazorg worden de budgetten onderhoud wegen opgehoogd en dient de reserve tijdelijk ter dekking van deze kosten tot en met 2025.

Overzicht baten en lasten op taakveld

Exploitatie (bedragen x € 1.000)		Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Baten							
2.1	Verkeer en vervoer	269	628	415	415	415	415
2.2	Parkeren	8	0	0	0	0	0
Totaal Baten		**277**	**628**	**415**	**415**	**415**	**415**
Lasten							
2.1	Verkeer en vervoer	4.613	5.439	4.772	4.846	5.015	5.149
2.2	Parkeren	1.086	1.188	1.018	971	967	954
2.5	Openbaar vervoer	15	47	15	15	15	15
Totaal Lasten		**5.713**	**6.674**	**5.805**	**5.832**	**5.997**	**6.118**
Saldo							
2.1	Verkeer en vervoer	-4.344	-4.810	-4.357	-4.431	-4.600	-4.734
2.2	Parkeren	-1.078	-1.188	-1.018	-971	-967	-954
2.5	Openbaar vervoer	-15	-47	-15	-15	-15	-15

Begrotingsresultaat voor bestemming	**-5.437**	**-6.046**	**-5.390**	**-5.417**	**-5.582**	**-5.703**
0.10 Mutaties reserves						
Onttrekkingen	611	1.035	19	59	59	54
Toevoegingen	136	0	0	0	0	0
Totaal Mutaties reserves	**474**	**1.035**	**19**	**59**	**59**	**54**
Begrotingsresultaat na bestemming	**-4.962**	**-5.011**	**-5.371**	**-5.358**	**-5.523**	**-5.649**

Overzicht van Incidentele baten en lasten

nderwerp	Omschrijving	2022	2023	2024	2025
Programma 2. Verkeer en vervoer					
Lasten					
Onderzoek naar HUB 7Poort	Voor het onderzoek naar de mogelijkheden voor een knooppunt bij de locatie 7Poort zijn incidenteel middelen beschikbaar gesteld.	50	0	0	0
Groene metropool	Voor de opgave 'verbonden regio' zijn incidentele middelen beschikbaar gesteld.	57	0	0	0
Totaal programma 2		**-107**	**0**	**0**	**0**

Reserves

Bestemmingsreserves (stand per 1 januari)						(Bedragen x € 1.000)
Nummer	**Naam**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
9003	Visie en planvorming station Zevenpoort	32	0	0	0	0

In 2013 en 2014 is in totaal € 70.000 beschikbaar gesteld voor visie en planvorming station Zevenpoort.

9032	Wegen	1.054	412	412	412	412

In 2016 is deze reserve in de voormalige gemeente Rijnwaarden gevormd vanuit de voorziening wegen. Deze voorziening wegen moest volgens de BBV-voorschriften worden opgeheven, omdat er geen actueel beheersplan meer aanwezig was. Na vaststelling van een beheersplan wegen van de nieuwe gemeente Zevenaar wordt deze reserve weer overgeboekt naar de voorziening wegen.
Toevoeging

Onttrekking In 2021 is een bedrag van € 1.000.000 van de reserve wegen overgeboekt naar de voorziening wegen voor onderhoud wegen in de voormalige gemeente Rijnwaarden. Vanwege het ontbreken van een actueel beheersplan zijn vanaf 2022 geen onttrekkingen geraamd.

Totaal bestemmingsreserves	**1.086**	**412**	**412**	**412**	**412**

Bestemmingsreserves afschrijvingslasten (stand per 1 januari)						(Bedragen x € 1.000)
Nummer	Naam	2021	2022	2023	2024	2025
9012	Snelfietsroute F12	395	394	383	372	361
9036	Fietspad Geitenwaard	100	100	97	93	90
9037	Herinrichting Tengnagelwaard	55	53	51	50	48
Totaal bestemmingsreserves afschrijvingslasten		**550**	**548**	**531**	**515**	**498**

Voorzieningen

Voorzieningen (stand per 1 januari)						(Bedragen x € 1.000)
Nummer	Naam	2021	2022	2023	2024	2025
8006	Openbare verlichting	221	248	124	150	177

Deze voorziening dient om schommelingen in de kosten van het periodieke onderhoud aan de openbare verlichting op te vangen.

Toevoeging Er wordt rekening gehouden met een jaarlijkse storting van afgerond € 26.500 op basis van het meerjarenonderhoudsplan.

Onttrekking De werkelijke uitgaven van geplande onderhoudswerkzaamheden.

8007	Wegen	870	1.638	1.806	1.973	2.140

Afdekken van verplichtingen en om schommelingen in het wegenonderhoud op te kunnen vangen. Het groot onderhoud aan de wegen is opgenomen in een meerjarenonderhoudsplanning. Na het vaststellen van de geharmoniseerde meerjarenonderhoudsplanning wordt de reserve wegen van de voormalige gemeente Rijnwaarden naar deze voorziening overgeheveld.

Toevoeging In 2021 is een bedrag van € 1.000.000 van de reserve wegen overgeboekt naar de voorziening wegen voor onderhoud wegen in de voormalige gemeente Rijnwaarden. De jaarlijkse storting van € 1.102.000 is conform meerjarenonderhoudsplan (wegenbeleidsplan).

Onttrekking De jaarlijkse onttrekking van € 1.269.092 is conform meerjarenonderhoudsplan (wegenbeleidsplan).

8008	Bruggen	29	32	34	37	39

Deze voorziening is bedoeld voor de egalisatie van kosten van groot onderhoud aan bruggen conform het meerjarenonderhoudsplan.

Toevoeging Op basis van het meerjarenonderhoudsplan doteren wij jaarlijks een bedrag van € 17.500 aan deze voorziening.

Onttrekking De werkelijke uitgaven van geplande onderhoudswerkzaamheden.

Totaal voorzieningen		**1.121**	**1.918**	**1.964**	**2.160**	**2.356**

Meerjareninvesteringsplan

Omschrijving	Separaat voorstel	Afschrijvings termijn	Investerings bedrag 2022	2023	2024	2025
Programma 2. Verkeer en vervoer						
Aanp en uren		30	289	0	0	0
Arnhemseweg/Hengelder/scopewijz. Aanpassing Arnhemseweg/Hengelder/scopewijziging		30	181	0	0	0
Advies en planvorming A15 en A12		10	200	276	0	0
Coordinatie en regie infrastruct. projecten		10	167	217	144	0
Fietspad Geitenwaard (result. jaarrek.Rijnw 2016)		30	99	0	0	0
Fietsverbinding Duitse grens – Tolkamer		30	1.695	0	0	0
Herinrichting Babberichseweg		30	2.044	0	0	0
Monitoring geluid/fijnstof/trillingen A12/A15		5	88	0	0	0
Onderzoek PlanMER Witte Kruis	Ja	5	151	0	0	0
Planvorming herinrichting Doesburgseweg		25	0	50	46	0
Planvorming herinrichting Edisonstraat		25	50	45	0	0
Planvorming herinrichting Mercurion		25	0	71	0	0
Reconstructie Arnhemseweg/Methen/Ringbaan-Noord		30	0	415	0	0
Snelfietsroute F12		30	1.082	0	0	0
Uitvoering aanleg 2e viaduct 7Poort		40	1.750	0	0	0
Vervangen BOV 2016-2025 armaturen 2022-2025		20	71	71	71	71
Vervangen BOV 2016-2025 masten 2022-2025		30	176	176	176	176
Vervangen brug Eltenseweg	Ja	30	650	0	0	0
Vervanging armaturen (voormalig Rijnwaarden) 2022-2025		20	116	116	116	116
Vervanging masten (voormalig Rijnwaarden) 2022-2025		30	28	28	28	28
Voetgangersoversteekplaatsen parkeerring		30	100	0	0	0
Totaal programma 2			**8.937**	**1.465**	**582**	**391**

3. ECONOMIE

ALGEMEEN

Omschrijving
Dit programma gaat over economische ontwikkeling, werklocaties, regelingen voor ondernemers en promotie van de gemeente.

Wat willen we?
Het behouden en versterken van de bestaande economische structuur. Vraag en aanbod op de arbeidsmarkt en het onderwijs zijn op elkaar afgestemd. We behouden de lokale en regionale werkgelegenheid en het voorzieningenniveau.

Ontwikkelingen
Vergrijzing
De vergrijzing heeft gevolgen voor de economische groei in Nederland vanaf 2022. De vergrijzing leidt tot een lagere stijging van het arbeidsaanbod en daarmee tot een lagere bbp-groei (bruto binnenlands product). In Zevenaar zetten we in op de sterke economische sectoren van de gemeente: maakindustrie, logistiek en vrijetijdseconomie. Hier past de lokale beroepsbevolking goed bij. Daar waar nodig, faciliteren we om scholing van arbeiders te laten aansluiten op de personeelsvraag. Projecten die hieraan bijdragen voeren we bij voorkeur regionaal uit, via het Regionaal Werkbedrijf, de Liemerse Ambassade of de Groene Metropool Regio.

Beleidskaders
- Omgevingsvisie Gelders eiland 2030 (2017)
- Structuurvisie gemeente Zevenaar 2030 (2012)
- Centrumvisie Zevenaar 2015 - 2025 (2015)
- Liemers Economische Visie (2019)
- Beleidskader Vrijetijdseconomie (2019)
- Economische Agenda Zevenaar (2020)
- Herstelplan Zevenaar: sociaal-economische injectie (2020)

WAT WILLEN WE?

3.1 Versterken economische ontwikkeling

Het versterken van de economische structuur, waarbij de focus ligt op logistiek, de maakindustrie, riviergebonden bedrijvigheid en vrijetijdseconomie.

Beleidsindicatoren (verplicht)

Naam	Jaar meting	Gelderland	Zevenaar	Begroting 2022	Begroting 2025
Functiemenging (%)					
	2019	53,60	47,60	48,00	48,00
Toelichting	We streven structureel naar een balans tussen wonen en werken. Onze inwoners moeten idealiter in de woonomgeving werk kunnen vinden en andersom moeten werknemers van bedrijven die gevestigd zijn in de gemeente Zevenaar hier kunnen wonen.				
Vestigingen (van bedrijven) (aantal per 1.000 inwoners 15 t/m 64 jaar)					
	2020	150,10	134,90	140,65	149,00
Toelichting	Het aantal vestigingen is sinds 2008 behoorlijk toegenomen. Vergeleken met de Gelderse trend blijven we iets achter.				

3.2 Ruimte bieden voor ondernemen

Het bieden van voldoende en kwalitatief goede werklocaties, waarin ruimte is voor nieuwvestiging en uitbreiding van bestaande bedrijven.

3.3 Dienstverlening aan ondernemers

Een goede waardering van onze dienstverlening door ondernemers.

3.4 Gebiedsmarketing

Wij willen de naamsbekendheid van onze gemeente vergroten en economische groei realiseren. Economische groei zorgt voor behoud van het bovenlokale voorzieningenniveau. Het is ons doel de toeristische en recreatieve kwaliteiten van onze prachtige gemeente te promoten en bezoekersaantallen te verhogen. We willen ondernemers aantrekken door hen bekend te maken met het positieve vestigingsklimaat voor bedrijven in onze gemeente.

WAT DOEN WE?

3.1 Versterken economische ontwikkeling

3.1.4 Uitvoeren en monitoren Regionaal Programma Werklocaties (RPW) 2024

Om vraag en aanbod naar werklocaties (bedrijventerreinen, kantoorlocaties en perifere detailhandel) in de regio voor 2021 in balans te brengen, is het RPW opgesteld en door de provincie vastgesteld en juridisch verankerd in de provinciale omgevingsverordening. Dit RPW moet nu worden uitgevoerd. Hiervoor is een werkplan, met een werkorganisatie, opgesteld, dat de komende jaren wordt uitgevoerd. De kosten hiervoor zijn begroot op € 95.000 op jaarbasis. Dit is geaccordeerd in het regionaal portefeuillehoudersoverleg EZ en de kosten worden door de regio doorberekend aan de deelnemende gemeenten. Deze bijdrage is afhankelijk van het aantal inwoners.

3.1.5 Uitvoeren Liemerse economische visie 2023

De ambitie van de Liemers economische visie is het beter benutten van ontwikkelkansen en economische potentie van de Liemers door het regionaal inzetten en leveren van extra inspanningen op de speerpunten logistiek, maakindustrie en vrijetijdseconomie (inclusief retail).
De volgende doelstellingen willen we bereiken:
- Groei werkgelegenheid met 5% per jaar;
- Groei werkgelegenheid voor hoogopgeleide arbeidskrachten met 2% per jaar;
- Opstellen regionale ontwikkelagenda die als basis dient voor nieuwe werklocaties;
- Gezamenlijke branding op logistiek en vrijetijdseconomie;
- Kennisdeling, innovatie en samenwerking in de maakindustrie.
De Liemerse Economische Visie wordt uitgevoerd in de Liemerse Ambassade.

3.2 Ruimte bieden voor ondernemen

3.2.2 Bruisend maken centrum Zevenaar - activiteiten 2021

In 2017 is het Inspiratiedocument opwaardering openbare ruimte centrum Zevenaar opgesteld. Op basis hiervan wordt een aantal maatregelen voorgesteld om het centrum toekomstbestendig te maken. Hieraan wordt gefaseerd uitvoering gegeven.

3.2.3 Bruisend maken centrum Zevenaar - Herinrichten Raadhuisplein 2022

In de komende tijd wordt het voormalig gemeentehuis aan het Raadhuisplein herontwikkeld door de eigenaar. In aansluiting hierop richten wij het plein opnieuw in, waarbij wij de uitgangspunten van het Inspiratiedocument opwaardering openbare ruimte centrum Zevenaar toepassen.

3.2.5 Herstructureren bedrijventerreinen 2022

Om de economische waarde van bedrijventerreinen te behouden, knappen we verouderde bedrijventerreinen op. Dit gebeurt op logische momenten. De bedrijventerreinen die we als eerste herstructureren zijn Tatelaar / Hengelder in Zevenaar en Halve Maan in Lobith. De intentie is om de bedrijventerreinen toekomstbestendig te maken. Voorwaarden voor subsidie is de aanwezigheid van een organisatievorm van ondernemers evenals een actieplan. Hier ligt de eerste prioriteit. In de economische visie en het uitvoeringsprogramma die we opstellen is herstructurering van bedrijventerreinen een thema.

3.2.6 Invullen gebouw Raadhuisplein 1 2022

Wij gaan diverse activiteiten uitvoeren in en om het gebouw Raadhuisplein 1. De warmte/koude-opslag wordt afgedicht en het voormalige gemeentehuis zal deels worden gehuurd voor de functies: openbaar toilet, fietsenstalling en kantoorruimte voor de marktmeester en evenementen.

3.2.7 Ontwikkelen bedrijventerrein BusinessPark 7Poort 2024

We gaan tot en met 2023 de nog circa 11 hectare beschikbare gronden op BusinessPark 7Poort (inclusief Landeweer) uitgeven. Ook wordt verder gegaan met het bouw- en woonrijp maken van het gebied. Het gaat hier onder meer om de ontsluiting van de kavel van 19 hectare en het gebied rond de noordoostelijk gelegen bedrijven waar nu nog gebouwd wordt. De weg 7Poort dient nog definitief te worden afgewerkt. De aanleg van een 2e viaduct (zie activiteit 2.1.1) maakt ook deel uit van de werkzaamheden. De kosten en opbrengsten zijn verwerkt in de GREX Zevenaar Oost.

3.2.8 Ontwikkelen van de Fashion Outlet Zevenaar (FOZ) op BusinessPark 7Poort 2021

Het ontwikkelen van de FOZ op BusinessPark 7Poort is in de 'voorbereidingsfase'. Dat betekent dat we werken aan de planuitwerking, de omgevingsvergunning en de voortgang van het Actieplan (convenant).

3.3 Dienstverlening aan ondernemers

3.3.2 Stimuleren start-ups 2022

We stimuleren startende bedrijven om de werkgelegenheid in onze gemeente te verhogen. Wat de beste manier is om dit te doen zal blijken uit de nog op te stellen economische agenda Zevenaar. Hierin bepalen we of en hoe we specifieke aandacht besteden aan het stimuleren van start-ups.

WAT KOST HET?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Baten					
Primitieve begroting 2021-2024	18.508	10.244	5.592	702	702
2e Voortgangsrapportage 2020	0	0	0	0	0
1e Voortgangsrapportage 2021	-223	0	0	0	0
2e Voortgangsrapportage 2021	-14.665	14.035	-1.380	-179	-179
Wijziging tot de begroting 2022-2025	0	0	0	0	0
Totale baten tot de begroting	**3.620**	**24.279**	**4.212**	**522**	**522**
Mutaties in deze begroting (baten)					
	0	0	0	0	0
	0	0	0	0	0
Totaal gemuteerde baten	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totale baten in deze begroting	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Lasten					
Primitieve begroting 2021-2024	19.370	10.792	5.960	1.067	1.067
2e Voortgangsrapportage 2020	0	0	0	0	0
1e Voortgangsrapportage 2021	181	-17	0	0	0
1e Voortgangsrapportage 2021	-14.933	14.038	-1.336	-135	-135
Wijzigingen tot de begroting 2022-2025	0	-118	-118	-118	-199
Totale lasten tot de begroting	**4.618**	**24.717**	**4.506**	**813**	**732**
Mutaties in deze begroting (lasten)					
1. Autonome ontwikkelingen	0	**-37**	-12	7	87
Actualisatie kapitaallasten MJB 2022-2025	0	-72	-47	-28	-30
Aanpassing doorbelasting salarissen en overhead aan grondexploitaties	0	35	35	35	117
2. Actualisatie bestaand beleid	0	**1**	1	1	1
Mutaties afvalstoffenheffing 2022	0	1	1	1	1
4. Administratieve wijzigingen	0	**0**	0	0	0
Doorbelasting materieel	0	0	0	0	0

Totaal gemuteerde lasten	**0**	**-35**	**-11**	**8**	**88**
Totale lasten tot de begroting	**4.618**	**24.682**	**4.495**	**822**	**820**
Resultaat voor bestemming	**-998**	**-402**	**-283**	**-299**	**-298**
Onttrekkingen					
Primitieve begroting 2021-2024	487	137	-3	-3	-3
1e Voortgangsrapportage 2021	20	20	20	20	20
1e Voortgangsrapportage 2021	190	-17	0	0	0
2e Voortgangsrapportage 2021	553	50	28	28	28
Wijzigingen tot de begroting 2022-2025	0	0	0	0	0
Meerjarenbegroting 2022-2025	0	0	0	0	0
Totaal onttrekkingen reserves	1.250	**190**	45	45	45
Toevoegingen					
Primitieve begroting 2021-2024	0	0	0	0	0
2e Voortgangsrapportage 2020	0	0	0	0	0
1e Voortgangsrapportage 2021	0	0	0	0	0
1e Voortgangsrapportage 2021	840	0	0	0	0
Wijzigingen tot de begroting 2022-2025	0	0	0	0	0
Meerjarenbegroting 2022-2025	0	0	0	0	0
Totaal toevoegingen reserves	840	**0**	0	0	0
Saldo reserve mutaties	**410**	**190**	**45**	**45**	**45**
Resultaat na bestemming	**-588**	**-212**	**-239**	**-255**	**-253**

Toelichting financiële ontwikkelingen

1. Autonome ontwikkelingen

Actualisatie kapitaallasten MJB 2022-2025

Er is een actualisatie gemaakt van de kapitaallasten. De effecten hiervan zijn verwerkt in de begroting.

Aanpassing doorbelasting salarissen en overhead aan grondexploitaties

De gewijzigde doorbelasting van salaris- en overheadkosten aan grondexploitaties heeft een effect op de meerjarenbegroting. Vanaf 2025 is deze negatief omdat de doorbelasting aan Zevenaar Oost Bedrijven achterwege blijft door het afsluiten van deze grondexploitatie. De verwachting is echter dat in de nabije toekomst een nieuwe grondexploitatie zal worden geopend, te weten 7PoortII. Dit zal naar verwachting opnieuw leiden tot een doorbelasting van salarissen en overhead wat dan een positief gevolg heeft voor het meerjarenbeeld. Het is echter nu nog te vroeg om daar rekening mee te houden.

2. Actualisatie bestaand beleid

Mutaties afvalstoffenheffing 2022

Het werkelijke resultaat van de RDL over 2020, waarin de kosten al hoger waren, heeft laten zien dat de begroting niet meer actueel was. De RDL heeft daar in de begroting 2022 rekening mee gehouden. Daarnaast zijn ook enkele nieuwe werkzaamheden begroot, zoals beheerkosten als gevolg van ondergrondse containers.

Voor het jaar 2022 leidt dat tot een nadeel van € 189.000. Deze extra kosten worden gedeeltelijk gecompenseerd doordat we rekening houden met een hogere papieropbrengst. Op basis van de huidige papierprijs is de prognose verhoogd van € 40 naar € 80 per ton. Dit is een voordeel van € 88.000. Het resterende nadeel verrekenen wij binnen de afvalstoffenheffing. De financiële effecten zijn verdeeld over de programma's 0, 2, 3 en 7.

4. Administratieve wijzigingen
Doorbelasting materieel
De kosten materieel worden doorbelast naar de taakvelden.

Overzicht baten en lasten op taakveld

Exploitatie (bedragen x € 1.000)		Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Baten							
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	14.014	3.321	23.757	3.689	0	0
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	25	45	45	45	45	45
3.4	Economische promotie	226	255	478	478	478	478
Totaal Baten		**14.265**	**3.620**	**24.279**	**4.212**	**522**	**522**
Lasten							
3.1	Economische ontwikkeling	387	809	505	399	416	415
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	10.495	3.371	23.757	3.689	0	0
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	131	164	189	175	175	175
3.4	Economische promotie	272	274	231	231	231	230
Totaal Lasten		**11.285**	**4.618**	**24.682**	**4.495**	**822**	**820**
Saldo							
3.1	Economische ontwikkeling	-387	-809	-505	-399	-416	-415
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	3.519	-50	0	0	0	0
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-106	-119	-144	-131	-131	-131
3.4	Economische promotie	-46	-20	247	247	247	248
Begrotingsresultaat voor bestemming		**2.980**	**-998**	**-402**	**-283**	**-299**	**-298**
0.10	Mutaties reserves						
	Onttrekkingen	6	1.250	190	45	45	45
	Toevoegingen	0	840	0	0	0	0
Totaal Mutaties reserves		**6**	**410**	**190**	**45**	**45**	**45**
Begrotingsresultaat na bestemming		**2.986**	**-588**	**-212**	**-239**	**-255**	**-253**

Overzicht van Incidentele baten en lasten

Bedragen x € 1.000

Onderwerp	Omschrijving	2022	2023	2024	2025
Programma 3. Economie					
Baten					
Herstelplan	Onttrekking uit de bestemmingsreserve herstelplan.	123	0	0	0
Lasten					
Herstelplan	Voor het herstelplan zijn kosten opgenomen voor dit programma. Voor deze kosten is een bestemmingsreserve ingesteld.	123	0	0	0
Groene metropool	Voor de opgave 'Productieve regio' zijn incidentele middelen beschikbaar gesteld.	32	0	0	0
Liemerse Economische Visie	Incidenteel zijn middelen beschikbaar gesteld voor een bijdrage aan de Liemerse Economische Visie.	45	0	0	0
Totaal programma 3		**-77**	**0**	**0**	**0**

Reserves

Bestemmingsreserves afschrijvingslasten (stand per 1 januari)						(Bedragen x € 1.000)
Nummer	Naam	2021	2022	2023	2024	2025
9005	Centrummanagement	105	0	0	0	0
9006	Revitalisering Tatelaar fase 2	500	500	483	467	450
9051	Herinrichting Muldershof	0	490	490	474	457
9052	Herinrichting Markt Zevenaar	0	350	350	338	327
Totaal bestemmingsreserves afschrijvingslasten		**605**	**1.340**	**1.323**	**1.279**	**1.234**

Meerjareninvesteringsplan

Omschrijving	Separaat voorstel	Afschrijvings termijn	Investerings bedrag 2022	2023	2024	2025
Programma 3. Economie						
Bruisend maken centrum Zevenaar (o.a. straten etc.)		30	100	0	0	0
Herinrichten Raadhuisplein		25	556	0	0	0
Revitalisering Tatelaar fase 2	Ja	30	250	250	0	0
Totaal programma 3			**906**	**250**	**0**	**0**

4. ONDERWIJS

ALGEMEEN

Omschrijving
Dit programma gaat over alle onderwijszaken, zoals het openbaar onderwijs, huisvesting van scholen en leerlingzaken (leerlingenvervoer, kinderopvang, volwasseneneducatie, onderwijsachterstandenbeleid).

Wat willen we?
We willen dat alle kinderen en jongeren opgroeien in een kansrijke omgeving met kwalitatief goed onderwijs.

Ontwikkelingen
Onderwijshuisvesting
In 2022 continueren we de uitvoering van het Integraal Huisvestingsplan (IHP) 2020-2036. We geven uitvoering aan het besluit als vervolg op het haalbaarheidsonderzoek onderwijshuisvesting primair en voortgezet onderwijs. We continueren de voorbereidingen voor het actualiseren van de gemeenschappelijke regeling huisvesting voortgezet onderwijs (2022/2023).

Onderwijskansenbeleid
In 2022 gaan we verder met uitvoering van het Beleidsplan Onderwijskansen 2020-2023. In dit beleidsplan staat het beleid ter voorkoming of verminderen van onderwijsachterstanden bij (jonge) inwoners uit een sociaal-economisch zwakkere positie centraal. We hebben met betrokken partijen een uitvoeringsagenda 2020-2023 opgesteld om de doelstellingen uit het beleidsplan te behalen. In 2022 gaan we verder met de uitvoering van de initiatieven. Wij houden u op de hoogte van de voortgang op de resultaten.

Beleidskaders
- Beleidsnotitie Harmonisatie Kinderopvang Peuterspeelzalen Zevenaar 2018 e.v.
- Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs Zevenaar 2020
- Verordening materiële financiële gelijkstelling onderwijs Zevenaar 2020
- Integraal Huisvestingsplan 2020-2036 Zevenaar
- Nota Vastgoedbeleid gemeente Zevenaar (2016)
- Convenant Schoolveiligheid, 14-06-2018 (Liemers College, Politie Basiseenheid Rivierenland-Oost, Gemeente Zevenaar).
- Beleidsnotitie Onderwijs en Jeugd Zevenaar (2015-2019)
- Regionaal Educatie Plan Midden-Gelre 2020
- Beleidsregel bekostiging lokalen bewegingsonderwijs (2019)
- Beleidsplan Jeugd en Maatschappelijke ondersteuning 2020
- Verordening leerlingenvervoer (2018)

WAT WILLEN WE?

4.1 Onderwijs

Het is ons doel dat onze kinderen en jonge inwoners minimaal een startkwalificatie behalen om hun kansen op een goede toekomst, participatie aan de samenleving en hun economische onafhankelijkheid te vergroten. We willen daarom een goede toegankelijke (pedagogische) infrastructuur voor scholen in het basisonderwijs en voortgezet onderwijs met een doorgaande lijn voor 0- tot 23-jarigen in onze gemeente. Hierbij zoeken wij voortdurend samen met het onderwijs naar nieuwe verbindingen, in zowel de lokale gemeenschap als in het bedrijfsleven.

Beleidsindicatoren (verplicht)

Naam	Jaar meting	Gelderland	Zevenaar	Begroting 2022	Begroting 2025
Absoluut verzuim (aantal per 1.000 leerlingen)					
	2018	2,50	0,90		
Toelichting	Van absoluut verzuim is sprake als leerplichtige jeugdigen tussen de 5 en 16 jaar of jeugdigen van 16 of 17 jaar die nog vallen onder de kwalificatieplicht niet staan ingeschreven op een school en ook niet zijn vrijgesteld van de inschrijvingsplicht. Uit het jaarverslag 2019-2020 van het Regionaal Bureau Leerlingzaken blijkt dat het in Zevenaar gaat om een aantal van 19 jeugdigen met absoluut verzuim (t.o.v. 6230 leer- en kwalificatie plichtige jeugdigen). Het absoluut verzuim lijkt te stijgen, doordat het RBL sinds een jaar minder vrijstellingen afgeeft. De jeugdige blijft daardoor in beeld en kan beter begeleid worden terug naar een schoolsituatie.				
Relatief verzuim (aantal per 1.000 leerlingen)					
	2019	21,00	25,00		19,00
Toelichting	Van relatief verzuim is sprake als leerplichtige jeugdigen gedurende 4 opeenvolgende lesweken meer dan 16 uur ongeoorloofd verzuimen. Uit het jaarverslag 2019-2020 van het Regionaal Bureau Leerlingzaken blijkt dat het in Zevenaar gaat om een aantal van 105 jeugdigen met relatief verzuim (t.o.v. 6230 leer- en kwalificatie plichtige jeugdigen).				
Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers) (% deelnemers aan VO en MBO)					
	2019	1,80	1,90		
Toelichting	De gemeente Zevenaar maakt deel uit van de RMC-regio Arnhem. In schooljaar 2019-2020 is een sterke daling zichtbaar in VSV-cijfers, zowel landelijk als op gemeenteniveau. In Zevenaar gaat het om een percentage van 1,12% (t.o.v. 1,78% in schooljaar 18-19), in vergelijking tot een landelijk percentage van 1,72 (t.o.v. 2,01% in school 18-19). Vermoedelijke oorzaak van de daling is dat als gevolg van Covid-19 en hogere jeugdwerkloosheid jeugdigen in schooljaar 2019-2020 langer op school zijn blijven zitten, bij gebrek aan alternatieven.				

4.2 Kinderopvang

Peuters, vanaf 2 jaar, krijgen toegang tot een kwalitatieve peutervoorziening binnen de kinderopvang. Een betekenisvolle speelleeromgeving stimuleert de ontwikkeling van peuters. Daarmee leggen we voor alle peuters een sterke basis voor een goede start in het onderwijs.

4.3 Natuur- en Milieueducatie (NME)

Wij willen dat inwoners, waaronder kinderen, in staat zijn om bewuste keuzes te maken ten aanzien van een duurzame en leefbare samenleving.

WAT DOEN WE?

4.1 Onderwijs

4.1.2 Bouwen kwalitatief goede schoolgebouwen 2022

We bouwen kwalitatief goede schoolgebouwen en waar mogelijk een Kindcentrum. De schoolgebouwen worden gebouwd op basis van het opgestelde IHP. We reserveren middelen voor de onderwijshuisvesting. Het gaat hierbij om investeringen voor basisscholen en voor aanpassingen van de locaties van het Voortgezet Onderwijs. Bij het beoordelen van de ingediende aanvragen voor schoolgebouwen nemen we duurzaamheidsaspecten in overweging.

4.1.3 Beleid maken huisvesting voortgezet onderwijs 2021

We gaan de huisvesting van het voortgezet onderwijs herzien. Dit is nodig vanwege de daling van leerlingenaantallen en wijziging van het onderwijsconcept. In overleg met het schoolbestuur van het Liemers college en de gemeenten Duiven en Montferland bepalen wij samen welke voorzieningen wanneer gerealiseerd moeten zijn. Wij dragen voor ongeveer 40% bij in de totale kosten van de investeringen. Om in 2020/2021 aanpassingen te kunnen realiseren, hebben wij in 2019 een investering in de begroting opgenomen.

4.1.5 Bevorderen van lezen en tegengaan van taalachterstand 2025

Wij rollen de komende jaren het rijksbeleid 'Tel mee met Taal' lokaal verder uit om taalachterstand van jongs af aan te bestrijden en leesbevorderingsactiviteiten te stimuleren. Om het gewenste resultaat te bereiken ondersteunen we leesbevorderingsprogramma's voor ouders thuis en op de basisschool. Daarnaast gaan we succesvolle pilots binnen de specifieke regeling Volwasseneneducatie borgen binnen het structurele aanbod van het Taalhuis. Het Taalhuis helpt mensen die moeite hebben met taal en digitaal (lezen, schrijven, rekenen, computervaardigheden) om beter te leren lezen en schrijven.

4.1.7 Bevorderen van een veilig en zorgzaam schoolklimaat 2022

Wij streven naar een (sociaal) veilig klimaat op en rondom de scholen voor voortgezet onderwijs in de gemeente Zevenaar. Omdat een veilige omgeving voorwaarde is voor leren en ontwikkelen, werken wij met de netwerkpartners aan een eenduidig en sluitend stelsel van afspraken ten behoeve van het voorkomen en bestrijden van overlast, vandalisme en ander (crimineel) gedrag.
Scholen staan midden in de samenleving. Met de integrale beleidsafstemming tussen de programma's Onderwijs, Veiligheid en Sociaal Domein versterken we, door de netwerksamenwerking, een (sociaal) veilig klimaat op en rondom de scholen voor het voortgezet onderwijs in Zevenaar. Lokale (en regionale) organisaties bundelen hun krachten om de samenwerkingsagenda: veilige en zorgzame schoolomgeving vorm te geven. De inzet voor een (sociaal) veilige schoolomgeving betreft een co-financiering. Binnen programma 6 Sociaal Domein – Jeugdgezondheidszorg is een bestaand (integraal) gemeentelijk budget hiervoor geoormerkt.

4.1.8 Bevorderen deelname educatieaanbod van beperkt geletterden 2023

We streven ernaar dat meer inwoners in de gemeente Zevenaar de reken- en taalbasisvaardigheden beheersen zodat zij mee kunnen doen in onze samenleving. Het draagt bij aan inclusie, aan een betere gezondheid, een betere financiële positie en meer kansen op de arbeidsmarkt. Ook draagt het bij aan de ontwikkeling van hun kinderen. Naast de doorontwikkeling van de netwerksamenwerking binnen het Taalhuis blijft het gemeentelijk (preventieve) beleid t.b.v. lees- en taalstimulering, een aanjager voor het bewustwordingsproces dat Lezen Loont!

4.2 Kinderopvang

4.2.1 Toegang bieden tot kinderopvang 2022

Wij zetten in op een kwalitatieve voorschoolse voorziening voor alle jonge kinderen. Dit geldt voor het aanbod voor peuters van ouders die recht hebben op Kinderopvangtoeslag en ouders die gebruik maken van een gesubsidieerde peuterplek. De uitvoering van de wettelijke taken gericht op Toezicht (Inspectie en Handhaving) registreren wij in het Landelijk Register Kinderopvang, waardoor we de uitvoering ook kunnen toetsen volgens de wettelijke kaders.

4.3 Natuur- en Milieueducatie (NME)

4.3.1 Voorlichten over voeding, beweging en gezondheid in relatie met natuur en milieu 2021

De NME geeft mede invulling aan thema's voeding, beweging en gezondheid. Binnen de NME worden inwoners, waaronder kinderen, voorzien van kennis, inzicht en vaardigheden op het gebied van natuur en milieu. Gecombineerd met een goed ontwikkeld waardebesef wordt er een basis gelegd om bewuste keuzen te maken ten aanzien van een duurzame en leefbare samenleving. We zijn met Kunstwerk! in gesprek over de uitvoering van een alternatief bezuinigingsvoorstel en inmiddels is een intentieovereenkomst gesloten.

VERBONDEN PARTIJEN

Bedragen x € 1.000

Naam	Openbaar belang en doel	Bijdrage 2022
Huisvesting voortgezet onderwijs in de Liemers (GRHVOL)	Op het gebied van huisvesting voortgezet onderwijs werken de gemeenten Duiven, Montferland en Zevenaar samen in een Gemeenschappelijke Regeling Huisvesting Voortgezet Onderwijs Liemers. Door deze samenwerking kunnen er in alle drie de gemeenten grote renovaties en nieuwbouw plaatsvinden, die de gemeenten zelfstandig moeilijk kunnen realiseren.	1.103

WAT KOST HET?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Baten					
Primitieve begroting 2021-2024	954	910	910	910	910
2e Voortgangsrapportage 2020	0	0	0	0	0
1e Voortgangsrapportage 2021	0	0	0	0	0
2e Voortgangsrapportage 2021	220	405	264	67	67
Wijziging tot de begroting 2022-2025	0	0	0	0	0
Totale baten tot de begroting	**1.174**	**1.315**	**1.174**	**977**	**977**
Mutaties in deze begroting (baten)					
1. Autonome ontwikkelingen	0	**7**	7	4	0
Opbrengst verhuur ruimte in basisschool St. Franciscus	0	7	7	4	0
Totaal gemuteerde baten	**0**	**7**	**7**	**4**	**0**
Totale baten in deze begroting	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Lasten					
Primitieve begroting 2021-2024	5.330	5.207	5.433	5.346	5.346
2e Voortgangsrapportage 2020	0	0	0	0	0

1e Voortgangsrapportage 2021	-63	-62	-26	-20	68
1e Voortgangsrapportage 2021	212	410	273	65	65
Wijzigingen tot de begroting 2022-2025	0	-94	-94	-94	-94
Totale lasten tot de begroting	**5.479**	**5.723**	**7.246**	**5.630**	**5.718**
Mutaties in deze begroting (lasten)					
1. Autonome ontwikkelingen	**0**	**111**	**-109**	**-47**	**-169**
Actualisatie kapitaallasten MJB 2022-2025	0	106	-111	-49	-171
Actualiseren bijdrage GR Huisvesting Voortgezet Onderwijs in de Liemers (GRHVOL)	0	5	2	2	2
Totaal gemuteerde lasten	**0**	**111**	**-109**	**-47**	**-169**
Totale lasten tot de begroting	**5.479**	**5.834**	**7.137**	**5.583**	**5.549**
Resultaat voor bestemming	**-4.305**	**-4.512**	**-5.956**	**-4.602**	**-4.572**
Onttrekkingen					
Primitieve begroting 2021-2024	73	68	68	68	68
1e Voortgangsrapportage 2021	0	0	0	0	0
1e Voortgangsrapportage 2021	8	0	0	0	0
2e Voortgangsrapportage 2021	25	0	1.500	-11	-11
Wijzigingen tot de begroting 2022-2025	0	0	0	0	0
Meerjarenbegroting 2022-2025	0	0	0	0	0
Totaal onttrekkingen reserves	107	6.568	1.568	193	193
Toevoegingen					
Primitieve begroting 2021-2024	0	0	0	0	0
2e Voortgangsrapportage 2020	0	0	0	0	0
1e Voortgangsrapportage 2021	0	0	0	0	0
1e Voortgangsrapportage 2021	24	0	0	0	0
Wijzigingen tot de begroting 2022-2025	0	0	0	0	0
Meerjarenbegroting 2022-2025	0	0	0	0	0
Totaal toevoegingen reserves	24	6.500	0	0	0
Saldo reserve mutaties	**83**	**68**	**1.568**	**193**	**193**
Resultaat na bestemming	**-4.222**	**-4.444**	**-4.387**	**-4.409**	**-4.379**

Toelichting financiële ontwikkelingen

1. Autonome ontwikkelingen

Actualisatie kapitaallasten MJB 2022-2025

Er is een actualisatie gemaakt van de kapitaallasten. De effecten hiervan zijn verwerkt in de begroting.

Actualiseren bijdrage GR Huisvesting Voortgezet Onderwijs in de Liemers (GRHVOL)
De raming in de meerjarenbegroting wordt geactualiseerd waarbij we rekening houden met de bijdrage voor Zevenaar zoals deze is opgenomen in de vastgestelde begroting voor 2022 van de GRHVOL.

Opbrengst verhuur ruimte in basisschool St. Franciscus
Kinderopvangorganisatie Humankind maakt tot 1 augustus 2024 gebruik van leegstaande ruimte in de Franciscusschool en betaalt daarvoor huur aan het schoolbestuur. Een deel van de huuropbrengst wordt door het schoolbestuur afgedragen aan de gemeente.

Overzicht baten en lasten op taakveld

Exploitatie (bedragen x € 1.000)		Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Baten							
4.2	Onderwijshuisvesting	0	0	7	7	4	0
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	1.079	1.174	1.315	1.174	977	977
Totaal Baten		**1.079**	**1.174**	**1.322**	**1.181**	**981**	**977**
Lasten							
4.1	Openbaar basisonderwijs	11	11	9	9	9	9
4.2	Onderwijshuisvesting	2.648	2.761	3.208	4.636	3.274	3.152
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	2.460	2.708	2.617	2.492	2.301	2.388
Totaal Lasten		**5.118**	**5.479**	**5.834**	**7.137**	**5.583**	**5.549**
Saldo							
4.1	Openbaar basisonderwijs	-11	-11	-9	-9	-9	-9
4.2	Onderwijshuisvesting	-2.648	-2.761	-3.201	-4.629	-3.270	-3.152
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-1.381	-1.534	-1.302	-1.318	-1.324	-1.411
Begrotingsresultaat voor bestemming		**-4.039**	**-4.305**	**-4.512**	**-5.956**	**-4.602**	**-4.572**
0.10	Mutaties reserves						
	Onttrekkingen	70	107	6.568	1.568	193	193
	Toevoegingen	0	24	6.500	0	0	0
Totaal Mutaties reserves		**70**	**83**	**68**	**1.568**	**193**	**193**
Begrotingsresultaat na bestemming		**-3.969**	**-4.222**	**-4.444**	**-4.387**	**-4.409**	**-4.379**

Overzicht van Incidentele baten en lasten

In dit programma zijn geen incidentele baten en lasten opgenomen.

Reserves

Bestemmingsreserves (stand per 1 januari)						(Bedragen x € 1.000)
Nummer	Naam	2021	2022	2023	2024	2025
9008	Verhuizing peuterspeelzaalwerk	24	0	0	0	0

In 2017 is een claim op de Algemene reserve voor de verhuizing van het peuterspeelzaalwerk omgezet in een aparte reserve. De nieuwe IKC locatie aan de Platanenlaan is in 2020 opgeleverd. De bestemmingsreserve voor de verhuizing is in 2020 niet ingezet en is in 2021 toegevoegd aan de algemene reserve.

Totaal bestemmingsreserves	24	0	0	0	0

Bestemmingsreserves afschrijvingslasten (stand per 1 januari)						(Bedragen x € 1.000)
Nummer	Naam	2021	2022	2023	2024	2025
9028	Onderwijshuisvesting	299	290	280	270	261
9029	Basisschool 't Scathe	2.069	2.011	1.952	1.893	1.834
9034	De Cirkel/De Duim	662	634	606	579	551
9053	Locatie Vestersbos	0	0	6.500	5.000	4.875
Totaal bestemmingsreserves afschrijvingslasten		3.030	2.934	9.338	7.742	7.521

Meerjareninvesteringsplan

Omschrijving	Separaat voorstel	Afschrijvings termijn	Investerings bedrag 2022	2023	2024	2025
Programma 4. Onderwijs						
Carrousel/Maatjes verbouw/aanpassing	Ja	40	1.043	0	0	0
Grond ivm uitbr. Liemers College locatie Landeweer	Ja	0	0	207	0	0
Nieuwbouw basisschool Tamboerijn	Ja	40	0	6.240	0	0
Renovatie in div. schoolgebouwen		25	218	0	0	0
Uitbr. Liemers College HeerenMäten en Landeweer	Ja	40	0	577	0	0
Locatie Vestersbos	Ja	40	0	6.500	0	0
Totaal programma 4			1.261	13.524	0	0

5. SPORT, CULTUUR EN RECREATIE

ALGEMEEN

Omschrijving
Dit programma gaat over de beleidsvelden sport, kunst en cultuur, erfgoed, media (bibliotheek), openbaar groen en vrijetijdseconomie.

Wat willen we?
We willen een gemeente zijn waar inwoners prettig wonen en waar voldoende mogelijkheden zijn om te sporten, culturele activiteiten te ontplooien of hieraan deel te nemen en te recreëren.

Ontwikkelingen
Implementatie nieuw sportbeleid
In het najaar van 2021 leggen wij u een nieuw sportbeleid voor. In deze visie ligt de nadruk op de positieve effecten van een actieve en sportieve leefstijl voor gezondheid, participatie en welzijn. In 2022 en verder zetten wij, na vaststelling van het nieuwe beleid door uw raad, in op de implementatie en uitvoering van dit nieuwe sportbeleid. Een uitvoeringsagenda stellen we samen met de sportverenigingen en andere betrokken partijen op.

Media
De lokale omroep RTV Favoriet heeft een intentieovereenkomst gesloten met de lokale omroepen van Arnhem, Rheden en Lingewaard om mogelijkheden voor verdere samenwerking te onderzoeken. We verwachten in 2022 de eerste resultaten van deze verkenning en welke gevolgen deze zullen hebben.

Cultuur - Kunstwerk!
In 2022 blijven we inzetten op de verdere herijking en monitoring van de prestatieafspraken met Kunstwerk! herijken, om de aansluiting op onze doelstellingen in het sociaal domein te optimaliseren.

Sport en cultuur
Met de aanpassing van ons sportbeleid en de nieuwe prestatieafspraken met Kunstwerk! zetten wij vanaf 2022 sport en cultuur nog meer als middel in om participatie te bevorderen. Wij benutten sport en cultuur om te ondersteunen in vraagstukken als inclusie en vergrijzing, het bestrijden van eenzaamheid en laaggeletterdheid. In deze ontwikkeling sluiten we aan bij de visie voor het sociaal domein. Door sport en cultuur een nadrukkelijke plek in het onderwijs te geven, bereiken we zo veel mogelijk kinderen.

Samenwerking in de regio
Binnen de Groene metropool participeren wij in de opgave 'ontspannen regio'. Deze opgave sluit aan op de sterke inzet van Zevenaar op de vrijetijdseconomie. Niet alleen als doel, maar vooral als middel om een bijdrage te leveren aan werkgelegenheid, een aantrekkelijker woon- en vestigingsklimaat en daarmee aan leefbaarheid. Met het in dit kader versterken van de culturele infrastructuur beogen we daarnaast ook transformatie te faciliteren.

Corona effecten ook in 2022 merkbaar
Beperkingen door corona voor ondernemers in de vrijetijdssector, maar ook verenigingen en culturele organisatie, werken door in 2022. Denk aan derving van omzet, verminderde ledenaanwas en lastige werving van kader of vrijwilligers. Het publiek moet de vrijetijdssector en de culturele festivals herontdekken. Sponsoring is voorlopig nog niet op het oude niveau.

Archeologisch beleid
Het archeologisch beleid is meer dan 10 jaar oud. Wij actualiseren nu de archeologische kaarten, waarbij we ook archeologie uit de Tweede Wereldoorlog toevoegen. Wij leggen op basis van de geactualiseerde kaarten het nieuwe archeologische beleid ter vaststelling aan u voor.

Kerkenvisie
In 2021 zal een groot deel van de katholieke kerken onttrokken worden aan de eredienst, waardoor deze leeg komen te staan. Dit monumentaal erfgoed moet andere bestemmingen krijgen. Ook bij ander kerkgenootschappen speelt leegloop en functie verandering. Wij hebben samen met de colleges van Duiven en Doesburg bij het Rijk de 'decentralisatie-uitkering integrale lokale kerkenvisies' aangevraagd en ontvangen. Het proces om samen met betrokken partijen, zoals eigenaren, burgers en erfgoedorganisaties, te komen tot een toekomst perspectief voor alle kerkgebouwen in de regio, is gestart. Een procesmanager begeleidt ons bij dit proces.

Aanpassing groen i.v.m. verzakkingen
In maart 2020 is het rapport "Verkennend onderzoek naar de schade aan woningen ten gevolge van de zetting van de kleibodem en de rol van het gemeentelijke groen hierbij" opgesteld door Wageningen Environmental Research en Deltares. Hoewel er niet direct een causaal verband is aangetoond tussen de bomen en verzakkingen van woning, wordt wel aanbevolen het groenbeleid aan te passen. Wij gaan hiervoor verder onderzoek doen en komen bij u terug met de bevindingen en een plan van aanpak.

Stedenbanden.
Eerder informeerden wij de raad over de ontwikkelingen rondom de stedenband tussen de gemeente Weilburg en onze gemeente. Over de effectuering van de toekomstige invulling van de stedenband moet nog overleg plaatsvinden met de vertegenwoordigers van de gemeente Weilburg,. Dit is door de corona crisis nog niet mogelijk. Wij verwachten dat dit vóór eind 2021 wel zal lukken. Zodra mogelijk informeren wij de raad.

Beleidskaders

- Beleidsnota Sport 2013-2020
- Cultuur en erfgoedpact de Liemers 2017-2020 (2017)
- Notitie kunstbezit
- Camperplaatsenbeleid Rijnwaarden (2014)
- Rijnwaarden: 't Gelders Eiland, Visie vrijetijdseconomie en impactstudie overnachtingshaven (2013)
- Beleidsnota Horeca als nevenfunctie in het buitengebied (2014)
- Omgevingsvisie Gelders eiland 2030 (2017)
- Beleidsnotitie Jeugd en Maatschappelijke ondersteuning 2018 e.v. (2018)
- Beleidsplan IBOR (integraal beheer openbare ruimte) Zevenaar (2018)
- Bomenbeleidsplan Zevenaar 2016-2026 (2016)
- Groenbeleidsplan Rijnwaarden 2016-2026 (2016)
- Structuurvisie gemeente Zevenaar 2030
- Cultuurhistorische waardenkaart 2013
- Een visie op het erfgoed 2015-2019 (Zevenaar)
- Beleidsplan Stedelijk Groen 2006-2016
- Beleidskader Vrijetijdseconomie 2030 (2019)

WAT WILLEN WE?

5.1 Sport

Het is ons doel is dat alle inwoners in een leefbare en gezonde samenleving elkaar in de eigen omgeving kunnen ontmoeten en (gezamenlijk) kunnen sporten en bewegen, mede gericht op een gezonde levensstijl.

Beleidsindicatoren (verplicht)

Naam	Jaar meting	Gelderland	Zevenaar	Begroting 2022	Begroting 2025
Niet sporters (%)					
	2016	46,80	50,40	48,00	

Toelichting: We richten sportstimulering vooral op kinderen en jongeren, senioren, mensen met een beperking en mensen met een beperkt inkomen.
De combinatiefunctionarissen richten zich op meerdere doelgroepen d.m.v. clinics basisscholen, Sjors Sportief, fitheidstesten ouderen en jongeren op gezond gewicht.

De actuele gegevens van "Waar staat je gemeente" zijn nog niet bekend.

5.2 Kunst en cultuur

Wij willen een divers cultureel en educatief aanbod, dat kwalitatief sterk is en voor inwoners gemakkelijk toegankelijk en dat bijdraagt aan welbevinden, creatief denken en plezier. Daarbij is cultuur belangrijk om de aantrekkingskracht van onze gemeente verhogen. Ons doel is dat cultuur bijdraagt aan het versterken van leefbaarheid, zelfredzaamheid, ontmoeting en verbinding.

5.3 Cultuurhistorisch erfgoed

We willen ons erfgoed behouden voor toekomstige generaties. Ook willen we het draagvlak voor behoud van ons erfgoed onder onze inwoners vergroten, door het meer te promoten en te vermarkten. Onze monumenten en cultuurhistorisch landschap dragen bij aan het versterken van de vrijetijdseconomie.

5.4 Vrijetijdseconomie

Vrijetijdsbesteding van Nederlandse en buitenlandse gasten draagt bij aan de Zevenaarse economie en daarmee ook aan de werkgelegenheid in de regio. Daarnaast heeft vrijetijdseconomie een positief effect op de leefbaarheid in onze gemeente. Wij streven naar een toename van het aantal banen in de sector recreatie-toerisme ten opzichte van het totaal aantal banen in onze gemeente stijgt van 6,6% in 2016 naar 6,8% in 2022.

WAT DOEN WE?

5.1 Sport

5.1.1 Harmoniseren subsidiebeleid — 2023

Op grond van nieuw beleid zetten wij de komende jaren het subsidiemiddel steeds meer in om onze beleidsdoelstellingen te helpen realiseren. Indien er met nieuw beleid aanleiding ontstaat om subsidies aan te passen, betrekken wij verenigingen en organisaties op voorhand. Deze ontwikkeling heeft vanaf 2023 mogelijk financiële consequenties als wij de subsidies aan verenigingen en dorpshuizen op het bestaande niveau willen houden.

5.1.2 Ondersteunen samengaan sportverenigingen — 2022

Verenigingen zijn belangrijk voor de sociale contacten en leefbaarheid binnen een stad, wijk, dorp of gemeenschap. We zien echter dat verenigingen steeds meer onder druk komen te staan. We sporten steeds meer, maar minder in verenigingsverband. Initiatieven van sportverenigingen om samen te gaan dienen nadrukkelijk vanuit de verenigingen zelf te komen. We ondersteunen en begeleiden hierin om de plannen ook daadwerkelijk uit te kunnen laten voeren. We stellen vrijwilligers bij verenigingen in staat om met vernieuwing aan de slag te gaan.

5.2 Kunst en cultuur

5.2.3 Ondersteunen culturele activiteiten 2022

Wij zetten in op een divers en kwalitatief sterk cultureel aanbod en het behoud van een breed en hecht verenigingsleven. Dit verhoogt de aantrekkingskracht van onze gemeente. We stimuleren het maken, delen en ontmoeten door culturele festivals te ondersteunen. Hiermee dragen we ook bij aan de profilering van onze gemeente en de kernen in het bijzonder. Inwoners, verenigingen en organisaties voeren samen de activiteiten en projecten uit. Dit draagt bij aan een sterke, trotse en leefbare regio.

5.2.5 Ondersteunen organisatie Kunstwerk! 2022

Cultuur is de smaakmaker van onze gemeente en een gezonde culturele infrastructuur vormt de basis van een bloeiend cultureel leven. Kunstwerk!, de fusie van de vier Liemerse professionele culturele organisaties het Musiater, Bibliotheek de Liemers, het Liemers museum en de Volksuniversiteit voor Zevenaar e.o., vormt hier een belangrijk onderdeel van.
Wij subsidiëren het op elkaar afgestemde productaanbod op het gebied van kunst en cultuur, erfgoed, muziekonderwijs, lezen en literatuur, debat en educatie dat Kunstwerk! biedt. Middels prestatieafspraken zorgen wij er voor dat de producten van Kunstwerk! bijdragen aan identiteitsvorming, ontmoeting en ontplooiing. We zorgen dat Kunstwerk! actief de samenwerking met verenigingen zoekt.
De wettelijke educatie-taken van Bibliotheek de Liemers zijn volop in ontwikkeling. Wij zorgen er voor dat deze (het volgen van) goed onderwijs, het vinden van een baan of het aangaan van sociale contacten ondersteunen. Het betreft onder meer lees- en taalbevorderingsactiviteiten, doorlopende leerlijnen en burgerschapsvorming.
Omdat de culturele infrastructuur in de Liemers over de gemeentegrenzen heen ligt, stemmen we in deze af met de gemeenten Duiven, Westervoort en Montferland.

5.2.6 Ontwikkelen Turmac Cultuurfabriek 2022

De Turmac Cultuurfabriek is een podium voor samenwerking en biedt onze inwoners producten en diensten op het gebied van werk- en inkomen, welzijn, cultuur, cinema, media, educatie en erfgoed. Samen met de partners werken we aan een collectief programma, waarbij ontmoeten, ervaren en beleven centraal staan en we verbindingen leggen met onze ambities en doelstellingen in het sociaal domein. We zetten de komende jaren in op het versterken van de exploitatie.

5.3 Cultuurhistorisch erfgoed

5.3.1 Zorgdragen voor historisch erfgoed 2022

We ontwikkelen beleid om de verduurzaming van monumenten te bevorderen.
Het archeologisch beleid is inmiddels ruim 10 jaar oud. We gaan dit herzien. Hierbij brengen we WOII archeologie in kaart. De archeologische kaarten van de voormalige gemeenten Rijnwaarden en Zevenaar stemmen we op elkaar af. De archeologische restanten van de Romeinse Limes zijn aangewezen als Unesco Werelderfgoed. We gaan het beschermen door het aan te wijzen als monument. De Limes wordt meegenomen in het VTE-beleid.
Nieuw erfgoedbeleid wordt ontwikkeld in het kader van de harmonisatie.
In het kader van harmonisatie brengen we het niveau van bescherming van monumentale objecten in de voormalige gemeente Rijnwaarden op het niveau van de oude gemeente Zevenaar, door inventariseren, onderzoeken en mogelijk aanwijzen als gemeentelijk monument.
Steeds meer monumentale kerken komen leeg te staan. Samen met de kerken en samenleving ontwikkelen we beleid om te kijken hoe we de kerken toekomstbestendig maken.

5.4 Vrijetijdseconomie

5.4.6 Uitvoeren beleidsplan vrijetijdseconomie 2030

Door in te zetten op vrijetijdseconomie wilt u een bijdrage leveren aan de volgende ambities:
- een aantrekkelijker woon- en vestigingslocatie;
- meer werkgelegenheid.

Om deze ambities te bereiken, heeft u de volgende doelstellingen geformuleerd:
1. meer tevreden inwoners over de mogelijkheden voor vrijetijd;
2. een toename van bestedingen door toeristen en recreanten;
3. meer tevreden toeristisch-recreatieve ondernemers over het ondernemersklimaat;
4. toename van het aantal dagtoeristen;
5. groei van het aantal overnachtingen.

Dit gaan wij realiseren door werkzaamheden uit te voeren binnen de volgende taakvelden:
a. toeristische infrastructuur (paden, routes, bewegwijzering);
b. ontwikkeling van aanbod voor dag- en verblijfsrecreatie;
c. samenwerking en kwalitatief & innovatief ondernemerschap;
d. marketing, informeren & inspireren;
e. doeltreffend beleid.

VERBONDEN PARTIJEN

Bedragen x € 1.000

Naam	Openbaar belang en doel	Bijdrage 2022
Ataro B.V.		
	Ataro heeft als doel het beheren en exploiteren van maatschappelijk vastgoed.	1.638
Leisurelands B.V.		
	Het doel is het publiekstoegankelijk houden van recreatievoorzieningen en -plassen. Het recreatiegebied Rhederlaag is ondergebracht in Leisurelands BV. Bij het deelnemen aan een verbonden partij staat de vraag centraal of dit de meest geëigende vorm is om de doelstelling van de gemeente (het publieke belang) te realiseren. De gemeente ziet de instandhouding van recreatieplassen als een publiek belang. Het aandeelhouderschap in Leisurelands BV is een middel om invloed te houden op het realiseren van en het laagdrempelig toegankelijk houden van recreatieplassen in Zevenaar en omgeving.	0

WAT KOST HET?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Baten					
Primitieve begroting 2021-2024	795	777	777	777	777
2e Voortgangsrapportage 2020	0	0	0	0	0
1e Voortgangsrapportage 2021	730	0	0	0	0
2e Voortgangsrapportage 2021	34	0	0	0	0
Wijziging tot de begroting 2022-2025	0	2	2	2	2
Totale baten tot de begroting	**1.558**	**779**	**779**	**779**	**779**
Mutaties in deze begroting (baten)					
	0	0	0	0	0
	0	0	0	0	0
Totaal gemuteerde baten	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totale baten in deze begroting	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Lasten					
Primitieve begroting 2021-2024	8.408	8.274	8.093	8.023	8.015
2e Voortgangsrapportage 2020	0	0	0	0	0
1e Voortgangsrapportage 2021	826	0	0	0	0
1e Voortgangsrapportage 2021	531	118	60	60	60
Wijzigingen tot de begroting 2022-2025	0	232	232	232	232
Totale lasten tot de begroting	**9.765**	**8.930**	**8.567**	**8.498**	**8.490**
Mutaties in deze begroting (lasten)					
1. Autonome ontwikkelingen	0	**-197**	-10	-4	-15
Actualisatie kapitaallasten MJB 2022-2025	0	-197	-10	-4	-15
2. Actualisatie bestaand beleid	0	**0**	10	10	10
Inzet reserve nazorg grondexploitaties voor het plegen van nazorg	0	0	10	10	10
4. Administratieve wijzigingen	0	**13**	13	13	13
Doorbelasting materieel	0	13	13	13	13
Totaal gemuteerde lasten	**0**	**-185**	**12**	**19**	**7**
Totale lasten tot de begroting	**9.765**	**8.745**	**8.579**	**8.516**	**8.497**
Resultaat voor bestemming	**-8.207**	**-7.966**	**-7.800**	**-7.737**	**-7.718**

Onttrekkingen					
Primitieve begroting 2021-2024	227	198	150	105	105
1e Voortgangsrapportage 2021	0	0	0	0	0
1e Voortgangsrapportage 2021	73	0	0	0	0
2e Voortgangsrapportage 2021	235	0	0	0	0
Wijzigingen tot de begroting 2022-2025	0	0	0	0	0
Meerjarenbegroting 2022-2025	0	0	0	0	0
Totaal onttrekkingen reserves	535	**198**	150	105	105
Toevoegingen					
Primitieve begroting 2021-2024	0	0	0	0	0
2e Voortgangsrapportage 2020	0	0	0	0	0
1e Voortgangsrapportage 2021	0	0	0	0	0
1e Voortgangsrapportage 2021					
Wijzigingen tot de begroting 2022-2025	0	0	0	0	0
Meerjarenbegroting 2022-2025	0	0	0	0	0
Totaal toevoegingen reserves	0	**0**	0	0	0
Saldo reserve mutaties	**535**	**198**	**150**	**105**	**105**
Resultaat na bestemming	**-7.672**	**-7.768**	**-7.651**	**-7.633**	**-7.614**

Toelichting financiële ontwikkelingen

1. Autonome ontwikkelingen
Actualisatie kapitaallasten MJB 2022-2025
Er is een actualisatie gemaakt van de kapitaallasten. De effecten hiervan zijn verwerkt in de begroting.

2. Actualisatie bestaand beleid
Inzet reserve nazorg grondexploitaties voor het plegen van nazorg
De reserve nazorg is er om nazorg te plegen bij afgesloten grondexploitaties. Binnen de grondexploitatie Groot Holthuizen worden de deelgebieden Tol en Bem naar verwachting eind 2022 afgesloten. Voor 7Poort geldt dat dit eind 2023 gebeurt. De Stede en de Spoorallee worden naar verwachting eind 2024 afgesloten. Voor het plegen van nazorg worden de budgetten onderhoud wegen opgehoogd en dient de reserve tijdelijk ter dekking van deze kosten tot en met 2025.

4. Administratieve wijzigingen
Doorbelasting materieel
De kosten materieel worden doorbelast naar de taakvelden.

Overzicht baten en lasten op taakveld

Exploitatie (bedragen x € 1.000)		Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Baten							
5.1	Sportbeleid en activering	49	60	0	0	0	0
5.2	Sportaccommodaties	1.003	1.049	575	575	575	575
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	153	168	152	152	152	152
5.4	Musea	23	16	16	16	16	16
5.5	Cultureel erfgoed	35	15	15	15	15	15
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	398	251	21	21	21	21
Totaal Baten		**1.662**	**1.558**	**779**	**779**	**779**	**779**
Lasten							
5.1	Sportbeleid en activering	592	770	551	488	496	488
5.2	Sportaccommodaties	2.576	2.684	2.344	2.319	2.310	2.289
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	1.371	1.376	1.200	1.115	1.059	1.053
5.4	Musea	278	245	30	233	233	233
5.5	Cultureel erfgoed	137	109	141	141	140	140
5.6	Media	594	600	612	612	612	612
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	3.622	3.982	3.868	3.673	3.666	3.683
Totaal Lasten		**9.170**	**9.765**	**8.745**	**8.579**	**8.516**	**8.497**
Saldo							
5.1	Sportbeleid en activering	-543	-710	-551	-488	-496	-488
5.2	Sportaccommodaties	-1.572	-1.635	-1.769	-1.744	-1.735	-1.714
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-1.218	-1.208	-1.048	-963	-907	-901
5.4	Musea	-255	-229	-14	-217	-217	-217
5.5	Cultureel erfgoed	-102	-94	-126	-125	-125	-125
5.6	Media	-594	-600	-612	-612	-612	-612
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-3.224	-3.731	-3.847	-3.652	-3.645	-3.662
Begrotingsresultaat voor bestemming		**-7.508**	**-8.207**	**-7.966**	**-7.800**	**-7.737**	**-7.718**
0.10	Mutaties reserves						
	Onttrekkingen	189	535	198	150	105	105
	Toevoegingen	77	0	0	0	0	0
Totaal Mutaties reserves		**112**	**535**	**198**	**150**	**105**	**105**
Begrotingsresultaat na bestemming		**-7.396**	**-7.672**	**-7.768**	**-7.651**	**-7.633**	**-7.614**

Overzicht van Incidentele baten en lasten

Bedragen x € 1.000

Onderwerp	Omschrijving	2022	2023	2024	2025
Programma 5. Sport, cultuur en recreatie					
Baten					
Herstelplan	Onttrekking uit de bestemmingsreserve herstelplan.	54	45	0	0
Opbrengst verkoop vastgoed	Verkoop van vastgoed levert incidenteel een voordeel op.	310	0	0	0
Lasten					
Herstelplan	Voor het herstelplan zijn kosten opgenomen voor dit programma. Voor deze kosten is een bestemmingsreserve ingesteld.	54	45	0	0
Groene metropool	Voor de opgave 'Ontspannen regio' zijn incidentele middelen beschikbaar gesteld.	25	0	0	0
Uitvoerings beleidsplan vrijetijdseconomie	Voor de uitvoering van het beleidsplan VTE is incidenteel budget beschikbaar gesteld.	85	0	0	0
Totaal programma 5		**200**	**0**	**0**	**0**

Reserves

Bestemmingsreserves afschrijvingslasten (stand per 1 januari)						(Bedragen x € 1.000)
Nummer	Naam	2021	2022	2023	2024	2025
9035	Sportvelden RKPSC	85	77	68	60	51
9038	Speelvoorzieningen kinderen met beperking	85	80	75	69	63
9039	Brede Blik Giesbeek	1.296	1.225	1.153	1.081	1.009
Totaal bestemmingsreserves afschrijvingslasten		**1.467**	**1.382**	**1.296**	**1.210**	**1.124**

Voorzieningen

Voorzieningen (stand per 1 januari)						(Bedragen x € 1.000)
Nummer	Naam	2021	2022	2023	2024	2025
8012	Aanspraken overstromingen Riverparc	122	124	127	129	131

Deze voorziening dient om de aanspraken op schades van derden die het gevolg zijn van eventuele overstromingen in Riverparc te financieren. Als de Stichting Woonbelangen Riverparc (SWR) de hoogte van de oever aanpast aan de norm of als de oever door andere omstandigheden voldoet aan de norm, wordt de bijdrage inclusief de opgebouwde rente terugbetaald aan de SWR.

Totaal voorzieningen	**122**	**124**	**127**	**129**	**131**

Meerjareninvesteringsplan

Omschrijving	Separaat voorstel	Afschrijvings termijn	Investerings bedrag 2022	2023	2024	2025
Programma 5. Sport, cultuur en recreatie						
Gimbornhof		30	0	0	0	0
Realiseren 2 kunstgrasvelden (in de wijk)		15	35	0	0	0
Speelvoorz. voor kinderen met beperking		15	5	0	0	0
Trekkenwand Musiater		15	100	0	0	0
Totaal programma 5			**140**	**0**	**0**	**0**

6. SOCIAAL DOMEIN

ALGEMEEN

Omschrijving
Dit programma gaat over de beleidsvelden maatschappelijke ontwikkeling, jeugd, arbeidsparticipatie, leefbaarheid en wijkgericht werken, vrijwilligers- en mantelzorgbeleid. Samen vormen deze beleidsvelden het Sociaal Domein. Hier rekenen we ook natuur- en milieueducatie toe. Voor het realiseren van de opgaven in het Sociaal Domein nemen we ook onderdelen uit de beleidsvelden sport, cultuur, veiligheid, ruimtelijke ordening en volkshuisvesting, gezondheid en onderwijs mee die bij andere programma's zijn ondergebracht. Begin 2020 is de Beleidsvisie Sociaal Domein 2020-2023 vastgesteld. Dit is een visie op hoofdlijnen voor het brede Sociaal Domein. We werken aan een samenhangend en integraal beleid. Hierbij sluiten we aan op de belevingswereld van de Zevenaarse inwoners en op de sociale structuren in onze gemeente. De visie draagt bij aan het realiseren van de ambities en doelstellingen binnen het sociaal domein.
Hierbij gelden de volgende randvoorwaarden: financiële beheersbaarheid, goed opdrachtgever-opdrachtnemerschap en datagestuurd werken.
De ambities voor het sociaal domein zijn: we doen (alleen) wat nodig is; eer inwoners in Zevenaar leven in een (sociaal) veilige omgeving; meer inwoners doen zo zelfstandig mogelijk mee aan de maatschappij.

We houden bij de beleidsontwikkeling en uitvoering de volgende principes in acht:

- Rechtszekerheid – we doen wat nodig is
- Primaire levensbehoefte – eigen verantwoordelijkheid
- Positieve gezondheid – samen verantwoordelijk
- Integrale benadering – de mens staat centraal
- Van en voor inwoners – inclusieve samenleving
- Participatie – netwerk samenleving
- Regionale samenwerking – slim volgen in de basis en voorop lopen waar nodig

Wat willen we?
Wij willen de kansen en mogelijkheden van (kwetsbare) inwoners vergroten.

Ontwikkelingen
Ontwikkelingen sociaal domein
De effecten van de maatregelen in verband met de COVID-19 pandemie op de samenleving zijn merkbaar geweest binnen het sociaal domein in de afgelopen anderhalf jaar. We zien echter ook dat het effect op met name zorgkosten zoals we die verwachtten, namelijk een boeggolf aan aanvragen Jeugd en Wmo, zich (nog) niet als zodanig lijkt te manifesteren. Wel is merkbaar dat investeringen vanuit de overheid op welzijn, sport en andere preventieve taken nodig zijn. Vanuit het Rijk ontvangen wij ook budgetten om hierop in te zetten. Dit sluit tevens aan op de ontwikkelingen die we vanuit onze visie op het Sociaal Domein inzetten om de transformatie te realiseren. We investeren in het voorliggend veld en zien dat de inzet van maatschappelijke partners zoals Caleidoz, Kunstwerk!, Santé Partners van groot belang is. De integrale aanpak die we voor ogen hebben binnen de beleidsontwikkeling en beleidsuitvoering binnen het sociaal domein, vraagt om een andere manier van denken, werken en inzet van middelen. Verbindingen tussen andere beleidsterreinen zoals Onderwijs, Sport, Welzijn en Cultuur met de opgaven die we hebben vanuit de Participatiewet, Jeugdwet en Wmo dragen hier aan bij. Deze ontwikkelingen zetten we voort in 2022 en verder.
De discussies rondom de compensatie voor de kosten in de jeugdzorg en compensatie voor de aanzuigende werking van de kosten Wmo als gevolg van het abonnementstarief zijn landelijk niet volledig afgerond. Echter hebben we als Zevenaar in deze begroting voor 2022 de extra bijdrage van € 3.331.000 kunnen verwerken. Dit bedrag is nog voorlopig. Tevens is dit bedrag voor de jaren 2023 e.v. voor 75% verwerkt. De extra compensatie versterkt onze financiële positie, maar neemt de urgentie tot transformatie binnen het sociaal

domein Zevenaar niet weg. We blijven inzetten op de ingezette koers.

Beschermd wonen
Met ingang van 2022 zijn alle gemeenten in de regio Centraal Gelderland inhoudelijk verantwoordelijk zijn voor Beschermd Wonen en met ingang van 2023 ook financieel verantwoordelijk. De middelen gaan in de periode 2023 – 2032 geleidelijk over van centrumgemeente Arnhem naar alle regiogemeenten (dit is onderdeel van het nieuwe herverdeelmodel). De regio Centraal Gelderland maakt voor 2022 en verdere jaren bestuurlijke afspraken over de inhoudelijke en financiële kaders (besluitvorming in raad december 2021). Onderdeel van deze afspraken is dat gemeenten middelen ter beschikking krijgen om inzet te plegen op Beschermd Wonen. Onderdeel van deze afspraken is ook dat regionale middelen voor de regiogemeenten beschikbaar worden om te komen tot adequate, afdoende en passende preventieve voorzieningen en activiteiten op lokaal niveau.

Ontwikkelingen Wmo
We zien voor de komende 10 jaar een vergrijzingsgolf binnen onze gemeente. Een van onze doelstellingen is dat meer ouderen langer thuis blijven wonen. In Zevenaar wonen gemiddeld meer ouderen boven de 75+ thuis dan in gemiddeld in Gelderland. Dit is ook merkbaar in de verwachte toename van de ondersteuningsvragen op het gebied maatschappelijke ondersteuning (met name huishoudelijk hulp) en hulpmiddelen.

Ontwikkelingen Jeugd
Ten aanzien van de ondersteuningsvragen voor jeugd zien we een stabilisatie in het aantal aanvragen. Echter zien we wel een lichte toename in de complexiteit van de ondersteuningsvragen. De verwachte toename aan ondersteuningsvragen in verband met corona zien we achterblijven. Wel zien we noodzaak om samen met de scholen en maatschappelijke partners in te zetten op activeringsactiviteiten voor jongeren en preventieve zorg in het voorliggend veld.
In regio werken we samen met aan het regionaal transformatieplan Jeugd, waarbij we samen met de regiogemeenten inzetten op de jeugdzorgtaken. Het transformatieplan Jeugd is onderdeel van onze uitvoeringsagenda Jeugd en Wmo. Vanaf 2022 en verder zal ook hier de financieringsstructuur worden aangepast. Bestuurlijke besluitvorming over de verdeelsleutel en wat dit voor onze begroting precies gaat betekenen heeft nog niet plaatsgevonden. We verwachten hierover bij de 1e VGR 2022 meer duiding te kunnen geven.

Nieuwe Wet Inburgering
Gemeenten krijgen weer regie op de inburgering met de komst van de nieuwe Wet Inburgering. Doel van de nieuwe wet is dat inburgeraars vanaf het moment dat zij in de gemeente wonen actief aan de slag gaan met inburgeren, taal, participatie en werk. Dit is een belangrijke basis voor het meedoen aan de samenleving en het bevorderen van (financiële) zelfstandigheid en zelfredzaamheid. De gemeente wordt onder andere verantwoordelijk voor het afnemen van een brede intake, de inkoop van de leerroutes en het zorgen voor casusregie. De nieuwe wet treedt in werking op 1 januari 2022.

Wetsontwerp Breed Offensief
De behandeling van het wetsvoorstel Breed Offensief is vertraagd. De Tweede Kamer heeft het wetsontwerp controversieel verklaard.
Het wetsontwerp Breed offensief beoogt processen te stroomlijnen en te harmoniseren om op die manier meer mensen met een arbeidsbeperking aan het werk te krijgen.
Naar verwachting wordt het voorstel behandeld na het aantreden van een nieuw kabinet.

Beleidskaders

- Visie 'Frisse wind in de wijk' (2013)
- Visie op een krachtige en samenhangende aanpak op het sociale domein in de regio Arnhem (2013)
- Visiedocument 'Verbinding Jeugd en Passend Onderwijs in de Liemers' (2015)
- Convenant Schoolveiligheid (Financiële en inhoudelijke onderlegger: Samenwerkingsagenda Veilig en Zorgzaam Schoolklimaat)
- Beleidsplan onderwijs en jeugd 2015-2019
- Visie Vrijwillige inzet en Mantelzorg 2016-2020 Zevenaar (2016)
- Radar-rapport behorende bij raadsvoorstel 'Toekomst uitvoering participatiewet' (vastgesteld: raad Rijnwaarden 27-6-2017 en raad Zevenaar 6-7-2017)
- Agenda werk en economie (april 2018)
- Businesscase RSD (mei 2018)
- Beleidsplan Jeugdwet, Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo) en Participatiewet 2020-2023 (2020)
- Regiovisie huiselijk geweld en kindermishandeling 2015-2019 (2015)
- Beleidsnota Armoede en Schuldhulpverlening (2019)

WAT WILLEN WE?

6.1 Structuurversterking (overkoepelend) incl. toegang

Het versterken van de sociale structuur én de 'basis op orde' in onze gemeente. Het gaat hier om het geheel van inwoners, organisaties, diensten en voorzieningen. De essentie is de samenhang tussen de mensen te versterken, de leefbaarheid te vergroten en de participatie in de stad, dorpen en wijken te bevorderen. Wij versterken deze structuur onder andere door inwoners en organisaties te faciliteren bij initiatieven, hen daarbij te ondersteunen en te positioneren. Daarbij investeren we in ontmoeting dichtbij onze inwoners en maatschappelijke partners. Als regisseur stellen wij ons actief op om verbindingen te initiëren en te stimuleren. Het gaat tot slot ook om grip op de kosten en flexibiliteit ten aanzien van inkoop en verantwoording binnen het sociaal domein te versterken.

6.2 Jeugd en maatschappelijke ondersteuning

We gaan op het gebied van jeugd en maatschappelijke ondersteuning uit van de kracht van de samenleving en sluiten aan bij de leefwereld van inwoners en gezinnen. Onze activiteiten zijn erop gericht de inwoners in hun kracht te zetten en de samenleving actiever te maken. Hierbij houden we oog voor kwetsbaarheid, vergrijzing en voor jeugd en gezin. Daarbij zijn we gericht op het verminderen van de kosten van jeugdhulp en maatschappelijke ondersteuning.

Beleidsindicatoren (verplicht)

Naam	Jaar meting	Gelderland	Zevenaar	Begroting 2022	Begroting 2025
Achterstand onder jeugd - Kinderen in uitkeringsgezin					
	2019	5,00	5,00	5,00	5,00
Toelichting	Ons beleid is er op gericht om het aantal kinderen in armoede terug te dringen. Landelijk ligt het percentage kinderen die in een gezin leven dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen op 6%. In gemeente Zevenaar streven we naar een lager percentage dan landelijk.				
Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo (aantal per 1.000 inwoners)					
	2020	61,90	89,00	89,00	97,00

Toelichting Zevenaar heeft in vergelijking met Gelderland meer inwoners met maatwerkarrangementen vanuit de Wmo. Dit heeft verschillende oorzaken:
1. Zevenaar kent ten opzichte van Gelderland een meer vergrijsde populatie. Vergrijzing blijkt een voorspeller voor Wmo gebruik. Het aantal mensen in Zevenaar dat hulp vanuit de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) nodig heeft, is daardoor hoger.
2. In de gemeente Zevenaar zijn veel soorten van zorg en ondersteuning vanuit de Wmo als maatwerk georganiseerd. Er zijn (grote) gemeenten in Gelderland die vormen van zorg en ondersteuning als algemene voorziening hebben georganiseerd die in Zevenaar als maatwerk worden ingezet. Hulp bij het Huishouden is hier een voorbeeld van. Diverse (grote) gemeenten hebben dit als algemene voorziening georganiseerd. Aangezien er binnen de Wmo veel gebruik wordt gemaakt van Hulp bij het Huishouden heeft dit een verlagend effect op het Gelders gemiddelde. In Zevenaar hebben we Hulp bij het Huishouden georganiseerd als maatwerkvoorziening. Deze keuze verklaart voor een deel dat Zevenaar meer cliënten met een maatwerkarrangement Wmo kent.
Daarnaast zien we dat het aantal cliënten met een maatwerkarrangement Wmo nog steeds stijgt. Naast de vergrijzing in Zevenaar is de invoering van het abonnementstarief en de daaruit voortvloeiende aanzuigende werking een belangrijke verklaring.

Jongeren met een delict voor de rechter (% 12 t/m 21 jarigen)

2019	1,00	1,00		0,80	0,80

Toelichting De data over 2020 is nog niet bekend op www.waarstaatjegemeente.nl. Ons beleid richt zich op het inzetten van jeugdhulp en de regionale aanpak Samen Veilig. Er is data beschikbaar over deze indicator, maar de bron van de informatie is niet de gemeente zelf. Dat is wel zo bij de andere indicatoren. Ook hier is geen specifieke analyse uitgevoerd om het verschil ten opzichte van Gelderland te kunnen duiden.

Jongeren met jeugdbescherming (% van alle jongeren tot 18 jaar)

2020	1,30	1,40		1,00	1,00

Toelichting Het gemeentelijk beleid richt zich op het voorkomen van jeugdbeschermingsmaatregelen, maar ook erop als deze werd opgelegd door de rechter de maatregel kwalitatief goed uit te voeren.
Door de preventieve inzet van de projecten Voorzorg en Stevig Ouderschap vanuit de jeugdgezondheidszorg, maar ook door de inzet van opvoedondersteuning vanuit de regionale inkoop werden ouders daar waar nodig ontlast en ondersteund.
Wanneer dit niet voldoende was, en de veiligheid van het kind in het gedrang kwam, was er het product drang beschikbaar. Daarnaast probeert de gemeente de inzet van de maatregel zoveel mogelijk te voorkomen door samen
te werken binnen de regionale Beschermingstafel. Wanneer er toch een maatregel nodig is, is er jeugdbescherming beschikbaar. Dit koopt de gemeente in via de regionale inkoop. Er is data beschikbaar over de inzet van jeugdbescherming,
maar er is geen specifieke analyse voor de jeugdbescherming uitgevoerd om het verschil ten opzichte van Gelderland te kunnen duiden. Wel is een aantal algemene variabelen te noemen dat verklaart waarom Zevenaar hoger scoort op gebruik van jeugdhulp ten opzichte van Gelderland. Deze staan beschreven onder de indicator jeugdhulp algemeen.

Jongeren met jeugdhulp (% van alle jongeren tot 18 jaar)

2020	11,80	14,10		12,60	12,40

Toelichting Zowel de stijging van gebruik als de toename van complexiteit per casus is een landelijke trend. Hiervoor gaven wij u al eerder de volgende oorzaken aan:

- Afnemende tolerantie voor afwijkend gedrag of ontwikkeling.
- In combinatie met 'verbeterde' diagnostiek leidt dat dikwijls tot eerdere diagnoses waarmee vervolgens een beroep wordt gedaan op de jeugdhulp;
- Prestatiemaatschappij
- Ouders worden steeds mondiger en nemen in combinatie met de hierboven beschreven punten minder snel genoegen met een advies om geen hulp in te zetten of minder hulp dan gevraagd/verwacht. Daarbij weten ouders steeds beter hun weg naar de jeugdhulp te vinden: via de lokale (wijk)teams, maar als dat niet tot het door de ouders gewenste advies leidt, weten zij ook de weg naar de huisarts als toegangspoort tot jeugdhulp.

Er is een aantal variabelen (wetenschappelijk aangetoond dat deze bijdragen aan instroom jeugdhulp) te noemen waardoor Zevenaar hoger scoort op gebruik jeugdhulp dan het Gelders gemiddelde:

- Zevenaar heeft meer kinderen met een handicap
- Zevenaar heeft meer kinderen met een lager opleidingsniveau
- Zevenaar heeft meer kinderen met een laag geboorte gewicht
- Zevenaar heeft meer volwassenen die gebruik maken van basis GGZ en/ of POH GGZ.
- Zevenaar heeft meer één-ouder- gezinnen.

Ook hier richt het gevoerde beleid zich op het voorkomen van de inzet van jeugdhulp en een zo kort en licht als mogelijke inzet ervan.
Ook werd de relatie met de huisartsen, als wettelijk verwijzer van jeugdhulp, steeds beter.
Door de inzet van de POH bij huisartsen is instroom in jeugdhulp deels voorkomen.
Door de regionale contractering van jeugdhulp is er gestuurd op kwalitatief goede inzet van jeugdhulp. We sturen middels trimestergesprekken op de inzet van zorg bij de aanbieders.

Jongeren met jeugdreclassering (% kinderen 12 tot 23 jaar)

2020	0,30	0,40		0,30	0,30

Toelichting Wanneer jongeren voor de rechter moeten verschijnen, kunnen ze jeugdreclassering opgelegd krijgen. Het doel van jeugdreclassering is om in samenwerking met ouder(s) of netwerk,
het gedrag van de jongere te veranderen en recidive te voorkomen.

Het beleid richt zich op voorkomen van de inzet van een jeugdreclasseringsmaatregel, door ouders en jongeren daar waar nodig te ondersteunen en te ontlasten. Er is opvoedingsondersteuning ingekocht voor de ouders/ en verzorgers, maar ook ondersteuning voor de jongeren zelf. Daarnaast stelden we een regioaanpak Samen Veilig 2019- 2022 op. Hierin is de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling beschreven.
Het beleid richt zich ook op het zo goed mogelijk ondersteunen van de jongere en zijn netwerk tijdens de jeugdreclasseringsmaatregel. Door kwalitatieve goede inkoop van jeugdreclassering (onderdeel van de regionaal ingekochte jeugdhulp) en door het ondersteunen via jeugdhulp wanneer nodig. Daarnaast was er een nauwe samenwerking met de veiligheidspartners in het lokale veiligheidsoverleg.
Er is data beschikbaar over de inzet van jeugdreclassering, maar er is geen specifieke analyse voor de jeugdreclassering uitgevoerd om het verschil ten opzichte van Gelderland te kunnen duiden. Wel zijn er een aantal algemene variabelen te noemen die verklaren waarom Zevenaar hoger scoort op gebruik van jeugdhulp ten opzichte van Gelderland. Deze staan beschreven onder de indicator jeugdhulp algemeen.

6.3 (Arbeids)Participatie

Wij willen de zelfredzaamheid van onze inwoners, de sociale cohesie en de lokale economie bevorderen. Daarom streven wij naar een inclusieve arbeidsmarkt. Een arbeidsmarkt waaraan alle inwoners zo zelfstandig mogelijk kunnen deelnemen, ongeacht leeftijd, achtergrond of arbeidshandicap. Inwoners die minder zelfredzaam zijn, ondersteunen wij door middel van verschillende voorzieningen.

Beleidsindicatoren (verplicht)

Naam	Jaar meting	Gelderland	Zevenaar	Begroting 2022	Begroting 2025
Achterstand onder jeugd - Werkloze jongeren					
	2019	2,00	2,00	1,40	1,00
Toelichting	Het beleid is gericht op een kwalitatief en kwantitatief evenwicht op de arbeidsmarkt. Er wordt ingezet om Jeugdwerkloosheid te voorkomen. Dit door beleid gericht op het bereiken van een startkwalificatie voor jongeren en beleid gericht op het voorkomen dat jongeren voortijdig de school verlaten. Het Jongerenloket bij de RSD is een belangrijk instrument dat wordt ingezet om de jeugdwerkloosheid verder terug te dringen.				
Banen (aantal per 1.000 inwoners 15 t/m 64 jaar)					
	2020	786,00	650,50	690,00	720,00
Toelichting	Ons beleid is er op gericht dat werkgelegenheid groeit; we zijn terughoudend met het voorspellen van de toe- of afname van het aantal banen. In 2021 worden we nog steeds geconfronteerd met de effecten van Covid19. Toch verwachten wij de komende jaren een lichte stijging van de werkgelegenheid. Het Outletcentrum in Zevenaar zal hier een belangrijke bijdrage aan gaan leveren.				
Lopende re-integratievoorzieningen (aantal per 10.000 inwoners van 15 t/m 64 jaar)					
	2020	192,60	261,00	270,00	280,00
Toelichting	Ons beleid is er opgericht om mensen met een bijstandsuitkering te re-integreren richting werk. Met de nieuwe opdracht RSD 2021 - 2023 wordt hier verder op ingezet; dit zal er toe leiden dat het aantal lopende re-integratievoorzieningen zal toenemen.				
Netto arbeidsparticipatie (% werkzame beroepsbevolking t.o.v. beroepsbevolking)					
	2020	69,00	66,80	66,50	68,00
Toelichting	Het cijfer netto arbeidsparticipatie geeft aan hoeveel procent van de beroepsgeschikte bevolking ook daadwerkelijk een betaalde baan heeft. Het cijfer van de gemeente Zevenaar ligt in de buurt van de provincie Gelderland. We constateren dat er in Zevenaar de laatste jaren sprake is van een lichte stijging van de netto arbeidsparticipatie. Ons beleid is er op gericht om de potentiële beroepsbevolking zoveel als mogelijk aan het werk te hebben en te houden.				
Personen met een bijstandsuitkering van 18 jaar en ouder (aantal per 10.000 inwoners)					
	2020	403,80	361,10	340,00	300,00
Toelichting	Het beleid is er opgericht om mensen met een uitkering aan het werk te helpen. Het aantal personen met een bijstandsuitkering per 10.000 inwoners ligt in de gemeente Zevenaar lager in vergelijking met het Gelders aantal. Met de nieuwe opdracht aan de RSD 2021 - 2023 en de daarbij behorende activiteiten wordt extra ingezet om mensen te kunnen laten uitstromen richting de arbeidsmarkt.				

WAT DOEN WE?

6.1 Structuurversterking (overkoepelend) incl. toegang

6.1.1 Stimuleren en faciliteren initiatieven in de samenleving 2022

Wij dagen onze inwoners, ondernemers en maatschappelijk middenveld uit om zelf met goede ideeën te komen en te participeren bij beleidsvorming. Wij organiseren hiervoor rondetafelgesprekken.
Wij gaan het zelf organiserend vermogen en de denkkracht in de stad, wijken en dorpen optimaliseren. Uitgangspunten die we hierbij hanteren zijn: bewoners als eerste aan zet, gelijkwaardige partners, alleen op verzoek, 'ja en' cultuur, benut wat er is, olievlek en gewoon doen. Deze uitgangspunten passen we toe in Het Krachtlokaal: hét Zevenaarse platform voor inwonerinitiatieven. Het burgerbudget maakt het mogelijk om samen met de inwoners projecten op te pakken en te realiseren. Deze activiteit is verbonden met activiteiten in het kader van burgerparticipatie en leefbaarheid in programma o.

6.1.2 Versterken samenwerking met en tussen maatschappelijke partners (zoals Caleidoz) 2022

Voor het realiseren van de structuurversterking in het Sociaal Domein is een goede samenwerking met maatschappelijke partners relevant. Caleidoz is als lokale welzijnsorganisatie een belangrijke partner. Met Caleidoz komen we tot een opzet voor de toekomst van het welzijnswerk in onze gemeente.

6.1.3 Vergroten toegankelijkheid informatie, advies, ondersteuning en zorg 2022

Het voeren van eigen regie door inwoners staat of valt met de toegankelijkheid van informatie, advies, ondersteuning en zorg. Wij stellen daarom alles in het werk om ervoor te zorgen dat iemand die iets nodig heeft de kortste en snelste weg weet te vinden. Of iemand nu het adres van de lokale voetbalclub zoekt of acuut intensieve zorg nodig heeft, de weg naar het antwoord moet snel gevonden worden, zonder omwegen of onnodig oponthoud. Dit vraagt om een slimme inrichting van het hele veld en om adequate informatie hierover voor iedereen die dit aangaat.

6.1.4 Vergroten grip op kosten 2022

Meer grip op financiën is essentieel om goed in te (kunnen) spelen op (toenemende) ondersteunings- en zorgvragen. Tegelijkertijd is er de wens om in de aanpak meer flexibiliteit in te bouwen om bijvoorbeeld (tijdelijke) initiatieven te honoreren en om budget te reserveren voor de inzet van subsidies en innovatie. Ook is het wenselijk om de verschuiving te realiseren van individuele maatwerkvoorzieningen naar algemene voorzieningen, waarbij we meer preventief en domein overstijgend te werk gaan: jeugd, maatschappelijke ontwikkeling, participatie en onderwijs.

6.1.5 Versterken tellen, luisteren en vertellen om ontwikkelingen in het sociaal domein te volgen 2022

Om de ontwikkelingen in het sociaal domein te volgen, bij te sturen en te delen is het belangrijk instrumentarium te ontwikkelen om te monitoren. Het gaat hierbij onder andere om verhalen van inwoners, cliëntervaringen en kwantitatieve informatie. Dit betreft het datagestuurd werken.

6.2 Jeugd en maatschappelijke ondersteuning

6.2.1 Inkoop zorg en ondersteuning Jeugd en Wmo 2022

Jeugdhulp en WMO zorg- en ondersteuningstrajecten (maatwerkvoorzieningen) zijn via de modulaire gemeenschappelijke regeling, module inkoop (MGR) en inkoop op bovenregionale- en landelijk schaal ingekocht. We zoeken hierbij continu naar mogelijkheden om de kosten te beheersen. Ook voor de komende periode is dit gezien de grote omvang in relatie tot de gemeentebegroting een belangrijk speerpunt.

6.2.4 Ondersteunen mantelzorgers 2021

Wij zetten in op waardering en ondersteuning van mantelzorgers door het aanbieden van voorzieningen die de zorg van mantelzorgers moeten verlichten. Voor 2021 gaan we hiertoe activiteiten doorontwikkelen met betrokken organisaties. Het project met het expertisecentrum Mantelzorg stopt aan het einde van 2020. We zetten nu in om meer maatwerk te leveren aan de inwoners en te voldoen aan de bezuinigingsopdracht die de raad in 2019 heeft gegeven.

6.2.6 Uitvoeringsagenda Wmo en Jeugd 2023

Voor het realiseren van de doelstellingen uit het Beleidsplan Jeugdwet, Wmo en Participatiewet 2020-2023 is een totaalpakket aan activiteiten en resultaten noodzakelijk. Deze activiteiten en resultaten voor Jeugd en Wmo zijn ondergebracht in een uitvoeringsagenda. De uitvoeringsagenda bevat resultaten (getoetst aan de leidende principes en randvoorwaarden uit de beleidsvisie) die bijdragen aan het realiseren van de doelstellingen uit het beleidsplan. De uitvoeringsagenda is een dynamisch geheel van resultaten en activiteiten. Hierbij is ook aandacht voor preventieve activiteiten. Bij het opstellen van de meerjarenbegroting zijn de onderstaande resultaten in beeld. Gedurende het begrotingsjaar rapporteren we over de realisatie, voortgang en samenstelling van de uitvoeringsagenda. Voor 2022 blijft het merendeel van de onderwerpen die voor 2021 op de Uitvoeringsagenda Jeugd en Wmo stonden actueel. Er is sprake van doorontwikkeling of implementatie van de thema's.

Jeugd en Wmo:
- Doorontwikkeling toezicht en handhaving zorg Jeugd en Wmo
- Implementatie beleid Sociaal Medische Indicatie
- Doorlopende voorlichting over beschikbaarheid clientondersteuning
- Voorkomen eenzaamheid
- Inzetten op E-health bij zorgaanbod

Wmo:
- Er is een cliëntervaringsonderzoek Wmo 2021 uitgevoerd
- Implementatie decentralisatie beschermd wonen
- Activiteiten gericht op ouderenbeleid en - welzijn (focus op voorkomen eenzaamheid,

Zelfredzaamheid 75+ en ouderenmishandeling)
- Inrichting samenwerkingsketen Dementie
- Borgen van bemoeizorgtrajecten (ggz)
- Visie op huishoudelijke hulp.

Jeugd:
- Er is een cliëntervaringsonderzoek Wmo 2021 uitgevoerd
- Implementatie van activiteiten Gelderse Verbeteragenda Jeugdbescherming
- Uitvoeren regionaal Transformatieplan Jeugd (o.a. thema's complexe scheidingen, versterken lokale toegang en jeugdhulp met verblijf)

6.3 (Arbeids)Participatie

6.3.1 Begeleiden mensen naar werk 2024

Het beleid is er op gericht om zoveel mogelijk werkzoekenden aan een baan te helpen. Wij richten ons hierbij op de doelgroep: mensen met een korte afstand tot de arbeidsmarkt én op het werk fit maken van mensen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt. Extra aandacht wordt hierbij gegeven aan mensen met een migratieachtergrond, mensen met een arbeidsbeperking, jongeren tot 27 jaar en zorgklanten.
De Regionale Sociale Dienst (RSD) is de netwerkorganisatie voor Werk en Inkomen in de regio die in nauwe samenwerking met ondernemers, onderwijs en andere overheden (3 O's) invulling geeft aan ons beleid dat gericht is op een inclusieve arbeidsmarkt.

6.3.3 Inburgeringsbeleid 2022

We zetten ons er voor in dat statushouders zo snel mogelijk kunnen beginnen met integreren en participeren. We doen dat samen met inwoners en maatschappelijke organisaties in onze gemeente. Integratie en participatie starten direct bij de huisvesting van de statushouder in onze gemeente.

6.3.6 Stimuleren dat meer inwoners die op het bestaansminimum leven aan het werk gaan (Armoedebeleid) 2023

Voor inwoners geeft werk de grootste kans om (langdurige) armoede te doorbreken. Werk zorgt niet alleen voor meer inkomen maar draagt bij aan het eigen maatschappelijk welbevinden. Het accepteren van een baan vergroot de kans om door te groeien en in de toekomst meer te gaan verdienen. De RSD voert de opdracht uit om mensen in een uitkering te begeleiden naar werk.

6.3.7 Verminderen van sociale uitsluiting door armoede 2023

Een deel van de inwoners die leeft in armoede wordt nog niet bereikt. Niet iedereen is op de hoogte van het bestaan van minimaregelingen. Wij geven meer bekendheid aan de minimaregelingen. Dit zodat huishoudens die meer gebruik maken van minimaregelingen (lokaal en landelijk) per maand meer geld overhouden om vrij te besteden. Naast de verbetering van het bereik kijken wij ook naar een efficiëntere regeling voor het meedoen in de samenleving op het gebied van sport en cultuur.

6.3.8 Sneller signaleren van schulden 2023

We gaan inwoners met (beginnende) schulden vroegtijdig en actief benaderen om samen met hen te kijken wat nodig is. Dit om te voorkomen dat schulden van inwoners verder oplopen.

6.3.9 Verhogen financiële zelfredzaamheid van inwoners met schulden 2023

Het is niet voor iedereen eenvoudig om uit te komen met het inkomen. Als je financiële vaardigheden mist, is de kans op financiële problemen groter. Wij werken daarom aan verbetering van financiële vaardigheden van inwoners. Waar mogelijk kan een minder zwaar alternatief dan bewindvoering, zoals budgetbeheer, de inwoner verder helpen.

6.1 Structuurversterking (overkoepelend) incl. toegang

Doelstelling

- Vanaf 2023 geven we voor de toegang per inwoner jaarlijks niet meer uit dan gemiddeld in Gelderland.

- In het cliëntervaringsonderzoek over 2021 scoort minimaal 88%, van de ouders van en jongeren met een individuele voorziening voor jeugdhulp op de vraag: "Bent u goed geholpen bij vragen en problemen?" minimaal een voldoende.

- Vanaf 2020 geven we voor de Wmo (op de taakvelden 6.6 en 6.71) per inwoner jaarlijks niet meer uit dan gemiddeld in Gelderland

- In 2023 zijn de bezuinigingsmaatregelen van in totaal twee miljoen euro binnen het sociaal domein gehaald zoals deze in de begroting 2020-2023 zijn vastgesteld.

- In de jaren 2020 t/m 2023 woont minimaal 945 van de 1000 inwoners van 75 jaar en ouder zelfstandig.

6.2 Jeugd en maatschappelijke ondersteuning

Doelstelling

- Vanaf 2023 geven we, per duizend jeugdigen, niet meer uit aan maatwerkdienstverlening 18- (taakveld 6.72) en geëscaleerde zorg (taakveld 6.82) dan gemiddeld in Gelderland.

- Vanaf 2023 is het aantal jeugdigen met jeugdhulp met verblijf niet meer dan 0,1% hoger dan het gemiddelde in Gelderland.

- Vanaf 2023 is het aantal jongeren met een gedwongen maatregel niet meer dan 0,1% hoger dan het gemiddelde in Gelderland.

- Van alle casussen waar het gebiedsteam bij betrokken is neemt het aantal casussen dat als onveilig wordt gedefinieerd en waar een acute interventie nodig is jaarlijks met 5% af.

- In het cliëntervaringsonderzoek over 2022 scoort minimaal 77% van de ouders en jeugdigen met een individuele voorziening op de vraag "Door de hulp gaat het beter met de jongere op school, werk of dagbesteding" dat het beter gaat met de jongere.

- In het cliëntervaringsonderzoek over 2022 scoort minimaal 60%, van de inwoners met een Wmo maatwerkvoorziening op de vraag "mensen uit mijn omgeving om hulp vragen is voor mij … (0 = Heel erg moeilijk, 10 = Heel erg makkelijk)" minimaal een 7.

- In het cliëntervaringsonderzoek over 2022 geeft minimaal 75% van het aantal Wmo cliënten met één of meerdere van de volgende maatwerkvoorzieningen; begeleiding, dagbesteding, vervoer, rolstoel aan dat hij/zij beter kan meedoen aan de samenleving.

6.3 (Arbeids)Participatie

Doelstelling

- Het aantal cliënten dat vanuit de toegang instroomt in Zevenaar Schuldenvrij neemt vanaf 2020 jaarlijks toe met 5%.

- Het aantal Zevenaarse inwoners dat in trede 1/2a bij RSD "de Liemers" zit en bekend is en een plan heeft bij de toegang van de gemeente Zevenaar neemt jaarlijks toe met 3%" ten opzichte van 2019.

VERBONDEN PARTIJEN

Bedragen x € 1.000

Naam	Openbaar belang en doel	Bijdrage 2022
Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem-Nijmegen (DRAN)		1.492
MGR Sociaal domein Centraal-Gelderland	Regionale samenwerking in het sociaal domein moet leiden tot kwalitatief goede en efficiënte dienstverlening aan de inwoners van de 11 gemeenten. Daarbij is het lokale beleid leidend. De MGR is van en voor de samenwerkende gemeenten. De doelstelling van de MGR verschilt per module. Zo willen gemeenten samenwerken binnen de inkoop van het sociaal domein: • Samen sterker staan in de transformatie van het sociaal domein; • Samenwerking moet leiden tot verhoging van de kwaliteit van zorg, efficiency in de uitvoering van taken, lastendrukverlaging bij aanbieders door eenduidige uitvoering en versnelling van de transformatie door bundeling van kennis en inkoopkracht. Samenwerking bij Onderwijszaken is gericht op: • Op eenduidige wijze uitvoeren van de Leerplichtwet; • Uitvoering geven aan de regionale RMC-taak (regionale meld- en coördinatiefunctie) op het gebied van voortijdig schoolverlaten; Vanuit de module Onderwijszaken wordt samengewerkt met scholen, samenwerkingsverbanden passend onderwijs, sociale wijkteams, jeugdzorg en het Openbaar Ministerie met als doel de ontwikkelingskansen van kinderen en jongeren te optimaliseren. Samenwerking bij het WSP heeft als doel: • Het vanuit één servicepunt samen met UWV benaderen van werkgevers en het matchen zodat er werkplekken ontstaan voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, levert voor inwoners van gemeenten nieuwe kansen op om hun inkomenspositie en leefomstandigheden te verbeteren.	477

WAT KOST HET?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Baten					
Primitieve begroting 2021-2024	12.757	11.941	11.157	10.757	10.757
2e Voortgangsrapportage 2020	0	0	0	0	0
1e Voortgangsrapportage 2021	1.500	0	0	0	0
2e Voortgangsrapportage 2021	748	0	0	0	0
Wijziging tot de begroting 2022-2025	0	0	0	0	0
Totale baten tot de begroting	**15.004**	**11.941**	**11.157**	**10.757**	**10.757**

Mutaties in deze begroting (baten)

1. Autonome ontwikkelingen	0	**275**	415	450	450
Specifieke uitkering voor inburgeringsvoorzieningen	0	275	415	450	450
Totaal gemuteerde baten	**0**	**275**	**415**	**450**	**450**
Totale baten in deze begroting	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Lasten

Primitieve begroting 2021-2024	61.940	59.600	57.416	56.126	56.126
2e Voortgangsrapportage 2020	0	0	0	0	0
1e Voortgangsrapportage 2021	2.059	-152	-177	-175	-147
1e Voortgangsrapportage 2021	1.847	1.055	1.123	1.280	1.233
Wijzigingen tot de begroting 2022-2025	0	-64	8	8	8
Totale lasten tot de begroting	**65.845**	**61.376**	**59.530**	**58.399**	**58.396**

Mutaties in deze begroting (lasten)

1. Autonome ontwikkelingen	0	**298**	428	466	559
Kwijtschelding gemeentelijke belastingen	0	18	18	18	18
Actualisatie kapitaallasten MJB 2022-2025	0	5	-5	-2	91
Specifieke uitkering voor inburgeringsvoorzieningen	0	275	415	450	450
2. Actualisatie bestaand beleid	0	**8**	0	0	0
Beheer multifunctionele accommodatie 'De Cirkel' (Pannerden)	0	8	0	0	0
4. Administratieve wijzigingen	0	**205**	205	205	205
Herverdeling budgetten exploitatiebijdragen aan GR SDL/RSD	0	0	0	0	0
Doorbelasting materieel	0	0	0	0	0
Doorbelastingen kwijtschelding naar € 0	0	205	205	205	205
Totaal gemuteerde lasten	**0**	**510**	**633**	**671**	**764**
Totale lasten tot de begroting	**65.845**	**61.886**	**60.163**	**59.071**	**59.160**
Resultaat voor bestemming	**-50.841**	**-49.670**	**-48.590**	**-47.863**	**-47.953**

Onttrekkingen

Primitieve begroting 2021-2024	171	192	93	26	26
1e Voortgangsrapportage 2021	0	0	0	0	0
1e Voortgangsrapportage 2021	47	0	0	0	0
2e Voortgangsrapportage 2021	786	50	50	0	0
Wijzigingen tot de begroting 2022-	0	0	0	0	0

2025					
Meerjarenbegroting 2022-2025	0	0	0	0	0
Totaal onttrekkingen reserves	1.004	**242**	143	26	26
Toevoegingen					
Primitieve begroting 2021-2024	0	0	0	0	0
2e Voortgangsrapportage 2020	0	0	0	0	0
1e Voortgangsrapportage 2021	0	0	0	0	0
1e Voortgangsrapportage 2021	217	0	0	0	0
Wijzigingen tot de begroting 2022-2025	0	0	0	0	0
Meerjarenbegroting 2022-2025	0	0	0	0	0
Totaal toevoegingen reserves	217	**0**	0	0	0
Saldo reserve mutaties	**787**	**242**	**143**	**26**	**26**
Resultaat na bestemming	**-50.054**	**-49.429**	**-48.447**	**-47.837**	**-47.927**

Toelichting financiële ontwikkelingen

1. Autonome ontwikkelingen

Kwijtschelding gemeentelijke belastingen

We verwachten een hoger bedrag aan kwijtschelding van belastingopbrengsten. De laatste jaren is ingezet op een eenvoudiger toegankelijkheid voor de burger om kwijtschelding aan te vragen. Dit heeft als gevolg dat meer verzoeken geautomatiseerd worden getoetst. Recente gegevens wijzen op meer toekenningen van kwijtschelding. Een hoger bedrag aan kwijtschelding heeft gevolgen voor de tarieven afvalstoffenheffing en rioolheffing. Hiermee houden we rekening in de kostendekkendheidsanalyse.

Actualisatie kapitaallasten MJB 2022-2025

Er is een actualisatie gemaakt van de kapitaallasten. De effecten hiervan zijn verwerkt in de begroting.

Specifieke uitkering voor inburgeringsvoorzieningen

M.i.v. 2022 ontvangen gemeenten een specifieke uitkering van het rijk voor de inburgeringsvoorzieningen op basis van de werkelijk gerealiseerde aantallen asielstatushouders en gezins- en overige migranten die inburgeringsplichtig zijn onder de nieuwe wet. De middelen voor de inburgeringsvoorzieningen worden ingezet voor: Leerroutes, PVT (Participatieverklaringstraject), Maatschappelijke begeleiding, MAP (module arbeidsmarkt en participatie) en de inzet van tolken.

2. Actualisatie bestaand beleid

Beheer multifunctionele accommodatie 'De Cirkel' (Pannerden)

Het beheer van dorpshuis De Cirkel in Pannerden levert problemen op. Deze zijn ontstaan na de in 2018 gerealiseerde uitbreiding en ingrijpende verbouwing. Het was de bedoeling dat na de verbouwing het facilitair beheer uitgevoerd zou worden door een entiteit die los staat van de gemeente. Dit is niet van de grond gekomen. In de afgelopen periode (2018-tot heden) werd het dagelijks beheer uitgevoerd door gemeente in samenwerking met voornamelijk een van de (hoofd)gebruikers (kinderopvang De Boefjes). Langzamerhand komen steeds meer taken op het bordje van de (hoofd)gebruiker. De situatie is dus verre van ideaal en er dient door de gemeente gekeken te worden naar een oplossing. In 2022 zal samen met de hoofdgebruikers en eventueel andere organisaties (dorpsraad?) bezien worden op welke wijze de komende jaren (2023 e.v.) de beheerstaken bij De Cirkel uitgevoerd en gefinancierd worden. In 2022 is een tijdelijke oplossing gevonden door een overeenkomst af te sluiten met de kinderopvang en hiervoor incidenteel voor 2022 een 'subsidie' beschikbaar te stellen voor het uitvoeren van de dagelijkse beheerderstaken (contact gebruikers, alarmering, toezicht, sleutelbeheer, contact gemeente).

4. Administratieve wijzigingen

Herverdeling budgetten exploitatiebijdragen aan GR SDL/RSD

De exploitatiebijdragen, inclusief bijdrage dienstverlening, aan de Regionale Sociale Dienst zijn aangepast aan de bedragen zoals vermeld in de meerjarenbegroting 2022-2025 van de GR SDL/RSD.

Doorbelasting materieel

De kosten materieel worden doorbelast naar de taakvelden.

Doorbelastingen kwijtschelding naar € 0

Vanuit kwijtschelding belasten we niet door. Conform regelgeving dienen de kosten van kwijtschelding volledig op het taakveld van inkomensregelingen tot uitdrukking te komen.

Overzicht baten en lasten op taakveld

Exploitatie (bedragen x € 1.000)		Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Baten							
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	122	183	465	521	556	556
6.2	Wijkteams	50	2	2	2	2	2
6.3	Inkomensregelingen	17.901	13.010	11.414	10.714	10.314	10.314
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	194	1.810	335	335	335	335
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	1	0	0	0	0	0
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	1	0	0	0	0	0
Totaal Baten		**18.269**	**15.004**	**12.216**	**11.572**	**11.207**	**11.207**
Lasten							
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	3.860	4.414	4.553	4.586	4.562	4.557
6.2	Wijkteams	3.203	3.842	4.266	4.001	3.901	3.901
6.3	Inkomensregelingen	23.039	20.024	18.005	16.811	16.071	16.071
6.4	Begeleide participatie	5.342	5.050	4.818	4.507	4.245	3.999
6.5	Arbeidsparticipatie	3.049	3.141	2.768	2.860	2.897	2.950
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.397	3.234	1.505	1.616	1.674	1.722
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	9.653	9.599	9.494	9.591	9.703	9.930
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	13.176	14.752	14.715	14.444	14.291	14.304
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	181	183	185	185	185	185
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	1.403	1.607	1.576	1.561	1.541	1.541
Totaal Lasten		**64.305**	**65.845**	**61.886**	**60.163**	**59.071**	**59.160**
Saldo							
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-3.738	-4.232	-4.087	-4.065	-4.005	-4.001
6.2	Wijkteams	-3.153	-3.840	-4.264	-3.999	-3.899	-3.899
6.3	Inkomensregelingen	-5.139	-7.015	-6.591	-6.097	-5.757	-5.757
6.4	Begeleide participatie	-5.342	-5.050	-4.818	-4.507	-4.245	-3.999
6.5	Arbeidsparticipatie	-3.049	-3.141	-2.768	-2.860	-2.897	-2.950

6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-1.204	-1.424	-1.170	-1.281	-1.339	-1.387
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	-9.652	-9.599	-9.494	-9.591	-9.703	-9.930
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	-13.175	-14.752	-14.715	-14.444	-14.291	-14.304
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	-181	-183	-185	-185	-185	-185
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	-1.403	-1.607	-1.576	-1.561	-1.541	-1.541
Begrotingsresultaat voor bestemming		**-46.035**	**-50.841**	**-49.670**	**-48.590**	**-47.863**	**-47.953**
0.10	Mutaties reserves						
	Onttrekkingen	395	1.004	242	143	26	26
	Toevoegingen	236	217	0	0	0	0
Totaal Mutaties reserves		**159**	**787**	**242**	**143**	**26**	**26**
Begrotingsresultaat na bestemming		**-45.876**	**-50.054**	**-49.429**	**-48.447**	**-47.837**	**-47.927**

Overzicht van Incidentele baten en lasten

Bedragen x € 1.000

Onderwerp	Omschrijving	2022	2023	2024	2025
Programma 6.Sociaal domein					
Baten					
Herstelplan	Onttrekking uit de bestemmingsreserve herstelplan.	205	67	0	0
Lasten					
Herstelplan	Voor het herstelplan zijn kosten opgenomen voor dit programma. Voor deze kosten is een bestemmingsreserve ingesteld.	205	67	0	0
Corona	Voor de verwachte extra kosten als gevolg van corona, zijn incidenteel middelen beschikbaar gesteld.	840	450	0	0
Totaal programma 6		**-840**	**-450**	**0**	**0**

Reserves

Bestemmingsreserves (stand per 1 januari)						(Bedragen x € 1.000)
Nummer	Naam	2021	2022	2023	2024	2025
9010	Uitvoeringskosten TOZO	0	202	202	202	202

Deze reserve heeft als doel om de uitvoeringskosten van de TOZO regeling zelfstandig ondernemers te egaliseren.

Toevoeging

Onttrekking De nog beschikbare reserve per 1-1-2022 van ruim € 202.000 wordt in de periode 2022-2024 mogelijk ingezet voor de afwikkeling / uitvoering van de tijdelijke regeling. Indien er aan het eind van deze periode geen beroep is gedaan op de reserve, dan valt deze vrij ten gunste van onze algemene reserve.

9046	Statushouders	101	101	101	101	101

In 2016 en 2017 zijn van het Rijk middelen ontvangen voor opvang en huisvesting van statushouders in de voormalige gemeente Rijnwaarden. De kosten volgen deels in de jaren erna. In 2019 en 2020 zijn extra (incidentele) gelden ontvangen ter voorbereiding op de nieuwe 'Wet inburgering' en voor de maatschappelijke begeleiding van inburgeringsplichtigen. Deze middelen worden ingezet voor dekking van de kosten i.v.m. voorbereiding en begeleiding in de jaren 2020 en verder in afwachting van de nieuwe wet met bijbehorende regelgeving/financiering.

Onttrekking Er is nog veel onzekerheid of de rijksmiddelen voor in- en uitvoeringskosten (capaciteit voor beleid en uitvoering) en de specifieke uitkering voor inburgeringsvoorzieningen t.b.v. leerroutes, participatieverklaringstrajecten, maatschappelijke begeleiding, MAP (module arbeidsmarkt en participatie) en de inzet van tolken toereikend zijn voor de uitvoering van de nieuwe 'Wet inburgering' die m.i.v. 1 januari 2022 in werking treedt. Dit moet gedurende de eerste jaren van de inburgering gaan blijken.

De specifieke uitkering voor inburgeringsvoorzieningen is gebaseerd op het aantal te huisvesten (inburgeringsplichtige) asielstatushouders en wordt uitgekeerd over een periode van 3 jaar. Indien de gemeente in een kalenderjaar het voor dat jaar toegekende inburgeringsbudget niet volledig heeft besteed aan inburgeringsvoorzieningen, kan de gemeente het niet bestede bedrag tot maximaal 100% van het voor dat jaar toegekende inburgeringsbudget reserveren voor besteding aan inburgeringsvoorzieningen in de daaropvolgende kalenderjaren. Hiervoor is het gebruik van een voorziening noodzakelijk aangezien het rijk al in 2021 middelen beschikbaar stelt voor de uitvoering van deze nieuwe wet.

Vanwege de onzekerheden of rijksbijdragen toereikend zijn voor dekking van de kosten in 2021 (invoering) en 2022 e.v. jaren (uitvoering) stellen wij voor de bestemmingsreserve in stand te houden en het verloop na invoering in 2022 jaarlijks te monitoren. Daarnaast zal voor de specifieke inburgeringsvoorzieningen in 2022 het instellen van een voorziening nodig zijn.

9049	Frictiekosten DoeDuiten	150	100	50	0	0

Deze reserve wordt ingezet voor dekking van de jaarlijkse kosten in de komende jaren (verwachte jaarlijkse onttrekking € 50.000 in de periode 2021 t/m 2023) met betrekking tot DoeDuiten.

Onttrekking De verwachte jaarlijkse onttrekking voor activiteiten bedraagt € 50.000

Totaal bestemmingsreserves	**251**	**404**	**354**	**304**	**304**

Meerjareninvesteringsplan

Omschrijving	Separaat voorstel	Afschrijvings termijn	Investerings bedrag 2021	2022	2023	2024
Programma 6.Sociaal domein						
WMO hulpmiddelen		5	525	525	525	525
Totaal programma			**525**	**525**	**525**	**525**

7. VOLKSGEZONDHEID EN DUURZAAMHEID

ALGEMEEN

Omschrijving
Dit programma gaat over de beleidsvelden volksgezondheid, milieu en duurzaamheid. Volksgezondheid richt zich op een gezonde leefomgeving en leefstijl. Duurzaamheid en milieu richten zich op energietransitie, CO_2 reductie, water (riolering), geluid, lucht, bodem en grond- en afvalstoffen. Ook gaat dit programma over de toezichthoudende en handhavende taken binnen deze beleidsvelden.

Wat willen we?
Behouden en bevorderen van een duurzame en gezonde leefomgeving voor nu en de volgende generaties.

Ontwikkelingen
Duurzaamheid
In het collegeprogramma 2018-2022 zijn ambitieuze doelstellingen opgenomen als het gaat om te komen tot een energie- en CO_2-neutrale gemeentelijke organisatie in 2025 en samenleving in 2040. Als gevolg van de noodzakelijke bezuinigingen heeft de voortgang van deze opgave een pas op de plaats moeten maken en zijn de structurele middelen geschrapt.
De discussies in de raad naar aanleiding van de ingediende, maar nog aangehouden, motie Duurzaamheid (motie van 6 juli 2021), maar ook de verhoogde urgentie, zoals blijkt uit het alarmerende IPCC rapport Climate Change 2021 – the Physical Science Basis, sterken ons in de overtuiging dat langer uitstel van maatregelen om de klimaatdoelen te halen onverantwoord is. Onze financiële positie in deze meerjarenbegroting biedt nu ruimte voor een stevige eenmalige financiële impuls om tot uitvoering van een pakket van maatregelen te komen. Wij hebben daarvoor een plan van aanpak in voorbereiding met inbegrip van een uitvoeringsprogramma annex menukaart als doorkijk naar de acties voor de komende jaren, maar ook voor het direct oppakken van een aantal projecten. Voor de uitvoering willen wij bestemmingsreserve vormen van maximaal € 1,5 miljoen.

Beleidskaders
- Routekaart ...op weg naar een energieneutraal Zevenaar 2016-2020
- Regio visie publieke gezondheid Gelderland-Midden 2017-2020
- Milieubeleidsplan 2013-2030 Zevenaar
- Beleidsvisie Externe Veiligheid 2012 Zevenaar
- Nota Bodembeheer 2011 Zevenaar
- Geluidbeleid 2008 Zevenaar
- Geluidbeleid Rijnwaarden
- Watertakenplan De Liemers 2017-2021
- Beleidskader Jeugd en Maatschappelijke ondersteuning 2018 en verder (2018)

WAT WILLEN WE?

7.1 Gezondheidszorg

We willen dat iedereen in onze gemeente gezond kan leven en opgroeien. Het accent ligt daarbij op jeugd en ouderen.

7.2 Duurzaamheid (energietransitie en CO2 reductie)

In 2025 is minimaal 49% van de benodigde energie voor onze hele gemeente duurzaam opgewekt. In 2040 is dit (bijna) 100%. In 2025 is de eigen organisatie energie- en CO^2-neutraal.

Beleidsindicatoren (verplicht)

Naam	Jaar meting	Gelderland	Zevenaar	Begroting 2022	Begroting 2025
Hernieuwbare elektriciteit (%)					
	2019	10,70	5,90	3,80	3,80
Toelichting	Hernieuwbare elektriciteit is elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa. Bij de verdere uitwerking van de energie- en warmtetransitie proberen wij rekening te houden met deze beleidsindicator.				

7.3 Duurzaam inzamelen en verwerken afval

In 2020 voldoen wij aan de doelstelling uit het programma Van Afval Naar Grondstof (VANG) van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG). Die doelstelling is maximaal 100 kg restafval per inwoner per jaar in 2020.

Beleidsindicatoren (verplicht)

Naam	Jaar meting	Gelderland	Zevenaar	Begroting 2022	Begroting 2025
Omvang huishoudelijke restafval (kg/inwoner)					
	2019	111,00	101,00	90,00	86,00
Toelichting	Ondanks dat Corona invloed heeft gehad op het afvalaanbod in 2020 is doelstelling voor de hoeveelheid restafval gehaald.				

7.4 Afvalwater en waterhuishouding

Wij willen de duurzaamheid in de buitenruimte bevorderen. Daarnaast hebben wij de wettelijke zorgplicht om het stedelijk afvalwater in te zamelen en te transporteren, de afvoer van het regenwater in de openbare ruimte en de grondwaterstand. Deze gemeentelijke taken zijn vastgelegd in het Watertakenplan De Liemers (WTP) 2017-2021.

7.5 Milieu

Wij willen een duurzame en gezonde omgeving om in te leven. Samen met de Omgevingsdienst Regio Arnhem zetten we ons daarom in voor een doelmatige uitvoering en handhaving van milieuwetgeving.

WAT DOEN WE?

7.1 Gezondheidszorg

7.1.3 Reguliere taken 2022

Voor de periode 2017-2020 hebben de gemeenten in Gelderland-Midden een regiovisie publieke gezondheid vastgesteld. Het accent ligt daarbij op jeugd en ouderen met de nadruk op veerkracht, eigen regie en het welbevinden van de inwoners.
De publieke gezondheid is direct verbonden met ontwikkelingen in bijvoorbeeld het sociaal domein en de Omgevingswet. Verschillende beleidsterreinen oefenen invloed uit op het stimuleren van een gezonde leefomgeving en leefstijl. Zo is het bevorderen van een gezonde leefstijl van inwoners één van de ontwikkellijnen in het beleidsplan Jeugd en Wmo. Dit beleidsplan werken wij verder uit in een uitvoeringsagenda voor de komende jaren.

7.1.4 Uitvoeren programma Korte Voorzieningketens vervolg 2022

Het POP3 project Korte Ketens in het Liemers Landschap 1 heeft een vervolg gekregen. Ook dit nieuwe project Korte Ketens in het Liemers Landschap 2 willen we faciliteren. Hiermee bevorderen we voedselbewustwording en gezond eetgedrag onder onze inwoners. Korte voedselketens zijn duurzaam door vermindering van transport.

7.2 Duurzaamheid (energietransitie en CO_2 reductie)

7.2.1 Invoeren van circulaire economie in Zevenaar 2023

Voor het slagen van de energietransitie is een ander economisch model nodig: de Circulaire Economie. Hiermee optimaliseren we hergebruik én minimaliseren we waardevernietiging. Het Rijk heeft hier het Rijksbrede programma Circulaire Economie 'Nederland circulair in 2050' voor opgesteld. Wij vertalen dit concreet naar een:

- andere wijze van ontwerpen (planvorming, openbare ruimte e.d.)
- andere wijze van opdrachtverlening (aanpassen inkoop- en aanbestedingsbeleid e.d.)
- andere financiële afwegingen (zoals Total Cost of Ownership, het 'ontschotten' van potjes e.d.)
- een andere werkwijze van afval naar grondstof (in samenwerking met bedrijven, waterschap en gemeenten).

7.2.2 Energie neutraal maken eigen organisatie 2025

Wij streven in 2025 naar een energieneutrale eigen organisatie. Hiervoor voeren we projecten uit op het gebied van gebouwen en vastgoed, bedrijfsvoering en mobiliteit.

7.2.4 Onderzoeken mogelijkheden deelname campagne fairtrade gemeente 2023

'Fairtrade gemeente' is een predicaat dat vanuit 3 samenwerkende fairtrade organisaties kan worden toegekend als een gemeente op 6 criteria inzet toont voor fairtrade. Het gaat dan om gemeente in de zin van 'lokale gemeenschap', niet enkel 'gemeentelijke overheid'. Wij onderzoeken of er in de lokale samenleving animo is voor een werkgroep die fairtrade (en het behalen van het predicaat) wil oppakken.
Fairtrade nemen wij op in ons gemeentelijke inkoopbeleid, mogelijk onder het bredere vaandel van 'maatschappelijk verantwoord ondernemen'. Het facet fairtrade brengen wij periodiek onder de aandacht van inkopende budgethouders en betrokken in de periodieke peiling rond het inkoopbeleid.

7.2.5 Op weg naar aardgasvrij Zevenaar 2040

In de Warmtevisie en het uitvoeringsprogramma (vastgesteld in 2019) staat beschreven hoe we onze gemeente aardgasvrij willen maken. Hiervoor worden verschillende projecten uitgevoerd.

7.2.6 Uitvoeren 'Gelders Energieakkoord in uitvoering' (2018-2023) 2023

Wij zetten extra in op het uitvoeren van het Gelders Energieakkoord.

7.2.7 Uitvoeren van de Routekaart ...op weg naar een energie neutraal Zevenaar (2016-2020) 2040

De Routekaart is een uitvoeringsagenda met verschillende projecten die bijdragen aan de CO_2-reductie en om energieneutraal te worden. Wij streven er naar om al in 2040 energieneutraal te zijn. Dit doen we onder andere door het professionaliseren van het Energieloket Zevenaar om nog beter de inwoner te bereiken, maar ook door een duurzaamheidsfonds waar initiatieven van derden gebruik van kunnen maken.

7.2.8 Uitvoeren van het uitvoeringsprogramma Routekaart energietransitie Regio Arnhem Nijmegen (2018-2023) 2023

Ook de Groene Metropool regio Arnhem Nijmegen (voorheen Regio Arnhem Nijmegen) staat voor verschillende opgaven. Eén er van is om in 2050 energie neutraal te zijn. In dit kader heeft een regionale aanbesteding van energie plaats gevonden, om de levering duurzamer te maken.

7.4 Afvalwater en waterhuishouding

7.4.1 Uitvoeren duurzaamheidsmaatregelen Watertakenplan 2021

Zoals in het Watertakenplan de Liemers 2017-2021 is opgenomen, focussen we serieus op duurzaamheid en klimaatverandering. Bij het ontwerpen en inrichten van zowel (afval)waterketen, watersysteem als openbare ruimte wordt hiermee rekening gehouden. Hierbij zoeken wij nadrukkelijk naar een integrale benadering bij grootonderhoud, reconstructie en nieuwbouw.

De volgende uitgangspunten hanteren wij bij alle plannen met betrekking tot afvalwaterketen, watersysteem en openbare ruimte:

1. Klimaatbestendig inrichten betreffende water, hitte en droogte;
2. Vasthouden, bergen en afvoeren;
3. Beperken wateroverlast in stedelijk gebied;
4. Scheiden bij de bron van hemelwater en vuilwater;
5. Vuilwater wordt via de riolering afgevoerd naar de zuivering;
6. Hemelwater voert bij voorkeur zichtbaar bovengronds af naar oppervlaktewater of bodem;
7. Anticiperen op klimaatverandering door rekening te houden met de verwachte effecten bij het ontwerp en inrichting van (afval)waterketen, watersysteem en openbare ruimte;
8. Milieutechnisch functioneren en oppervlaktewaterkwaliteit mag niet verslechteren ten opzichte van de huidige situatie;
9. Particulieren stimuleren voor meer groen in de tuin, voor hitte en water. Bewoners moeten zich zo veel mogelijk zelf verantwoordelijk voelen voor het verwerken van hemelwater op eigen terrein.

Onlangs is samen met de andere Liemerse gemeenten en het waterschap gestart met het opstellen van het nieuwe Watertakenplan de Liemers 2022 – 2026. Eind dit jaar bieden we het plan ter vaststelling aan door de raad. Naast de duurzaamheid en klimaatadaptieve maatregelen, krijgt de samengevoegde Rioolbegroting (i.v.m. herindeling) extra aandacht.

VERBONDEN PARTIJEN

Bedragen x € 1.000

Naam	Openbaar belang en doel	Bijdrage 2022
Reinigingsdienst de Liemers (RDL)		

RDL zorgt voor de uitvoering van een groot deel van de afvalinzameling en -verwerking, een basistaak van de gemeente.	2.056

WAT KOST HET?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Baten					
Primitieve begroting 2021-2024	9.030	8.914	8.914	8.914	8.914
2e Voortgangsrapportage 2020	0	0	0	0	0
1e Voortgangsrapportage 2021	389	0	0	0	0
2e Voortgangsrapportage 2021	217	21	50	50	50
Wijziging tot de begroting 2022-2025	0	88	88	88	88
Totale baten tot de begroting	**9.636**	**9.023**	**9.052**	**9.052**	**9.052**
Mutaties in deze begroting (baten)					
2. Actualisatie bestaand beleid	0	**189**	189	189	189
Mutaties afvalstoffenheffing 2022	0	189	189	189	189
Totaal gemuteerde baten	**0**	**189**	**189**	**189**	**189**
Totale baten in deze begroting	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Lasten					
Primitieve begroting 2021-2024	10.723	10.353	10.437	10.379	10.379
2e Voortgangsrapportage 2020	21	21	10	10	10
1e Voortgangsrapportage 2021	608	0	0	0	0
1e Voortgangsrapportage 2021	24	88	71	71	71
Wijzigingen tot de begroting 2022-2025	0	203	203	203	203
Totale lasten tot de begroting	**11.377**	**11.212**	**10.769**	**10.712**	**10.712**
Mutaties in deze begroting (lasten)					
1. Autonome ontwikkelingen	0	**-66**	-10	33	-3
Actualisatie kapitaallasten MJB 2022-2025	0	-66	-10	33	-3
2. Actualisatie bestaand beleid	0	**146**	146	146	146
Mutaties afvalstoffenheffing 2022	0	146	146	146	146
4. Administratieve wijzigingen	0	**-205**	-205	-205	-205
Heffing en invordering belastingen	0	-5	-5	-5	-5
Doorbelasting materieel	0	5	5	5	5
Doorbelastingen kwijtschelding naar € 0	0	-205	-205	-205	-205
Totaal gemuteerde lasten	**0**	**-126**	**-69**	**-26**	**-62**

Totale lasten tot de begroting	**11.377**	**11.086**	**10.700**	**10.685**	**10.649**
Resultaat voor bestemming	**-1.741**	**-1.874**	**-1.459**	**-1.445**	**-1.409**
Onttrekkingen					
Primitieve begroting 2021-2024	327	80	80	80	80
1e Voortgangsrapportage 2021	-80	-80	-80	-80	-80
1e Voortgangsrapportage 2021	166	0	0	0	0
2e Voortgangsrapportage 2021	123	0	0	0	0
Wijzigingen tot de begroting 2022-2025	0	0	0	0	0
Meerjarenbegroting 2022-2025	0	0	0	0	0
Totaal onttrekkingen reserves	536	**0**	0	0	0
Toevoegingen					
Primitieve begroting 2021-2024	0	0	0	0	0
2e Voortgangsrapportage 2020	-80	-80	-80	-80	-80
1e Voortgangsrapportage 2021	0	0	0	0	0
1e Voortgangsrapportage 2021	335	0	0	0	0
Wijzigingen tot de begroting 2022-2025	0	0	0	0	0
Meerjarenbegroting 2022-2025	0	0	0	0	0
Totaal toevoegingen reserves	335	**0**	0	0	0
Saldo reserve mutaties	**201**	**0**	**0**	**0**	**0**
Resultaat na bestemming	**-1.540**	**-1.874**	**-1.459**	**-1.445**	**-1.409**

Toelichting financiële ontwikkelingen

1. Autonome ontwikkelingen
Actualisatie kapitaallasten MJB 2022-2025
Er is een actualisatie gemaakt van de kapitaallasten. De effecten hiervan zijn verwerkt in de begroting.

2. Actualisatie bestaand beleid
Mutaties afvalstoffenheffing 2022
Het werkelijke resultaat van de RDL over 2020, waarin de kosten al hoger waren, heeft laten zien dat de begroting niet meer actueel was. De RDL heeft daar in de begroting 2022 rekening mee gehouden. Daarnaast zijn ook enkele nieuwe werkzaamheden begroot, zoals beheerkosten als gevolg van ondergrondse containers. Voor het jaar 2022 leidt dat tot een nadeel van € 189.000. Deze extra kosten worden gedeeltelijk gecompenseerd doordat we rekening houden met een hogere papieropbrengst. Op basis van de huidige papierprijs is de prognose verhoogd van € 40 naar € 80 per ton. Dit is een voordeel van € 88.000. Het resterende nadeel verrekenen wij binnen de afvalstoffenheffing. De financiële effecten zijn verdeeld over de programma's 0, 2, 3 en 7.

4. Administratieve wijzigingen
Heffing en invordering belastingen

De kosten van heffing en invordering belasten we door naar OZB, Rioolheffing, Afvalstoffenheffing, Leges Omgevingsvergunningen, Parkeerbeheer en hondenbelasting. Per saldo geen financieel effect.

Doorbelasting materieel
De kosten materieel worden doorbelast naar de taakvelden.

Doorbelastingen kwijtschelding naar € 0
Vanuit kwijtschelding belasten we niet door. Conform regelgeving dienen de kosten van kwijtschelding volledig op het taakveld van inkomensregelingen tot uitdrukking te komen.

Overzicht baten en lasten op taakveld

Exploitatie (bedragen x € 1.000)		Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Baten							
7.1	Volksgezondheid	43	44	0	0	0	0
7.2	Riolering	4.597	4.761	4.788	4.817	4.817	4.817
7.3	Afval	4.363	4.326	4.271	4.271	4.271	4.271
7.4	Milieubeheer	255	360	6	5	5	5
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	124	145	147	147	147	147
Totaal Baten		**9.382**	**9.636**	**9.212**	**9.240**	**9.240**	**9.240**
Lasten							
7.1	Volksgezondheid	1.521	1.714	1.693	1.682	1.682	1.682
7.2	Riolering	3.705	3.916	3.893	3.936	3.923	3.888
7.3	Afval	3.946	3.432	3.533	3.614	3.612	3.608
7.4	Milieubeheer	1.412	2.121	1.692	1.193	1.195	1.199
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	202	194	276	275	274	273
Totaal Lasten		**10.786**	**11.377**	**11.086**	**10.700**	**10.685**	**10.649**
Saldo							
7.1	Volksgezondheid	-1.478	-1.670	-1.693	-1.682	-1.682	-1.682
7.2	Riolering	892	845	895	881	894	929
7.3	Afval	417	894	738	657	659	664
7.4	Milieubeheer	-1.156	-1.760	-1.686	-1.188	-1.189	-1.193
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	-78	-49	-129	-128	-127	-127
Begrotingsresultaat voor bestemming		**-1.403**	**-1.741**	**-1.874**	**-1.459**	**-1.445**	**-1.409**
0.10	Mutaties reserves						
	Onttrekkingen	93	536	0	0	0	0
	Toevoegingen	7	335	0	0	0	0
Totaal Mutaties reserves		**86**	**201**	**0**	**0**	**0**	**0**
Begrotingsresultaat na bestemming		**-1.317**	**-1.540**	**-1.874**	**-1.459**	**-1.445**	**-1.409**

Overzicht van Incidentele baten en lasten

Bedragen x € 1.000

Onderwerp	Omschrijving	2022	2023	2024	2025
Programma 7. Volksgezondheid en duurzaamheid					
Lasten					
Warmtetransitie	Om te komen tot een samenwerkingsovereenkomst met betrekking tot de warmtetransitie zijn incidenteel proceskosten opgenomen.	390	0	0	0
Energietransitie	Voor de energietransitie is incidenteel budget opgenomen.	53	0	0	0
Groene metropool	Voor de opgave 'Circulaire regio' zijn incidentele middelen beschikbaar gesteld.	36	0	0	0
Woningverzakkingen	Voor subsidies in het kader van bodemonderzoek is in 2022 een bedrag opgenomen van € 45.000.	45	0	0	0
Totaal programma 7		**-524**	**0**	**0**	**0**

Reserves

Bestemmingsreserves (stand per 1 januari)						(Bedragen x € 1.000)
Nummer	Naam	2021	2022	2023	2024	2025
9017	Afval	0	335	335	335	335
Egalisatiereserve bedoeld om schommelingen in de uitgaven/inkomsten van afvalverwijdering te egaliseren en zo wisselende tarieven te voorkomen.						
9018	Riolering	192	192	192	192	192
De egalisatiereserve is bedoeld om schommelingen in de jaarlijkse exploitatiekosten van riolering te egaliseren en zo wisselende tarieven te voorkomen.						
Totaal bestemmingsreserves		**192**	**527**	**527**	**527**	**527**

Voorzieningen

Voorzieningen (stand per 1 januari)						(Bedragen x € 1.000)
Nummer	Naam	2021	2022	2023	2024	2025
8009	Begraafplaatsen	68	77	86	95	105

Deze voorziening is gevormd in de voormalige gemeente Zevenaar. De voorziening is voor het egaliseren van meerjarige periodieke onderhoudskosten. Het onderhoud aan de begraafplaatsen is opgenomen in een meerjarenonderhoudsplan.

Toevoeging Op basis van het meerjarenonderhoudsplan doteren wij jaarlijks aan deze voorziening een bedrag van € 9.187.

Onttrekking De werkelijke uitgaven van geplande onderhoudswerkzaamheden.

8010	Riolering	3.646	3.835	3.952	4.033	4.115

Voorziening voor toekomstige vervangingen van riolering.

Toevoeging Het gedeelte in het tarief rioolheffing dat bestemd is voor de vervangingsinvesteringen aan het rioolstelsel wordt jaarlijks gedoteerd aan de voorziening vervangingsinvesteringen riolering.

Onttrekking De voorziening wordt uitsluitend ingezet voor vervangingsinvesteringen op basis van het Watertakenplan (WTP).

Totaal voorzieningen	**3.714**	**3.912**	**4.038**	**4.129**	**4.219**

Meerjareninvesteringsplan

Omschrijving	Separaat voorstel	Afschrijvings termijn	Investerings bedrag 2022	2023	2024	2025
Programma 7. Volksgezondheid en duurzaamheid						
18 ondergrondse restafvalcontainers Gelders Eiland		10	144	0	0	0
63 Ondergrondse restafvalcontainers tbv hoogbouw		10	645	0	0	0
Drukriolering bouwkundig 2018		45	20	22	0	0
Drukriolering mechanisch 2018		15	54	0	0	0
Gemalen bouwkundig		45	20	20	71	0
Gemalen mech/elek en mini-gemalen		15	60	0	0	0
Gemalen mechanisch 2018		15	52	0	0	0
Vern. riolen en klimaatadaptieve maatr. Liem. 15 j		15	58	0	0	0
Vern. riolen en klimaatadaptieve maatregelen 70 jr		70	1.600	0	0	0
Verv bouwkundig deel gemalen Methen en Koestraat		45	0	118	0	0
Totaal programma 7			**2.652**	**160**	**71**	**0**

8. VOLKSHUISVESTING, RUIMTELIJKE ORDENING EN STEDELIJKE VERNIEUWING

ALGEMEEN

Omschrijving
Dit programma gaat over de beleidsvelden ruimtelijke ordening, grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen) en wonen.

Wat willen we?
Wij willen een gemeente zijn waar het aantrekkelijk wonen, werken en leven is.

Ontwikkelingen
Woningwet
Wijzigingen van de woningwet 2015 zijn vastgesteld in de Eerste kamer, deze gaan in per 1 januari 2022. Het gevolg is dat de gemeente verplicht is om een woonvisie te hebben of op te stellen.

Verstedelijkingsstrategie
In en met de regio werken wij aan de Verstedelijkingsstrategie Groene Metropool. De strategie draait om het faciliteren van de groei in de regio én het tegelijkertijd versterken van de leefkwaliteit. Voor de (middel)lange termijn beschrijft de strategie welke voorwaarden en principes er zijn om te komen tot groei van wonen en werken. Tegelijkertijd moet dit bijdragen aan het versterken van mobiliteit, leefbaarheid en landschap om de typische balans tussen stedelijke ontwikkeling en ontspannen leefkwaliteit in de Groene Metropoolregio te versterken. Vandaar ook de titel 'Meer landschap, meer stad'. Deze Verstedelijkingsstrategie heeft een direct link met de nog op te stellen Omgevingsvisie Zevenaar. Door het opnemen van de ontwerpprincipes en opgaven vanuit de regio in de eigen omgevingsvisie en het laten doorwerken hiervan in de bestemmingsplannen/het omgevingsplan worden de regionale uitgangspunten meer in de lokale instrumenten verankerd. De keuzes die Zevenaar maakt binnen deze regionale opgaven en ontwerpprincipes wordt uiteindelijk opgenomen in de Omgevingsvisie Zevenaar, die de raad, volgens de huidige planning vaststelt in het najaar van 2023.

Beleidskaders
- Structuurvisie Zevenaar 2012-2030
- Omgevingsvisie Gelders Eiland 2030
- Woonvisie Zevenaar
- Woonvisie Gelders Eiland (2018)
- Nota Vastgoedbeleid
- Nota Grondbeleid Zevenaar 2021

WAT WILLEN WE?

8.1 Ruimtelijke Ordening

Wij streven naar een goede balans tussen de ontwikkeling van de stad Zevenaar met een bovenlokaal en regionaal voorzieningenniveau en leefbare kernen met een eigen lokaal voorzieningenaanbod. We maken gewenste (ruimtelijke) ontwikkelingen mogelijk en bevorderen de ruimtelijke kwaliteit en een veilige en gezonde fysieke leefomgeving. Hierbij respecteren wij het landschap en de daarin aanwezige natuur- en cultuurhistorische waarden.

8.2 Stedelijke vernieuwing

Via stedelijke vernieuwing zetten we in op de vitaliteit in dorpen en wijken. We nemen fysieke maatregelen die nodig zijn om wijken en dorpen toekomstbestendig te maken.

8.3 Wonen en bouwen

Wij hebben een toekomstbestendige woningvoorraad. Voor iedereen is er een geschikte woning en onze inwoners wonen prettig.

Beleidsindicatoren (verplicht)

Naam	Jaar meting	Gelderland	Zevenaar	Begroting 2022	Begroting 2025
Demografische druk (%)					
	2021	73,70	80,40	79,50	79,80
Toelichting	De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar ligt in Zevenaar aanzienlijk hoger dan het landelijk- en Gelders gemiddelde. Dit heeft vooral te maken met de aanwezigheid van een relatief hoog aantal bejaardenhuizen/woonzorgcomplexen in Zevenaar.				
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden (€)					
	2021	740,00	701,00	701,00	701,00
Toelichting	Deze indicator betreft het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten (OZB + afvalstoffenheffing + rioolheffing). Het is een zo goed mogelijke inschatting op een bepaald moment. Hierdoor kan de uitkomst (licht) afwijken van andere publicaties. Voor afval en riool zijn we kostendekkendheid en voor de OZB hanteren we de inflatiecorrectie + de afspraken die gemaakt zijn bij de bezuinigingsopgave.				
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden (€)					
	2021	800,00	803,00	803,00	803,00
Toelichting	De indicator heeft betrekking op het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten (OZB + afvalstoffenheffing + rioolheffing). Het is een zo goed mogelijke inschatting op een bepaald moment. Hierdoor kan de uitkomst (licht) afwijken van andere publicaties. Voor afval en riool zijn we kostendekkendheid en voor de OZB hanteren we de inflatiecorrectie + de afspraken die gemaakt zijn bij de bezuinigingsopgave.				
Gemiddelde WOZ-waarde (per € 1.000)					
	2020	261,00	212,00	247,00	
Toelichting	De ontwikkeling van de woningmarkt wordt conform landelijke cijfers als volgt ingeschat: 2020 --> 2021 +8% 2021 --> 2022 +8% 2022 --> 2023 +5% 2023 --> 2024 +2%				
Nieuw gebouwde woningen (aantal per 1.000 woningen)					
	2020	10,30	12,60	7,50	6,00

Toelichting De woningmarkt is aangetrokken, de afgelopen drie jaar zijn ± 550 woningen gerealiseerd en opgeleverd. De vraag naar woningen blijft hoog. Wij zetten daarom in op realisatie en versnelling van de opgave de komende jaren en bieden
daarbij ruimte voor een jaarlijkse toevoeging van 200 woningen. Met het uiteindelijke streven naar een continue bouwstroom van 150 tot 200 woningen op jaarbasis.

8.4 Handhaving

Beschermen van de kwaliteit van de (leef-)omgeving door toezicht en handhaving.

WAT DOEN WE?

8.1 Ruimtelijke Ordening

8.1.1 Invoeren Omgevingswet 2023

De invoering van de Omgevingswet is vertraagd naar 1 juli 2022. Dit betreft een transitieopgave die sinds 2017 is ingezet en doorloopt tot 2023 en de jaren daarna. "De Omgevingswet raakt een groot deel van de organisatie. Uitgangspunt is dat we voldoen aan de eisen die de VNG stelt aan de inwerkingtreding van de Omgevingswet. Wij stellen hiervoor een route vast. Wij passen ons instrumentarium aan de nieuwe wettelijke vereisten aan. Hierbij is digitalisering van gegevens en het eenvoudig kunnen benaderen van die gegevens een belangrijk onderdeel. Ook het vaststellen van een omgevingsvisie en toewerken naar 1 omgevingsplan voor het grondgebied van de gemeente. Wij zetten in op participatie van inwoners, ondernemers en instanties. Intern kijken wij naar de gevolgen voor de organisatie op het gebied van functies, cultuur, competenties en integraliteit. Vraag die daarbij centraal staat is: "Hoe kunnen we samen met onze inwoners plannen zo goed mogelijk realiseren en welke vorm van dienstverlening en participatie vanuit de gemeente hoort daarbij?

8.3 Wonen en bouwen

8.3.1 Herontwikkelen Vestersbos Zevenaar 2024

Herontwikkelen van de locatie van de voormalige schoolgebouwen van het Liemers College aan het Vestersbos in Zevenaar.

8.3.2 Regie op woningbouwprogramma 2027

Op basis van de Liemerse Woonagenda voor de periode 2017-2027, de richtlijnen notitie woningbouw en meerdere afspraken (o.a. Woondeal en prestatieafspraken), stellen wij uitgangspunten vast voor het woningbouwprogramma. Op basis van die uitgangspunten stellen wij een flexibele en gedifferentieerd woningbouwprogrammering vast met maatwerk per kern. Wij zetten in op 50% betaalbaar bouwen waarvan 25% sociaal (bij zachte projecten van 20 woningen of meer). De uitvoering doen wij samen met marktpartijen en woningcorporaties. Om een actueel beeld te houden wordt om de drie jaar een regionaal woningmarktonderzoek uitgevoerd.

8.3.4 Ontwikkelen bouwgrondexploitaties 2025

De woningbouwlocatie Groot Holthuizen is volop in ontwikkeling. Door de goede uitgifte de afgelopen jaren heeft de gemeenteraad besloten de grondexploitatie Zevenaar Oost uit te breiden met het nieuwe buurtschap De Holtkamp (circa 120 woningen). De verwachting is dat we in 2022 ook het laatste buurtschap 't Hof zullen toevoegen aan de grondexploitatie. De buurtschappen De Tol en De Bem worden komend jaar afgerond en overgedragen naar de beheersorganisatie.

In het woningbouwplan Middag Oost is momenteel uitsluitend nog een beperkt aantal vrije kavels beschikbaar. Momenteel worden plannen uitgewerkt voor een nieuwe fase waarbij ontwikkelaars worden benaderd die interesse hebben. Dit zal in 2022 naar verwachting leiden tot nieuwe bouwactiviteiten.

VERBONDEN PARTIJEN

Bedragen x € 1.000

Naam	Openbaar belang en doel	Bijdrage 2022
Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA)		
	Uitvoering van meerdere taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving voor gemeenten uit de regio Arnhem. Ook is ODRA voor de deelnemende gemeenten het aanspreekpunt voor milieuvraagstukken.	619

WAT KOST HET?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Baten					
Primitieve begroting 2021-2024	5.106	4.984	4.179	1.115	1.115
2e Voortgangsrapportage 2020	235	1.179	1.199	1.220	1.220
1e Voortgangsrapportage 2021	60	0	0	0	0
2e Voortgangsrapportage 2021	639	-2.782	16.110	5.153	16.097
Wijziging tot de begroting 2022-2025	0	10	10	10	10
Totale baten tot de begroting	6.040	3.392	21.499	7.497	18.442
Mutaties in deze begroting (baten)					
	0	0	0	0	0
	0	0	0	0	0
Totaal gemuteerde baten	0	0	0	0	0
Totale baten in deze begroting	0	0	0	0	0
Lasten					
Primitieve begroting 2021-2024	7.069	6.929	5.657	2.588	2.588
2e Voortgangsrapportage 2020	289	1.179	1.199	1.220	1.220
1e Voortgangsrapportage 2021	895	0	0	0	0
1e Voortgangsrapportage 2021	549	-2.782	16.110	5.153	16.097
Wijzigingen tot de begroting 2022-2025	0	-290	-290	-290	-224
Totale lasten tot de begroting	8.801	5.072	22.676	8.671	19.681

Mutaties in deze begroting (lasten)

1. Autonome ontwikkelingen	0	**-22**	-32	-29	-32
Actualisatie kapitaallasten MJB 2022-2025	0	11	1	4	1
Aanpassing doorbelasting salarissen en overhead aan grondexploitaties	0	-32	-32	-32	-32
4. Administratieve wijzigingen	0	**199**	15	15	15
Heffing en invordering belastingen	0	15	15	15	15
Bestemmingsreserve buitengebied	0	184	0	0	0
Totaal gemuteerde lasten	**0**	**177**	**-17**	**-14**	**-17**
Totale lasten tot de begroting	**8.801**	**5.250**	**22.660**	**8.657**	**19.665**
Resultaat voor bestemming	**-2.761**	**-1.858**	**-1.161**	**-1.160**	**-1.223**
Onttrekkingen					
Primitieve begroting 2021-2024	-1	2	0	0	0
1e Voortgangsrapportage 2021	0	0	0	0	0
1e Voortgangsrapportage 2021	0	0	0	0	0
2e Voortgangsrapportage 2021	3	0	0	0	0
Wijzigingen tot de begroting 2022-2025	0	0	0	0	0
Meerjarenbegroting 2022-2025	0	184	0	0	0
Totaal onttrekkingen reserves	2	**187**	0	0	0
Toevoegingen					
Primitieve begroting 2021-2024	0	0	0	0	0
2e Voortgangsrapportage 2020	0	0	0	0	0
1e Voortgangsrapportage 2021	0	0	0	0	0
1e Voortgangsrapportage 2021					
Wijzigingen tot de begroting 2022-2025	0	0	0	0	0
Meerjarenbegroting 2022-2025	0	0	0	0	0
Totaal toevoegingen reserves	0	**0**	0	0	0
Saldo reserve mutaties	**2**	**187**	**0**	**0**	**0**
Resultaat na bestemming	**-2.759**	**-1.671**	**-1.161**	**-1.160**	**-1.223**

Toelichting financiële ontwikkelingen

1. Autonome ontwikkelingen
Actualisatie kapitaallasten MJB 2022-2025
Er is een actualisatie gemaakt van de kapitaallasten. De effecten hiervan zijn verwerkt in de begroting.

Aanpassing doorbelasting salarissen en overhead aan grondexploitaties
De gewijzigde doorbelasting van salaris- en overheadkosten aan grondexploitaties heeft een effect op de meerjarenbegroting. Vanaf 2025 is deze negatief omdat de doorbelasting aan Zevenaar Oost Bedrijven

achterwege blijft door het afsluiten van deze grondexploitatie. De verwachting is echter dat in de nabije toekomst een nieuwe grondexploitatie zal worden geopend, te weten 7PoortII. Dit zal naar verwachting opnieuw leiden tot een doorbelasting van salarissen en overhead wat dan een positief gevolg heeft voor het meerjarenbeeld. Het is echter nu nog te vroeg om daar rekening mee te houden.

4. Administratieve wijzigingen
Heffing en invordering belastingen
De kosten van heffing en invordering belasten we door naar OZB, Rioolheffing, Afvalstoffenheffing, Leges Omgevingsvergunningen, Parkeerbeheer en hondenbelasting. Per saldo geen financieel effect.

Bestemmingsreserve buitengebied
De geraamde kosten voor het opstellen van het bestemmingsplan buitengebied worden met deze begrotingswijziging ten laste gebracht van de hiervoor ingestelde reserve.

Toelichting mutaties reserves

4. Administratieve wijzigingen
Bestemmingsreserve buitengebied
De geraamde kosten voor het opstellen van het bestemmingsplan buitengebied worden met deze begrotingswijziging ten laste gebracht van de hiervoor ingestelde reserve.

Overzicht baten en lasten op taakveld

Exploitatie (bedragen x € 1.000)		Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Baten							
8.1	Ruimtelijke ordening	69	23	23	23	23	23
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	12.759	5.105	2.639	20.746	6.745	17.690
8.3	Wonen en bouwen	1.638	913	730	729	729	729
Totaal Baten		**14.466**	**6.040**	**3.392**	**21.499**	**7.497**	**18.442**
Lasten							
8.1	Ruimtelijke ordening	1.004	2.059	1.391	732	732	798
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	10.674	5.134	2.603	20.709	6.707	17.650
8.3	Wonen en bouwen	1.648	1.609	1.256	1.219	1.218	1.217
Totaal Lasten		**13.326**	**8.801**	**5.250**	**22.660**	**8.657**	**19.665**
Saldo							
8.1	Ruimtelijke ordening	-935	-2.036	-1.368	-709	-709	-775
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	2.085	-29	36	38	38	40
8.3	Wonen en bouwen	-10	-696	-526	-489	-489	-488
Begrotingsresultaat voor bestemming		**1.140**	**-2.761**	**-1.858**	**-1.161**	**-1.160**	**-1.223**
0.10	Mutaties reserves						
	Onttrekkingen	12	2	187	0	0	0
	Toevoegingen	0	0	0	0	0	0
Totaal Mutaties reserves		**12**	**2**	**187**	**0**	**0**	**0**

Begrotingsresultaat na bestemming	**1.151**	**-2.759**	**-1.671**	**-1.161**	**-1.160**	**-1.223**

Overzicht van Incidentele baten en lasten

Bedragen x € 1.000

Onderwerp	Omschrijving	2022	2023	2024	2025
Programma 8. Volksgezondheid, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing					
Baten					
Omgevingswet	Dekking van de kosten voor de invoering van de omgevingswet	550	0	0	0
Lasten					
Groene metropool	Voor de opgave 'Groene groeiregio' zijn incidentele middelen beschikbaar gesteld.	36	0	0	0
Omgevingswet	Voor de invoering van de omgevingswet zijn incidenteel middelen beschikbaar gesteld. Deze worden gedekt uit de algemene reserve.	550	0	0	0
Totaal programma 8		**-36**	**0**	**0**	**0**

Reserves

Bestemmingsreserves (stand per 1 januari)						(Bedragen x € 1.000)
Nummer	**Naam**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
9013	Nazorg complexen grondexploitaties	115	115	115	75	35

Deze reserve is ingesteld om extra kosten voor onder andere onderhoud aan wegen, groen, riool etc. na het afsluiten van grondexploitaties te bekostigen. In de Nota reserves en voorzieningen is besloten om de budgetten voor onderhoud na het afsluiten van grondexploitaties direct in de meerjarenbegroting op te nemen. Het saldo van de reserve is in de Nota reserves en voorzieningen herbestemd om in 2019 te gebruiken voor het onderhoud van de Tol.
De overdracht van de deelgebieden Tol en (later) Bem aan Beheer was vertraagd en zou naar verwachting in 2021 plaatsvinden. Daarmee werd ook de overdracht van het nazorgbudget in 2021 verwacht. In de meerjarenbegroting 2022-2025 is aangegeven dat de overdracht is uitgesteld naar 2023. De reserve blijft in stand tot de overdracht van de deelgebieden heeft plaatsgevonden.

Onttrekking De overdracht van de deelgebieden Tol en (later) Bem aan Beheer is opnieuw vertraagd en gaat nu naar verwachting in 2023 plaatsvinden. Daarmee wordt ook de overdracht van het nazorgbudget vanaf 2023 verwacht. Wij stellen voor de reserve in stand te houden tot de overdracht van de deelgebieden heeft plaatsgevonden.

9031	Bestemmingsplannen	184	184	0	0	0

De bestemmingsreserve is afkomstig uit de voormalige gemeente Rijnwaarden. De reserve is bedoeld voor het egaliseren van de kosten voor het opstellen en actualiseren van bestemmingsplannen, maar ook voor kosten die te maken hebben met de procedurele afhandeling.

Onttrekking De werkelijke kosten in verband met bestemmingsplannen buitengebied (zowel afhandeling als advies) worden jaarlijks ten laste gebracht van deze bestemmingsreserve. Wij verwachten dat de kosten doorlopen tot 2022. Eind 2022 kan de reserve dan vervallen.

Totaal bestemmingsreserves	**299**	**299**	**115**	**75**	**35**

Meerjareninvesteringsplan

Omschrijving	Separaat voorstel	Afschrijvings termijn	Investerings bedrag 2022	2023	2024	2025
Programma 8. Volksgezondheid, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing						
Herinr. BAT-terrein voor, parkeren en ontsluiting		30	45	0	0	0
Totaal programma 8			**45**	**0**	**0**	**0**

PARAGRAFEN

LOKALE HEFFINGEN

Inleiding
De lokale belastingen vormen een belangrijk deel (grofweg 20%) van de inkomsten van de gemeente. Deze paragraaf geeft inzicht in de te verwachten of gerealiseerde opbrengsten van de verschillende belastingen, heffingen en retributies. De lokale belastingen bestaan uit algemene belastingen, bestemmingsheffingen en retributies. De opbrengsten van de algemene belastingen, zoals onroerendezaakbelastingen, parkeerbelasting, hondenbelasting en toeristenbelasting, behoren tot de algemene dekkingsmiddelen. Bij bestemmingsheffingen en retributies, zoals de afvalstoffenheffing, rioolheffing of leges, is sprake van een samenhang tussen de opbrengst en bepaalde aanwijsbare kosten of tegenprestaties.

In de Gemeentewet en enkele bijzondere wetten, zoals de Wet milieubeheer, staat aangegeven welke belastingen een gemeente mag heffen. Wij benutten een groot deel van de toegestane belastingsoorten. U besluit tot het invoeren, wijzigen of afschaffen van belastingen door het vaststellen van een verordening. Voor elke heffing stelt u een afzonderlijke verordening vast.

Beleid
U stelt de verordeningen vast voor alle gemeentelijke belastingen en heffingen. In deze verordeningen is ook opgenomen of -en tot welk bedrag- kwijtschelding mogelijk is. Bij het vaststellen van de tarieven voor 2022 gelden de volgende uitgangspunten:

- De afvalstoffenheffing, rioolheffing, lijkbezorgingsrechten, marktgelden en leges mogen wettelijk gezien maximaal 100% kostendekkend zijn. Concreet betekent dit dat de geraamde baten van deze belastingen niet hoger mogen zijn dan de geraamde lasten die hiermee verband houden. Wij voldoen hieraan. Bij sommige heffingen, zoals marktgelden en lijkbezorgingsrechten, zien wij af van volledige kostendekking;
- Het te hanteren inflatiepercentage voor 2022 is 1,4% (raming CPB);
- De kosten die wij maken voor heffing en invordering van de belastingen en rechten worden op basis van een verdeelsleutel toegerekend naar de bestemmingsheffingen, zoals afvalstoffen- en rioolheffing en naar één verzamelpost voor de algemene heffingen. Deze verdeelsleutel is een zo goed mogelijke inschatting. Omdat het gros van de werkzaamheden niet specifiek aan één enkele belastingsoort is toe te rekenen, is een meer specifieke inschatting niet te maken.
- Eventuele besluitvorming na totstandkoming van deze begroting wordt waar mogelijk verwerkt bij het vaststellen van de belastingverordeningen door uw raad.

Beleidskaders
De beleidskaders zijn opgenomen bij de verschillende belastingen en heffingen.

Ontwikkelingen
Indien van toepassing zijn er bij de betreffende belastingen of heffingen specifieke ontwikkelingen opgenomen. Een voorbeeld hiervan is het vervallen van de precariobelasting op kabels en leidingen per 1 januari 2022.

OPBRENGSTEN

Bedragen x € 1.000

Belastingen en heffingen	Begroting na wijziging 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Belastingen					
Hondenbelasting	365	370	370	370	370
Belasting op eigendom woningen	7.529	7.999	8.047	8.095	8.095
Belasting op eigendom en gebruik bedrijven	4.541	4.818	4.818	4.818	4.818

Precariobelasting	0	0	52	52	52
Precariobelasting kabels en leidingen	2.291	0	0	0	0
Reclamebelasting	115	105	105	105	105
Toeristenbelasting	382	382	382	382	382
Parkeerbelasting - parkeergelden	1.063	1.063	1.063	1.063	1.063
Parkeerbelasting - parkeervergunningen	93	93	93	93	93
Totaal belastingen	**16.379**	**14.830**	**14.930**	**14.978**	**14.978**
Heffingen					
Leges - burgerzaken	99	100	100	100	100
Leges - paspoorten en rijbewijzen	379	384	384	557	384
Leges - opstellen en handhaven APV	26	55	55	55	55
Marktgelden	36	36	36	36	36
Afvalstoffenheffing	3.564	3.679	3.679	3.679	3.679
Lijkbezorgingsrechten	145	147	147	147	147
Leges - omgevingsvergunningen	851	670	670	670	670
Leges - ruimtelijke ordening	15	15	15	15	15
Leges - welstand	41	42	42	42	42
Rioolheffing	4.596	4.661	4.661	4.661	4.661
Vermakelijkhedenretributie	30	30	30	30	30
Totaal heffingen	**9.782**	**9.719**	**9.719**	**9.892**	**9.719**
Totaal belastingen en heffingen	**26.161**	**24.549**	**24.649**	**24.870**	**24.697**

OVERZICHT KOSTENDEKKENDHEID

Heffingssoort (bedragen x € 1.000)	Directe kosten en inkomsten	Overhead	BCF	Baten	Dekkingspercentage
Afvalstoffenheffing	2.958	135	586	3.679	100%
Rioolheffing	3.908	535	218	4.661	100%
Lijkbezorging	262	152	12	147	35%
Marktgelden	66	50	3	36	30%
Leges					
Titel 1 Algemene Dienstverlening	496	264	5	485	63%
Titel 2 Omgevingsvergunningen	319	206	18	733	135%
Titel 3 Europese Dienstenrichtlijn	57	51	0	46	43%
Totaal leges	872	520	23	1.264	89%

LOKALE LASTENDRUK

Soort	Lasten 2021	Lasten 2022
Afvalstoffenheffing	€ 196	€ 199
Rioolheffing	€ 237	€ 240

OZB eigen woning	€ 370	€ 390

KWIJTSCHELDING

Inleiding
Burgers die niet in staat zijn de gemeentelijke belastingen te betalen kunnen onder bepaalde voorwaarden in aanmerking komen voor kwijtschelding.

Beleid
Uw raad is hierbij gebonden aan wettelijk voorgeschreven regels (onder meer de Invorderingswet 1990). De gemeente heeft slechts een beperkte beleidsvrijheid.

De gemeenteraad bepaalt voor welke belastingsoorten kwijtschelding mogelijk is en de voorwaarden waaronder kwijtschelding plaatsvindt. Binnen die beleidsvrijheid maakt de gemeente gebruik van de mogelijkheid het percentage van kosten van bestaan op 100% te stellen. Dit betekent dat belastingschuldigen met een inkomen gelijk aan of lager dan 100% van het minimuminkomen (volgens de bijstandsnorm) in aanmerking komen voor gehele of gedeeltelijke kwijtschelding. In gemeente Zevenaar is kwijtschelding mogelijk voor de ozb, de rioolheffing, het vastrechtgedeelte van de afvalstoffenheffing en de eerste hond in het kader van de hondenbelasting.

HONDENBELASTING

Inleiding
De hondenbelasting is gebaseerd op artikel 226 van de Gemeentewet. De belasting wordt geheven naar het aantal honden dat wordt gehouden. De hondenbelasting is een algemeen dekkingsmiddel. Er is in beginsel geen relatie tussen de opbrengsten van deze belasting en de dienstverlening vanuit de gemeente.

Beleid
Het tarief voor de eerste hond is lager dan het tarief voor elke volgende hond in een huishouden. Voor kennelhouders die geregistreerd staan bij de Raad van beheer op kynologisch gebied, geldt een vast tarief. Vrijstelling van hondenbelasting is mogelijk in bijzondere gevallen, zoals voor blindengeleidehonden, politiehonden en honden jonger dan drie maanden die bij de moederhond verblijven. In het vierde kwartaal wordt uw raad bij de vaststelling van de verordening een voorstel gedaan waarbij de opbrengst van de hondenbelasting verhoogd wordt met een inflatiecorrectie van 1,4%. Wijzigingen in wet- en regelgeving etc. worden eveneens in dat voorstel verwerkt.

Beleidskaders
Actuele verordening hondenbelasting:
Zevenaar
Hier zijn onder andere de verschillende tarieven in opgenomen.

ONROERENDE ZAAKBELASTINGEN

Inleiding

De onroerendezaakbelastingen (OZB) wordt geheven op grond van artikel 220 van de Gemeentewet. Er worden twee soorten belastingen geheven:

- een eigenarenbelasting van de eigenaren van woningen en van niet-woningen;
- een gebruikersbelasting van de gebruikers van niet-woningen.

Bij niet-woningen met woondelen (zoals een boerderij of een winkelpand met bovenwoning) wordt voor de gebruikersbelasting de waarde van die woondelen buiten beschouwing gelaten.

Grondslag
De grondslag voor de OZB is de waarde op basis van de Wet waardering onroerende zaken (Wet WOZ). Deze waarde wordt jaarlijks opnieuw vastgesteld. Begin van het jaar heeft iedere belastingplichtige een nieuwe WOZ-beschikking ontvangen gecombineerd met de aanslag.

Gebruik WOZ-waarde in Woningwaarderingsstelsel
De WOZ-waarde heeft invloed op de maximaal redelijke huurprijs voor huurwoningen. Het puntensysteem van het Woningwaarderingsstelsel is deels gebaseerd op de WOZ-waarde van de woning. Veel huurders van woningen hebben daardoor een formeel belang bij de WOZ-waarde van hun woning. Immers kan de jaarlijkse huurverhoging beïnvloedt worden door de maximaal redelijke huurprijs die direct samenhangt met de WOZ-waarde. Daarom is het van belang dat ook de huurder van woningen de mogelijkheid heeft om bezwaar te maken tegen de WOZ-waarde en zij hebben dus eveneens een WOZ-beschikking ontvangen.

Beleid
Opbrengst
Bij de raming van de OZB-opbrengst 2022 hebben wij rekening gehouden met een verhoging van de OZB tarieven met 1,4%. Daarnaast worden de vastgestelde opbrengstverhogingen in de bezuinigingsopgave verwerkt in de tarieven (€ 300.000 woningen).

OZB en gemeentefonds
De hoogte van de algemene uitkering uit het Gemeentefonds van een gemeente hangt onder andere af van de zogenoemde 'OZB-belastingcapaciteit' van een gemeente. Het idee daarachter is eenvoudig: hoe meer geld een gemeente aan OZB kan binnenhalen, des te minder geld uit het Gemeentefonds nodig is. Zonder de toepassing van de OZB-belastingcapaciteit bij de verdeling van het Gemeentefonds zouden gemeenten met een hoge waarde aan onroerende zaken een hoger voorzieningenniveau of lagere belastingtarieven kunnen bieden dan gemeenten met een lage waarde.
Bij een gelijk tarief zijn de OZB-inkomsten in een gemeente met hoge WOZ-waarden immers hoger dan in een gemeente met lage WOZ-waarden. Een andere mogelijkheid is dat de tarieven in de gemeente met hoge WOZ-waarden lager uitvallen, terwijl de voorzieningen op een gemiddeld peil worden geboden.

Reken-/normtarieven
De belastingcapaciteit is afhankelijk van de WOZ-waarden in een gemeente. Hoe hoger de waarde, hoe hoger de belastingcapaciteit, hoe hoger de 'OZB-aftrekpost' bij de verdeling van het Gemeentefonds. Gemeenten worden afgerekend op de zogenoemde reken- of normtarieven. Er zijn drie reken- of normtarieven:

- voor eigenaren van woningen
- voor gebruikers van niet woningen
- voor eigenaren van niet-woningen

Deze drie tarieven zijn voor alle gemeenten gelijk. Verschillen tussen gemeenten in de OZB-aftrekpost worden dus alleen bepaald door verschillen in de waarde van onroerende zaken. De tarieven die de gemeenten werkelijk in rekening brengen bij de gebruikers en eigenaren van onroerende zaken spelen hierbij geen enkele rol. Dit betekent dat een verhoging of verlaging van de OZB-tarieven door de gemeente geen gevolgen heeft voor de uitkering uit het Gemeentefonds. Alleen als de totale WOZ-waarde verandert, door de jaarlijkse hertaxatie of door nieuwbouw of sloop, verandert de Gemeentefondsuitkering.

Beleidskaders

Actuele verordening onroerende zaakbelasting:
Zevenaar
Hier zijn onder andere de verschillende tarieven in opgenomen.

PARKEERBELASTING

Inleiding
Gemeenten zijn op grond van artikel 225 van de Gemeentewet bevoegd parkeerbelastingen te heffen. De parkeerbelastingen zijn aan te merken als algemene en zakelijke belastingen. 'Algemeen' omdat de opbrengsten vrij besteedbaar zijn voor de gemeenten en 'zakelijk' omdat geen rekening wordt gehouden met persoonlijke omstandigheden.

Beleid
De parkeerbelasting is ingevoerd in het kader van parkeerregulering. De kostenopslag bij de naheffingsaanslagen mag maximaal kostendekkend zijn en is wettelijk gemaximeerd door het Rijk. Deze belasting ondergaat geen inflatiecorrectie. In het coalitieakkoord is afgesproken deze tarieven gedurende vier jaar te bevriezen.

Beleidskaders
Actuele verordening parkeerbelasting:
Zevenaar
Hier zijn onder andere de verschillende tarieven in opgenomen.

PRECARIOBELASTING

Inleiding
De precariobelasting is gebaseerd op artikel 228 van de Gemeentewet. Deze belasting kan worden geheven voor het hebben van voorwerpen onder, op of boven voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond.

Beleid
De voormalige gemeente Zevenaar kende al langere tijd een tarief voor terrassen en standplaatsen (anders dan de weekmarkt) op gemeentegrond. In 2015 (Zevenaar) en in 2014 (Rijnwaarden) is ook precariobelasting ingevoerd voor het houden van kabels en leidingen in de grond.

Als onderdeel van het Herstelplan corona wordt in belastingjaar 2022 een nultarief gehanteerd voor de precariobelasting terrassen.

Beleidskaders
Actuele verordeningen precariobelastingen:
- Kabels en leidingen
- Terrassen etc.

Hier is onder andere het tarief in opgenomen.

Op basis van wetgeving mogen gemeenten tot 1 januari 2022 precario op kabels en leidingen heffen, waarbij het tarief vanaf 2016 wettelijk niet verhoogd mag worden.

RECLAMEBELASTING

Inleiding
Reclamebelasting kan worden geheven over openbare aankondigingen zichtbaar vanaf de openbare weg. Vanaf 2010 heffen wij voor het centrumgebied van Zevenaar reclamebelasting.

Beleid
De opbrengsten betalen wij, onder aftrek van € 7.500 voor perceptiekosten, door aan de Stichting Activiteitencommissie Zevenaar. Dit ter financiering van centrumpromotieactiviteiten.

Beleidskaders
Actuele verordening reclamebelasting:
Zevenaar
Hier zijn onder andere de verschillende tarieven in opgenomen.

TOERISTENBELASTING

Inleiding
Op grond van artikel 224 van de Gemeentewet wordt toeristenbelasting geheven voor het houden van verblijf met overnachting binnen de gemeente in hotels en pensions, op campings en dergelijke. De toeristenbelasting is een algemeen dekkingsmiddel. Er is in beginsel geen relatie tussen de opbrengsten van deze belasting en de dienstverlening vanuit de gemeente.

Beleid
Belastingplichtig voor de toeristenbelasting is degene die tegen een vergoeding gelegenheid biedt tot verblijf met overnachting. De belastingplichtige is bevoegd de belasting te verhalen op degene die verblijf houdt. Het tarief in 2022 is € 1,05 per overnachting. Deze belasting ondergaat geen inflatiecorrectie. Eventuele tariefsaanpassing gebeurt na afstemming met de branche.

Beleidskaders
Actuele verordening toeristenbelasting:
Zevenaar
Hier zijn onder andere de verschillende tarieven in opgenomen.

AFVALSTOFFENHEFFING

Inleiding
Afvalstoffenheffing wordt geheven op grond van de Wet milieubeheer.

Beleid
De heffing leggen wij op aan de gebruikers van percelen waarvoor wij verplicht zijn huishoudelijk afval in te zamelen.

Wij hanteren het diftar-systeem. Dit houdt in dat wij, naast een vast bedrag per huishouden, een bedrag per lediging van de afvalcontainer dan wel storting in een ondergrondse container in rekening brengen. Uitgangspunt bij de tariefsbepaling is 100% kostendekkendheid.

Beleidskaders
Actuele verordening afvalstoffenheffing:
Zevenaar
Hier zijn onder andere de verschillende tarieven in opgenomen.

Overzicht kostendekkendheid

De tarieven van de heffingen mogen hoogstens kostendekkend zijn. Hieronder is inzichtelijk gemaakt hoe bij de berekening van deze tarieven wordt bewerkstelligd dat de geraamde baten de geraamde lasten niet overschrijden.

AFVALSTOFFENHEFFING

Omschrijving	Begroting 2022
Directe kosten	3.395
Doorbelasting	56
Kwijtschelding	98
Overhead	135
BCF	586
Directe inkomsten	-592
Totaal kosten	**3.679**
Heffing	-3.679
Kostendekkendheid	**100%**

LIJKBEZORGINGSRECHTEN

Inleiding
Voor het gebruik van de algemene begraafplaatsen en het daarbij verlenen van diensten door of vanwege de gemeente worden leges geheven op grond van de 'Verordening lijkbezorgingsrechten'.

Beleid
In het vierde kwartaal wordt uw raad bij de vaststelling van de verordening een voorstel gedaan waarbij de opbrengst van de lijkbezorgingsrechten verhoogd wordt met een inflatiecorrectie van 1,4%. Wijzigingen in wet- en regelgeving etc. worden eveneens in dat voorstel verwerkt.

Beleidskaders
Actuele verordening lijkbezorgingsrechten:
Zevenaar
Hier zijn onder andere de verschillende tarieven in opgenomen.

Overzicht kostendekkendheid

De tarieven van de heffingen mogen hoogstens kostendekkend zijn. Hieronder is inzichtelijk gemaakt hoe bij de berekening van deze tarieven wordt bewerkstelligd dat de geraamde baten de geraamde lasten niet overschrijden.

LIJKBEZORGING	
Omschrijving	**Begroting 2022**
Directe kosten	262
Doorbelasting	0
Overhead	152
BCF	12
Directe inkomsten	0
Totaal kosten	**425**
Heffing	-147
Kostendekkendheid	**35%**

LEGES

Inleiding
Voor het door ons verlenen van diensten heffen wij leges. In de Legesverordening op grond van artikel 229 van de Gemeentewet is geregeld voor welke diensten leges verschuldigd zijn.
Belastingplichtig is degene die de dienst aanvraagt, dan wel degene ten behoeve van wie de dienst is verleend.

Voor de Legesverordening nemen wij de modelverordening van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten als basis.

Beleid
De tarieven worden met het prijsindexcijfer van 1,4% aangepast. Daartoe wordt uw raad eind 2021 een voorstel met de verordening leges aangeboden. Wijzigingen in wet- en regelgeving etc. worden eveneens in dat voorstel verwerkt.

Beleidskaders
Actuele legesverordening:
Zevenaar
Hier zijn onder andere de verschillende tarieven in opgenomen.

De invoering van de nieuwe omgevingswet en de wet Kwaliteitsborging zal op zijn vroegst op 1 juli 2022 in werking treden. De invoering is een aantal malen uitgesteld. Te zijner tijd zullen wij de gevolgen van deze wetten voor de legesverordening voor u in beeld brengen en u voorstellen doen tot aanpassing van de tarieventabel.

Overzicht kostendekkendheid

De tarieven van de heffingen mogen hoogstens kostendekkend zijn. In het totaaloverzicht aan het begin van deze paragraaf is inzichtelijk gemaakt hoe bij de berekening van deze tarieven wordt bewerkstelligd dat de

geraamde baten de geraamde lasten niet overschrijden. Hieronder wordt een gedetailleerder overzicht per titel gepresenteerd.

LEGES: TITEL 1 Algemene dienstverlening

Omschrijving	Begroting 2022
Directe kosten	496
Overhead	264
BCF	5
Totaal kosten	**764**
Leges	-485
Kostendekkendheid	**63%**

LEGES: TITEL 2 Dienstverlening vallend onder de fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning

Omschrijving	Begroting 2022
Directe kosten	312
Overhead	206
BCF	18
Totaal kosten	**537**
Leges	-728
Kostendekkendheid	**136%**

LEGES: TITEL 3 Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn

Omschrijving	Begroting 2022
Directe kosten	57
Overhead	51
BCF	0
Totaal kosten	**103**
Leges	-46
Kostendekkendheid	**43%**

MARKTGELDEN

Inleiding

Marktgeld wordt geheven van degene die goederen of koopwaren uitstalt tijdens de wekelijkse markt. Het is een recht, geheven voor het gebruik van de openbare grond op het marktterrein, gedurende de tijd dat het markt is.

Beleid
In Zevenaar geldt een tarief per strekkende meter die in gebruik is genomen. Bij het tarief marktgeld hebben wij rekening gehouden met de kosten voor promotie van de markt. De tarieven worden met het prijsindexcijfer van 1,4% aangepast. Daartoe wordt uw raad eind 2021 een voorstel met de verordening marktgelden 2022 aangeboden. Wijzigingen in wet- en regelgeving etc. worden eveneens in dat voorstel verwerkt.

Beleidskaders
Actuele verordeningen marktgelden:
Zevenaar
Hier zijn onder andere de verschillende tarieven in opgenomen.

Overzicht kostendekkendheid

De tarieven van de heffingen mogen hoogstens kostendekkend zijn. Hieronder is inzichtelijk gemaakt hoe bij de berekening van deze tarieven wordt bewerkstelligd dat de geraamde baten de geraamde lasten niet overschrijden.

MARKTGELDEN	
Omschrijving	**Begroting 2022**
Directe kosten	74
Doorbelasting	0
Overhead	50
BCF	3
Directe inkomsten	-9
Totaal kosten	119
Heffing	-36
Kostendekkendheid	**30%**

RIOOLHEFFING

Inleiding
De Wet verankering en bekostiging van gemeentelijke watertaken is in werking getreden. Dit heeft een verbreding van de gemeentelijke zorgplicht tot gevolg. Tegenwoordig gaat het niet meer slechts om kostenverhaal van een doelmatig werkende riolering. Het gaat om verhaal van kosten die gemoeid zijn met alle collectieve maatregelen die de gemeente noodzakelijk acht voor een doelmatig werkende riolering én om verhaal van kosten van alle overige maatregelen ten aanzien van hemelwater en grondwater, kortom voor de volledige uitvoering van de gemeentelijke watertaken. De rioolheffing is gebaseerd op artikel 228a van de Gemeentewet.

Beleid
Wij heffen de rioolheffing van de gebruiker van een perceel van waaruit direct of indirect water (huishoudelijk afvalwater, bedrijfsafvalwater, hemelwater of grondwater) op de gemeentelijke riolering wordt afgevoerd. De opbrengst baseren wij op het Watertakenplan De Liemers. De tarieven worden conform genoemd Plan aangepast. Daartoe wordt uw raad eind 2021 een voorstel met de verordening rioolheffing aangeboden. Wijzigingen in wet- en regelgeving etc. worden eveneens in dat voorstel verwerkt.

Beleidskaders
Actuele verordening rioolheffing:
Zevenaar
Hier zijn onder andere de verschillende tarieven in opgenomen.

Overzicht kostendekkendheid

De tarieven van de heffingen mogen hoogstens kostendekkend zijn. Hieronder is inzichtelijk gemaakt hoe bij de berekening van deze tarieven wordt bewerkstelligd dat de geraamde baten de geraamde lasten niet overschrijden.

RIOOLHEFFING	
Omschrijving	**Begroting 2022**
Directe kosten	3.779
Doorbelasting	55
Kwijtschelding	180
Overhead	535
BCF	218
Directe inkomsten	-106
Totaal kosten	**4.661**
Heffing	-4.661
Kostendekkendheid	**100%**

VERMAKELIJKHEDENRETRIBUTIE

Inleiding
Op grond van artikel 229 van de Gemeentewet wordt vermakelijkhedenretributie geheven voor het bieden van een vermakelijkheid met meer dan 10.000 bezoekers per dag. Hoewel de vermakelijkhedenretributie formeel een recht is, hoeft niet te worden voldaan aan de zogenaamde 100%-kostendekkendheidsnorm. Het is voldoende dat de gemeente aantoont dat de vermakelijkheid profijt heeft van algemene dan wel bijzondere gemeentelijke voorzieningen.

Beleid
Per belastingjaar 2020 is ter kostendekking van voorzieningen de vermakelijkhedenretributie ingevoerd door uw raad. Belastingplichtig zijn vermakelijkheden met meer dan 10.000 bezoekers per dag. Het tarief is 2% van de entreeprijs en de aanslag is gemaximeerd op € 80.000 per vermakelijkheid. De organisatie van een vermakelijkheid is bevoegd de vermakelijkhedenretributie door te belasten op de bezoeker door verdiscontering in de ticketprijs.

Beleidskaders
Actuele verordening vermakelijkhedenretributie:
Zevenaar

WEERSTANDSVERMOGEN

Inleiding
In deze paragraaf worden de ontwikkelingen in risicomanagement toegelicht. Hierbij wordt het risicoprofiel en het bijbehorende weerstandsvermogen voor de gemeente Zevenaar weergegeven. Het weerstandsvermogen is het vermogen om financiële tegenvallers op te vangen, zonder dat het bestaande beleid aangepast moet worden en zonder dat de continuïteit van de gemeentelijke dienstverlening in gevaar komt.
De Gemeente Zevenaar vindt het wenselijk om risico's die van invloed zijn op de bedrijfsvoering en de verschillende beleidsterreinen inzichtelijk en beheersbaar te maken. Door inzicht in de (financiële) risico's wordt de organisatie in staat gesteld om op verantwoorde wijze een afweging te maken en besluiten te nemen over de inzet van middelen. Om inzicht in de risico's van de gemeente te kunnen verkrijgen is een risico-inventarisatie uitgevoerd. Hieronder wordt verslag gedaan van de resultaten van deze risico-inventarisatie. Op basis van de geïnventariseerde risico's is tevens het weerstandsvermogen berekend.

Beleid
Het beleid op het terrein van risicomanagement heeft als het doel:
- Het inzichtelijk maken van en sturen op (financiële) risico's;
- Het vergroten van het risicobewustzijn;
- Het voorkomen van onaangename (financiële) verrassingen;
- Het aanhouden van voldoende weerstandsvermogen, minimaal ratio 1.0.

De gemeenteraad neemt kennis van het risicoprofiel, bepaalt de financiële omvang van de noodzakelijke risicoreservering en stelt de ratio vast.

Ontwikkelingen
We werken aan een doorontwikkeling van het risicomanagement. Naast het inventariseren en actualiseren van de financiële risico's gaan we meer focus leggen op risicobeheersing en risicomanagement van doelstellingen. Welke risico's hangen met de doelstellingen van de gemeente samen, welke maatregelen nemen we en hoe gaan we met de risico's om? De bedoeling is om in verschillende interactieve sessies de risico's en ons risicomanagement onder de loep te nemen. Deze plannen we zodra er nieuwe versoepelingen zijn toegestaan met betrekking tot het werken op kantoor.

OVERZICHT TOPRISICO'S

In de voorbereiding op deze meerjarenbegroting zijn de risico's geïnventariseerd en geactualiseerd. In het hieronder weergegeven overzicht zijn de risico's gepresenteerd met de grootste netto impact; dat wil zeggen effect x kans groter dan € 250.000.

nr	Risico Bedragen x € 1.000	Kans op voordoen van risico	Financieel gevolg (maximaal)
1	Niet realiseren geraamde opbrengstwaarde grondexploitaties	*1	1.223
2	Opdrogen van bezuinigingsmaatregelen	30%	3.100
3	Corona / risico van correctie van scenario's en bandbreedtes	10 %	2.800
4	Sociaal domein / Jeugd / WMO	70%	750
5	Vervallen extra middelen Jeugdzorg in de algemene uitkering	-	-
6	Algemene uitkering wijkt af van de begroting	50%	1.000

7	Verbonden Partijen / Gemeenschappelijke regelingen	50%	1.000
8	Wachtgeld wethouders	30%	1.400
9	Aantrekken en behouden gekwalificeerd personeel (nieuw)	30%	1.000

Opmerking:
*1: Voor de grondexploitaties is een separate risico-inventarisatie en -analyse uitgevoerd. De uitkomst daarvan is opgenomen in deze tabel, vandaar dat hiervoor geen kans is opgenomen.

Ontwikkeling
In de jaarstukken 2020 is de laatste stand van de risico's opgenomen. De benodigde weerstandscapaciteit in de jaarstukken bedroeg 6,2 miljoen. Dit is in de deze begroting gedaald naar 4,9 miljoen. De risico's van de lopende grondexploitaties zijn licht gestegen. Inmiddels is er meer duidelijkheid gekomen over de compensatie van de jeugdgelden, waardoor de risico's in het sociaal domein zijn gewijzigd. De risico's ten aanzien van de bezuinigingen zijn door de voortgang specifieker geworden (hoger bedrag, lagere kans) en er is een nieuw risico opgenomen als gevolg van de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt.

Toelichting op risico's

<u>Grondexploitaties</u>
Uit een recente risicoanalyse van de grondexploitaties blijkt dat het totale risicoprofiel van de grondexploitaties is gecalculeerd op € 1.223.000. Op basis van de CPB scenario's van maart 2021 zijn de nieuwe verwachte effecten van de coronacrisis becijferd, wat heeft geleid tot een toename van het risicoprofiel ten opzichte van de cijfers in de jaarstukken 2020. Ten opzichte van het risico in de jaarstukken 2020 (€ 1.198.000) betekent dit een lichte stijging. In de paragraaf Grondbeleid is een specificatie van de cijfers in tabelvorm opgenomen.

Zevenaar Oost – Bedrijven en Wonen:
De toename van het risicoprofiel wordt veroorzaakt doordat we een nieuwe Corona Impactanalyse hebben laten uitvoeren op de grondexploitaties. In het scenario dat we hebben toegepast houden we rekening met een krachtig herstel in 2021, waarbij de gevolgen van de coronacrisis nog wel doorwerken.

Middag Oost & Zwanenwaay:
De huidige fase 2 van Middag Oost is uitverkocht en we zijn bezig met het woonrijp maken. We houden hier geen rekening met coronarisico's. Hetzelfde geldt voor Zwanenwaay waar de ontwikkeling nog opgepakt moet worden.

Uuleveld Pannerden:
Fase 1 is inmiddels gereed en financieel afgerekend met de initiatiefnemer. Het risico vervalt daarmee. Vanwege een beroepsprocedure van belanghebbenden is de verdere ontwikkeling van dit plan voorlopig on hold gezet. De eventuele bijdragen daarvan zijn om die reden nog niet verwerkt en vormen daarom geen risico.

<u>Opdrogen van bezuinigingsmaatregelen</u>
De raad heeft bij de meerjarenbegroting 2020-2023 een pakket aan bezuinigingsmaatregelen vastgesteld. De maatregelen resulteren in een structureel en reëel begrotingsevenwicht. Structureel moeten de maatregelen € 7,2 miljoen gaan opleveren. In de voortgangsrapportages monitoren wij de voortgang van de realisatie van de bezuinigingen. Het risico is aanwezig dat de bezuinigingseffecten in de loop van de jaren "opdrogen" of om andere externe ontwikkelingen niet of deels het geraamde financieel resultaat halen. Dit risico schatten wij bij

het sociale domein hoger in dan bij het fysieke domein. Uit de actuele bezuinigingsmonitor is een bedrag van € 3,1 miljoen aangemerkt als "verloopt niet volgens plan" , met een oranje status. Hieraan koppelen we een risico met een kans van 30%.

Corona-crisis

In de jaarstukken 2020 is op basis van de CPB-raming van maart 2021 een actualisatie gemaakt voor de verwachte coronaeffecten. In juni 2021 heeft het CPB een nieuwe raming uitgebracht. De verwachtingen rondom de werkloosheid en het herstel van de economie (BBP) worden positiever ingeschat dan in maart. Het percentage werkloosheid is met ongeveer 0,5% voor alle jaren naar beneden bijgesteld. Daarnaast is de verwachting dat het herstel van de economie al in 2021 plaats zal vinden. In de maart-raming was het herstel hoofdzakelijk verwacht in 2022.

Het risico wordt bepaald door de bandbreedte, zijnde het verschil tussen het beste en slechtste scenario. Het effect van scenario's zijn in de juni-raming kleiner dan in maart. Op basis hiervan is het risico naar beneden bijgesteld van 30% naar 10%.

Sociaal domein

In het sociaal domein onderkennen we drie risico's. In deze begroting zijn de eerdere risico's specifieker gemaakt, omdat er verschillende ontwikkelingen zijn en de aard van de risico's daardoor ook anders zijn.

1. Algemene ontwikkeling

De prognose voor het gebruik van jeugdzorg en Wmo is gebaseerd op de werkelijke uitgaven, verhoogd met de verwachte ontwikkelingen in prijs en aantal cliënten. Wij zijn hierbij afhankelijk van factoren die buiten onze invloedssfeer liggen. Als risico wordt op basis van het huidige kostenniveau voor de gemeente Zevenaar een bedrag van € 750.000 aangehouden. Bij de WMO liggen de grootste risico's, omdat de vergrijzing daar een rol speelt.

2. Compensatie jeugdzorg

Ten opzichte van de laatste risicoparagraaf is de situatie rondom de middelen van Jeugdzorg en de algemene uitkering gewijzigd. Tot en met de jaarstukken 2020 was er een "fictief" bedrag opgenomen in de begroting van jaarlijks € 750.000. Omdat er geen zekerheid was of dit jaarlijkse bedrag binnen zou komen werd er met een onzekerheid (risico) van 50% rekening gehouden. at wij deze gelden niet zouden ontvangen. Na de meicirculaire is deze onzekerheid gewijzigd als gevolg van een toezegging voor compensatie. Deze bedragen zijn verwerkt in de 2de voortgangsrapportage 2021.

Voor 2022 is het bedrag van de compensatie vastgesteld, maar voor de jaren vanaf 2023 is nog sprake van onzekerheid of het gehele bedrag dat is benoemd door de Arbitragecommissie zal worden toegekend. Voor de jaren na 2022 zijn dus nog geen afspraken gemaakt, daarover moet het nieuwe kabinet beslissen. Om gemeenten toch al enige duidelijkheid te geven over welke bedragen zij vanaf 2023 in de meerjarenbegroting kunnen opnemen hebben de VNG en de provinciaal toezichthouders onderling afgesproken dat 75% van de bedragen waar de Arbitragecommissie van uit gaat in de meerjarenbegroting geraamd mogen worden.
Ten aanzien van de overige 25% resteert er dus nog een kans op compensatie, maar het is nog niet duidelijk hoe een nieuw kabinet dit zal invullen. Hier zijn meerdere scenario's denkbaar, zoals een lagere compensatie dan de arbitragecommissie heeft berekend of aanpassingen in wetgeving waardoor kosten lager moeten worden.

Als gevolg van deze ontwikkeling komt het in de jaarrekening 2020 opgenomen risico te vervallen (risico van € 2.250.000 tegen een kans van 50%). In de huidige risico's is geen rekening gehouden met de kans op een compensatie lager dan 75% voor 2023 en verder. Dit komt mede doordat er ook een kans is dat de compensatie hoger uitvalt dan de opgenomen 75%.

3. WMO aanzuigende werking
Het derde specifieke risico in het sociaal domein gaat over de toenemende kosten voor huishoudelijke ondersteuning door het abonnementstarief. Landelijk is een toename te zien in het gebruik van ondersteuning en meerdere gemeenten zijn maatregelen aan het nemen om de toename van de kosten te beperken. Het huidige kabinet heeft in 2020 besloten geen aanpassingen in de wetgeving door te voeren. Afhankelijk van het besluit van een volgend kabinet zal deze situatie mogelijk wijzigen. In de begroting zijn de aannames verwerkt op basis van de actuele inzichten, zonder rekening te houden met landelijke ontwikkelingen of scenario's. Hierdoor bestaat een risico op een groei groter dan voorzien, maar wordt er geen aanvullend specifiek risico opgenomen.

Verbonden Partijen
De totale jaarlijkse bijdrage van onze gemeente aan Verbonden partijen is ongeveer 20 miljoen. Het risico bestaat dat Verbonden Partijen in een bepaald jaar een hogere bijdrage nodig hebben dan begroot. Dit kan bijvoorbeeld ontstaan bij onverwachte tegenvallers in hun exploitatie. Omdat de verbonden partijen in hoofdzaak niet beschikken over een eigen weerstandsvermogen, worden deze tegenvallers in rekening gebracht bij de gemeente. Daarbij speelt het risico dat niet alle Verbonden Partijen tegemoet kunnen komen aan de door de gemeente Zevenaar verzochte besparing van 5% structureel. De extra kosten die VGGM maakt voor de bestrijding van het coronavirus worden door het Rijk gecompenseerd.

Wachtgeld wethouders
Om de huidige wethouders te beschermen tegen de gevolgen van werkloosheid na het wethouderschap geldt een wachtgeldregeling. Na het wethouderschap ontvangt een wethouder een Appa-ontslaguitkering, tenzij de pensioengerechtigde leeftijd is bereikt. Dit is geregeld in de Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers (Appa). Waarom het wethouderschap beëindigd is hierbij niet van belang; het recht op de uitkering bestaat ongeacht de reden van het aftreden. De specifieke aanspraak en omvang kunnen pas worden bepaald op het moment dat zich dit voordoet.

Algemene uitkering
De jaarlijkse verhogingen of verlagingen (het accres) van het gemeentefonds zijn onzeker. Het gemeentefonds ontwikkelt zich evenredig aan de rijksuitgaven. Nemen de rijksuitgaven toe, dan neemt ook de algemene uitkering toe. Bij een afname van de rijksuitgaven geldt het omgekeerde. De hoogte van de algemene uitkering is hierdoor afhankelijk van omstandigheden die buiten de invloedssfeer van de gemeenten liggen. Het toekomstig financieel perspectief in de ontwikkeling van de algemene uitkering ziet er overigens voor onze gemeente positief uit, kijkend naar de herijking en de opschalingskorting. In de meest recente voorstellen van het rijk over de herijking is Zevenaar voordeelgemeente voor een bedrag van ruim € 1 miljoen. Na besluitvorming van het rijk kan het definitieve effect van de herijking in de begroting verwerkt worden.

Aantrekken en behouden gekwalificeerd personeel
Al geruime tijd hebben we als gemeente te maken met een lastig vraagstuk in de bedrijfsvoering, namelijk een tekort aan personeel. Als het gaat om aantrekkelijk werkgeverschap loopt de gemeente Zevenaar, net als andere gemeenten, aan tegen krapte op de arbeidsmarkt. De kleinere gemeenten ondervinden meer concurrentie. Het risico zien we terug in vacatures die langere tijd open staan of soms zelfs niet in te vullen zijn. Met name bij Bouwen &Wonen, Ruimtelijke Ordening en Sociaal Domein staan vacatures open. Het gevolg is een tijdelijke oplossing met de inzet van personeel van derden (inhuur). Doordat de personeelsbudgetten beperkt zijn komt er druk op de capaciteit te staan. Met tot gevolg dat we minder werk kunnen verrichten voor hetzelfde geld.
Daarnaast zien we een redelijk verloop van de (jongere) medewerker die na een aantal jaar de organisatie weer verlaat en een hogere uitstroom van medewerkers die met pensioen gaan. Het uitstroomcijfer in 2020 is

gestegen naar 10%. Om onszelf daadwerkelijk als een aantrekkelijke werkgever aan te kunnen merken, werken we aan de doorontwikkeling naar een moderne en professionele organisatie. Gelet op het belang en onze ambitie hierin vervult Zevenaar een bestuursrol in het P&O-netwerk / werken in Gelderland.

WEERSTANDSCAPACITEIT

De hoogte van de benodigde weerstandscapaciteit wordt bepaald door de risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die een grote impact kunnen hebben op de financiën van Zevenaar. Het risicoprofiel is een dynamisch geheel gelet op ontwikkelingen in de in- en externe omgeving, het bijstellen van doelstellingen en de werking van beheersmaatregelen. Op het moment dat een bepaald risico in de begroting is geraamd, is het geen risico meer. Op basis van een actuele risicosimulatie heeft de gemeente Zevenaar een weerstandscapaciteit nodig van afgerond € 4,9 miljoen.

De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen waarover de gemeente beschikt om onverwachte, niet-begrote kosten, dat wil zeggen risico's, op te vangen.

De beschikbare weerstandscapaciteit zit in het vrij aanwendbare deel van de algemene reserve. Het vrij aanwendbare deel van de algemene reserve van onze gemeente is per 31 december 2021 € 30,5 miljoen.

WEERSTANDSVERMOGEN

Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is, wordt de benodigde weerstandscapaciteit (risico's) afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van die berekening vormt het weerstandsvermogen.

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}} = \frac{30.500.000}{4.873.000} = 6{,}26$$

De ratio voor het weerstandsvermogen kan worden ingedeeld in een aantal waarderingscijfers.

Waarderingscijfer	Ratio	Betekenis
A	2,0 ≤ x	Uitstekend
B	1,4 ≤ x < 2,0	Ruim voldoende
C	1,0 ≤ x < 1,4	Voldoende
D	0,8 ≤ x < 1,0	Matig
E	0,6 ≤ x < 0,8	Onvoldoende
F	x < 0,6	Ruim onvoldoende

De nu berekende ratio van onze gemeente valt in klasse A. Dit duidt op een uitstekend weerstandsvermogen om de risico's af te dekken.

FINANCIELE KENGETALEN

De financiële kengetallen geven u een globaal inzicht in de financiële positie van onze gemeente. De kengetallen moeten in samenhang worden bezien, omdat ze alleen gezamenlijk en in hun onderlinge verhouding een goed beeld geven van de financiële positie van onze gemeente.

Financiële kengetallen		Jaarrekening 2020	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
1.a	Netto schuldquote	81,1%	80,3%	89,9%	98,5%	87,0%
1.b	Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	74,7%	74,2%	83,5%	91,2%	80,2%
2.	Solvabiliteitsratio	25,7%	23,4%	21,5%	22,0%	22,5%
3.	Structurele exploitatieruimte	-0,9%	0,6%	0,2%	0,3%	0,3%
4.	Grondexploitatie	13,3%	-2,9%	0,4%	0,1%	1,1%
5.	Belastingcapaciteit	103,8%	99,0%	100,4%	100,4%	100,4%

Toelichtingen

1. Netto schuldquote
De netto schuldquote bestaat uit twee kengetallen:

a. netto schuldquote: dit kengetal geeft inzicht in het niveau van de gemeentelijke schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft een indicatie van de mate waarin de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie drukken. Hoe lager het percentage hoe beter. De VNG adviseert om 130% als maximum norm te hanteren en daarboven de schuld af te bouwen.
b. netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen: Om inzicht te verkrijgen in hoeverre er sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven (netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen).

De gegevens zijn ontleend aan de geprognosticeerde balans. Voor onze gemeente bedraagt het percentage van de netto schuldquote in 2022 ongeveer 80%. Als gevolg van ons meerjareninvesteringsplan zullen de leningen de komende jaren nog licht toenemen. Met name investeringen in de fysieke leefomgeving en het onderwijs (IHP) zorgen ervoor dat wij meer middelen nodig hebben. In combinatie met dalende baten vanaf 2023 zorgt dit ervoor dat het percentage van de schuldquote stijgt komende jaren.

De gecorrigeerde netto schuldquote komt uit op ± 74%. Bij de netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen spelen voornamelijk de hypotheken aan ambtenaren een rol. Deze leningen zijn de afgelopen jaren sterk gedaald en de verwachting is dat deze de komende jaren verder afnemen.

Toelichting ontwikkeling kengetal
Voor het bepalen van het kengetal worden de ontwikkelingen in de balans gedeeld door de totale baten. In 2021 zijn op de grondexploitaties grotere eenmalige baten gerealiseerd. Deze worden voor 2022 en 2023 ook nog verwacht. Voor de jaren die daarop volgen nemen de totale baten af, waardoor het kengetal stijgt.

2. Solvabiliteitsratio
De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Voor onze gemeente zien we een stabiele solvabiliteitsratio van gemiddeld 23%, die langzaam

daalt als gevolg van de geplande investeringen (MIP). De geplande investeringen zijn groter dan de afname/verkoop van de gronden. Het eigen vermogen blijft de begrotingsjaren ongeveer gelijk.

3. Grondexploitatie
De afgelopen jaren is het risico van de grondexploitaties aanzienlijk gedaald. Dit doordat veel lopende grondexploitaties afgelopen jaren tot afwikkeling zijn gekomen. Incidentele opbrengsten die als gevolg hiervan zijn gerealiseerd zijn toegevoegd aan de algemene reserve.

Bij voornemens tot het openen of opstarten van nieuwe grondexploitaties is het belangrijk de daarmee samenhangende risico's en effecten op de algemene reserve en de weerstandsratio nadrukkelijk mee te wegen.

4. Structurele exploitatieruimte
Voor de beoordeling van de financiële positie is het ook van belang te kijken naar de structurele baten en structurele lasten. Structurele baten zijn bijvoorbeeld de Algemene uitkering en de opbrengsten uit de onroerende zaakbelasting. Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is. Een negatief percentage betekent dat er meer structurele lasten zijn dan structurele baten. Dit kengetal is relevant voor de beoordeling van de financiële positie, omdat het van belang is om te weten of en welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is.

De structurele exploitatieruimte is in alle begrotingsjaren positief. Over 2020 was deze nog negatief. De stijgende zorgkosten in de afgelopen jaren hebben druk gezet op dit kengetal. Mede door de bezuinigingen en de (voorlopige) compensaties voor de jeugdtekorten is er sprake van een positieve exploitatieruimte.

5. Belastingcapaciteit
De belastingcapaciteit geeft inzicht in de belastingdruk van de gemeente ten opzichte van het landelijke gemiddelde. Het landelijk gemiddelde is gebaseerd op de gegevens van het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO), die jaarlijks een rapport opstelt over de ontwikkeling van de lokale lasten. COELO veronderstelt een vaste waarde voor gebruik en zet dit af tegen de tarievenontwikkeling. Het feitelijk gebruik kan afwijken van het veronderstelde gebruik, waardoor de ruimte voor belastingverhoging niet wordt bepaald door het percentage dat door de COELO wordt berekend.
In de berekening zijn meegenomen de OZB-lasten, rioolheffing en afvalstoffenheffing voor een gemiddeld gezin.

CONCLUSIE

De financiële kengetallen geven inzicht op de ontwikkelingen in de financiële positie en de daarmee samenhangende risico's. De afgelopen jaren zijn enkele kengetallen en de daarmee samenhangende risico's verbeterd. De risico's ten aanzien van de grondexploitaties zijn verminderd. De structurele exploitatieruimte is in alle begrotingsjaren positief, mede als gevolg van ingezette acties in de afgelopen jaren. Daarnaast is er nu een deel van de kosten voor jeugdzorg gecompenseerd door het Rijk, hoewel de precieze compensatie de komende jaren nog wel onzeker is. De kengetallen die inzicht geven in de financiering geven aanleiding tot voorzichtigheid. De schuldquote en de solvabiliteit zijn verbeterd, maar de daarmee samenhangende effecten zoals bijvoorbeeld stijgende rentelasten kunnen de structurele exploitatieruimte onder druk zetten.

De afgelopen jaren zijn de zorgkosten zo reëel mogelijk verwerkt in de begroting. De risico's in het weerstandsvermogen zijn daarmee beperkt. Door de incidentele baten uit de grondexploitaties is de beschikbare weerstandscapaciteit toegenomen, met een uitstekende weerstandsratio tot gevolg.

Samenvattend concluderen we dat incidentele resultaten een gezonde financiële positie (algemene reserve) tot gevolg hebben gehad, maar dat de ruimte in de structurele exploitatie beperkt blijft.

ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN

Inleiding
De gemeente Zevenaar heeft een groot deel van haar vermogen geïnvesteerd in kapitaalgoederen in de vorm van gebouwen, wegen en bruggen, openbare verlichting, groen, riolering en water. Het onderhoud van deze zaken is een kerntaak van de gemeente en van groot belang voor onze inwoners, bedrijven en bezoekers. Het onderhoud van kapitaalgoederen is grotendeels vastgelegd in beleids- en onderhoudsplannen. In deze paragraaf wordt per kapitaalgoed ingegaan op onder andere het beleid, de kwaliteitsnormen, het onderhoud, de financiële middelen en de risico's die met het onderhoud samenhangen.

Beleid
Op basis van de geactualiseerde beheerdata wordt er eind 2021/begin 2022 een nieuw Integraal plan voor het beheer van de Openbare Ruimte (IBOR) opgesteld inclusief consequenties die samenhangen met complexe opgaven als bijvoorbeeld klimaatadaptatie. Tegelijkertijd werken we de beheer- en onderhoudsplannen voor de aankomende jaren uit. In deze plannen komt tot uitdrukking of we met de beschikbare budgetten de openbare ruimte kunnen onderhouden op de vastgestelde onderhoudsniveaus.

Vanwege de grote raakvlakken tussen groen, openbare verlichting, riolering en onderhoud wegen pakken we projecten integraal aan.
Voor de gemeente Zevenaar is het van belang alle beheerdata over de gemeentelijke kapitaalgoederen (groen, wegen, riolering e.d.) op orde te hebben. Deze beheerdata zijn essentieel om als sturingsmiddel te gebruiken bij het nemen van (strategische) beslissingen over het beheren van de openbare ruimte. Dit vormt de basis voor de beheer- en onderhoudsplannen.

Beleidskaders
- Integraal Beheer Openbare Ruimte (2018)

Ontwikkelingen
In de planning en uitvoering van revitaliseringsprojecten openbare ruimte houden wij rekening met nieuwe ontwikkelingen, met name de komende energietransitie. Dit betekent dat wij in elk (revitaliserings)plan voorwaarden scheppen om de energietransitie in de toekomst mogelijk te maken, zoals het aanleggen van een warmtenet in de kern Zevenaar en een elektranet in de hele gemeente Zevenaar. Een andere relevante ontwikkeling betreft de klimaatverandering. Hieruit volgt de noodzaak om klimaatadaptieve maatregelen, waar mogelijk, mee te nemen in de revitalisering van de openbare ruimte. Denk hierbij aan meer groen en schaduwplekken in de centra.

GEBOUWEN

Beleid
In de raadsvergadering van 16 december 2020 heeft u een integraal accommodatieplan (IAP) vastgesteld. De ambitie van de gemeente Zevenaar is te komen tot een doelmatigere, duurzamere en toekomstbestendigere gemeentelijke vastgoedportefeuille, die past bij de wettelijke taken van de gemeente en bijdraagt aan de maatschappelijke doelstellingen van de gemeente. Het IAP geeft concrete invulling aan deze ambitie, door het vertalen van deze ambitie in te behalen doelstellingen en het formuleren van een stappenplan om deze doelstellingen te bereiken. Het IAP bevat ook een routekaart voor de verduurzaming van het maatschappelijk vastgoed. In 2022 en volgende jaren worden projecten opgepakt die voortvloeien uit het IAP.

Kwaliteitsnormen

Het vaststellen van het onderhoudsniveau van de gemeentelijke panden wordt gebaseerd op NEN 2767, niveau 3 (redelijke conditie). Voor maatschappelijke en/of publieksfunctie wordt niveau 2 (goede conditie) aangehouden voor de gevels en specifieke ruimten.

Onderhoudsniveau 3 houdt in dat het verouderingsproces over de gehele linie duidelijk op gang is gekomen. Plaatselijk kunnen zich ernstige gebreken voordoen zonder dat deze resulteren in functionele gebreken, veiligheidsrisico's en functionele gebreken worden direct verholpen.

In het geval dat panden tijdelijk onderdeel uitmaken van de vastgoedportefeuille en/of op termijn afgestoten of gesloopt worden, kan worden afgeweken van de onderhoudsnormering. Uitgangspunt in deze situatie zal niveau 4 (matige conditie) zijn. Deze onderhoudsactiviteiten zijn gericht op het wind- en waterdicht houden van het object, op veiligheid en tijdelijke verhuurbaarheid.

Beleidskaders
Nota Vastgoedbeleid (2017)
Integraal Accommodatieplan inclusief routekaart verduurzaming

Onderhoud
De actuele staat van onderhoud in het algemeen is conform het uitgangspunt conditieniveau 3 "redelijk". Conform dit niveau is in de afgelopen jaren onderhoud uitgevoerd.
Van de gebouwen die naar verwachting binnen 6 jaar gesloopt of vervangen worden, is het onderhoud aangepast naar een lager niveau. Op basis van het IAP worden de onderhoudsplannen opgesteld. Het klein onderhoud is geregeld via het meerjarenonderhoudsplan (MJOP).

Ontwikkelingen
Op basis van het vastgestelde IAP starten wij sinds begin 2021 diverse activiteiten om voor de komende jaren het gemeentelijk maatschappelijk vastgoed doelmatig te onderhouden en waar nodig te verduurzamen. Voor 6 locaties worden nu maatwerkadviezen opgesteld voor het energie neutraal maken van gemeentelijke gebouwen.

Financiën
In onderstaande tabel zijn de kosten voor het beheer en onderhoud uiteengezet.

Onderdeel (bedragen x € 1.000)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Belastingen	172	174	170	170	170
Doorbelastingen	128	110	110	110	110
Dotatie voorziening	285	287	287	287	287
Huisvestingslasten	304	308	306	306	306
Leveringen diensten en goederen	99	120	125	75	75
Onderhoud gebouwen	319	349	349	349	349
Totaal	**1.308**	**1.348**	**1.346**	**1.296**	**1.296**

GROEN

Beleid
Voor het beheer van de openbare ruimte en daarmee voor het openbaar groen is een beeldkwaliteitsplan in 2018 opgesteld. Het plan heeft betrekking op het verzorgend niveau van het groen en niet op de technische kwaliteit. Op basis van de geactualiseerde beheerdata stellen we eind 2021/begin 2022 een nieuw Integraal Beleidsplan voor de Openbare Ruimte (IBOR) op. Hierin zijn de ambities geschetst voor de komende jaren met betrekking tot de openbare ruimte en daarmee ook voor het openbaar groen inclusief consequenties die samenhangen met complexe opgaven als bijvoorbeeld klimaatadaptatie.

Kwaliteitsnormen
Voor de openbare ruimte en daarmee ook voor het openbaar groen zijn de volgende kwaliteitsnormen op basis van de CROW beeldkwaliteitssystematiek vastgesteld:
Beeldkwaliteit hoog: centrum, begraafplaatsen en accentplekken;
Beeldkwaliteit basis: woonwijken, parken en industrieterreinen;
Beeldkwaliteit laag: buitengebied.

De vastgestelde beeldkwaliteit heeft betrekking op het verzorgend niveau van de openbare ruimte.

Beleidskaders
- Beleidsplan IBOR (Integraal Beheer Openbare Ruimte) Zevenaar 2018

Onderhoud
Het onderhoud van het groen wordt voor een deel in eigen beheer uitgevoerd. Daarnaast is een deel van het onderhoud van het groen uitbesteed aan derden. Hiervoor zijn nieuwe beeldkwaliteitsbestekken gemaakt. Voor Angerlo, Lathum en Giesbeek is een integraal onderhoudsbestek op de markt gebracht. Onderhoudswerkzaamheden ten behoeve van openbaar groen, ondergronden van speelterreinen, schoonhouden van goten en bestrijding van onkruid op verharding is bij 1 aannemer ondergebracht. Momenteel zijn we bezig met de voorbereiding van een integraal onderhoudsbestek voor het Gelders Eiland.

Ontwikkelingen
Invasieve soorten bedreigen de natuur. Op basis van de Europese exotenverordening zijn EU landen verplicht invasieve soorten te bestrijden die voorkomen op de Unielijst van invasieve soorten (o.a. reuzenbereklauw, duizendknoop, reuzebalsemien). De bestrijding van invasieve soorten is hardnekkig en vraagt een structurele bestrijding. Wij maken hiervoor een plan van aanpak in 2021. Hiervoor is voor 2021 en 2022 € 25.000,- beschikbaar gesteld. De bestrijding van invasieve soorten is er echter één van lange adem. In het beheerplan voor openbaar groen worden de benodigde middelen structureel opgenomen.

Financiën
In onderstaande tabel zijn de kosten voor het beheer en onderhoud uiteengezet.

Onderdeel (bedragen x € 1.000)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Bestekken onderhoud groen	690	765	750	750	750
Doorbelastingen	1.205	988	988	988	988
Leveringen diensten en goederen	614	618	543	543	543
Onkruidbestrijding	170	172	172	172	172

Overige lasten	150	153	153	153	153
Totaal	**2.829**	**2.695**	**2.605**	**2.605**	**2.608**

OPENBARE VERLICHTING

Beleid
Voor de gemeente Zevenaar is het van belang alle beheerdata over de gemeentelijke kapitaalgoederen (waaronder openbare verlichting) op orde te hebben. Deze beheerdata zijn essentieel om als sturingsmiddel te gebruiken bij het nemen van (strategische) beslissingen over het beheren van de openbare ruimte. Momenteel loopt er een project Basis in Beeld om de beheerdata (arealen, beheerkwaliteit en benodigde middelen) te actualiseren.
Op basis van de geactualiseerd beheerdata wordt er eind 2021/begin 2022 een nieuw Integraal plan voor het beheer van de Openbare Ruimte (IBOR) opgesteld inclusief consequenties die samenhangen met complexe opgaven als bijvoorbeeld klimaatadaptatie. Tegelijkertijd worden de onderhoudsplannen voor openbare verlichting en verkeersregelinstallaties (VRI) voor de aankomende jaren uitgewerkt. In de beheerplannen komt tot uitdrukking of we met de beschikbare budgetten openbare verlichting en VRI kunnen onderhouden op het vastgestelde onderhoudsniveau.

Kwaliteitsnormen
De kwaliteitsnormen zijn nu vastgelegd in het beleidsplan openbare verlichting 2016-2025 en vertaald in een werkbestek. Vanaf het overgangsjaar 2018 zijn de bestaande kwaliteitsnormen van beide voormalige gemeenten gehanteerd, in afwachting van nieuw beleid. Het nieuwe beleid leggen wij eind 2021/begin 2022 aan u voor (IBOR).

Beleidskaders
- Beleidsplan openbare verlichting 2016 - 2025 Zevenaar
- Beleidsplan Openbare verlichting 2015 - 2023 Rijnwaarden

Onderhoud
Het beheer en onderhoud van de openbare verlichting is Europees aanbesteed voor de periode 2018-2019 en tussentijds verlengd. Hiervoor is een raamcontract afgesloten waarin deelopdrachten zijn uitgezet. Deze bestekken zullen in onderdelen te zijner tijd worden omgezet in beeldkwaliteitsbestekken. In 2021 hebben wij een nieuwe aanbesteding gehouden samen met de gemeenten Duiven en Westervoort. De opdracht is aangegaan voor 2 jaar met de optie om twee keer met één jaar te verlengen.

Ontwikkelingen
Het beheer van de openbare verlichting draagt bij aan het realiseren van doelstellingen van het rijk op het gebied van duurzaamheid en energiebesparing. Behoudens de actuele aandacht voor duurzaamheid zijn er geen nieuwe externe ontwikkelingen te benoemen.

Financiën
In onderstaande tabel zijn de kosten voor het beheer en onderhoud uiteengezet.

Onderdeel (bedragen x € 1.000)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Elektriciteit	189	191	191	191	191
Leveringen diensten en goederen	69	70	70	70	70
Doorbelastingen	77	72	72	72	72
Dotatie voorziening	26	26	26	26	26
Overige lasten	10	10	10	10	10

Totaal	371	369	369	369	369

RIOLERING EN WATER

Beleid
In samenwerking met drie Liemerse gemeenten en het waterschap Rijn en IJssel wordt het "Watertakenplan De Liemers" (WTP) opgesteld. Het WTP heeft een planperiode van 5 jaar. Het Watertakenplan is een praktische vertaling van onze visie op de waterketen en klimaatadaptatie naar beleid en maatregelen. In het nieuwe Watertakenplan De Liemers 2022 – 2026 krijgt het beleid t.a.v. klimaatadaptatie met de bijbehorende begroting extra aandacht.

Zowel gemeenten als waterschap ondersteunen hierbij de gekozen strategie, maar behouden hierbij ieder hun eigen wettelijke taken en verantwoordelijkheden, waarbij iedere organisatie een eigen individuele vastgestelde financiële bijlage heeft. Aanvullend op de bestaande beleidsstukken is door de vier organisaties in dit Watertakenplan gekeken naar een gezamenlijke strategie ten aanzien van interacties binnen de waterketen en klimaatadaptatie. Specifiek voor het gebied De Liemers vormt dit Watertakenplan op onderstaande vier thema's een verbijzondering van algemeen beleid. De thema's zijn:

- Basis op orde;
- Klaar voor de toekomst;
- Burgers betrokken;
- Samenwerking De Liemers.

De Liemerse gemeenten en het waterschap zijn begin 2021 gestart met het opstellen van een nieuw "Watertakenplan De Liemers 2022-2026". In dit WTP wordt het vastgestelde uitvoeringsprogramma uit het lopende DPRA traject (Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie) met de bijbehorende begroting opgenomen in het kostendekkingsplan. Wij leggen begin 2022 het geactualiseerde Watertakenplan aan u voor.

Kwaliteitsnormen
De gemeente draagt zorg voor de inzameling en het transport van huishoudelijk afvalwater vermengd met bedrijfsafvalwater, afvloeiend hemelwater, grondwater of ander water. De ontvangst en zuivering van het door de gemeente ingezamelde (stedelijke) afvalwater is de taak van het waterschap. Daarnaast draagt het waterschap zorg voor de waterhuishouding. Deze zorgplichten dienen in onderlinge samenwerking tussen de Liemerse gemeenten en het waterschap goed te worden uitgevoerd. Informatie hierover is beschreven in het rapport "Watertakenplan De Liemers 2017-2021", dat naar verwachting tot in het eerste kwartaal (Q1) van 2022 nog actueel is.

Beleidskaders
Watertakenplan De Liemers 2017-2021 (2016)

Onderhoud

Waterschap en gemeenten dragen zorg voor de instandhouding van de afvalwaterketen en het watersysteem zodanig dat voorzieningen goed blijven functioneren en geen gevaar optreden voor de volksgezondheid, het milieu of voor de leefomgeving. Jaarlijks zijn hiervoor activiteiten gepland zoals het vervangen en renoveren van objecten, uitvoeren van onderzoek, planvorming en beleid en zorg dragen voor het beheer en onderhoud. Deze werkzaamheden zijn meestal periodiek en/of cyclisch van aard.
Waterschap en gemeenten willen de komende jaren toegroeien naar een meer risicobewust beheer voor het uitvoeren van de watertaken. Dit is onderdeel van de implementatie van assetmanagement om te komen tot een meer doelmatiger waterbeheer.
In 2021 zijn, na afronding van het project revitalisering Giesbeek, twee grote projecten gestart waarin eveneens voor een integrale gebiedsaanpak is gekozen. Dit betreft de revitalisering Angerlo (in voorbereiding op uitvoering 2022). Daarnaast onderzoeken we mogelijke revitalisering Lobith, Tolkamer en Tuindorp en delen van de kern Zevenaar.

Naar verwachting wordt het uitvoeringsprogramma uit het DPRA traject pas eind dit jaar vastgesteld. Mede door financiële situatie van de gemeente Westervoort dienen enkele besluiten eerst voorgelegd te worden aan de raad van Westervoort. Hierdoor kan het nieuwe Watertakenplan De Liemers 2022-2026 pas in het eerste kwartaal (Q1) van 2022 aan de raad ter vaststelling worden aangeboden. Dit houdt in dat de voorziening gedurende 1 kwartaal tijdelijk niet is onderbouwd door een recent watertakenplan. Conform de richtlijn beschreven in de notitie Materiële Vaste Activa kan in bijzondere situaties gemotiveerd worden afgeweken.

Ontwikkelingen
De problematiek inzake woningverzakkingen als gevolg van onder meer klimaatverandering (langdurige droogte) met name in de kern Zevenaar is nog actueel. Woningen die gebouwd zijn voor 1976 en op stroken zijn gefundeerd, hebben kans op verzakkingen. Er is een comité opgericht binnen de gemeente Zevenaar, in nauwe samenwerking met het waterschap Rijn en IJssel en de gemeenten Duiven en Westervoort. Doel hiervan is om te bekijken in hoeverre de overheden de gedupeerden bij kunnen staan en via klimaatadaptieve maatregelen het risico van verdroging kan verminderen.

Financiën
In onderstaande tabel zijn de kosten voor het beheer en onderhoud uiteengezet.

Onderdeel (bedragen x € 1.000)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Beheersystemen en IT	106	106	106	106	106
Doorbelastingen	1.202	1.111	1.111	1.111	1.111
Dotatie voorziening	805	905	899	899	899
Onderhoud en reparaties	490	484	484	484	484
Onderzoeken	202	202	202	202	202
Overige lasten	147	148	148	148	148
Totaal	**2.952**	**2.958**	**2.951**	**2.951**	**2.951**

WEGEN EN BRUGGEN

Beleid

Vanwege de grote raakvlakken tussen riolering en onderhoud wegen worden projecten integraal aangepakt. Voor de gemeente Zevenaar is het van belang alle beheerdata over de gemeentelijke kapitaalgoederen (groen, wegen, riolering e.d.) op orde te hebben. Deze beheerdata zijn essentieel om als sturingsmiddel te gebruiken bij het nemen van (strategische) beslissingen over het beheren van de openbare ruimte. Momenteel loopt er een project Basis in Beeld om de beheerdata (arealen, beheerkwaliteit en benodigde middelen) te actualiseren.
Op basis van de geactualiseerd beheerdata wordt er eind 2021/begin 2022 een nieuw Integraal plan voor het beheer van de Openbare Ruimte (IBOR) opgesteld inclusief consequenties die samenhangen met complexe opgaven als bijvoorbeeld klimaatadaptatie. Tegelijkertijd worden de onderhoudsplannen voor wegen en bruggen voor de aankomende jaren uitgewerkt. In de beheerplannen komt tot uitdrukking of we met de beschikbare budgetten wegen en civiele kunstwerken kunnen onderhouden op het vastgestelde onderhoudsniveau.

Kwaliteitsnormen
Openbare wegen en civiele kunstwerken zijn een onderdeel van de openbare ruimte. Voor het beheer van de openbare ruimte en daarmee voor de openbare wegen en civiele kunstwerken is een beeldkwaliteitsplan vastgesteld. Het plan heeft betrekking op het verzorgingsniveau van de openbare ruimte. Het vastgestelde verzorgingsniveau van wegen (beeldkwaliteit) zal vervolgens in het Integrale Beleidsplan Openbare Ruimte (IBOR) worden verwerkt. In het IBOR leggen wij verder het gewenste technische onderhoudsniveau van de openbare ruimte vast en geven wij inzicht in de noodzakelijke omvang van de onderhoudsbudgetten. In de beheerplannen gaan wij specifiek in op de onderdelen van de openbare ruimte, zoals wegen en civiele kunstwerken. Daarbij houden we rekening met het vastgestelde onderhoudsniveau, geplande renovaties en de areaalvergrotingen van de afgelopen en toekomstige jaren.

Beleidskaders
- Wegenbeleidsplan Zevenaar en Rijnwaarden

Onderhoud
Het klein onderhoud van de wegen en bruggen wordt in eigen beheer uitgevoerd. Ook is een deel van het onderhoud uitbesteed aan derden. Voor de uitvoering van het onderhoud zijn bestekken gemaakt. Grootschalig onderhoud en vervanging pakken we zoveel mogelijk integraal op om zo een efficiëntieslag te maken. Voor 2022 staat de revitalisering van Angerlo in de planning.

Ontwikkelingen
In de planning en uitvoering van revitaliseringsprojecten openbare ruimte (waaronder wegen) houden wij rekening met nieuwe ontwikkeling zoals de komende energietransitie. Dit betekent dat wij in elk (revitaliserings)plan voorwaarden scheppen om de energietransitie in de toekomst mogelijk te maken, zoals het aanleggen van een warmtenet in de kern Zevenaar en een elektranet in de hele gemeente Zevenaar.

Financiën
In onderstaande tabel zijn de kosten voor het beheer en onderhoud uiteengezet.

Onderdeel (bedragen x € 1.000)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Doorbelastingen	1.004	840	840	840	849
Dotatie voorziening	1.121	1.205	1.205	1.205	1.205
Leveringen diensten en goederen	208	190	190	190	190
Overige lasten	32	33	33	33	33
Totaal	**2.365**	**2.268**	**2.268**	**2.268**	**2.276**

CONCLUSIE

Wij leggen een beleidsplan IBOR aan u voor om het kwaliteitsniveau openbare ruimte vast te leggen. In dat plan geven wij ook inzicht in de middelen die hiervoor noodzakelijk zijn. Wij werken dit uit aan de hand van enkele scenario's zodat u een weloverwogen beslissing kunt nemen. Tegelijkertijd werken wij beheerplannen uit op basis van de doelstellingen die u vaststelt in het kader van Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte.

In onderstaande tabel zijn de onderhoudskosten van de verschillende onderdelen binnen de kapitaalgoederen opgenomen.

Gemeente Zevenaar

Bedragen x € 1.000

Soort kapitaalgoed (bedragen x € 1.000)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Gebouwen	1.308	1.348	1.346	1.296	1.296
Wegen en bruggen	2.365	2.268	2.268	2.268	2.276
Openbare verlichting	371	369	369	369	369
Groen	2.829	2.695	2.605	2.605	2.605
Riolering	2.952	2.958	2.951	2.951	2.951
Totaal lasten onderhoud kapitaalgoederen	**9.825**	**9.638**	**9.539**	**9.489**	**9.498**

Op basis van de huidige meerjarenbegroting is een bedrag van ca € 9.6 miljoen benodigd voor het beheer en onderhoud van de kapitaalgoederen binnen de gemeente Zevenaar. Op basis van nog vast te stellen onderhoud- en beheersplannen en de uitkomsten van het project 'Basis in beeld' en 'Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte' zal dit bedrag in de komende jaren worden geactualiseerd.

FINANCIERING

Inleiding
De uitvoering van de gemeentelijke financieringsfunctie vindt plaats binnen de kaders zoals gesteld in de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido) en de daarbij behorende ministeriële regelingen. In deze wet staan transparantie en risicobeheersing centraal. De transparantie komt daarbij bijvoorbeeld tot uitdrukking in voorschriften voor een verplichte financieringsparagraaf in de begroting en in de jaarrekening. De risicobeheersing binnen de Wet fido richt zich op renterisico's, kredietrisico's, koersrisico's en valutarisico's.

Definitie van het begrip treasury:
Het besturen en beheersen, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's.

De doelstelling van de treasuryfunctie is dat deze uitsluitend de lokale publieke taak dient. De gemeente Zevenaar hanteert daarom als uitgangspunt dat er defensief en risicomijdend op de geld- en kapitaalmarkt opgetreden wordt. Binnen de financiële functie van de gemeente is het van belang het onderscheid te herkennen tussen de treasury- en de controlfunctie. Treasury zorgt voor de beschikbaarheid van geldmiddelen. De controlfunctie is juist belast met het toezicht en de bewaking van de aanwending ervan. Vanuit deze rollen is de focus bij treasury gericht op feitelijke in- en uitgaande kasstromen en die van de controlfunctie op de baten en lasten. In deze paragraaf staan voornamelijk de feitelijke kas- en financieringsstromen centraal.

Beleid
Het beleid van de gemeente Zevenaar is gericht op:

- Het verzekeren van duurzame toegang tot financiële markten tegen acceptabele condities;
- Het beschermen van gemeentelijke vermogens- en (rente-)resultaten tegen ongewenste financiële risico's zoals renterisico's, kredietrisico's en liquiditeitsrisico's;
- Het minimaliseren van de interne verwerkingskosten en externe kosten bij het beheren van de geldstromen en financiële posities;
- Het optimaliseren van de renteresultaten binnen de kaders van de Wet fido respectievelijk de limieten en richtlijnen van het treasurystatuut.

Beleidskaders

Financiële verordening Gemeente Zevenaar (GW art. 212)
Treasurystatuut van de Gemeente Zevenaar 2018

GEMEENTEFINANCIERING

Financieringsbehoefte

De financieringspositie wordt bepaald door het saldo van de boekwaarden van vaste activa en grondexploitaties ten opzichte van het totaal aan beschikbare financieringsmiddelen. De Gemeente Zevenaar heeft een financieringstekort. Voor dit tekort worden in 2023, 2024 en 2025 nieuwe geldleningen aangetrokken.

In onderstaand overzicht is het verwachte verloop van de langlopende geldleningen weergegeven.

Bedragen x € 1.000

Jaar	Stand 31-12	Rente bedrag	Rente in %
2021	113.779	2.226	1,96
2022	99.769	2.034	2,04
2023	98.398	1.889	1,92
2024	102.007	1.764	1,73
2025	100.597	1.649	1,64

Het gemiddelde rentepercentage is gebaseerd op de te betalen rente van de gesloten geldleningovereenkomsten gedeeld door het schuldrestant aan het einde van het jaar. Doordat het grootste deel van de leningen voor een langere looptijd zijn afgesloten, fluctueert ons gemiddelde rentepercentage minder dan de huidige rentestand (zie ontwikkelingen). De lichte stijging in 2022 wordt veroorzaakt door het vervallen van een aantal fixe-leningen (leningen waarvoor je gedurende de looptijd van 3 tot 5 jaar alleen rente betaalt en bij afloop in één keer aflost). Deze fixe-leningen zijn tegen een laag rentepercentage afgesloten. Wij verwachten, gezien de looptijd van de huidige leningen en de huidige renteontwikkelingen, dat het risico van stijgende rentelasten komende jaren beperkt van invloed zal zijn op de begroting.

RENTE

De belangrijkste risico's voor de gemeente die samenhangen met de uitvoering van de treasuryfunctie bestaan uit renterisico's. Deze worden getoetst aan twee normen. Dit zijn:

1. De kasgeldlimiet. Deze geeft het maximale bedrag aan dat een gemeente aan vlottende financieringsmiddelen (looptijd korter dan één jaar) mag opnemen;
2. De renterisiconorm. Hiermee wordt het renterisico op de vaste schuld (looptijd vanaf één jaar) in beeld gebracht.

De ontwikkelingen van deze renten worden hieronder nader toegelicht.

1) De kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet stelt een bovengrens aan de toegestane omvang van de kortlopende schuld (looptijd korter dan 1 jaar). Reden hiervoor is dat een korte schuldpositie een potentieel renterisico met zich mee brengt, omdat rentestijgingen direct doorwerken in de rentelasten. Het is dan ook van belang dat de grote potentiële beweeglijkheid van de rentelasten op korte financiering gedurende het begrotingsjaar beheerst wordt. Voor structurele liquiditeitstekorten is financiering met geldleningen met een looptijd langer dan 1 jaar de aangewezen oplossing.

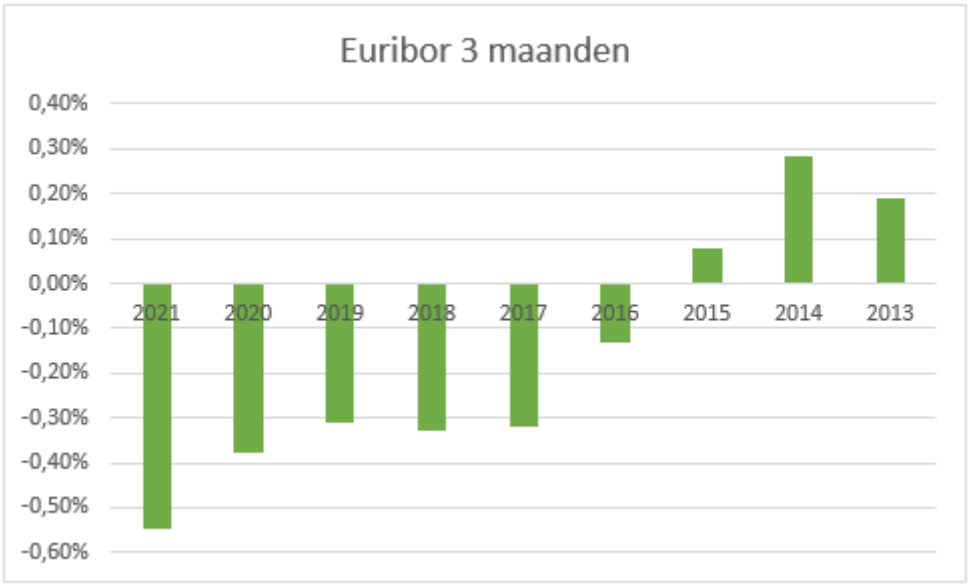
De hoogte van de kasgeldlimiet is afhankelijk van de omvang van de lopende uitgaven.
De kasgeldlimiet voor de gemeente Zevenaar voor 2022 is berekend op 13,3 miljoen en is gelijk aan 8,5% van de begrotingsomvang. Dit percentage is vastgesteld in de Wet Financiering Decentrale Overheden (Wet Fido, art 2, punt 1b). Het begrotingstotaal per 1 januari 2022 is € 157 mln.
Als drie kwartalen achtereen de kasgeldlimiet zou worden overschreden, moet (volgens artikel 4 van de Wet Fido) de provincie als toezichthouder hiervan op de hoogte worden gebracht. Daarnaast moet de

kwartaalrapportage en een plan om binnen de kasgeldlimiet te blijven ter goedkeuring aan de toezichthouder voorgelegd worden.

Gelet op het tarief voor kort geld op dit moment, waarbij we voor het aantrekken van een kasgeldlening rente ontvangen, maken we gebruik van de ruimte die de wet Fido ons geeft. Dit Treasurybeleid betekent naast een besparing ook een opbrengst qua rente. Uiteraard blijven we de kapitaalmarkt nauwlettend volgen zodat bij een stijgende rente op de kapitaalmarkt overgegaan kan worden tot het omzetten van een kortlopende schuld in een langlopende schuld.

Renterisico kort geld

De rentelasten van kort geld (kasgeldlimiet) hangen samen met de ontwikkeling van de Euribor. In onderstaande grafiek is het verloop van de Euribor in de afgelopen jaren weergegeven.

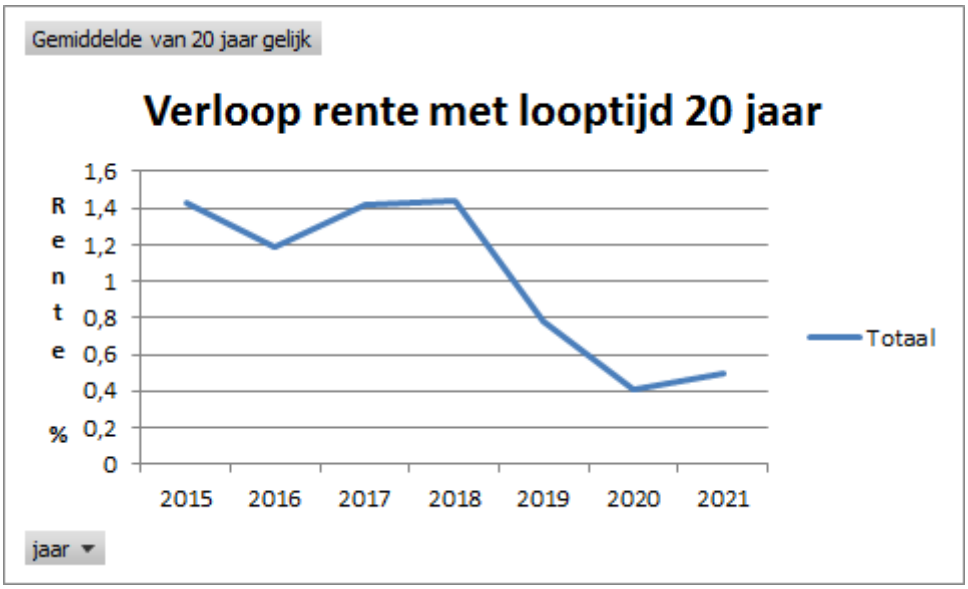


Zoals uit bovenstaande grafiek blijkt bevindt het kortlopende renteniveau (referentierente: 3-maands Euribor) zich de afgelopen jaren onder de 0%. Ofwel: een negatieve rente. Dit korte renteniveau staat hoofdzakelijk onder invloed van het monetair beleid van de Europese Centrale Bank (ECB). Dit beleid draagt er aan bij dat de geldmarkttarieven negatief zijn. De gemeente Zevenaar profiteert van deze situatie bij het opnemen van dag- en kasgeldleningen. Door de negatieve rente krijgt de gemeente namelijk geld toe als zij kortlopend leent. De verwachting voor de ontwikkeling van de kortlopende rente is dat deze voorlopig stabiel zal blijven op het huidige niveau.

Renterisico lang geld, renterisiconorm

De gemeente Zevenaar gaat uit van totaalfinanciering. Op basis van de behoefte wordt lang geld aangetrokken. Het geld wordt met name aangewend om activa te financieren. In de gemeente Zevenaar worden activa lineair afgeschreven en hier wordt met het langlopende geld bij aangesloten.
Voor het bepalen van de rentelasten voor de begroting wordt het volgende uitgangspunt als basis genomen: Rentelasten van langlopend geld zijn gebaseerd op een lening bij de BNG met een looptijd van 20 jaar, waarbij de rente tussentijds niet wordt aangepast. Voor de begroting wordt de ontwikkeling van de rente in de eerste 6 maanden van het jaar gehanteerd.

In onderstaande grafiek staat het verloop van de rente in de afgelopen jaren opgenomen (stand 21-7-2021)



Vanaf begin 2020 heeft het coronavirus zich in een razendsnel tempo verspreid over de wereld. Als gevolg van de corona-epidemie en de beperkende maatregelen verslechterde de economie. De wereldeconomie is in 2020 met 3,5% gekrompen.
Het herstel van de mondiale economie is in 2021 inmiddels ingezet en zal zich komend jaar naar verwachting voortzetten. Het aantal mensen dat gevaccineerd is, neemt toe. Hierdoor verbetert de immuniteit en kunnen overheden verder gaan met de contactbeperkende maatregelen los te laten en de economie geleidelijk te openen. Zodra consumenten weer geld kunnen uitgeven, trekken de activiteiten aan. Volgens het internationaal Monetair Fonds (IMF) zal de wereldeconomie dit jaar met 6% groeien. De groei van de economie is ook terug te zien in de inflatiecijfers. In 2020 zijn we het jaar geëindigd met een inflatie van -0,27% in december. Vanaf januari 2021 zijn de inflatiecijfers positief, in juni 2021 1,9%. De Europese Centrale Bank (ECB) houdt als streefwaarde voor de inflatie 2% aan. De ECB heeft de reeds lage beleidsrente gedurende de gehele coronacrisis gelijk gehouden. Zij probeert de rentestijging in te tomen en laat haar officiële rentetarieven voorlopig dan ook nog steeds ongewijzigd. Een te vroege verhoging kan het prille herstel in de kop breken. Hierdoor zullen de tarieven voor zowel korte als lange looptijden laag blijven is de verwachting.

2) Renterisiconorm
Bij de renterisiconorm gaat het om het beperken van de gevolgen van een stijgende kapitaalmarktrente voor de rentelasten. Aanpassing van de rentepercentages doet zich voor bij herfinanciering en renteherziening. Herfinanciering houdt in, dat een vervangende geldlening wordt aangetrokken om aan de aflossingsverplichtingen van bestaande geldleningen te kunnen voldoen. Bij renteherziening gaat het om het aanpassen van het rentepercentage door de geldgever tijdens de looptijd van de geldlening.

Bedragen x € 1.000

		2022	2023	2024	2025
	Rente				
1a	Renteherziening op vaste schuld o/g	-	-	-	-
1b	Renteherziening op vaste schuld u/g	-	-	-	-
2	**Netto renteherziening op vaste schuld**	-	-	-	-

3a	Nieuw aan te trekken vaste schuld	-	10.000	10.000	10.000
3b	Nieuw te verstrekken leningen	-	-	-	-
4	**Netto nieuw aangetrokken vaste schuld**	-	10.000	10.000	10.000
5	Te betalen aflossing	14.010	11.371	6.390	11.411
6	Herfinanciering (laagste 4 en 5)	14.010	10.000	6.390	10.000
7	**Renterisico op vaste schuld (2 + 6)**	**14.010**	**10.000**	**6.390**	**10.000**
	Renterisiconorm				
8	Begrotingstotaal	151.042	146.020	125.568	136.732
9	Bij ministeriële regeling vastgesteld	20%	20%	20%	20%
10	Renterisiconorm	30.208	29.204	25.114	27.346
7	Renterisico's	14.010	10.000	6.390	10.000
11	**Ruimte (+) / overschrijding (-)**	**16.198**	**19.204**	**18.724**	**17.346**

RISICOBEHEER

Gemeentelijk treasurybeleid
De beleidskaders ten aanzien van de treasury functie zijn vastgelegd in het treasury statuut 2018 van de gemeente Zevenaar.

Schatkistbankieren
De wet verplicht schatkistbankieren is in 2013 van kracht geworden. In deze wet is geregeld dat decentrale overheden, waaronder de gemeenten, verplicht worden tot schatkistbankieren. Het doel van het 'schatkistbeleggen' is om de EMU-schuld van de collectieve sector (Rijk en decentrale overheden gezamenlijk) te verminderen.

EMU-saldo
Gemeenten zijn verplicht om bij hun begroting een EMU-saldo te bepalen. Het EMU-saldo heeft het karakter van een resultaatbepaling op kasbasis. Om die reden geeft de uitkomst van het EMU-saldo een goede richting in de gemeentelijke financieringsbehoefte.
De opstelling voor het EMU-saldo tot en met 2022 treft u aan onder de bijlagen bij deze begroting. In dat overzicht komt een financieringsbehoefte tot uitdrukking in een EMU-saldo. Een overschot leidt tot een positief EMU-saldo.

RENTETOEREKENING

Beleid rentetoerekening
In de begroting zijn zowel de stellige uitspraken als de aanbevelingen uit de notitie rente (juli 2017) verwerkt.
De belangrijkste onderdelen betreffen:

- Treasury activiteiten worden via het taakveld treasury verwerkt in de begroting;
- Er wordt geen rente over het eigen vermogen verwerkt in de begroting;

- De omslagrente wordt berekend door de aan de taakvelden toe te rekenen rente (in euro's) te delen door de boekwaarde per 1 januari van de vaste activa die integraal zijn gefinancierd.

De verwerking van de rente is in onderstaand schema inzichtelijk gemaakt.

			Bedragen x € 1.000
Renteschema			**2022**
a.	Externe rentelasten over de korte en lange financiering		2.053
b.	Externe rentebaten	-/-	62
	Totaal door te rekenen externe rente		**1.991**
c.	Rente die aan de grondexploitatie moet worden berekend	-/-	358
	rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-/-	1.189
	Totaal rente aan grondexploitaties en taakvelden	**-/-**	**1.547**
d.	Saldo door te rekenen rente		444
d1.	Rente over eigen vermogen		-
d2.	Rente over voorzieningen (gewaardeerd op contante waarde)		-
	De aan taakvelden (programma's inclusief overzicht Overhead) toe te rekenen rente		**444**
e.	De werkelijke aan taakvelden (programma's inclusief overzicht Overhead) toegerekende rente (renteomslag)	-/-	444
Renteresultaat op het taakveld Treasury			**--**

Voor toerekening van rente aan de grondexploitatie worden de voorschriften opgenomen in de notitie grondexploitaties gehanteerd. Op basis hiervan moet de voorziening contant worden gemaakt tegen 2%.

Toelichting

a) Werkelijk verschuldigde rente voor de aangetrokken vaste geldleningen en berekende rente over het financieringstekort.

b) De geraamde rente voor de verstrekte hypothecaire geldleningen aan gemeente-ambtenaren zijn hier als baten opgenomen.

c) Over de boekwaarde op 1 januari 2022 van de Bouwgrond in exploitatie (BIE) mag alleen het gewogen gemiddelde rentepercentage van de bestaande leningenportefeuille van de gemeente naar verhouding vreemd vermogen/totaal vermogen. Dit percentage is op basis van de werkelijke balansbedragen 2020 berekend op 1,35.

Van projectfinanciering is sprake wanneer een lening extern is aangetrokken specifiek voor de financiering van een specifiek project, een specifieke activiteit. De rentelasten voortkomend uit deze financiering moeten daarom aan die activiteit op het betreffende taakveld worden toegerekend (via het taakveld Treasury) en worden niet meegenomen in de omslagrente over het geheel van de activa. Dit betreft investeringen uit het verleden waarvoor vaste rentepercentages gelden en rente over de nieuwe investeringen in 2022 volgens de berekende rente zoals aangegeven in de Kaderbrief.

d1) en d2) Op aanbeveling van de Commissie BBV en door de harmonisatie is besloten geen rente over het eigen vermogen (bespaarde rente) meer te berekenen.

f) Het renteresultaat van € 443.879 is omgeslagen over de boekwaarde per 1 januari 2021 van afgerond € 128 miljoen en betekent een percentage van 0,35.

BEDRIJFSVOERING

Inleiding
Deze paragraaf beschrijft de ontwikkelingen en speerpunten in de bedrijfsvoering van de gemeente Zevenaar. Met de term bedrijfsvoering wordt bedoeld de sturing en beheersing van alle primaire processen, ondersteunende processen en besturingsprocessen in de organisatie. Kernwoorden zijn efficiency en effectiviteit. In een goed functionerende bedrijfsvoering organiseren we de dienstverlening efficiënt en ondersteunen we de realisatie van beleidsinhoudelijke doelstellingen effectief. Dit betekent aandacht voor onze kernwaarden; klantgerichtheid, resultaatgerichtheid en samenwerking.
In deze paragraaf noemen we een aantal speerpunten in de bedrijfsvoering, waarbij aan de hand van enkele indicatoren zichtbaar wordt waar in de bedrijfsvoering op gestuurd is en welke doelen wij nastreven.

PERSONEEL EN ORGANISATIE

Personeel
We willen een duurzamere, aantrekkelijkere en professionelere organisatie zijn. In de komende jaren geven we hier verder vorm aan. In het licht van de organisatieontwikkeling faciliteren we onze medewerkers optimaal in hun ontwikkeling waardoor zij duurzaam en professioneel inzetbaar blijven. Te denken valt aan vitaliteit (fysiek) , competentiemanagement, opleiding en ontwikkeling (mentaal).
Ook willen we een aantrekkelijker werkgever zijn ten aanzien van onze arbeidsvoorwaarden. Niet alleen ten behoeve van het behoud maar ook ten aanzien van het aantrekken van nieuw personeel.

Ziekteverzuim
Binnen onze organisatie werken we volgens het eigen regiemodel. Dit houdt in dat we als organisatie zelf de volledige regie hebben over de verzuimbegeleiding van de medewerkers. Naast verzuimbegeleiding wordt er veelvuldig gebruik gemaakt van het preventief spreekuur bij de bedrijfsarts om zo uitval te voorkomen. Met een toekomst waarin we hybride gaan werken verwachten we dat medewerkers een betere werk-privé balans ervaren met als resultaat een verlaging van ons ziekteverzuim. Het landelijk gemiddelde percentage van gemeenten van vergelijkbare grootte is 5,40%. Onze ambitie is om hieronder te blijven.

	Werkelijk 2019	Werkelijk 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
%Ziekteverzuim	6,07	4,48	5,40	5,40

Organisatie
De inrichting en ontwikkeling van onze organisatie en bedrijfsvoering is gericht op het realiseren van de visie van de gemeente Zevenaar binnen de rolopvatting van een verbindende overheid. Dit heeft zijn vertaling gekregen in alle aspecten van de gemeentelijke organisatie: het organisatiemodel, de werkwijze, de werkprocessen en de bedrijfsvoering. We volgen de landelijke ontwikkelingen ten behoeve van de bedrijfsvoering binnen onze eigen organisatie en nemen acties daar waar nodig.

Formatie
Onderstaand overzicht geeft de in 2021 vastgestelde formatie per afdeling aan voor het jaar 2022. Op basis van deze formatie zijn de salarislasten 2022 berekend.

Afdeling	Totaal formatie
Directeur/S&B/P&P	8,31
Griffie	2,67
Maatschappelijke Ontwikkeling	22,24
Maatschappelijke Dienstverlening	46,29
Publiekszaken	20,34
Openbare Werken	68,64
Beheer Openbare Ruimte	27,65
Ruimtelijke Ontwikkeling	23,82
Vergunning, toezicht en handhaving	27,57
Bedrijfsvoering	30,09
Financiën	18,15
Informatiebeheer	31,82
Totaal	**327,58**

INFORMATIEVOORZIENING EN AUTOMATISERING

Informatievoorziening
Technische vernieuwingen blijven een aanjager van maatschappelijke ontwikkelingen. Dat zien we nadrukkelijk op het gebied van informatieverwerking. Wij positioneren ons als een slimme volger op dit terrein: we proberen op ons niveau kansen aan te pakken, vooral gericht op dienstverlening, initiatieven uit de lokale samenleving en bedrijfsvoering. Centraal staan bedrijfscontinuïteit van bestaande ICT- en informatievoorzieningen en het toepassen van wettelijke regels en het uitvoeren van afspraken ("samen organiseren") die via de VNG zijn gemaakt.

Datagedreven sturen
Datagedreven sturing is het vermogen om op basis van het verzamelen en analyseren van data tot sturing op de gemeentelijke thema's te komen. Wij gaan systematisch deze nieuwe werkwijze in het primaire proces opnemen. Dit brengt met zich mee dat we een aantal organisatorische en technische condities planmatig verbeteren. Te denken valt aan competentieontwikkeling, het werken met een datastrategie en de ontwikkeling van open data. Daarbij hebben we nadrukkelijk oog voor de risico's en ethische vraagstukken die deze ontwikkeling met zich meebrengt. We bouwen voort op de in 2019 en 2020 opgedane ervaringen.

Privacy en informatieveiligheid
In onze dienstverlening zijn we steeds afhankelijker van de beschikbaarheid, integriteit en vertrouwelijkheid van informatie en systemen. De Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) is het geldende normenkader voor informatiebeveiliging om ervoor te zorgen dat risico's worden beheerst door het treffen van passende maatregelen. Dit betekent ook blijvend investeren in informatiebeveiliging, door ook de komende jaren verder te gaan met het (door)ontwikkelen van maatregelen, te leren van incidenten en te investeren in het beheersbaar maken van de risico's.

Privacybescherming
We blijven voldoen aan de formele verplichtingen van de AVG. Privacy is een doorlopend proces dat zich

steeds beter verankert binnen de organisatie, maar ook complex is, gezien de diversiteit van taken binnen de gemeente. Het bewustzijn over het verwerken van persoonsgegevens neemt toe en daarmee ook het aantal vragen van burgers. Die handelen we correct af en we leren ervan voor onze eigen bedrijfsvoering.

Digitaal archiefbeheer
Het bewaren en toegankelijk houden van de digitale informatie krijgt meer nadruk in onze dagelijkse werkzaamheden. Een volgende stap in het digitaal archiefbeheer is de ontwikkeling onder de noemer "e-depot". Daarbij sluiten we aan bij projecten op dit gebied in de regio (Streekarchivariaat). Dit leidt in 2021 tot keuzes die vanaf 2022 in praktijk worden gebracht.

PLANNING & CONTROL

In de planning & control cyclus starten wij met een kadernota, als voorloper van de begroting. Deze heeft een richtinggevend karakter, en is niet besluitvormend. In het jaar van uitvoering informeren wij u door middel van twee voortgangsrapportages over de voortgang van de uitvoering, zowel op beleidsmatig als financieel gebied. Als afsluiting verantwoorden wij het uitvoeringsjaar in de jaarstukken.
De documenten van de planning & control-cyclus blijven in ontwikkeling. Dit geldt voor zowel de inhoud als de vorm. Alle documenten worden digitaal beschikbaar gesteld via een portal. De 6 thema's uit het collegeprogramma zijn een vast onderdeel in de producten. De verantwoordingssystematiek richt zich meer op de voortgang van beleid en de mate waarin wij de doelstellingen uit het collegeprogramma, de kadernota en begroting realiseren door de uitvoering van activiteiten.
Om de kwaliteit van de planning & control-cyclus en de informatiewaarde voor u verder te vergroten blijven wij investeren in de doorontwikkeling.

Rechtmatigheid
Vanaf het verslagjaar 2022 zijn gemeenten verantwoordelijk voor het afgeven van een rechtmatigheidsverantwoording. De hoofdlijn van de wijziging is dat het college in de jaarrekening verantwoording aflegt of zij rechtmatig heeft gehandeld. Daarnaast zal er waarschijnlijk in de paragraaf bedrijfsvoering een toelichting moeten worden opgenomen over de rechtmatigheidsverantwoording. Deze moet inzicht geven in de kwaliteit en beheersing van processen die tot de verantwoording hebben geleid. Fouten of onduidelijkheden kunnen hier verder worden toegelicht. De wijze van rapporteren in de paragraaf bedrijfsvoering is onderdeel van de aanpassing in de verordeningen die volgen als de nieuwe wetgeving is vastgesteld. De minimale vereisten die aan de rapportage in de paragraaf bedrijfsvoering worden gesteld zijn op dit moment nog niet bekend.

COMMUNICATIE

Ontwikkelingen in de samenleving, media, organisatie en technologie, zorgen ervoor dat de buitenwereld ons uitgangspunt moet zijn. In de steeds complexer wordende samenleving kunnen problemen alleen worden opgelost door samenwerking met inwoners en partners waarbij wij uitgaan van de kracht van de samenleving. Wij faciliteren participatie en laten de uitvoering, waar mogelijk en wenselijk, aan de inwoner over. Om verbinding met en tevredenheid over de gemeente te krijgen, zetten we in op herkenbaarheid en een hogere kwaliteit van de communicatie.

Wat gaan we doen?

- Onze huisstijl is de basis van herkenbaarheid. Doel is dat minimaal 75% van de inwoners, bedrijfsleven & organisaties vindt dat wij herkenbaar communiceren.
- Het is essentieel dat wij voor onze inwoners zorgen voor helder taalgebruik en begrijpelijke communicatie. Vandaar dat het streven is om uiteindelijk B1-taalniveau in de gehele organisatie door te voeren. Om daar te komen, bieden we diverse schrijftrainingen aan op het gebied van klantgerichte brieven, e-mails en heldere adviezen.
- We verbeteren de website en onze sociale mediakanalen verder, op basis van o.a. gebruikersinzichten en trends. Onze doelstelling is dat de beoordeling van de website door inwoners minimaal een 6,8 is. Waar

nodig en mogelijk breiden we het aantal sociale mediakanalen uit zodat we gerichter met diverse doelgroepen in contact komen en blijven.
- We onderzoeken de wensen en behoeften van inwoners aan nieuwe digitale dienstverleningskanalen.
- Inwoners vinden het belangrijk om informatie van de gemeente te krijgen die relevant, tijdig en actueel, op het goede moment, via de juiste kanalen en op hen afgestemd is. Bovendien willen zij op een goede wijze worden betrokken bij besluitvorming. Om daar aan bij te dragen, stellen we jaarlijks een communicatiekalender op.

INKOOP EN AANBESTEDING

We zetten ons in voor de correcte uitvoering van het Liemerse inkoopbeleid en de wettelijke vereisten. Hiervoor stroomlijnen we onze inkoop- en verantwoordingsprocessen verder.
Specifieke Liemerse focuspunten zijn de lokale economie, social return en maatschappelijk verantwoorde inkoop.
De uitdaging om een goede prijs-kwaliteit verhouding te bereiken is natuurlijk ook een constante factor.

JURIDISCHE ZAKEN

In 2021 is een start gemaakt met de uitvoering van het projectplan juridische kwaliteitszorg om zo juridisch in control te komen en juridisch risicobeheer structureel te verbeteren. Het doel van juridische kwaliteitszorg is een verbetering van de juridische kwaliteit van gemeentelijke diensten en producten. In 2021 hebben we ingezet op meer online trainingen van de juridisch medewerkers, is de digitale kennisbank uitgebreid en heeft er ondanks corona toch kennisdeling plaatsgevonden door het digitaal organiseren van een juridisch vakberaad. Ook zijn stappen gezet met het herschrijven van diverse brieven, het verbeteren van de communicatie rondom klacht- en bezwaarprocedures en het beschrijven van processen en bijbehorende registraties. Hiermee is ingezet op het verhogen en uitwisselen van kennis binnen de organisatie en het meer juridisch in control komen. Dit project zal in 2022 worden afgerond waarna het op veel van de onderdelen en acties een structurele borging en vervolg zal krijgen binnen de organisatie. Die ruimte is er mede door de tijdelijke formatie uitbreiding van 2 fte in 2022 en 2023 bij Juridische zaken, zoals opgenomen in de Kadernota 2022-2025.

VERBONDEN PARTIJEN

Inleiding
Gemeenten kennen in het Nederlands staatsbestel een omvangrijk en uiteenlopend takenpakket, dat door overheveling van rijkstaken naar de gemeenten alleen nog maar groter wordt. Deze ontwikkeling past bij de filosofie van de gemeente als eerste overheid. Waar mogelijk moeten taken worden neergelegd bij de overheid die het dichtst bij de burger staat en vanuit dat oogpunt het beste de belangen van haar inwoners kan behartigen.

Gemeenten kunnen voor de uitoefening van hun taken uit een aantal uitvoeringsvarianten kiezen. Ze kunnen de taken zelf uitvoeren, of de taken op afstand zetten. Een taak kan op afstand worden gezet door via inkoop of subsidie een andere partij te contracteren voor de uitvoering van een bepaalde taak. Een andere mogelijkheid vormt het aangaan van een samenwerkingsverband met andere publiek- of privaatrechtelijke partijen voor de uitvoering van een bepaalde taak. In alle gevallen blijft de gemeente verantwoordelijk voor de inhoudelijke aansturing of opdrachtverlening en de controle daarop.

Omschrijving
Wij spreken van een verbonden partij als het gaat om een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een financieel en bestuurlijk belang heeft. Van een financieel belang is sprake als:

- een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat;
- de gemeente voor bedragen aansprakelijk kan worden gesteld indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt.

Van een bestuurlijk belang is sprake als de gemeente zeggenschap heeft, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht. Dit betekent concreet dat er sprake is van een bestuurlijk belang als de wethouder, het raadslid of de ambtenaar van de gemeente namens de gemeente in het bestuur van de partij plaatsneemt, of namens de gemeente stemt. Bij alleen een benoemingsrecht of een voordrachtsrecht - de gemeente mag een bestuurder of commissaris in de organisatie benoemen of voordragen - is er strikt genomen geen sprake van een verbonden partij.
In de gemeenschappelijke regeling heeft de gemeente zowel de rol van eigenaar als opdrachtgever.

OVERZICHT VERBONDEN PARTIJEN

Verbonden partij (bedragen x € 1.000)	Bijdrage 2021	Bijdrage 2022	Aandeel gemeente (%)	Eigen vermogen	Vreemd vermogen
Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem-Nijmegen (DRAN)	1.579	1.492	6	0	13.001
Euregio Rijn-Waal	11	12		1.763	3.614
Groene Metropoolregio Arnhem Nijmegen	118	305	6		
Huisvesting voortgezet onderwijs in de Liemers (GRHVOL)	844	1.103	45		
MGR Sociaal domein Centraal-Gelderland	477	477	9	724	7.288
Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA)	632	619	8	932	4.838
Reinigingsdienst de Liemers (RDL)	1.862	2.056	42	0	1.934
Samenwerking De Liemers	5.590	5.557	52	203	
Streekarchivariaat de Liemers en Doesburg	134	137	48	2	74
Veiligheids- en Gezondheidsregio Midden-Gelderland (VGGM)	3.731	3.915	6	10.043	49.565
Alliander N.V.	0	0	0	4.328.000	5.094.000
Ataro B.V.	1.616	1.638	100	290	1.178
Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	0	0	0	5.097.000	155.262.000
Leisurelands B.V.	0	0	3	73.105	15.288
Vitens N.V.	0	0	1	557.100	1.340.100
Totaal verbonden partijen	**16.594**	**17.311**			

Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem-Nijmegen (DRAN)	
Omschrijving	Een gemeenschappelijke regeling, gebaseerd op een bedrijfsvoeringsorganisatie.
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Arnhem
Partijen	Gemeenten Arnhem, Berg en Dal, Beuningen, Doesburg, Druten, Duiven, Heumen, Lingewaard, Montferland, Mook en Middelaar, Nijmegen, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Westervoort, Wijchen, Zevenaar en de provincie Gelderland.
Beleidskaders	-Verordening Leerlingenvervoer (gemeente Zevenaar 2018); -Beleidsplan Sociaal Domein, inclusief Jeugdwet, Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo 2015)) en Participatiewet 2020-2023.
Bestuurlijk belang	In het algemeen bestuur van de BVO DRAN wordt de gemeente Zevenaar vertegenwoordigd door een collegelid.
Aandeel in %	5,80
Ontwikkelingen	Corona zorgt voor een andere vragen voor het vervoer voor de meest kwetsbare mensen. Landelijk is een werkgroep gestart die de vragen over vervoer gaat oppakken. Wat dit verder betekent voor onze gemeente is onduidelijk. De maatregelen die afgesproken zijn om uit te voeren vanuit de businesscase zijn vooral op uitvoeringsniveau opgepakt. Wij verwachten dat de effecten van corona ook in 2022 zichtbaar blijven. Daarnaast is op dit moment nog onduidelijk wat het effect zal zijn van de plannen van de provincie over de herinrichting van het openbaar vervoer. Het kan zijn dat deze ontwikkeling zal leiden tot meer instroom in het Wmo-vervoer. Voor de ''terugtrekkende'' beweging van de Provincie is mede vanuit onze gemeente aandacht gevraagd bij het Rijk. Vanuit VWS en I&W is aangegeven dat ze serieus aandacht gaan besteden aan de gevolgen van het herinrichten van het OV op bereikbaar en de mogelijkheid tot participatie van kwetsbare burgers.
Prestaties	Door de deelnemende gemeenten is de sturing en (financiële) beheersing van uitvoeringstaken en uitvoering van ondersteunende processen op het gebied van doelgroepenvervoer en aanvullend vervoer bij de vervoersorganisatie neergelegd. Voor het uitvoeren van de taak aanvullend vervoer is de vervoersorganisatie een samenwerkingsovereenkomst aangegaan met de provincie Gelderland waarin wordt overeengekomen dat de vervoersorganisatie de taak van het aanvullend vervoer (basismobiliteit) uitvoert voor de provincie Gelderland.
Website	Website vervoersorganisatie

Bedragen x € 1.000

Financiële informatie	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Bijdrage gemeente	1.703	1.579	1.492	1.586	1.680	1.797
Resultaat partij	3.951					
Eigen vermogen						
Vreemd vermogen	13.001					

Risico's	De inrichting van het doelgroepenvervoer is gebaseerd op een 'open einde' systematiek. Dit betekent dat de kosten oplopen wanneer een gemeente meer inbrengt of dat er in een periode meer ritten hebben plaatsgevonden dan begroot. Dit brengt een financieel risico met zich mee. Periodiek wordt er gerapporteerd over het volume van het aantal ritten en worden de gevolgen van verwachte toenames van ritten tijdig gecommuniceerd met de klant (gemeente). Buiten de post onvoorzien is er geen weerstandscapaciteit aanwezig bij de BVO.
Programma	6. Sociaal domein

Euregio Rijn-Waal

Omschrijving	De Euregio Rijn-Waal is een samenwerkingsverband van 30 Nederlandse en 20 Duitse gemeenten en steden, de Kreise Kleve en Wesel, de Niederrheinische IHK en het Landschaftsverband Rheinland.
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Kleve
Partijen	De Euregio Rijn-Waal is een samenwerkingsverband van 30 Nederlandse en 20 Duitse gemeenten en steden, de Kreise Kleve en Wesel, de Niederrheinische IHK en het Landschaftsverband Rheinland.
Bestuurlijk belang	Zevenaar wordt vertegenwoordigd in de Euregioraad met een lid namens het college en twee leden namens de gemeenteraad
Aandeel in %	
Ontwikkelingen	Volgens de huidige tijdsplanning kan het nieuwe Interreg VI A programma Nederland-Duitsland zomer 2021 in Brussel bij de EU ingediend worden. Goedkeuring van het programma zou dan in het meest positieve scenario nog eind 2021 plaats kunnen vinden.
Prestaties	Er zijn geen concrete prestaties geformuleerd.
Website	Website Euregio Rijn-Waal

Bedragen x € 1.000

Financiële informatie	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Bijdrage gemeente	11	11	12	12	12	12
Resultaat partij	112					
Eigen vermogen	1.763					
Vreemd vermogen	3.614					

Risico's	Het risico is beperkt tot de gemeentelijke bijdrage.
Programma	0. Bestuur en ondersteuning

Groene Metropoolregio Arnhem Nijmegen

Omschrijving	De 18 gemeenten in de regio Arnhem-Nijmegen willen de positie van de Regio Arnhem-Nijmegen versterken en een kwalitatieve groei van de regio – met behoud van de typische balans tussen levendige verstedelijking en ontspannen leefkwaliteit – bewerkstelligen. Daartoe is in 2020 een nieuw samenwerkingsverband opgericht in de vorm van de Groene Metropoolregio Arnhem Nijmegen (GMR) als vervanger van het Gemeenschappelijk Orgaan Regio Arnhem Nijmegen.
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Elst

Partijen	Arnhem, Berg en Dal, Beuningen, Doesburg, Druten, Duiven, Heumen, Lingewaard, Montferland, Mook en Middelaar, Nijmegen, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Westervoort, Wijchen en Zevenaar
Openbaar belang en doel	De Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen is de opvolger van de regio Arnhem-Nijmegen en is op 1 januari 2021 van start gegaan. De regio staat voor de uitdaging hoe om te gaan met groei van wonen, werken en mobiliteit, zodat wij een balans kunnen vinden tussen levendige stedelijkheid en ontspannen leefkwaliteit.
Bestuurlijk belang	De colleges van de 18 deelnemende gemeenten Arnhem, Berg en Dal, Beuningen, Doesburg, Druten, Duiven, Heumen, Lingewaard, Montferland, Mook en Middelaar, Nijmegen, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Westervoort, Wijchen en Zevenaar kiezen een vertegenwoordiger in het Algemeen bestuur, Het AB bestaat uit 18 leden, van iedere gemeente een collegelid. Uit het Algemeen Bestuur wordt een dagelijks bestuur gevormd, bestaande uit 3 leden. De burgemeester van Zevenaar maakt deel uit van het dagelijks bestuur.
Aandeel in %	5,60
Ontwikkelingen	De gemeenteraden van de deelnemende gemeenten beslissen in het najaar van 2021 over de deelname aan de vijf opgaven: · Groene Groeiregio · Ontspannen regio · Circulaire regio · Productieve regio · Verbonden regio Een eerste integrale afweging daarover wordt in Zevenaar bij de Kadernota 2022 gemaakt. Finale besluitvorming vindt plaats bij de vaststelling van de Meerjarenbegroting 2022-2025.
Prestaties	De opgaven worden aangestuurd door het Bestuurlijk Opgave Team bestaande uit de bestuurlijk opdrachtgever van de opgave als geheel en de bestuurlijk aanspreekpunten van de speerpunten. Per opgave vindt over de inzet van middelen en de bereikte resultaten verantwoording plaats in het jaarverslag en in de jaarrekening van de Groene Metropoolregio.
Website	Groenemetropoolregio.nl

Bedragen x € 1.000

Financiële informatie	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Bijdrage gemeente		118	305	154	154	154
Resultaat partij						
Eigen vermogen						
Vreemd vermogen						

Toelichting	De basisbijdrage aan de GMR bedraagt met ingang van 2023 2,50 per inwoner (inclusief bijdrage aan The Economic Board). In 2022 is de bijdrage 1,73 per inwoner door een subsidie van de provincie. De bijdrage voor de vijf opgaven bedraagt in 2022 4,23 per inwoner. 2021: 1,73 x 44.000 = € 76.120 2022: 1,73 x 44.000 = € 76.120 + 4,23 x 44.000 = € 187.000 SAMEN: € 263.000 2023/2024/2025: 2,50 x 44.000 = € 110.000 Opgaven nog onbekend
Risico's	De risico's voor de gemeente zijn beperkt, omdat voor deze regionale samenwerking, naast een algemene bijdrage van € 2,50 per inwoner de financiële verplichting voor de regionale agenda voor een beperkte periode (van 1 of 2 jaren) wordt aangegaan.
Programma	0. Bestuur en ondersteuning

Huisvesting voortgezet onderwijs in de Liemers (GRHVOL)

Omschrijving	Samenwerkingsverband op het gebied van huisvesting voortgezet onderwijs in de Liemers.
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Zevenaar
Partijen	Het betreft een samenwerking tussen de gemeenten Duiven, Montferland en Zevenaar.
Beleidskaders	Integraal Onderwijs Huisvestingsplan 2020-2036
Openbaar belang en doel	Op het gebied van huisvesting voortgezet onderwijs werken de gemeenten Duiven, Montferland en Zevenaar samen in een Gemeenschappelijke Regeling Huisvesting Voortgezet Onderwijs Liemers. Door deze samenwerking kunnen er in alle drie de gemeenten grote renovaties en nieuwbouw plaatsvinden, die de gemeenten zelfstandig moeilijk kunnen realiseren.
Bestuurlijk belang	De gemeente Zevenaar benoemt een van de drie leden van het Algemeen Bestuur.
Aandeel in %	45,00
Ontwikkelingen	In de begroting is een reservering opgenomen voor vervangende nieuwbouw op locatie Vestersbos. Aanpassing van de Gemeenschappelijke Regeling in verband met de wijziging van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen worden eveneens voorzien.
Prestaties	Adequate huisvesting voortgezet onderwijs
Website	geen

Bedragen x € 1.000

Financiële informatie	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Bijdrage gemeente	956	844	1.103	1.001	1.005	1.002
Resultaat partij						
Eigen vermogen						
Vreemd vermogen						

Risico's	De GRHVOL heeft geen rechtspersoonlijkheid en neemt geen eigen besluiten. Financiële risico's zijn hierdoor nihil. De gemeentelijke bijdrage kan wel jaarlijks verschillen naarmate het aantal leerlingen wijzigt.
Programma	4. Onderwijs

MGR Sociaal domein Centraal-Gelderland

Omschrijving	De MGR (Modulaire Gemeenschappelijke Regeling) biedt een algemeen kader voor samenwerking op het gebied van het sociaal domein binnen de regio Centraal Gelderland en voorziet in samenwerkingsmodules. Zevenaar neemt deel aan de modules: Inkoop, Werkgevers Service Punt (WSP) en Regionaal Bureau Leerplicht.
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Arnhem
Partijen	11 regiogemeenten nemen deel aan de algemene regeling: Arnhem, Doesburg, Duiven, Lingewaard, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Wageningen, Westervoort en Zevenaar. Het aantal deelnemende gemeenten per samenwerkingsmodule verschilt.

Openbaar belang en doel	Regionale samenwerking in het sociaal domein moet leiden tot kwalitatief goede en efficiënte dienstverlening aan de inwoners van de 11 gemeenten. Daarbij is het lokale beleid leidend. De MGR is van en voor de samenwerkende gemeenten. De doelstelling van de MGR verschilt per module. Zo willen gemeenten samenwerken binnen de inkoop van het sociaal domein: • Samen sterker staan in de transformatie van het sociaal domein; • Samenwerking moet leiden tot verhoging van de kwaliteit van zorg, efficiency in de uitvoering van taken, lastendrukverlaging bij aanbieders door eenduidige uitvoering en versnelling van de transformatie door bundeling van kennis en inkoopkracht. Samenwerking bij Onderwijszaken is gericht op: • Op eenduidige wijze uitvoeren van de Leerplichtwet; • Uitvoering geven aan de regionale RMC-taak (regionale meld- en coördinatiefunctie) op het gebied van voortijdig schoolverlaten; Vanuit de module Onderwijszaken wordt samengewerkt met scholen, samenwerkingsverbanden passend onderwijs, sociale wijkteams, jeugdzorg en het Openbaar Ministerie met als doel de ontwikkelingskansen van kinderen en jongeren te optimaliseren. Samenwerking bij het WSP heeft als doel: • Het vanuit één servicepunt samen met UWV benaderen van werkgevers en het matchen zodat er werkplekken ontstaan voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, levert voor inwoners van gemeenten nieuwe kansen op om hun inkomenspositie en leefomstandigheden te verbeteren.
Bestuurlijk belang	Deelname aan het algemeen bestuur en de verschillende bestuurscommissies.
Aandeel in %	9,40
Prestaties	
Website	Website MGR

Bedragen x € 1.000

Financiële informatie	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Bijdrage gemeente	491	477	477	477	477	
Resultaat partij						
Eigen vermogen	724					
Vreemd vermogen	7.288					

Risico's	
Programma	6. Sociaal domein

Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA)

Omschrijving	De Omgevingsdienst voert taken op het gebied van bouwen, milieu, handhaving en toezicht voor de deelnemende gemeenten en Provincie uit. De ODRA is vanaf 1 april 2013 operationeel.
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Arnhem
Partijen	Gemeente Arnhem, Gemeente Doesburg, Gemeente Duiven, Gemeente Lingewaard, Gemeente Overbetuwe, Gemeente Renkum, Gemeente Rheden, Gemeente Rozendaal, Gemeente Westervoort, Gemeente Zevenaar en de Provincie Gelderland.

Beleidskaders	De Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Regio Arnhem ODRA is per 14 november 2012 in werking getreden. Per 1 april 2013 is vervolgens de Omgevingsdienst van start gegaan.
Openbaar belang en doel	Uitvoering van meerdere taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving voor gemeenten uit de regio Arnhem. Ook is ODRA voor de deelnemende gemeenten het aanspreekpunt voor milieuvraagstukken.
Bestuurlijk belang	Deelname in het algemeen bestuur door een collegelid. Het dagelijks bestuur bestaat uit vijf leden. Eén lid vertegenwoordigt de gemeenten Westervoort, Duiven en Zevenaar.
Aandeel in %	7,80
Ontwikkelingen	De wet- en regelgeving is dynamisch. Het is van belang om tijdig in te spelen op veranderingen voor onszelf maar ook voor de partners. Deze veranderingen kunnen plaats vinden op gemeentelijk niveau (bijv. handhavingsbeleid of gemeentelijk Wabo-beleid), provinciaal niveau (bijv. provinciaal geurbeleid), nationaal niveau (bijv. Omgevingswet) of het Europese niveau (bijv. wijzigingen op het gebied van luchtkwaliteit). In de voorbereiding naar de begroting 2021 is de ODRA meer trendmatig gaan begroten. Dit houdt in dat er op productgroep/productniveau samen met de partners de trends worden besproken en vertaald naar de werkprogramma's. Voor sommige productgroepen betekent dit een neerwaartse tendens. Voor andere producten een positieve, afhankelijk van de economische en maatschappelijke ontwikkelingen. Dit model sluit aan bij de gewenste vorm van outputsturing welke in 2020 zal worden ingevoerd.
Prestaties	Er wordt uitvoering gegeven aan de VTH-taken op het gebied van milieu overeenkomstig het werkprogramma ODRA 2021. Alle geplande werkzaamheden zijn gerealiseerd in 2020. Door de meer vraaggestuurde werkzaamheden is 111 % van het vastgestelde werkprogramma uitgevoerd.
Website	Website ODRA

Bedragen x € 1.000

Financiële informatie	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Bijdrage gemeente	628	632	619	619	619	619
Resultaat partij	169					
Eigen vermogen	932		740			
Vreemd vermogen	4.838		900			

Toelichting	De werkzaamheden van ODRA worden betaald op basis van een "beheerste" outputfinanciering. Het "beheerste" houdt in dat er in de financiering onderscheid wordt gemaakt tussen groepen van producten en diensten. Voor elke groep is een eigen financieringsregime afgesproken.
Risico's	Het weerstandsvermogen is de verhouding tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit. Deze is nog positief. De impact van de omgevingswet en de wet kwaliteitsborging bouwen is nog niet geheel in te schatten.
Programma	8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening

Reinigingsdienst de Liemers (RDL)

Omschrijving	Reinigingsdienst De Liemers is een samenwerkingsverband van de gemeenten Montferland en Zevenaar voor uitvoerende taken op het gebied van afval en reiniging.
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Zevenaar
Partijen	de gemeenten Montferland en Zevenaar maken deel uit van de GR

Beleidskaders	De vastgestelde GR is het kader op basis waarvan RDL functioneert.
Openbaar belang en doel	RDL zorgt voor de uitvoering van een groot deel van de afvalinzameling en -verwerking, een basistaak van de gemeente.
Bestuurlijk belang	Het bestuurlijk belang is 50%, Zevenaar levert één van de twee bestuurders.
Aandeel in %	42,40
Ontwikkelingen	Volgens de huidige planning gaat RDL in het voorjaar van 2022 het nieuwe aanbiedstation op 7Poort openen. Vanaf dat moment gaat RDL de betaalde afvalstromen afrekenen op basis van gewicht en niet meer op basis van volume. Het aanbiedstation in Lobith blijft geopend voor gratis afvalstromen.
Prestaties	RDL streeft op het nieuwe aanbiedstation naar maximaal 10% restafval. Nu (peiljaar 2020) was dat bijna 14%.
Website	Geen

Bedragen x € 1.000

Financiële informatie	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Bijdrage gemeente	1.839	1.862	2.056	2.056	2.056	2.056
Resultaat partij	153					
Eigen vermogen						
Vreemd vermogen	1.934					

Toelichting	De begroting 2022 is hoger dan de begroting 2021. Dat komt gedeeltelijk door nieuwe taken (o.a. beheer ondergrondse containers) en gedeeltelijk omdat in eerdere begrotingen de recente stijging van verwerkingsprijzen nog niet was verwerkt.
Risico's	Fluctuerende verwerkings- en opbrengstprijzen vormen een risico voor de jaarrekening. Deze kunnen namelijk afwijken van de begroting. Zowel in positieve als negatieve zin. De overgang naar een nieuwe tariefstructuur op het aanbiedstation (afrekenen op basis van gewicht in plaats van volume) vormt een risico voor de opbrengsten aan de poort. De nieuwe tariefstructuur kan leiden tot ander aanbiedgedrag, waardoor de opbrengsten lager kunnen uitvallen. Omdat de afvalinzameling- en verwerking een gesloten systeem vormt, kan dit consequenties hebben voor de tarieven.
Programma	7. Volksgezondheid en milieu

Samenwerking De Liemers

Omschrijving	Het uitvoeren van de ICT (RID), sociale dienst (RSD) en de inkoop voor de deelnemende gemeenten: Duiven, Westervoort en Zevenaar.
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Duiven
Partijen	Gemeenten Duiven, Westervoort en Zevenaar.
Beleidskaders	Inkoopbeleid 2021 (vernieuwd) I-visie en I-strategie Businesscase RSD
Openbaar belang en doel	Samenwerking De Liemers is een samenwerkingsverband van Liemerse gemeenten op gebied van ICT, inkoop en werk en inkomen.
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur van de SDL de Liemers wordt gevormd door de colleges van B&W van de deelnemende gemeenten. Het dagelijks bestuur wordt gevormd door de burgemeesters van de deelnemende gemeenten.
Aandeel in %	52,00

Prestaties	RID: De RID is tevreden wanneer de gemeenten ook tevreden zijn over de gezamenlijke uitvoering van de I-Visie en I-Strategie. Uitgangspunten van de I-visie: Digitaal waar zinvol, Toegankelijk, Integraal, Flexibel, Betrouwbaar en Transparant KPI's: - minimaal 90% conformering aan de geldende Service Level Agreement (SLA) voor ICT verstoringen. - RID blijft onder het landelijk gemiddelde kostenniveau / ICT Benchmark voor gemeenten RSD: - minimaal een 8 voor klanttevredenheid - minimaal 80% duurzame plaatsing, langer dan zes maanden; - 100% van de klanten worden actief begeleid.
Website	Website RSD De Liemers

Bedragen x € 1.000

Financiële informatie	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Bijdrage gemeente	5.516	5.590	5.557	5.649	5.722	5.824
Resultaat partij	66					
Eigen vermogen	203					
Vreemd vermogen						

Risico's	De exploitatielasten incl. eventueel niet begrote kosten worden volledig door de drie deelnemende gemeenten gedragen. Er wordt jaarlijks een begroting opgesteld die via twee tussenrapportages wordt gemonitord. Afwijkingen ten opzichte van de begroting worden dan voorgelegd aan het bestuur en aan het bestuur van de deelnemende gemeenten.
Programma	0. Bestuur en ondersteuning

Streekarchivariaat de Liemers en Doesburg

Omschrijving	Regionale voorziening voor het beheren van de archiefbescheiden.
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Zevenaar
Partijen	Gemeenten Doesburg, Zevenaar, Duiven en Westervoort
Openbaar belang en doel	Het Streekarchivariaat heeft als doel het beheren van de archiefbescheiden van de deelnemende gemeenten conform de Archiefwet 1995.
Bestuurlijk belang	Deelname Algemeen Bestuur.
Aandeel in %	48,00
Prestaties	
Website	Website Streekarchivariaat

Bedragen x € 1.000

Financiële informatie	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Bijdrage gemeente	156	134	137	137	137	137
Resultaat partij	-1					
Eigen vermogen	2					

Vreemd vermogen	74
Risico's	Eventuele tekorten worden verhaald op de deelnemende gemeenten. De financiële omvang van de regeling is echter relatief klein en het risico wordt daarom gering geschat.
Programma	0. Bestuur en ondersteuning

Veiligheids- en Gezondheidsregio Midden-Gelderland (VGGM)

Omschrijving	Samenwerking op het gebied van de regionale brandweertaken, ambulancevoorziening, geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen en collectieve preventieve gezondheidszorg ter realisering van deskundigheidsversterking en capaciteitsvergroting.
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Arnhem
Partijen	Gemeente Arnhem, Barneveld, Doesburg, Duiven, Ede, Lingewaard, Nijkerk, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Scherpenzeel, Wageningen, Westervoort, Zevenaar.
Beleidskaders	- Beleidsplan veiligheidsregio 2020-2023
Openbaar belang en doel	De VGGM behartigt de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van brandweer, regionale ambulancevoorziening en GGD voor de vijftien gemeenten in de regio Gelderland-Midden.
Bestuurlijk belang	Deelname aan algemeen bestuur door burgemeester en in commissie volksgezondheid door portefeuillehouder.
Aandeel in %	6,45
Ontwikkelingen	*Verdeelsleutel* Begin 2021 is in het AB besloten een nieuwe verdeelsleutel te hanteren voor de financiering van de brandweerzorg per 2022. De brandweerorganisatie functioneert als regionale organisatie met gelijkwaardige brandweerzorg. Sinds de regionalisering heeft de brandweerzorg een doorontwikkeling gemaakt. Een toekomstbestendige verdeelsleutel is daarom gewenst. Het AB heeft bij de herziening van de verdeelsleutel brandweer bepaald om de huisvestingskosten onderdeel uit te laten maken van de regionale kosten voor brandweerzorg. Deze worden dan middels de nieuwe verdeelsleutel te verrekend. Het uitgangspunt is dat de eerste consequenties vanaf begrotingsjaar 2024 worden verwerkt. Wat dit concreet voor Zevenaar gaat betekenen, is nog niet bekend.
Prestaties	*Corona* De veiligheidsregio is sinds de uitbraak van het coronavirus in Nederland belast met de coördinatie van de crisisbeheersing door de verschillende veiligheidsdiensten, onder andere door het inwinnen en beschikbaar stellen van informatie, (crisis)communicatie en het opleggen van quarantainemaatregelen. De GGD is belast met het vaccineren tegen corona, het registreren en monitoren van COVID-19 besmettingen, ziekenhuisopnames en overlijdens binnen de regio alsmede op het testen van inwoners van klachten en het uitvoeren en opvolgen van bron- en contactonderzoek bij constatering van een besmetting. Daarnaast verstrekt de GGD informatie aan professionals en burgers die COVID-19 gerelateerde vragen hebben. In nauwe samenwerkingen met de VGGM doen we alles wat nodig is om het coronavirus te bestrijden. De VGGM is hierin een professionele en prettige samenwerkingspartner. VGGM is in staat geweest op snel op te schalen en de gemeenten in ons gebied te ondersteunen op allerlei vlakken ter bestrijding van deze crisis.
Website	Website VGGM

Bedragen x € 1.000

Financiële informatie	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Bijdrage gemeente	3.821	3.731	3.915	3.915	3.915	3.915
Resultaat partij	3.112					
Eigen vermogen	10.043					
Vreemd vermogen	49.565					

Risico's	VGGM heeft het risicomanagement op orde. Aan de hand van de zogenaamde 'kans x effect'-methode wordt jaarlijks een onderzoek uitgevoerd naar de mogelijke risico's en een kwantificering daarvan. VGGM vindt het eigen weerstandsvermogen op basis van deze inschatting voldoende om de risico's af te dekken. De bijdrage van Zevenaar aan VGGM bestaat uit de bijdragen voor brandweer, Bevolkingszorg, GGD, JGZ en RVP volgens de vastgestelde begroting van VGGM, aangevuld met maatwerk voor JGZ.
Programma	1. Veiligheid

Alliander N.V.

Omschrijving	Alliander N.V. is een nutsbedrijf dat voortgekomen is uit Nuon en zorgt voor de levering van energie. Het bedrijf telt 5,7 miljoen klantaansluitingen.
Juridische vorm	Vennootschap
Vestigingsplaats	Arnhem
Partijen	De grootste aandeelhouders van Alliander zijn de provincies Gelderland, Friesland en Noord-Holland en de gemeente Amsterdam. Deze aandeelhouders bezitten gezamenlijk ongeveer 76% van de aandelen. De overige aandeelhouders, die elk minder dan 3% van de aandelen bezitten, zijn 72 kleinere gemeenten en de provincie Flevoland.
Openbaar belang en doel	De primaire taak van Alliander is het onderhouden en beheren van de elektriciteits- en gas(distributie)netten in het verzorgingsgebied. Deze taken zijn wettelijk bepaald omdat de maatschappij sterk afhankelijk is van een betrouwbare aanvoer van (duurzame) energie.
Bestuurlijk belang	De gemeente heeft recht op deelneming aan de beraadslagingen en stemrecht in de algemene vergadering van aandeelhouders. De gemeente is lid van het platform Nuval. Het platform ondersteunt de gemeenten uit Flevoland en Gelderland bij de invulling van het aandeelhouderschap in Alliander.
Aandeel in %	,45
Ontwikkelingen	In het Klimaatakkoord is afgesproken dat uiterlijk in 2030 zo'n 1,5 miljoen bestaande woningen in Nederland aardgasvrij zijn. De overheid heeft besloten dat Nederland in 2050 helemaal aardgasvrij is. Als netbeheerder speelt Alliander een cruciale rol in deze omschakeling. Alliander heeft de aandeelhouders gevraagd om een obligatielening van € 600 miljoen beschikbaar te stellen. Deze kapitaalversterking is noodzakelijk vanwege alle investeringen in duurzaamheid en de energietransitie. Voor Zevenaar betekent dit een lening van ongeveer € 3 mln. Besluitvorming daarover vindt in het najaar van 2021 plaats.
Prestaties	Het resultaat na belastingen is gedaald van € 253 mln naar € 224 mln met name door de impact van corona en de hogere tarieven van TenneT. De uitkering van het dividend over 2020 bedraagt 69 cent per aandeel. Het dividend over 2020 is ten opzichte van 2019 gedaald (2019: 83 cent per aandeel) als gevolg van een lager nettoresultaat in 2020.
Website	Website Alliander

Bedragen x € 1.000

Financiële informatie	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Bijdrage gemeente						
Resultaat partij	224.000					
Eigen vermogen	4.328.000					
Vreemd vermogen	5.094.000					

Risico's	Het financieel risico is verlies van maximaal de nominale waarde van de aandelenportefeuille en het begrote bedrag aan dividend in onze begroting. Wij passen de raming van dividend indien nodig aan op de bijgestelde verwachting. In de begroting is de raming van het dividend structureel € 0,80 per aandeel.
Programma	0. Bestuur en ondersteuning

Ataro B.V.

Omschrijving	Zevenaar heeft in 2015 het sport- en accommodatiebeleid geprofessionaliseerd en ondergebracht in het gemeentelijk sportbedrijf Ataro.
Juridische vorm	Vennootschap
Vestigingsplaats	Zevenaar
Partijen	Zevenaar is enig aandeelhouder
Openbaar belang en doel	Ataro heeft als doel het beheren en exploiteren van maatschappelijk vastgoed.
Bestuurlijk belang	De rol van gemeentelijk aandeelhouder in Ataro wordt uitgeoefend door de wethouder van Dellen.
Aandeel in %	100,00
Ontwikkelingen	Naar aanleiding van de aanbevelingen van de rekenkamer rond de governance van ATARO B.V. heeft de gemeenteraad in februari 2021 ingestemd met een herziening van de governance Ataro B.V. en het college opdracht gegeven tot verdere implementatie. Als gevolg hiervan wordt met ATARO B.V. een dienstverleningsovereenkomst uitgewerkt voor 2021 en verder.
Prestaties	Prestatie afspraken moeten nog nader worden ingevuld in een DVO 2021.
Website	Website Ataro

Bedragen x € 1.000

Financiële informatie	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Bijdrage gemeente	1.792	1.616	1.638	1.638	1.638	1.638
Resultaat partij	-113					
Eigen vermogen	290					
Vreemd vermogen	1.178					

Risico's	De gemeente blijft als enig aandeelhouder bij tegenvallende exploitatieresultaten uiteindelijk financieel verantwoordelijk.
Programma	5. Sport, cultuur en recreatie

Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)

Omschrijving	De Bank Nederlandse Gemeenten is de bank van en voor overheden en instellingen voor maatschappelijk belang.
Juridische vorm	Vennootschap
Vestigingsplaats	Den Haag

Partijen	Aandeelhouders van de bank zijn uitsluitend overheden. De Staat is houder van de helft van de aandelen, de andere helft is in handen van gemeenten, elf provincies en een hoogheemraadschap.
Openbaar belang en doel	De B.N.G. is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank financiert sinds 1914 de publieke sector. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.
Bestuurlijk belang	Stemrecht in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AVA).
Aandeel in %	,02
Ontwikkelingen	In 2020 heeft BNG Bank haar strategie aangescherpt. Op basis van haar visie 'gedreven door maatschappelijke impact' kiest de bank ervoor om zich exclusief te richten op de publieke sector. Daarbij ligt de focus op vier Sustainable Development Goals (SDG's) waarmee de bank samen met publieke klanten het verschil wil maken: ▪ goede gezondheid en welzijn ▪ kwaliteitsonderwijs ▪ betaalbare duurzame energie ▪ duurzame steden en gemeenschappen
Prestaties	BNG Bank streeft niet naar winstmaximalisatie, maar naar maatschappelijke impact en een redelijk rendement voor de aandeelhoudende overheden. De nettowinst over 2020 komt uit op 221 miljoen, ondanks de zeer lage rentetarieven. De winststijging van 36% is vooral veroorzaakt door de in historisch perspectief hoge incidentele debiteurenvoorziening in 2019.
Website	Website BNG

Bedragen x € 1.000

Financiële informatie	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Bijdrage gemeente						
Resultaat partij	221.000					
Eigen vermogen	5.097.000					
Vreemd vermogen	155.262.000					

Risico's	Het financieel risico is verlies van maximaal de nominale waarde van de aandelenportefeuille en het begrote bedrag aan dividend in onze begroting.
Programma	0. Bestuur en ondersteuning

Leisurelands B.V.

Omschrijving	Leisurelands BV is een recreatiebedrijf met 20 openbare recreatiegebieden. Hiervan is één gebied gelegen in Zevenaar, namelijk: Rhederlaag.
Juridische vorm	Vennootschap
Vestigingsplaats	Arnhem
Partijen	Gemeenten Apeldoorn, Barneveld, Berg en Dal, Beuningen, Brummen, Ede, Elburg, Epe, Ermelo, Hattem, Heerde, Nijmegen, Nunspeet, Putten, Renkum, Rozendaal, Voorst, Wijchen en Zevenaar.
Beleidskaders	In 2020 is de structuurvisie voor Rivierklimaatpark vastgesteld. Deze vormt nu de kaders voor toekomstig beleid.

Openbaar belang en doel	Het doel is het publiekstoegankelijk houden van recreatievoorzieningen en -plassen. Het recreatiegebied Rhederlaag is ondergebracht in Leisurelands BV. Bij het deelnemen aan een verbonden partij staat de vraag centraal of dit de meest geëigende vorm is om de doelstelling van de gemeente (het publieke belang) te realiseren. De gemeente ziet de instandhouding van recreatieplassen als een publiek belang. Het aandeelhouderschap in Leisurelands BV is een middel om invloed te houden op het realiseren van en het laagdrempelig toegankelijk houden van recreatieplassen in Zevenaar en omgeving.
Bestuurlijk belang	Via stemrecht bij de algemene aandeelhoudersvergadering
Aandeel in %	3,45
Ontwikkelingen	In de ingezette maatschappelijke koers is veel oog voor de belangen van inwoners van de omgeving waarin Leisurelands actief is. De samenwerking die Leisurelands zoekt met betrokken overheden op het gebied van recreatie, energietransitie, zwemwaterveiligheid en waterhuishouding maakt dat het beleid van Leisurelands aansluit bij de ambities en wensen van lokale overheden. Door het bezoek gratis en laagdrempelig te houden zijn de inwoners verzekerd van hoogkwalitatieve recreatiegebieden. Leisurelands heeft een consultatie gedaan met betrekking tot de verlenging van de aandeelhoudersovereenkomst in de huidige vorm. De resultaten hiervan leiden naar verwachting tot een voortzetting van de samenwerking met nagenoeg alle betrokken partijen. De aandeelhoudersovereenkomst zal dan onder dezelfde voorwaarden voortgezet worden met 5 jaar en zal doorlopen tot 31 december 2026.
Prestaties	Leisurelands sluit 2020 af met een positief resultaat, ondanks het Corona-jaar. Dat is overigens vooral te danken aan een eenmalige meevaller; namelijk de verkoop van de Slingeplas aan de gemeente Aalten. Het netto-resultaat over 2020 kwam uit op € 4,2 miljoen en lag daarmee op hetzelfde niveau als in 2019. Ondanks de COVID-19 crisis is 2020 per saldo een goed (beleggings)jaar geweest.
Website	Website Leisurelands

Bedragen x € 1.000

Financiële informatie	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Bijdrage gemeente						
Resultaat partij	4.212					
Eigen vermogen	73.105					
Vreemd vermogen	15.288					

Risico's	Gezien het geringe belang van de gemeente hierin is het risico bijzonder klein. Het financieel risico is verlies van maximaal de nominale waarde van de aandelenportefeuille. Leisurelands keert tot op heden geen dividend uit.
Programma	5. Sport, cultuur en recreatie

Vitens N.V.

Omschrijving	Vitens wint, zuivert en levert drinkwater en zorgt voor de instandhouding van het leidingnetwerk.
Juridische vorm	Vennootschap
Vestigingsplaats	Utrecht
Partijen	De aandelen van Vitens N.V. zijn in handen van 110 aandeelhouders waaronder de provincie Friesland, provincie Gelderland, provincie Overijssel provincie Flevoland en provincie Utrecht en het merendeel van de in deze provincies liggende gemeenten.
Openbaar belang en doel	Waarborgen van de kwaliteit en levering van drinkwater.

Bestuurlijk belang	De gemeente heeft recht op deelneming aan de beraadslagingen en stemrecht in de algemene vergadering van aandeelhouders. De gemeente is lid van het platform Nuval. Het platform ondersteunt de gemeenten uit Flevoland en Gelderland bij de invulling van het aandeelhouderschap in Vitens.
Aandeel in %	,60

Prestaties

Website [Website Vitens]

Bedragen x € 1.000

Financiële informatie	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Bijdrage gemeente						
Resultaat partij	23.900					
Eigen vermogen	557.100					
Vreemd vermogen	1.340.100					

Toelichting	De gemeente Zevenaar bezit 34.717 gewone aandelen.
Risico's	Het financieel risico is verlies van maximaal de nominale waarde van de aandelenportefeuille en het begrote bedrag aan dividend in onze begroting. Voor de komende jaren is de verwachting dat Vitens geen dividend zal uitkeren als gevolg van de lage vastgestelde WACC voor 2021 en de verwachte lage WACC voor de jaren daarna bij ongewijzigd beleid. De financiële ratio's van de onderneming staan onder druk door verplichte verlaging van het toegestane bedrijfsresultaat en het hogere investeringsniveau. De WACC zijn de gewogen gemiddelde kosten van het vermogen van het bedrijf.
Programma	0. Bestuur en ondersteuning

GRONDBELEID

Inleiding
Overeenkomstig artikel 9, lid 2 van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) dient een paragraaf Grondbeleid deel uit te maken van de programmabegroting en het jaarverslag. Transparantie over het grondbeleid voor u is om twee redenen van belang. In de eerste plaats vanwege het financiële belang en de risico's en in de tweede plaats vanwege de relatie met de doelstellingen zoals aangegeven in de programma's.

Beleid

Een nieuw grondbeleid
Het gemeentelijke grondbeleid is vastgelegd in de Nota Grondbeleid gemeente Zevenaar die op 7 juli 2021 door uw raad is vastgesteld. Deze nota is ondersteunend aan de diverse beleidsdoelstellingen van onze gemeente en sluit aan op de diverse beleidsdocumenten, onder meer zoals hieronder genoemd, maar ook het beleid op het gebied van de energietransitie, duurzaamheid en economie. We kiezen in het nieuwe grondbeleid voor een situationeel grondbeleid wat betekent dat we onze rol per project of locatie op basis van een afwegingskader bepalen. Hierbij wordt gekozen tussen faciliterende of actieve houding. Aan de hand van de thema's in de nota beoordelen we in hoeverre we een initiatief belangrijk vinden en welke rol we daarin als gemeente willen spelen.
Actuele vraagstukken vragen om een andere invulling van het grondbeleid. Zevenaar staat voor enorme opgaven. In het fysieke domein gaat het om transformatie van bestaande bouw, nieuwbouw, klimaatadaptatie, duurzaamheid en de energietransitie. Daarnaast streven we naar verbetering van de economische vitaliteit, leefbaarheid, gezondheid en passende huisvesting. Op basis van deze thema's wegen we af hoe we onze rol bepalen. Hierbij spelen de financiële aspecten uiteraard ook een rol. De afweging vindt altijd gefundeerd plaats.

In de collegevergadering van 16 maart 2021 is de grondprijsbrief 2021 vastgesteld. Door middel van de Raadsinformatiebrief 2021-024 bent u hierover op de hoogte gebracht en hebt u kennis kunnen nemen van de inhoud ervan. Jaarlijks wordt de grondprijsbrief geactualiseerd.

Omgevingsvisie
Ten behoeve van de nog op stellen Omgevingsvisie gemeente Zevenaar heeft u in de raadsvergadering van september 2021 een koersdocument vastgesteld. Dit koersdocument geeft richting aan als vertrekpunt om gesprekken met de samenleving aan te gaan. De Omgevingsvisie is een strategische, integrale lange termijnvisie (2040) voor de fysieke leefomgeving. Zoals in het koersdocument aangegeven is het de bedoeling dat de Omgevingsvisie uiterlijk begin 2023 gereed is.

Beleidskaders
Nota grondbeleid gemeente Zevenaar 2021
Grondprijsbrief gemeente Zevenaar 2021
Woonvisie Gemeente Zevenaar 2015-2025
Woonvisie Gelders Eiland 2018
Regionale Woondeal 2020
Regionaal Programma Werklocaties (RPW)

Ontwikkelingen

De coronacrisis lijkt op de woningmarkt geen invloed te hebben. Het Centraal Planbureau geeft aan dat de huizenprijzen "de meest opvallende prijsontwikkeling" kent ten opzichte van andere prijsontwikkelingen. Tegelijkertijd hebben we te maken met oplopende bouwkosten. De investeringen in woningen nemen toe maar de krapte op de woningmarkt houdt aan. Na de daling van de bedrijfsinvesteringen in 2020 (6,5%) worden voor de jaren 2021 en 2022 weer toenames verwacht van respectievelijk 6,4% en 4,0%. Het CPB spreekt van gunstige economische vooruitzichten (bron: CPB raming juni 2021).

Regionaal Programma Werklocaties
Het Regionaal Programma Werklocaties regio Arnhem-Nijmegen (RPW) vormt de kaders voor het regionaal beleid ten aanzien van regionale bedrijventerreinen, kantoren en detailhandel. Hierin zijn onder meer afspraken vastgelegd als het gaat om:
· Een duurzame ruimtelijke invulling van de werklocaties in de regio Arnhem-Nijmegen in het kader van de Groene Metropoolregio;
. De verdeling van de ontwikkelruimte voor bedrijventerreinen, waaronder die voor XXL-logistiek;
· Het tweejaarlijks medio 2022 uitvoeren van een monitor van het RPW 2021-2024, te starten medio 2022

In het kader van bovenstaande heeft de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen op 17 juni 2021 aanvragen voor nieuwe ontwikkelruimte goedgekeurd. Gemeente Zevenaar kan daardoor beginnen met de ontwikkeling van 7PoortII waarbij het gaat om 11,6 hectare in de eerste fase. Een eventuele 2e tranche wordt in 2022 toegewezen op basis van de uitkomst van de genoemde monitoring.
De voorbereiding voor de ontwikkeling van 7PoortII is in het 2e halfjaar 2021 verder opgepakt in de vormen van onderzoeken, het voorbereiden en opstellen van een bestemmingsplan (met mogelijk een Milieu Effect Rapportage) en het opstellen van een door de raad vast te stellen grondexploitatie. In de loop van 2022 leidt dit mogelijk tot een vastgesteld bestemmingsplan. Op basis van het ontwerp bestemmingsplan wordt overgegaan tot de verwerving van de nodige gronden. Om ten aanzien van de ontwikkeling regie te kunnen (blijven) houden hebben wij op 25 mei 2021 -op basis van de Wet voorkeursrecht gemeenten (Wvg)- voorkeursrecht gevestigd op de eigendommen, behorende bij zowel de 1e als 2e tranche van beoogd 7PoortII. Dit besluit is door uw raad bekrachtigd in de raadsvergadering van 8 juli 2021.

Project ViA15
De realisatie van de doortrekking A15, verbreding A12 en de nieuwe aansluiting hiervan bij Zevenaar Oost is afhankelijk van de behandeling van het Tracébesluit (TB) bij de Raad van State (RvS). De RvS heeft op 20 januari 2021 een tussenuitspraak gedaan en hierbij aangegeven dat de minister van Infrastructuur en Waterstaat beter moet motiveren of haar berekeningen van de stikstofneerslag op beschermde natuurgebieden als gevolg van dit project wel volledig zijn. Hiervoor had de minister tot 21 juli 2021 tijd maar zij heeft hiervoor uitstel aangevraagd voor maximaal 8 weken. De Raad van State heeft uitstel verleend tot 15 september 2021. De planning van de uitvoering ligt bij het project ViA15. Deze heeft als uitgangspunt dat het project in 2023-2025 wordt opengesteld. De projectorganisatie heeft al diverse processen (voorbereiding, engineering, verleggen leidingen en aanbesteding) in gang gezet. Het afzetrisico voor de gronduitgifte op Businesspark 7Poort en van de Fashion Outlet Zevenaar zal door een positieve einduitspraak van de RvS afnemen.

BOUWGRONDEXPLOITATIE (WONINGBOUW EN BEDRIJVENTERREINEN)

Met betrekking tot de ontwikkeling van BusinessPark 7Poort zal de uitgifte zich concentreren op het noordelijk deel en Landeweer. Immers alle kavels op het zuidelijk deel van BusinessPark 7Poort zijn inmiddels verkocht. Ondanks de Corona crisis is de interesse in BusinessPark 7Poort niet afgenomen. Na een (positieve) uitspraak van de Raad van State ten aanzien van het Tracébesluit A12/A15 Ressen – Oudbroeken (ViA15) zal de uitgifte naar verwachting in een stroomversnelling komen.

Nadat het resterende gedeelte van het bedrijventerrein in 2019 en 2020 bouwrijp is gemaakt (aanleg (bouw)wegen en ondergrondse infrastructuur) zijn we bezig met het zogenaamde woonrijp maken (aanleg

fietspaden en trottoirs, planten bomen, inrichting bermen, etc.) van BusinessPark 7Poort. Dit woonrijp maken voeren we gefaseerd uit en dit zal circa twee jaar in beslag nemen. Daarnaast ronden we de definitieve profilering en inrichting van de watergangen en de Wal Masqué af. Ook starten we met de realisatie van het 2e viaduct over de spoorlijn Arnhem – Winterswijk en de bijbehorende infrastructuur.

De Fashion Outlet Zevenaar (FOZ) zal naar verwachting in het 4e kwartaal 2021 met de realisatie starten nadat de grond dan is geleverd. Een en ander is echter hoofdzakelijk afhankelijk van de uitspraak van de Raad van State ten aanzien van het Tracébesluit A12/A15 Ressen – Oudbroeken (ViA15).

De woningbouwlocatie Groot Holthuizen is in ontwikkeling, waarbij vanaf 2022 wordt uitgegaan van een uitgifte van 40 kavels per jaar. In vergelijk met de voorspoedige uitgifte van de afgelopen jaren is dit vrij behoudend maar dit is ingegeven doordat de bouwsector de vraag naar nieuwbouw nauwelijks kan bedienen zodat hier stagnatie dreigt. Ook weten we niet in hoeverre het economisch herstel als gevolg van de coronacrisis doorzet. De genoemde gronduitgifte heeft hoofdzakelijk nog plaats in deelgebied De Holtkamp welke wij sinds het raadsbesluit van 07-10-2020 in ontwikkeling hebben. De verwachting is namelijk dat de resterende kavels van de andere deelgebieden, Tol en Stede in 2021 uitverkocht zijn.
In De Holtkamp is ruimte voor ca. 120 woningen. In het diverse woningbouwprogramma van dit buurtschap ligt de nadruk op betaalbare woningen(minimaal 50 %). Hierbinnen zal 25% in de sociale huursector worden gerealiseerd.

In de deelgebieden Tol en Stede wordt momenteel nog gebouwd. Als het woonrijp maken van De Tol en de Bem volgens planning verloopt kunnen we deze eind 2022 geheel overgedragen naar de beheerorganisatie. Omdat De Stede nog in ontwikkeling is kan deze pas later definitief worden ingericht. De verwachting in de grondexploitatie bestaat dat dit deelgebied in 2024 gereed is. Op basis van de huidige verwachtingen zal De Holtkamp een jaar later gereed zijn.

Eind 2021/begin 2022 wordt een aanvang gemaakt met de ontwikkeling van Het Hof. Ook hierbij is het uitgangspunt 50 procent betaalbare woningen te realiseren, waarvan 25% sociale woningbouw. Het plangebied is circa 23.000m2 groot. Het gewenste programma, hoogbouw versus laagbouw, bepaalt uiteindelijk het aantal woningen dat hier kan worden gerealiseerd.

In het woningbouwplan Middag Oost is een ontwikkelaar bezig met de bouw van 14 woningen. Momenteel worden plannen uitgewerkt voor een volgende fase welke 20-30 woningen bevat. In 2022 doen we hiervoor een uitvraag naar ontwikkelaars om dit plan in verkoop te nemen.

REALISATIE

In onderstaande tabel presenteren wij de gerealiseerde en te realiseren grondverkopen. Ten aanzien van de te realiseren grondverkopen 2021 tot en met 2025 geldt dat deze overeenkomstig de laatst vastgestelde uitgangspunten voor de herziening van de grondexploitaties zijn (per 01-01-2021).

Aantallen/m² kavels wonen en bedrijven (realisatie en prognose)

Naam complex	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Bedrijven (in ha.)							
Zevenaar Oost - 7Poort en Landeweer	20,45	3,38	7,74	7,53	0,28	0,00	0,00
Zevenaar Oost - Spoorallee/FOZ	0,00	0,00	6,14	2,08	0,00	0,00	0,00
Mercurion	0,00	0,00	0,00	0,00	0,31	0,51	0,00
Totaal Bedrijven	20,45	3,38	13,88	9,61	0,59	0,51	0,00

Wonen (in aantallen kavels/woningen)							
Groot Holthuizen	67	135	38	40	40	40	0
Middag Oost & Zwanenwaay	5	19	1	2	2	2	2
Totaal Wonen	**72**	**154**	**39**	**42**	**42**	**42**	**2**

PROGNOSE TE VERWACHTEN RESULTATEN

De geprognosticeerde resultaten van de gemeentelijke grondexploitaties zijn voor het laatst herzien per 1 januari 2021. Vervolgens hebben wij deze verwerkt in de Uitvoeringsrapportage grondexploitaties welke u hebt vastgesteld in de vergadering van 8 juli 2021. De financiële effecten zijn verwerkt in de jaarstukken 2020 welke u in dezelfde raadsvergadering heeft vastgesteld.

De geprognosticeerde resultaten van de grondexploitaties luiden als volgt:

Bedragen x € 1.000

		Prognose financiële resultaten actieve grondexploitaties	
Naam complex	**Einddatum exploitatie**	**Resultaat herziene grex NCW per 01-01-2021**	**Resultaat herziene Grex op eindwaarde**
Zevenaar Oost - bedrijven	31-12-2024	6.637	7.051
Zevenaar Oost – wonen	31-12-2025	-32.559	-35.634
Totaal Zevenaar Oost	**31-12-2025**	**-25.922**	**-28.583**
Middag Oost & Zwanenwaay	31-12-2029	-4.499	-4.952
Mercurion	31-12-2022	255	276
Totaal Overige grondexploitaties		**-4.244**	**-4.676**
Totaal grondexploitaties		**-30.166**	**-33.259**

Voor de verlieslatende exploitaties is, conform de voorschriften van het BBV, een verliesvoorziening getroffen. Omdat uw raad het budgetrecht heeft, bepaalt u (meestal bij de vaststelling van de jaarstukken) wat de bestemming wordt van vrijgevallen verliezen dan wel de dekking van een noodzakelijke aanvulling van de verliesvoorziening.

WINST- EN VERLIESNEMING

Ten aanzien van winst- en verliesneming is hierover het volgende in het BBV opgenomen:

1. Verliezen worden genomen als die bekend zijn (voorzichtigheidsbeginsel), daartoe wordt een voorziening getroffen ten laste van de algemene reserve (risicoreserve).
2. Winsten worden genomen wanneer die gerealiseerd zijn (realisatiebeginsel).
3. Winst en verlies wordt genomen op basis van contante waarde.

4. Winst en verlies komen via de exploitatie ten laste van en ten goede aan de reserve grondexploitaties. In de praktijk (zie ook onder 1) is dit nu de algemene reserve.
5. Als de geraamde kosten en opbrengsten zijn gerealiseerd mag winst worden genomen binnen een (deel) grondexploitatie.
6. Tussentijdse winstneming vindt dan slechts plaats als er voldoende zekerheid is voor winst nemen.
7. Winstneming vindt plaats bij de jaarstukken of bij de tussentijdse Voortgangsrapportage.

Bovenstaande beleidsregels sloten destijds aan bij de bepalingen in het BBV van toen. In 2016 is echter een Notitie Grondexploitatie met geactualiseerde boekhoudregels. Deze notitie leidde sindsdien tot een veelheid aan vragen over grondexploitaties en daarmee samenhangende problematiek. Ter wille van de overzichtelijkheid heeft de Commissie BBV in juli 2019 een nieuwe notitie gepubliceerd waarin alle regelgeving en een verduidelijking daarop is verwerkt.

Belangrijk aspect in de genoemde notitie is onder meer dat het bovengenoemde realisatiebeginsel zodanig moet worden uitgelegd, dat de winst bij meerjarige projecten niet pas aan het eind van dat project als gerealiseerd moet worden beschouwd. Deze dient vanaf nu gedurende de looptijd als zodanig te worden verantwoord. Het verantwoorden van tussentijdse winst is daarmee geen keuze maar een verplichting die voortvloeit uit het realisatiebeginsel. Bij het bepalen van tussentijdse winst is het wel noodzakelijk om de nodige voorzichtigheid te betrachten. In dat kader dienen de projectspecifieke risico's van de nog te realiseren kosten en opbrengsten in beeld te zijn gebracht.
Voor het bepalen van de tussentijdse winst heeft de commissie BBV de zogenaamde Poc-methode geïntroduceerd (Percentage of completion). De Poc-methode houdt rekening met de fase waarin de grondexploitatie, zowel wat betreft de opbrengsten als kosten, verkeert. De methode is vrij eenvoudig toepasbaar en kan eenduidig worden gehanteerd voor alle positieve grondexploitaties. Hiermee wordt aangesloten bij de doelstelling van de vernieuwing van het BBV, namelijk vereenvoudiging en eenduidigheid en daarmee betere onderlinge vergelijkbaarheid tussen gemeenten.

Met uitzondering van de grondexploitatie Mercurion zijn alle gemeentelijke grondexploitaties verlieslatend. Tussentijdse winstneming is hier dus niet aan de orde. Wel kunnen de ontwikkelingen rond de grondexploitaties een positief effect hebben waardoor een correctie op de verliesvoorziening plaats kan vinden. In 2020 was dit aan de orde waardoor een vrijval van de verliesvoorziening van een bedrag van € 5,6 miljoen mogelijk was. Dit is verwerkt in de jaarstukken van 2020. Binnen de P&C cyclus wordt telkens gekeken in hoeverre er aanleiding is om de resultaten van de grondexploitaties bij te stellen en een mutatie in de verliesvoorziening nodig is.
Voor de grondexploitatie Mercurion is er op dit moment geen aanleiding om te veronderstellen dat hier op korte termijn sprake is van een tussentijdse winstneming.

RESERVES, VOORZIENINGEN EN RISICO'S

De stand van de verliesvoorziening grondexploitaties bedraagt volgens de jaarstukken 2020 € 24.527.000.

Ten behoeve van de voorliggende meerjarenbegroting heeft een actualisatie van de risico's plaatsgevonden. Op basis van de CPB scenario's van maart 2021 zijn ook de effecten van de coronacrisis becijferd, wat heeft geleid tot een toename van het risicoprofiel ten opzichte van de cijfers in de Uitvoeringsrapportage grondexploitaties en jaarstukken 2020. Beide documenten zijn in de raadsvergadering van 7 juli 2021 door uw raad vastgesteld.

Het geactualiseerde risicoprofiel laat het volgende beeld zien:

Naam grondexploitatie	Risicoprofiel per 01-01-21	Risicoprofiel per 01-09-21	Verschil jan./sept. 21	Verschil in %
Zevenaar Oost - bedrijven	686	715	-29	-4,2%
Zevenaar Oost – wonen	351	365	-14	-4,0%
Totaal Zevenaar Oost	**1.037**	**1.180**	**-43**	**-4,1%**
Middag Oost & Zwanenwaay	47	47	0	0,0%
Rijnark Lobith	96	96	0	0,0%
Uuleveld Pannerden	18	0	18	100,0%
Totaal Overige grondexploitaties	**161**	**143**	**0**	**11,2%**
Totaal Risico's	**1.198**	**1.223**	**-25**	**-2,1%**

Toelichting:

1. Zevenaar Oost - Bedrijven:
   De toename van het risicoprofiel wordt veroorzaakt doordat we een nieuwe Corona Impactanalyse hebben laten uitvoeren op de grondexploitaties. In het scenario wat we hebben toegepast houden we rekening met een krachtig herstel in 2021 maar waarbij de gevolgen van de coronacrisis nog doorwerken.

2. Zevenaar Oost - Wonen:
   Ook hier is de toename van het risicoprofiel toe te schrijven aan de bovengenoemde Corona Impactanalyse.

3. Middag Oost & Zwanenwaay:
   De huidige fase 2 van Middag Oost is uitverkocht en we zijn bezig met het woonrijp maken houden we hier geen rekening met coronarisico's. Hetzelfde geldt voor Zwanenwaay waar de ontwikkeling nog opgepakt moet worden.

4. Rijnark Lobith: voor deze locatie is geen interesse vanuit de markt waardoor een risico van afwaardering onverminderd aanwezig blijft.

5. Uuleveld Pannerden: fase 1 (waarover voorliggend risico gaat) is inmiddels gereed en financieel afgerekend met de initiatiefnemer. Het risico kan daarom komen te vervallen. Vanwege een beroepsprocedure van belanghebbenden is de verdere ontwikkeling van dit plan voorlopig on hold gezet. De eventuele bijdragen daarvan zijn om die reden nog niet verwerkt en vormen daarom geen risico.

In de Paragraaf Weerstandsvermogen wordt inzicht verschaft in de verhouding van de grondexploitatie-risico's in relatie tot het gemeentebrede risicoprofiel.

FINANCIËN

INLEIDING

Inleiding
In onze begroting heeft het beleid een centrale plaats. Het beleid is verwerkt bij de thema's en programma's. Dit financiële deel betreft de cijfermatige uitwerking van dit beleid. In het onderdeel Financiën van deze meerjarenbegroting bieden wij u financieel inzicht in effecten van het beleid. Dit doen wij op basis van een aantal overzichten en toelichtingen. Deze zijn deels verplicht voorgeschreven in het kader van het 'Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten' (BBV).
In dit algemene gedeelte gaan wij in op het beleid en de beleidskaders, eventuele ontwikkelingen en risico's. Verder bieden wij u inzicht in de financiële hoofdlijnen van deze begroting, inclusief toelichtingen. Deze presenteren wij in de volgende paragrafen:

- Autorisatie
- Kaders en uitgangspunten
- Financieel meerjarenbeeld
- Overzicht van baten en lasten
- Overzicht van baten en lasten naar taakvelden
- Overzicht algemene dekkingsmiddelen, vennootschapsbelasting en onvoorzien
- Overzicht van incidentele baten en lasten
- Geprognosticeerde balans
- EMU-saldo
- Arbeidskosten gerelateerde verplichtingen.

Beleid
Het financiële beleid van onze gemeente is gericht op een gezonde en solide financiële positie en huishouding. Dit betekent een begroting die structureel en reëel sluitend is en waarbij risico's zijn afgedekt. In het kader van ons financiële beleid hebben wij diverse verordeningen en beleidsnota's vastgesteld. Deze zijn beschikbaar onder het kopje 'Beleidskaders'.

Beleidskaders

- Financiële verordening
- Controleverordening
- Nota activering en afschrijving

AUTORISATIE

De autorisatie van de budgetten gebeurt bij de vaststelling van deze begroting en eventueel later door het vaststellen van wijzigingen van de begroting door uw raad. U autoriseert op het niveau van de in de programma's opgenomen budgetten voor het begrotingsjaar en stelt de budgetten voor de volgende jaarschijven voorlopig vast. De volgende jaarschijven autoriseert u bij de betreffende begrotingsbehandeling in de komende jaren. Bij de behandeling van de huidige begroting autoriseert u dus, eventueel na vaststelling van amendementen, de budgetwijzigingen met ingang van 2021.
Op basis van deze autorisatie zijn wij gemachtigd binnen de gestelde kaders uitgaven te doen en inkomsten te genereren. Dit geldt ook voor de investeringsbudgetten uit de jaarschijf 2021 die wij in het meerjareninvesteringsplan presenteren. Uitzondering hierbij zijn die investeringsbudgetten (kredieten) waarbij u besluit de betreffende investering via een separaat raadsvoorstel te willen behandelen.

Beleid autorisatie
In de vergadering van 31 januari 2018 heeft u de Financiële verordening Gemeente Zevenaar 2018 vastgesteld en hierin het volgende bepaald:

Artikel 5. Autorisatie begroting en investeringskredieten
1. De raad autoriseert met het vaststellen van de begroting de baten en de lasten per programma.
2. Bij de begrotingsbehandeling geeft de raad aan van welke nieuwe investeringen hij op een later tijdstip een apart voorstel voor autorisatie van het investeringskrediet wil ontvangen. De overige nieuwe investeringen worden bij de begrotingsbehandeling met het vaststellen van de financiële positie geautoriseerd.
3. Bij de behandeling van de tussenrapportages in de raad bedoeld in artikel 6, lid 1, doet het college voorstellen voor het wijzigen van de geautoriseerde baten en lasten, het wijzigen van de geautoriseerde investeringskredieten en het bijstellen van het beleid. In geval van investeringen met een meerjarig karakter doet het college indien nodig ook bij iedere begroting op grond van geactualiseerde ramingen voorstellen voor het wijzigen van de geautoriseerde investeringskredieten.
4. Voor een investering waarvan het investeringskrediet niet met het vaststellen van de begroting is geautoriseerd, legt het college voorafgaand aan het aangaan van verplichtingen een investeringsvoorstel met een voorstel voor het vaststellen van een investeringskrediet aan de raad voor.

Soorten budgetten
Een budget is een in de begroting opgenomen uit te geven of te ontvangen geldbedrag dat is gekoppeld aan een product om bepaalde activiteiten en prestaties te realiseren. Een budget komt tot uitdrukking in een bedrag voor baten en/of lasten.

Binnen onze gemeente kennen wij verschillende soorten budgetten:
1. Exploitatiebudgetten
   Het gaat hierbij om de reguliere jaarbudgetten. Dit betreft, vaak structurele, geldbedragen die op jaarbasis binnen de begroting aan een budgethouder ter beschikking staan.
2. Investeringsbudgetten
   Deze worden ook wel kredieten genoemd. Een investeringsbudget is een afzonderlijk door u verleend geldbedrag voor het uitvoeren van nieuwe investeringen of projecten, toegekend aan een budgethouder. Het nut van deze investeringen strekt zich over meerdere jaren uit.
3. Reserves en voorzieningen
   Reserves en voorzieningen zijn bijzondere 'budgetten'. Deze zijn door u ingesteld voor het doen of dekken van specifieke uitgaven. Bij voorzieningen bijvoorbeeld op basis van een door u vastgesteld beheerplan.

Exploitatiebudgetten
U autoriseert ons college op het niveau van programma's. Wij zijn daarmee bevoegd uitvoering te geven aan het realiseren van de doelstellingen van het betreffende programma met behulp van de daarbij opgenomen middelen. Voorwaarde daarbij is dat wij bij de besteding van de budgetten voor bestaand beleid binnen de grenzen van het totale budget van het programma blijven. Binnen deze grenzen zijn wij bevoegd om de wijze van besteding van de budgetten aan te passen als dit noodzakelijk is voor het bereiken van de door u vastgestelde doelstellingen van het betreffende programma. Hiervoor hoeven wij u, ingevolge de voorschriften, geen begrotingswijziging voor te leggen.
Bij het schuiven met budgetten tussen verschillende programma's, moeten wij uw goedkeuring vragen door

middel van het voorleggen van een raadsvoorstel met begrotingswijziging.
Bij tussentijdse voortgangsrapportages en de jaarstukken leggen wij aan u verantwoording af over de uitvoering, de besteding van de middelen en de bereikte resultaten van het betreffende programma en de realisatie van de doelstellingen.

Investeringsbudgetten
Bij de programmabegroting vermelden wij per programma naast de exploitatiebudgetten ook de investeringsbudgetten uit het meerjareninvesteringsplan die bijdragen aan het realiseren van de doelstellingen van het betreffende programma. Zoals gezegd autoriseert u ons op het niveau van de programma's en zijn wij daarmee bevoegd uitvoering te geven aan de realisatie van de doelstellingen van het betreffende programma. Wij zijn dus bevoegd om ook uitvoering te geven aan de investeringsbudgetten. Hiertoe ramen wij een investeringsbudget/krediet, inclusief bijbehorende dekking en eventueel in te stellen dekkingsreserves en de jaarlijkse kosten van rente en afschrijving.
Indien bij een kredietaanvraag blijkt dat het te voteren bedrag noodzakelijkerwijs hoger (10% of meer) is dan het in het meerjareninvesteringsplan opgenomen bedrag zullen wij u hiervoor vooraf om autorisatie vragen. Hierbij zullen wij tevens de daarbij behorende dekkingsmiddelen aangeven. Wij zullen u dan ook een begrotingswijziging voorleggen. Na uw goedkeuring, met de bijbehorende begrotingswijziging, is het krediet beschikbaar gesteld. Uiteraard leggen wij ook over de uitvoering van de investeringsbudgetten, zowel inhoudelijk als financieel, tussentijds (indien er sprake is van noodzakelijke aanpassingen) en bij de jaarstukken verantwoording aan u af.

Budgetten reserves en voorzieningen
Bij de programmabegroting presenteren wij per programma ook de betreffende reserves en voorzieningen. Voor mutaties in reserves zijn wij verplicht uw raad om autorisatie te vragen. In het kader van het budgetrecht bent u als raad bevoegd reserves in te stellen en toevoegingen en onttrekkingen te autoriseren. De bij het onderdeel reserves opgenomen mutaties gelden in dit verband als vast te stellen kader. Voor noodzakelijke wijzigingen hierin komen wij met een apart voorstel bij u terug.
Voor voorzieningen geldt een ander regime. U stelt als raad een voorziening in op basis van bijvoorbeeld een onderhoudsplan. Bij de instelling van de voorziening bepaalt u de hoogte van de jaarlijkse dotatie. De werkelijke bestedingen ten laste van de voorziening vinden plaats op basis van het vastgestelde onderhoudsplan. Deze bestedingen vallen binnen het mandaat van ons college.

KADERS EN UITGANGSPUNTEN

Inleiding

Onderdeel	Grondslag	Toelichting
Loonontwikkeling	1,20	Het percentage is gebaseerd op de Macro Economische Verkenningen van het CPB (maand maart 2021).
Prijsontwikkeling	1,40	Het percentage is gebaseerd op de Macro Economische Verkenningen van het CPB (maand maart 2021).
Rente	0,40	Zie toelichting.
Huren en pachten	1,40	Het percentage is gebaseerd op de Macro Economische Verkenningen van het CPB (maand maart 2021).
Subsidies	1,40	Het percentage is gebaseerd op de Macro Economische Verkenningen van het CPB (maand maart 2021).
Belastingen	1,40	Het percentage is gebaseerd op de Macro Economische Verkenningen van het CPB (maand maart 2021).
Leges en heffingen	1,40	Het percentage is gebaseerd op de Macro Economische Verkenningen van het CPB (maand maart 2021).

Aantal inwoners	2022	2023	2024	2025
	44.000	44.115	44.230	44.345

Aantal woningen	2022	2023	2024	2025
	20.435	20.585	20.735	20.800

De prognoses zijn gebaseerd op interne opgaven.

Toelichting op de geactualiseerde kapitaallasten in de begroting 2022

De kapitaallasten (afschrijving en rente) zijn geactualiseerd waarbij de activa uit de jaarstukken 2020 en de geëxtrapoleerde gegevens uit de begroting 2021 als basis zijn genomen en rekening is gehouden met een fasering van de nieuwe investeringen. Deze fasering van de geplande investeringen is van belang omdat tot afschrijving wordt overgegaan na het gereedkomen.
In deze meerjarenbegroting is conform de Nota activering- en afschrijvingsbeleid en de Kadernota 2022 rente berekend over de nieuwe investeringen van 0,4%. Voor 2022 betekent dit dat naast de rente die wordt toegerekend aan de grondexploitaties er een minimaal bedrag aan renteresultaat (verschil werkelijk betaalde rente en de doorberekende rente) blijft om te berekenen over de boekwaarden per 1 januari 2022 en toe te rekenen aan de betreffende taakvelden. (zie ook "rentetoerekening" in de paragraaf Financiering).
Door het gunstige verloop van de grondexploitaties, waardoor minder rente kan worden toegerekend over de boekwaarde, ontstaat vanaf 2021 een situatie dat genoemd renteresultaat wordt doorberekend aan de taakvelden. De volgende omslagpercentages voor genoemde resterende rente zijn doorberekend over de boekwaarden per 1 januari van het betreffende jaar. De fluctuaties worden voornamelijk veroorzaakt door het afsluiten van bouwgrondexploitaties de komende jaren.

Jaar	Omslagpercentage
2021	0,27
2022	0,35
2023	0,29
2024	0,26
2025	0,17

Overhead

Voor de toerekening van de overheadkosten aan (kostendekkende) tarieven maken we gebruik van een opslagpercentage. Dit percentage wordt jaarlijks bij de meerjarenbegroting bepaald en vastgesteld.
De totale overhead volgens taakveld 0.4 wordt omgeslagen over het totaal van de geraamde directe personeelslasten (salarissen en inhuur). De berekening is conform artikel 12, lid 5 van de financiële verordening en komt uit op 89%.

FINANCIEEL MEERJARENBEELD

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Baten					
Primitieve begroting 2021-2024	140.376	129.653	122.601	114.784	114.611
2e Voortgangsrapportage 2020	-43	1.032	1.484	1.419	1.419
1e Voortgangsrapportage 2021	3.726	372	372	372	372
Kadernota 2022	0	1.185	1.185	1.185	1.185
2e Voortgangsrapportage 2021	-10.514	16.252	17.159	6.671	18.062
Wijziging tot de begroting 2022-2025	0	407	407	407	407
Totale baten tot de begroting	**133.544**	**148.495**	**142.801**	**124.431**	**135.648**
Mutaties in deze begroting (baten)					
1. Autonome ontwikkelingen	0	**224**	364	397	392
Actualisatie kapitaallasten MJB 2022-2025	0	-58	-58	-57	-58
Specifieke uitkering voor inburgeringsvoorzieningen	0	275	415	450	450
Opbrengst verhuur ruimte in basisschool St. Franciscus	0	7	7	4	0
2. Actualisatie bestaand beleid	0	**179**	179	179	179
Reclamebelasting	0	-10	-10	-10	-10
Mutaties afvalstoffenheffing 2022	0	189	189	189	189
Totaal gemuteerde baten	**0**	**403**	**543**	**576**	**571**
Totale baten in deze begroting	**133.544**	**149.304**	**143.750**	**125.414**	**136.626**
Lasten					
Primitieve begroting 2021-2024	145.109	132.560	123.626	114.603	114.597
2e Voortgangsrapportage 2020	461	1.172	1.180	1.201	1.201
1e Voortgangsrapportage 2021	5.726	120	117	125	241
Kadernota 2022	0	3.469	4.168	2.575	2.591
2e Voortgangsrapportage 2021	-12.192	12.265	15.544	5.846	16.730
Wijzigingen tot de begroting 2022-2025	0	765	765	765	765
Totale lasten tot de begroting	**139.104**	**150.351**	**145.402**	**125.115**	**136.125**
Mutaties in deze begroting (lasten)					
1. Autonome ontwikkelingen	0	**72**	242	54	196
Salarissen ambtelijke organisatie 2022	0	50	50	50	50
Vakbond FNV	0	6	6	6	6

Kwijtschelding gemeentelijke belastingen	0	18	18	18	18
Actualisatie kapitaallasten MJB 2022-2025	0	-582	-280	-633	-655
Specifieke uitkering voor inburgeringsvoorzieningen	0	275	415	450	450
Actualiseren bijdrage GR Huisvesting Voortgezet Onderwijs in de Liemers (GRHVOL)	0	5	2	2	2
Aanpassing doorbelasting salarissen en overhead aan grondexploitaties	0	-38	-38	-38	116
Aanpassing rente grondexploitaties	0	312	43	173	183
Contributie VNG	0	5	5	5	5
Salarissen Burgemeester & wethouders	0	21	21	21	21
2. Actualisatie bestaand beleid	0	369	376	399	411
Mutaties afvalstoffenheffing 2022	0	189	189	189	189
Aanschaf voertuig	0	0	5	5	5
Taxatie vastgoed	0	20	0	0	0
Bijdrage GR SDL, onderdeel RID	0	120	120	120	120
Beheer multifunctionele accommodatie 'De Cirkel' (Pannerden)	0	8	0	0	0
Vrijval indexatie 2022	0	-40	-40	-40	-40
Bestuurlijke kosten verkiezingen gemeenteraad 2022	0	25	0	0	0
Vervanging werkplekken hardware 2022-2025	0	13	53	75	93
2e fase digitaliseren parkeervergunningen betaald parkeren	0	25	0	0	0
Software boa's	0	10	10	10	10
Inzet reserve nazorg grondexploitaties voor het plegen van nazorg	0	0	40	40	35
4. Administratieve wijzigingen	0	250	0	0	0
Herverdeling budgetten exploitatiebijdragen aan GR SDL/RSD	0	0	0	0	0
Heffing en invordering belastingen	0	0	0	0	0
Doorbelasting materieel	0	0	0	0	0
Doorbelastingen kwijtschelding naar € 0	0	0	0	0	0
Overboeken reserve onderhoud gebouwen naar voorziening onderhoud gebouwen	0	66	0	0	0
Bestemmingsreserve buitengebied	0	184	0	0	0
Totaal gemuteerde lasten	**0**	**691**	**619**	**453**	**607**
Totale lasten tot de begroting	**139.104**	**151.042**	**146.020**	**125.568**	**136.732**
Resultaat voor bestemming	**-5.561**	**-1.738**	**-2.270**	**-154**	**-107**

Onttrekkingen					
Primitieve begroting 2021-2024	2.041	1.444	538	426	426
2e Voortgangsrapportage 2020	-80	-80	-80	-80	-80
1e Voortgangsrapportage 2021	1.750	13	0	0	0
Kadernota 2022	0	6.500	0	136	136
2e Voortgangsrapportage 2021	8.122	100	1.578	17	17
Wijzigingen tot de begroting 2022-2025					
Meerjarenbegroting 2022-2025	0	**250**	40	40	35
Totaal onttrekkingen reserves	11.833	**8.228**	2.076	539	534
Toevoegingen					
Primitieve begroting 2021-2024	1.686	438	438	438	438
2e Voortgangsrapportage 2020	-80	-80	-80	-80	-80
1e Voortgangsrapportage 2021					
Kadernota 2022	0	6.500	0	0	0
1e Voortgangsrapportage 2021	-80	-80	-80	-80	-80
Wijzigingen tot de begroting 2022-2025	0	-358	-358	-358	-358
Meerjarenbegroting 2022-2025					
Totaal toevoegingen reserves	8.373	**6.500**	0	0	0
Saldo reserve mutaties	**3.460**	**1.728**	**2.076**	**539**	**534**
Resultaat na bestemming	**-2.100**	**-9**	**-194**	**385**	**427**

Toelichting financiële ontwikkelingen

1. Autonome ontwikkelingen

Salarissen ambtelijke organisatie 2022
We ramen de salarissen volgens de actuele loonkosten per afdeling voor 2022. We hanteren de loonkostenstijging zoals die is ingeschat door het CPB van 1,2%. Daar bovenop verwacht het ABP een stijging van de premie van het ouderdoms- en nabestaandenpensioen. Voor beide ontwikkelingen zetten wij de stelpost voor inflatie in. Verder is een aantal personele aanpassingen doorvertaald, zoals functieherwaardering en plaatsing in de uitloopschaal.

Vakbond FNV
Sinds de invoering van de Wet Normalisering Rechtspositie voor Ambtenaren (WNRA) draagt de gemeente vakbondscontributie af.

Kwijtschelding gemeentelijke belastingen
We verwachten een hoger bedrag aan kwijtschelding van belastingopbrengsten. De laatste jaren is ingezet op een eenvoudiger toegankelijkheid voor de burger om kwijtschelding aan te vragen. Dit heeft als gevolg dat meer verzoeken geautomatiseerd worden getoetst. Recente gegevens wijzen op meer toekenningen van kwijtschelding. Een hoger bedrag aan kwijtschelding heeft gevolgen voor de tarieven afvalstoffenheffing en rioolheffing. Hiermee houden we rekening in de kostendekkendheidsanalyse.

Actualisatie kapitaallasten MJB 2022-2025
Er is een actualisatie gemaakt van de kapitaallasten. De effecten hiervan zijn verwerkt in de begroting.

Specifieke uitkering voor inburgeringsvoorzieningen
M.i.v. 2022 ontvangen gemeenten een specifieke uitkering van het rijk voor de inburgeringsvoorzieningen op basis van de werkelijk gerealiseerde aantallen asielstatushouders en gezins- en overige migranten die inburgeringsplichtig zijn onder de nieuwe wet. De middelen voor de inburgeringsvoorzieningen worden ingezet voor: Leerroutes, PVT (Participatieverklaringstraject), Maatschappelijke begeleiding, MAP (module arbeidsmarkt en participatie) en de inzet van tolken.

Actualiseren bijdrage GR Huisvesting Voortgezet Onderwijs in de Liemers (GRHVOL)
De raming in de meerjarenbegroting wordt geactualiseerd waarbij we rekening houden met de bijdrage voor Zevenaar zoals deze is opgenomen in de vastgestelde begroting voor 2022 van de GRHVOL.

Opbrengst verhuur ruimte in basisschool St. Franciscus
Kinderopvangorganisatie Humankind maakt tot 1 augustus 2024 gebruik van leegstaande ruimte in de Franciscusschool en betaalt daarvoor huur aan het schoolbestuur. Een deel van de huuropbrengst wordt door het schoolbestuur afgedragen aan de gemeente.

Aanpassing doorbelasting salarissen en overhead aan grondexploitaties
De gewijzigde doorbelasting van salaris- en overheadkosten aan grondexploitaties heeft een effect op de meerjarenbegroting. Vanaf 2025 is deze negatief omdat de doorbelasting aan Zevenaar Oost Bedrijven achterwege blijft door het afsluiten van deze grondexploitatie. De verwachting is echter dat in de nabije toekomst een nieuwe grondexploitatie zal worden geopend, te weten 7PoortII. Dit zal naar verwachting opnieuw leiden tot een doorbelasting van salarissen en overhead wat dan een positief gevolg heeft voor het meerjarenbeeld. Het is echter nu nog te vroeg om daar rekening mee te houden.

Aanpassing rente grondexploitaties
Aanpassing doorbelasting rente grondexploitaties als gevolg van de herziening van de grex per 01-01-2021 en de gewijzigde rekenrente. Door een gunstiger meerjarenverloop van de boekwaarde en een lager rentepercentage wordt minder rente toegerekend aan de grondexploitaties wat een nadeel betekent voor het begrotingssaldo. Binnen het onderdeel rente en afschrijving is echter ook sprake van voordelen.

Contributie VNG
De Algemene Leden Vergadering heeft besloten de contributie voor 2022 met 1,7% te verhogen. Daarnaast worden de ramingen geactualiseerd voor de contributie van de onderafdelingen.

Salarissen Burgemeester & wethouders
We ramen de actuele salarisverwachting van 4 wethouders en de burgemeester.

2. Actualisatie bestaand beleid

Reclamebelasting
Uit de cijfers van de afgelopen jaren blijkt dat de raming structureel € 10.000 te hoog is. Er zijn 15 minder belastingplichtigen.

Mutaties afvalstoffenheffing 2022
Het werkelijke resultaat van de RDL over 2020, waarin de kosten al hoger waren, heeft laten zien dat de begroting niet meer actueel was. De RDL heeft daar in de begroting 2022 rekening mee gehouden. Daarnaast zijn ook enkele nieuwe werkzaamheden begroot, zoals beheerkosten als gevolg van ondergrondse containers. Voor het jaar 2022 leidt dat tot een nadeel van € 189.000. Deze extra kosten worden gedeeltelijk gecompenseerd doordat we rekening houden met een hogere papieropbrengst. Op basis van de huidige papierprijs is de prognose verhoogd van € 40 naar € 80 per ton. Dit is een voordeel van € 88.000. Het

resterende nadeel verrekenen wij binnen de afvalstoffenheffing. De financiële effecten zijn verdeeld over de programma's 0, 2, 3 en 7.

Aanschaf voertuig
Opgenomen bedrag is voor vervanging van de bestaande dienstauto van de afdeling BOR. Deze auto wordt door de afdeling BOR gebruikt om locatiebezoeken te doen in het beheergebied.

Taxatie vastgoed
Volgend jaar besteden wij de brandverzekering Europees aan. De huidige verzekering loopt tot 01-01-2022, maar kan verlengd worden met 1 jaar. Vanaf 01-01-2023 moet er een nieuwe verzekering/polis afgesloten worden. In dit kader dienen de panden en inventarissen opnieuw getaxeerd te worden. De kosten hiervoor schatten wij op € 20.000.

Bijdrage GR SDL, onderdeel RID
De begroting voor 2022 en verder voor de RID is in het Algemeen Bestuur van 22 juni jl. vastgesteld. De hieruit volgende bijdrage voor Zevenaar hebben wij vertaald in onze Kadernota. Uit de 1e Bestuursrapportage van SDL blijkt echter een verhoging van lasten (boven op de begroting) welke voor ons uit komt op € 120.000 structureel. De gestegen kosten betreffen in het bijzonder informatieveiligheid en noodzakelijke onderhoudskosten van applicaties om de ICT-omgeving draaiende te houden. (stabiliteit en performance systemen)

Beheer multifunctionele accommodatie 'De Cirkel' (Pannerden)
Het beheer van dorpshuis De Cirkel in Pannerden levert problemen op. Deze zijn ontstaan na de in 2018 gerealiseerde uitbreiding en ingrijpende verbouwing. Het was de bedoeling dat na de verbouwing het facilitair beheer uitgevoerd zou worden door een entiteit die los staat van de gemeente. Dit is niet van de grond gekomen. In de afgelopen periode (2018-tot heden) werd het dagelijks beheer uitgevoerd door gemeente in samenwerking met voornamelijk een van de (hoofd)gebruikers (kinderopvang De Boefjes). Langzamerhand komen steeds meer taken op het bordje van de (hoofd)gebruiker. De situatie is dus verre van ideaal en er dient door de gemeente gekeken te worden naar een oplossing. In 2022 zal samen met de hoofdgebruikers en eventueel andere organisaties (dorpsraad?) bezien worden op welke wijze de komende jaren (2023 e.v.) de beheerstaken bij De Cirkel uitgevoerd en gefinancierd worden. In 2022 is een tijdelijke oplossing gevonden door een overeenkomst af te sluiten met de kinderopvang en hiervoor incidenteel voor 2022 een 'subsidie' beschikbaar te stellen voor het uitvoeren van de dagelijkse beheerderstaken (contact gebruikers, alarmering, toezicht, sleutelbeheer, contact gemeente).

Vrijval indexatie 2022
Bij de Kadernota 2022 is een stelpost opgenomen voor indexatie. Deze stelpost is ingezet bij de relevante budgetten. Een deel van de stelpost blijkt niet nodig. Dit komt met name door enkele budgetten waarvoor separaat een indexatie is toegekend, maar waarbij de stelpost niet is gebruikt als dekking. De vrijval van de stelpost wordt nu ten gunste gebracht van het resultaat.

Bestuurlijke kosten verkiezingen gemeenteraad 2022
We ramen kosten voor de organisatie van de gemeenteraadsverkiezingen. Naast de organisatie van verkiezingen zelf, maken we ook kosten voor verkiezingsopkomst bevorderende maatregelen, organisatie van een verkiezingsavond, afscheid van vertrekkende wethouders en raadsleden, ondersteuning van het formatieproces en integriteitsonderzoek kandidaat wethouders.

Vervanging werkplekken hardware 2022-2025
In de periode 2022-2025 gaan we gefaseerd de huidige hardware van de vaste en mobiele werkplekken vervangen. De apparatuur en hardware is aan vervanging en vernieuwing toe. Het gaat onder meer om laptops, thin clients, docking stations en beeldschermen. De benodigde vervangingskredieten zijn in totaal € 370.000. Deze investering past binnen het huidige vastgestelde beleid en de werkwijze van thuiswerken.

2e fase digitaliseren parkeervergunningen betaald parkeren
Zoals in de 1e Voortgangsrapportage gemeld, zijn we genoodzaakt per 2022 over te stappen naar een nieuw systeem voor parkeervergunningen. De kosten voor 2021 van de softwareconvergentie en externe

projectleider (€ 68.500) voor de 1e fase raamden we in de 1e VGR. De incidentele kosten voor de 2e fase voeren wij nu op; € 25.000 incidenteel in 2022. De (structurele) kosten voor 2022 en verder zijn nog niet bekend en hangen af van de uitkomst van de aanbesteding.

Software boa's
Om de boa's efficiënter in te zetten maken ze gebruik van het systeem Sigmax en zijn ze voorzien van "handheld" en mobiele printers. Het gebruik hiervan geeft tijdwinst bij het opvragen van kentekengegevens, het opleggen van boetes en het vastleggen van waarschuwingen. Dit draagt bij aan de professionalisering van de handhaving door de boa's. We stellen voor € 10.000 structureel voor software beschikbaar te stellen.

Inzet reserve nazorg grondexploitaties voor het plegen van nazorg
De reserve nazorg is er om nazorg te plegen bij afgesloten grondexploitaties. Binnen de grondexploitatie Groot Holthuizen worden de deelgebieden Tol en Bem naar verwachting eind 2022 afgesloten. Voor 7Poort geldt dat dit eind 2023 gebeurt. De Stede en de Spoorallee worden naar verwachting eind 2024 afgesloten. Voor het plegen van nazorg worden de budgetten onderhoud wegen opgehoogd en dient de reserve tijdelijk ter dekking van deze kosten tot en met 2025.

4. Administratieve wijzigingen

Herverdeling budgetten exploitatiebijdragen aan GR SDL/RSD
De exploitatiebijdragen, inclusief bijdrage dienstverlening, aan de Regionale Sociale Dienst zijn aangepast aan de bedragen zoals vermeld in de meerjarenbegroting 2022-2025 van de GR SDL/RSD.

Heffing en invordering belastingen
De kosten van heffing en invordering belasten we door naar OZB, Rioolheffing, Afvalstoffenheffing, Leges Omgevingsvergunningen, Parkeerbeheer en hondenbelasting. Per saldo geen financieel effect.

Doorbelasting materieel
De kosten materieel worden doorbelast naar de taakvelden.

Doorbelastingen kwijtschelding naar € 0
Vanuit kwijtschelding belasten we niet door. Conform regelgeving dienen de kosten van kwijtschelding volledig op het taakveld van inkomensregelingen tot uitdrukking te komen.

Overboeken reserve onderhoud gebouwen naar voorziening onderhoud gebouwen
Met deze wijziging boeken wij gelden uit de reserve onderhoud gebouwen naar de voorziening onderhoud gebouwen. Onze verwachting is dat we in 2022 het beheerplan onderhoud gebouwen actualiseren, waarna we de reserve opheffen en alleen de voorziening gebruiken.

Bestemmingsreserve buitengebied
De geraamde kosten voor het opstellen van het bestemmingsplan buitengebied worden met deze begrotingswijziging ten laste gebracht van de hiervoor ingestelde reserve.

Toelichting mutaties reserves

2. Actualisatie bestaand beleid
Inzet reserve nazorg grondexploitaties voor het plegen van nazorg
De reserve nazorg is er om nazorg te plegen bij afgesloten grondexploitaties. Binnen de grondexploitatie Groot Holthuizen worden de deelgebieden Tol en Bem naar verwachting eind 2022 afgesloten. Voor 7Poort geldt dat dit eind 2023 gebeurt. De Stede en de Spoorallee worden naar verwachting eind 2024 afgesloten. Voor het plegen van nazorg worden de budgetten onderhoud wegen opgehoogd en dient de reserve tijdelijk ter dekking van deze kosten tot en met 2025.

4. Administratieve wijzigingen

Overboeken reserve onderhoud gebouwen naar voorziening onderhoud gebouwen

Met deze wijziging boeken wij gelden uit de reserve onderhoud gebouwen naar de voorziening onderhoud gebouwen. Onze verwachting is dat we in 2022 het beheerplan onderhoud gebouwen actualiseren, waarna we de reserve opheffen en alleen de voorziening gebruiken.

Bestemmingsreserve buitengebied

De geraamde kosten voor het opstellen van het bestemmingsplan buitengebied worden met deze begrotingswijziging ten laste gebracht van de hiervoor ingestelde reserve.

OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Baten						
	151.453	133.544	149.304	143.750	125.414	136.626
Actuele stand begroting - baten	151.453	133.544	149.304	143.750	125.414	136.626
Lasten						
	145.762	139.104	151.042	146.020	125.568	136.732
Actuele stand begroting - lasten	145.762	139.104	151.042	146.020	125.568	136.732
Saldo						
	5.692	-5.561	-1.738	-2.270	-154	-107
Actuele stand begroting - saldo	5.692	-5.561	-1.738	-2.270	-154	-107
Mutaties reserves						
	-124	3.460	1.728	2.076	539	534
Totaal mutaties reserves	-124	3.460	1.728	2.076	539	534
Actuele stand begroting	5.568	-2.100	-9	-194	385	427

OVERZICHT BATEN EN LASTEN OP TAAKVELD

Exploitatie (bedragen x € 1.000)		Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Baten							
0. Bestuur en ondersteuning							
0.1	Bestuur	29	0	0	0	0	0
0.10	Mutaties reserves	4.587	7.364	825	111	111	111
0.2	Burgerzaken	417	478	484	484	657	484
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	1.552	1.367	3.100	1.636	1.326	1.326
0.4	Overhead	1.589	1.614	1.504	1.504	1.504	1.504
0.5	Treasury	652	538	591	625	623	622
0.61	OZB woningen	6.995	7.543	7.999	8.047	8.095	8.095
0.62	OZB niet-woningen	4.200	4.541	4.818	4.818	4.818	4.818
0.63	Parkeerbelasting	1.056	887	1.269	1.269	1.269	1.269
0.64	Belastingen overig	2.830	2.823	538	588	588	588
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	72.292	76.038	77.301	75.796	75.806	76.252
0.8	Overige baten en lasten	377	16	16	16	16	16
Totaal baten programma 0.		**96.575**	**103.209**	**98.445**	**94.895**	**94.815**	**95.086**
1. Veiligheid							
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	19	14	14	14	14	14
1.2	Openbare orde en veiligheid	46	26	55	55	55	55
Totaal baten programma 1.		**65**	**39**	**68**	**68**	**68**	**68**
2. Verkeer, vervoer en waterstaat							
0.10	Mutaties reserves	611	1.035	19	59	59	54
2.1	Verkeer en vervoer	269	628	415	415	415	415
2.2	Parkeren	8	0	0	0	0	0
Totaal baten programma 2.		**887**	**1.663**	**434**	**474**	**474**	**469**
3. Economie							
0.10	Mutaties reserves	6	1.250	190	45	45	45
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	14.014	3.321	23.757	3.689	0	0

3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	25	45	45	45	45	45
3.4	Economische promotie	226	255	478	478	478	478
Totaal baten programma 3.		**14.271**	**4.870**	**24.469**	**4.256**	**567**	**567**

4. Onderwijs

0.10	Mutaties reserves	70	107	6.568	1.568	193	193
4.2	Onderwijshuisvesting	0	0	7	7	4	0
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	1.079	1.174	1.315	1.174	977	977
Totaal baten programma 4.		**1.149**	**1.280**	**7.890**	**2.749**	**1.174**	**1.170**

5. Sport, cultuur en recreatie

0.10	Mutaties reserves	189	535	198	150	105	105
5.1	Sportbeleid en activering	49	60	0	0	0	0
5.2	Sportaccommodaties	1.003	1.049	575	575	575	575
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	153	168	152	152	152	152
5.4	Musea	23	16	16	16	16	16
5.5	Cultureel erfgoed	35	15	15	15	15	15
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	398	251	21	21	21	21
Totaal baten programma 5.		**1.850**	**2.093**	**977**	**928**	**883**	**883**

6. Sociaal domein

0.10	Mutaties reserves	395	1.004	242	143	26	26
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	122	183	465	521	556	556
6.2	Wijkteams	50	2	2	2	2	2
6.3	Inkomensregelingen	17.901	13.010	11.414	10.714	10.314	10.314
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	194	1.810	335	335	335	335
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	1	0	0	0	0	0
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	1	0	0	0	0	0
Totaal baten programma 6.		**18.664**	**16.009**	**12.458**	**11.715**	**11.233**	**11.233**

7. Volksgezondheid en milieu

0.10	Mutaties reserves	93	536	0	0	0	0
7.1	Volksgezondheid	43	44	0	0	0	0
7.2	Riolering	4.597	4.761	4.788	4.817	4.817	4.817
7.3	Afval	4.363	4.326	4.271	4.271	4.271	4.271

7.4	Milieubeheer	255	360	6	5	5	5
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	124	145	147	147	147	147
Totaal baten programma 7.		**9.475**	**10.172**	**9.212**	**9.240**	**9.240**	**9.240**
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing							
0.10	Mutaties reserves	12	2	187	0	0	0
8.1	Ruimtelijke ordening	69	23	23	23	23	23
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	12.759	5.105	2.639	20.746	6.745	17.690
8.3	Wonen en bouwen	1.638	913	730	729	729	729
Totaal baten programma 8.		**14.478**	**6.042**	**3.578**	**21.499**	**7.497**	**18.442**
Totaal Baten		**157.415**	**145.377**	**157.532**	**145.826**	**125.953**	**137.160**
Lasten							
0. Bestuur en ondersteuning							
0.1	Bestuur	2.252	2.054	2.081	2.011	2.011	2.011
0.10	Mutaties reserves	5.630	6.957				
0.2	Burgerzaken	621	881	1.033	1.033	1.031	1.033
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	1.989	2.247	3.046	2.054	2.000	1.991
0.4	Overhead	14.184	15.036	15.724	15.474	15.354	15.423
0.5	Treasury	878	684	658	662	496	483
0.61	OZB woningen	816	770	757	757	757	757
0.62	OZB niet-woningen	54	25	25	25	25	25
0.63	Parkeerbelasting	2					
0.64	Belastingen overig	196	172	177	177	177	177
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	829	30	30	30	30	30
0.8	Overige baten en lasten	940	1.185	656	666	791	780
Totaal lasten programma 0.		**28.390**	**30.042**	**24.187**	**22.890**	**22.672**	**22.710**
1. Veiligheid							
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	2.612	2.656	2.805	2.805	2.804	2.803
1.2	Openbare orde en veiligheid	687	805	761	761	761	761
Totaal lasten programma 1.		**3.299**	**3.460**	**3.566**	**3.565**	**3.565**	**3.564**
2. Verkeer, vervoer en waterstaat							

0.10	Mutaties reserves	136					
2.1	Verkeer en vervoer	4.613	5.439	4.772	4.846	5.015	5.149
2.2	Parkeren	1.086	1.188	1.018	971	967	954
2.5	Openbaar vervoer	15	47	15	15	15	15
Totaal lasten programma 2.		**5.850**	**6.674**	**5.805**	**5.832**	**5.997**	**6.118**

3. Economie

0.10	Mutaties reserves	0	840				
3.1	Economische ontwikkeling	387	809	505	399	416	415
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	10.495	3.371	23.757	3.689		
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	131	164	189	175	175	175
3.4	Economische promotie	272	274	231	231	231	230
Totaal lasten programma 3.		**11.285**	**5.458**	**24.682**	**4.495**	**822**	**820**

4. Onderwijs

0.10	Mutaties reserves	0	24	6.500			
4.1	Openbaar basisonderwijs	11	11	9	9	9	9
4.2	Onderwijshuisvesting	2.648	2.761	3.208	4.636	3.274	3.152
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	2.460	2.708	2.617	2.492	2.301	2.388
Totaal lasten programma 4.		**5.118**	**5.503**	**12.334**	**7.137**	**5.583**	**5.549**

5. Sport, cultuur en recreatie

0.10	Mutaties reserves	77					
5.1	Sportbeleid en activering	592	770	551	488	496	488
5.2	Sportaccommodaties	2.576	2.684	2.344	2.319	2.310	2.289
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	1.371	1.376	1.200	1.115	1.059	1.053
5.4	Musea	278	245	30	233	233	233
5.5	Cultureel erfgoed	137	109	141	141	140	140
5.6	Media	594	600	612	612	612	612
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	3.622	3.982	3.868	3.673	3.666	3.683
Totaal lasten programma 5.		**9.246**	**9.765**	**8.745**	**8.579**	**8.516**	**8.497**

6. Sociaal domein

0.10	Mutaties reserves	236	217				
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	3.860	4.414	4.553	4.586	4.562	4.557
6.2	Wijkteams	3.203	3.842	4.266	4.001	3.901	3.901

6.3	Inkomensregelingen	23.039	20.024	18.005	16.811	16.071	16.071
6.4	Begeleide participatie	5.342	5.050	4.818	4.507	4.245	3.999
6.5	Arbeidsparticipatie	3.049	3.141	2.768	2.860	2.897	2.950
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.397	3.234	1.505	1.616	1.674	1.722
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	9.653	9.599	9.494	9.591	9.703	9.930
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	13.176	14.752	14.715	14.444	14.291	14.304
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	181	183	185	185	185	185
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	1.403	1.607	1.576	1.561	1.541	1.541
Totaal lasten programma 6.		**64.541**	**66.063**	**61.886**	**60.163**	**59.071**	**59.160**

7. Volksgezondheid en milieu

0.10	Mutaties reserves	7	335				
7.1	Volksgezondheid	1.521	1.714	1.693	1.682	1.682	1.682
7.2	Riolering	3.705	3.916	3.893	3.936	3.923	3.888
7.3	Afval	3.946	3.432	3.533	3.614	3.612	3.608
7.4	Milieubeheer	1.412	2.121	1.692	1.193	1.195	1.199
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	202	194	276	275	274	273
Totaal lasten programma 7.		**10.792**	**11.712**	**11.086**	**10.700**	**10.685**	**10.649**

8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

8.1	Ruimtelijke ordening	1.004	2.059	1.391	732	732	798
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	10.674	5.134	2.603	20.709	6.707	17.650
8.3	Wonen en bouwen	1.648	1.609	1.256	1.219	1.218	1.217
Totaal lasten programma 8.		**13.326**	**8.801**	**5.250**	**22.660**	**8.657**	**19.665**
Totaal Lasten		**151.847**	**147.477**	**157.542**	**146.020**	**125.568**	**136.732**

Saldo

0. Bestuur en ondersteuning

0.1	Bestuur	-2.224	-2.054	-2.081	-2.011	-2.011	-2.011
0.10	Mutaties reserves	-1.043	408	825	111	111	111
0.2	Burgerzaken	-204	-404	-549	-549	-374	-549
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	-438	-880	54	-418	-674	-664
0.4	Overhead	-12.595	-13.422	-14.220	-13.970	-13.849	-13.918
0.5	Treasury	-226	-146	-68	-38	127	139
0.61	OZB woningen	6.180	6.773	7.243	7.291	7.339	7.339
0.62	OZB niet-woningen	4.146	4.516	4.793	4.793	4.793	4.793
0.63	Parkeerbelasting	1.054	887	1.269	1.269	1.269	1.269
0.64	Belastingen overig	2.634	2.651	361	411	411	411

0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	71.463	76.008	77.271	75.766	75.776	76.222
0.8	Overige baten en lasten	-563	-1.169	-640	-650	-775	-764
Saldo programma 0.		**68.185**	**73.167**	**74.258**	**72.005**	**72.143**	**72.376**

1. Veiligheid

1.1	Crisisbeheersing en brandweer	-2.593	-2.642	-2.791	-2.791	-2.790	-2.789
1.2	Openbare orde en veiligheid	-641	-779	-706	-706	-706	-706
Saldo programma 1.		**-3.234**	**-3.421**	**-3.498**	**-3.497**	**-3.497**	**-3.496**

2. Verkeer, vervoer en waterstaat

0.10	Mutaties reserves	474	1.035	19	59	59	54
2.1	Verkeer en vervoer	-4.344	-4.810	-4.357	-4.431	-4.600	-4.734
2.2	Parkeren	-1.078	-1.188	-1.018	-971	-967	-954
2.5	Openbaar vervoer	-15	-47	-15	-15	-15	-15
Saldo programma 2.		**-4.962**	**-5.011**	**-5.371**	**-5.358**	**-5.523**	**-5.649**

3. Economie

0.10	Mutaties reserves	6	410	190	45	45	45
3.1	Economische ontwikkeling	-387	-809	-505	-399	-416	-415
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	3.519	-50	0	0	0	0
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-106	-119	-144	-131	-131	-131
3.4	Economische promotie	-46	-20	247	247	247	248
Saldo programma 3.		**2.986**	**-588**	**-212**	**-239**	**-255**	**-253**

4. Onderwijs

0.10	Mutaties reserves	70	83	68	1.568	193	193
4.1	Openbaar basisonderwijs	-11	-11	-9	-9	-9	-9
4.2	Onderwijshuisvesting	-2.648	-2.761	-3.201	-4.629	-3.270	-3.152
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-1.381	-1.534	-1.302	-1.318	-1.324	-1.411
Saldo programma 4.		**-3.969**	**-4.222**	**-4.444**	**-4.387**	**-4.409**	**-4.379**

5. Sport, cultuur en recreatie

0.10	Mutaties reserves	112	535	198	150	105	105
5.1	Sportbeleid en activering	-543	-710	-551	-488	-496	-488
5.2	Sportaccommodaties	-1.572	-1.635	-1.769	-1.744	-1.735	-1.714

5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-1.218	-1.208	-1.048	-963	-907	-901
5.4	Musea	-255	-229	-14	-217	-217	-217
5.5	Cultureel erfgoed	-102	-94	-126	-125	-125	-125
5.6	Media	-594	-600	-612	-612	-612	-612
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-3.224	-3.731	-3.847	-3.652	-3.645	-3.662
Saldo programma 5.		**-7.396**	**-7.672**	**-7.768**	**-7.651**	**-7.633**	**-7.614**

6. Sociaal domein

0.10	Mutaties reserves	159	787	242	143	26	26
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-3.738	-4.232	-4.087	-4.065	-4.005	-4.001
6.2	Wijkteams	-3.153	-3.840	-4.264	-3.999	-3.899	-3.899
6.3	Inkomensregelingen	-5.139	-7.015	-6.591	-6.097	-5.757	-5.757
6.4	Begeleide participatie	-5.342	-5.050	-4.818	-4.507	-4.245	-3.999
6.5	Arbeidsparticipatie	-3.049	-3.141	-2.768	-2.860	-2.897	-2.950
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-1.204	-1.424	-1.170	-1.281	-1.339	-1.387
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	-9.652	-9.599	-9.494	-9.591	-9.703	-9.930
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	-13.175	-14.752	-14.715	-14.444	-14.291	-14.304
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	-181	-183	-185	-185	-185	-185
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	-1.403	-1.607	-1.576	-1.561	-1.541	-1.541
Saldo programma 6.		**-45.876**	**-50.054**	**-49.429**	**-48.447**	**-47.837**	**-47.927**

7. Volksgezondheid en milieu

0.10	Mutaties reserves	86	201	0	0	0	0
7.1	Volksgezondheid	-1.478	-1.670	-1.693	-1.682	-1.682	-1.682
7.2	Riolering	892	845	895	881	894	929
7.3	Afval	417	894	738	657	659	664
7.4	Milieubeheer	-1.156	-1.760	-1.686	-1.188	-1.189	-1.193
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	-78	-49	-129	-128	-127	-127
Saldo programma 7.		**-1.317**	**-1.540**	**-1.874**	**-1.459**	**-1.445**	**-1.409**

8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

0.10	Mutaties reserves	12	2	187	0	0	0
8.1	Ruimtelijke ordening	-935	-2.036	-1.368	-709	-709	-775
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	2.085	-29	36	38	38	40
8.3	Wonen en bouwen	-10	-696	-526	-489	-489	-488
Saldo programma 8.		**1.151**	**-2.759**	**-1.671**	**-1.161**	**-1.160**	**-1.223**

Begrotingsresultaat na bestemming	**5.568**	**-2.100**	**-9**	**-194**	**385**	**427**

OVERZICHT ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN, VENNOOTSCHAPSBELASTING EN ONVOORZIEN

ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN

Bedragen x € 1.000

Specificatie algemene dekkingsmiddelen	Begroting na wijziging 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Baten					
Algemene uitkering	74.063	73.970	73.033	73.213	73.862
Lokale heffingen	16.354	14.830	14.929	14.977	14.977
Dividend	460	528	563	563	563
Saldo financieringsfunctie	-601	-595	-600	-435	-424
Overige dekkingsmiddelen	-1.059	-590	-600	-725	-714
Onvoorziene uitgaven	-5	-25	-25	-25	-25
Totaal algemene dekkingsmiddelen	**89.212**	**88.118**	**87.300**	**87.568**	**88.239**

De afzonderlijke uitkeringen voor de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), jeugdhulp en participatie zijn opgenomen onder de Algemene uitkering. De opbrengsten van de Lokale heffing omvatten de onroerendezaakbelastingen, parkeerbelasting, hondenbelasting en toeristenbelasting. Het saldo van financieringsfunctie betreft hoofdzakelijk rentekosten. De overige dekkingsmiddelen zijn de algemene baten en lasten, welke bestaan uit de ramingen voor vrijvallende kapitaallasten en de stelpost voor prijsstijgingen / inflatie.

VENNOOTSCHAPSBELASTING

In Nederland zijn overheidsondernemingen in principe belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting (Vpb). Activiteiten of clusters van activiteiten zijn te kwalificeren als Vpb-plichtig als sprake is van een duurzame organisatie van kapitaal en arbeid, van deelname aan het economisch verkeer en van een winstoogmerk of van structurele overschotten.
Uit een inventarisatie van de activiteiten binnen de reguliere exploitatie blijken in onze gemeente geen Vpb-plichtige (clusters van) activiteiten aanwezig te zijn. Ook de activiteiten op het gebied van de grondexploitatie zijn niet Vpb-plichtig. Aan de voorwaarde van winstoogmerk of structurele overschotten wordt namelijk niet voldaan.
Daarom luidt de conclusie dat onze gemeente niet belastingplichtig is voor de Vennootschapsbelasting. Wij hebben dan ook geen bedrag hiervoor in onze begroting opgenomen.

ONVOORZIEN

Op taakveld 0.8 Overige baten en lasten van programma 0. Bestuur en ondersteuning is een post voor onvoorziene uitgaven opgenomen voor het opvangen van in de loop van het begrotingsjaar noodzakelijke nieuwe uitgaven of de onvermijdelijke verhoging van bestaande posten. Voor 2022 en volgende jaren is een raming van € 25.000 beschikbaar.

OVERZICHT VAN INCIDENTELE BATEN EN LASTEN

Inleiding

Op grond van artikel 189 Gemeentewet ziet u erop toe dat de begroting structureel en reëel in evenwicht is. (Opmerking: hiervan kunt u afwijken als wij het structureel en reëel evenwicht in de begroting in de eerstvolgende jaren tot stand brengen).

Hiermee wordt het volgende bedoeld:

- structureel evenwicht = structurele lasten worden gedekt door structurele baten.
- reëel evenwicht = geraamde baten en lasten in de begroting en meerjarenraming zijn volledig en realistisch.

Voor het inzicht in de financiële positie op korte en langere termijn is het voor u van groot belang om een goed beeld te hebben van het structureel begrotingssaldo.

Beleid(skaders)

Voor wat betreft de invulling van het begrip 'incidenteel' volgen wij de notitie incidentele Baten en Lasten van de commissie BBV. In onderstaande tabel presenteren wij een totaaloverzicht.

Toelichting incidentele lasten en baten

De in het overzicht opgenomen incidentele lasten en baten betreffen middelen die voor een periode van maximaal drie jaar door u beschikbaar zijn gesteld voor het uitvoeren van projecten. Alleen de kosten voor de invoering van de Omgevingswet en de dekking hiervan ten laste van de Algemene reserve lopen door tot de implementatie volledig is afgerond. Dit traject duurt dus langer dan drie jaar, maar wordt door ons toch als incidenteel gekenmerkt.

Overzicht van incidentele lasten en baten

Bedragen x € 1.000

Onderwerp	Omschrijving	2022	2023	2024	2025
Programma 0. Bestuur en ondersteuning					
Baten					
Herstelplan	Onttrekking uit de bestemmingsreserve herstelplan.	80	0	0	0
Opbrengst verkoop vastgoed.	Verkoop van vastgoed levert incidenteel een voordeel op.	826	260	0	0
Lasten					
Haalbaarheidsonderzoek nieuwbouw Voedselbank	De planvorming voor een nieuwe voorziening voor de voedselbank bestaat uit het inventariseren van locaties en een haalbaarheidsonderzoek met verkenning voor mogelijkheden voor renovatie / nieuwbouw.	25	0	0	0
Capaciteit juridische zaken	Voor de jaren 2022 en 2023 is respectievelijk € 225.000 en € 160.000 beschikbaar gesteld voor juridische kwaliteitszorg en ondersteuning.	225	160	0	0

Rechtmatigheids verantwoording	Er zijn incidenteel middelen beschikbaar gesteld om de nieuwe wetgeving met betrekking tot de rechtmatigheidsverantwoording in te voeren.	75	0	0	0
Impuls sturend datamanagement	Voor de jaren 2022 en 2023 is € 85.000 beschikbaar gesteld om een impuls te geven aan sturend datamanagement.	85	85	0	0
Herstelplan	Voor het herstelplan zijn kosten opgenomen voor dit programma. Voor deze kosten is een bestemmingsreserve ingesteld.	80	0	0	0
Totaal programma 0		**416**	**15**	**0**	**0**
Programma 2. Verkeer en vervoer					
Lasten					
Onderzoek naar HUB 7Poort	Voor het onderzoek naar de mogelijkheden voor een knooppunt bij de locatie 7Poort zijn incidenteel middelen beschikbaar gesteld.	50	0	0	0
Groene metropool	Voor de opgave 'verbonden regio' worden incidentele middelen geraamd.	57	0	0	0
Totaal programma 2		**-107**	**0**	**0**	**0**
Programma 3. Economie					
Baten					
Herstelplan	Onttrekking uit de bestemmingsreserve herstelplan.	123	0	0	0
Lasten					
Herstelplan	Voor het herstelplan zijn kosten opgenomen voor dit programma. Voor deze kosten is een bestemmingsreserve ingesteld.	123	0	0	0
Groene metropool	Voor de opgave 'Productieve regio' worden incidentele middelen geraamd.	32	0	0	0
Liemerse Economische Visie	Incidenteel zijn middelen beschikbaar gesteld voor een bijdrage aan de Liemerse Economische Visie.	45	0	0	0
Totaal programma 3		**-77**	**0**	**0**	**0**
Programma 5. Sport, cultuur en recreatie					
Baten					
Herstelplan	Onttrekking uit de bestemmingsreserve herstelplan.	54	45	0	0

Opbrengst verkoop vastgoed	Verkoop van vastgoed levert incidenteel een voordeel op.	310	0	0	0
Lasten					
Herstelplan	Voor het herstelplan zijn kosten opgenomen voor dit programma. Voor deze kosten is een bestemmingsreserve ingesteld.	54	45	0	0
Groene metropool	Voor de opgave 'Ontspannen regio' worden incidentele middelen geraamd.	25	0	0	0
Uitvoering beleidsplan vrijetijdseconomie	Voor de uitvoering van het beleidsplan VTE is incidenteel budget beschikbaar gesteld.	85	0	0	0
Totaal programma 5		**200**	**0**	**0**	**0**
Programma 6.Sociaal domein					
Baten					
Herstelplan	Onttrekking uit de bestemmingsreserve herstelplan.	205	67	0	0
Lasten					
Herstelplan	Voor het herstelplan zijn kosten opgenomen voor dit programma. Voor deze kosten is een bestemmingsreserve ingesteld.	205	67	0	0
Corona	Voor de verwachte extra kosten als gevolg van corona, zijn incidenteel middelen beschikbaar gesteld.	840	450	0	0
Totaal programma 6		**-840**	**-450**	**0**	**0**
Programma 7. Volksgezondheid en duurzaamheid					
Lasten					
Warmtetransitie	Om te komen tot een samenwerkingsovereenkomst met betrekking tot de warmtetransitie zijn incidenteel proceskosten opgenomen.	390	0	0	0
Energietransitie	Voor de energietransitie is incidenteel budget opgenomen.	53	0	0	0
Groene metropool	Voor de opgave 'Circulaire regio' worden incidentele middelen geraamd.	36	0	0	0
Woningverzakkingen	Voor subsidies in het kader van bodemonderzoek is in 2022 een bedrag opgenomen van € 45.000.	45	0	0	0
Totaal programma 7		**-524**	**0**	**0**	**0**
Programma 8. Volksgezondheid, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing					
Baten					
Omgevingswet	Dekking van de kosten voor de invoering van de omgevingswet	550	0	0	0

Lasten					
Groene metropool	Voor de opgave 'Groene groeiregio' worden incidentele middelen geraamd.	36	0	0	0
Omgevingswet	Voor de invoering van de omgevingswet zijn incidenteel middelen beschikbaar gesteld. Deze worden gedekt uit de algemene reserve.	550	0	0	0
Totaal programma 8		**-36**	**0**	**0**	**0**
Totaal saldo incidentele baten minus incidentele lasten		**-968**	**-435**	**0**	**0**

OVERZICHT STRUCTURELE TOEVOEGINGEN EN ONTTREKKINGEN RESERVES

Inleiding

In de bijlage reserves en voorzieningen vindt u een overzicht van de begrote toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves. Vaak zijn deze toevoegingen en onttrekkingen incidenteel. Structurele toevoegingen en onttrekkingen beïnvloeden het structurele saldo van de begroting. Daarom is in het BBV een overzicht van de structurele toevoegingen en onttrekkingen verplicht gesteld. Hieronder treft u het overzicht aan.

Beoogde structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves

Bedragen x € 1.000

Reserve	2022	2022	2023	2024
Lasten (toevoegingen in reserves)	0	0	0	0
Totaal structurele toevoegingen in reserves	0	0	0	0
Baten (onttrekkingen aan reserves)				
Algemene reserve	19	30	30	30
Reserves afschrijvingslasten	347	344	344	344
Totaal structurele onttrekkingen aan reserves	366	374	374	374
Saldo toevoegingen minus onttrekkingen	366	374	374	374

GEPROGNOSTICEERDE BALANS

Volgens de voorschriften wordt een meerjarig geprognosticeerde balans opgenomen in de begroting. Met het opnemen van deze balans krijgt de raad meer inzicht in de ontwikkeling van onder meer investeringen, het aanwenden van reserves en voorzieningen, en in de financieringsbehoefte. Deze balans moet aansluiten op de balans in de jaarrekening, maar behoeft niet dezelfde mate van detail te kennen.

Activa	1-1-2021	31-12-2021	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2024	31-12-2025
Materiële vaste activa	153.873	166.413	171.146	173.361	168.406	162.124
Fin. Vaste activa	9.720	8.937	9.066	9.118	9.176	9.272
Voorraden BIE	45.645	27.016	21.262	18.389	17.668	1.852
-/- Verliesvoorziening	-24.527	-25.018	-25.518	-17.833	-17.513	-322
Uitzettingen < 1jr	15.727	15.284	15.284	15.284	15.284	15.284
Liquide middelen	1.415	-	-	-	-	-
Overlopende activa	6.287	6.287	6.287	6.287	6.287	6.287
Totaal activa	**208.140**	**198.919**	**197.527**	**204.606**	**199.308**	**194.497**

Passiva	1-1-2021	31-12-2021	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2024	31-12-2025
Reserves (Eigen vermogen)	53.495	47.935	46.197	43.927	43.773	43.666
Voorzieningen	8.448	9.562	9.896	9.940	10.461	10.461
Vaste schulden	120.662	114.140	102.288	112.020	108.094	102.441
Vlottende schulden	4.862	6.609	18.473	18.046	16.307	17.256
Overlopende passiva	20.673	20.673	20.673	20.673	20.673	20.673
Totaal passiva	**208.140**	**198.919**	**197.527**	**204.606**	**199.308**	**194.497**

EMU-SALDO

Bij de berekening van het EMU-saldo is rekening gehouden met de primitieve begrotingscijfers, inclusief de bij de begroting vastgestelde corona-effecten en het herstelplan.

Centraal Bureau voor de Statistiek
www.cbs.nl/kredo

Berekening EMU-saldo

Gemeente Zevenaar (0299)

	Omschrijving	2021 x € 1.000 Volgens realisatie tot en met sept. 2021, aangevuld met raming resterende periode	2022 x € 1.000 Volgens begroting 2022	2023 x € 1.000 Volgens meerjarenraming in begroting 2022
1.	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-5.560	-1.738	-2.270
2.	Mutatie (im)materiële vaste activa	12.540	4.733	2.215
3.	Mutatie voorzieningen	1.114	334	44
4.	Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-19.120	-6.254	4.812
5.	Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	0	1.085	260
	Berekend EMU-saldo	**2.134**	**-968**	**-9.513**

ARBEIDSKOSTEN GERELATEERDE VERPLICHTINGEN

In onze begroting hebben wij ramingen opgenomen voor jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume. Op grond van de voorschriften mag hiervoor geen voorziening getroffen worden, maar dient hierover wel afzonderlijk informatie in de begroting te worden opgenomen.
In onze gemeente gaat het om de volgende post:

- opgebouwde vakantierechten

Als de arbeidskosten gerelateerde verplichtingen jaarlijks sterk kunnen wisselen dan moet verplicht een voorziening worden gevormd. Hierna lichten wij de systematiek van toevoegingen en onttrekkingen van de volgende twee posten toe:

- wachtgeldverplichtingen wethouders
- pensioenen wethouders

OPGEBOUWDE VAKANTIERECHTEN

Per 1 januari 2017 heeft iedere medewerker de beschikking over het Individueel KeuzeBudget (IKB). Het IKB is een budget in geld dat elke medewerker maandelijks kan inzetten voor door hem gekozen doelen. De jaarlijkse vakantietoelage maakt hiervan onderdeel uit. Met het IKB krijgen medewerkers meer keuzevrijheid over de inhoud van hun arbeidsvoorwaardenpakket. De opbouw van het IKB vindt maandelijks plaats van januari tot en met december van een kalenderjaar en wordt uiterlijk in december uitbetaald. De kosten van het IKB zijn daardoor jaarlijks van ongeveer gelijke omvang en zijn in de begroting opgenomen.

WACHTGELDVERPLICHTINGEN WETHOUDERS

Bestuurders hebben geen garantie dat zij na vier jaar hun zetel kunnen behouden. Hierdoor bestaat de mogelijkheid van wachtgeldverplichtingen. De wachtgeldverplichtingen van voorgaande colleges worden steeds in de 2e voortgangsrapportage geraamd voor het eerstkomende begrotingsjaar. Eventuele wachtgeldverplichtingen van het huidige college nemen wij op in de begroting op het moment dat tot werkelijke uitbetaling moet worden overgegaan. In de paragraaf weerstandsvermogen van deze begroting hebben wij bij de risico's rekening gehouden met mogelijke wachtgeldverplichtingen.

PENSIOENEN WETHOUDERS

Wethouders bouwen jaarlijks pensioenrechten op. Hiervoor vormen wij een voorziening. In de begroting houden wij in verband met de toename van de rechten jaarlijks rekening met een toevoeging aan deze voorziening.
Over de periode vóór de invoering van het Besluit Begroting en Verantwoording (2004) is geen voorziening voor pensioenen gevormd. Aan voormalige wethouders of hun nabestaanden wordt een pensioenuitkering betaald. Deze lasten zijn in de begroting opgenomen.

BIJLAGEN

OVERZICHT MUTATIES MEERJARENBEGROTING 2022-2025

In deze bijlage presenteren wij alle voorgestelde wijzigingen in deze begroting per programma.

BEGROTINGSMUTATIES:

Mutaties exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
0. Bestuur en ondersteuning				
Salarissen ambtelijke organisatie 2022	-50	-50	-50	-50
Vakbond FNV	-6	-6	-6	-6
Actualisatie kapitaallasten MJB 2022-2025	175	-79	392	448
Aanpassing doorbelasting salarissen en overhead aan grondexploitaties	40	40	40	-32
Aanpassing rente grondexploitaties	-312	-43	-173	-183
Contributie VNG	-5	-5	-5	-5
Salarissen Burgemeester & wethouders	-21	-21	-21	-21
Reclamebelasting	-10	-10	-10	-10
Mutaties afvalstoffenheffing 2022	-17	-17	-17	-17
Aanschaf voertuig	0	-5	-5	-5
Taxatie vastgoed	-20	0	0	0
Bijdrage GR SDL, onderdeel RID	-120	-120	-120	-120
Vrijval indexatie 2022	40	40	40	40
Bestuurlijke kosten verkiezingen gemeenteraad 2022	-25	0	0	0
Vervanging werkplekken hardware 2022-2025	-13	-53	-75	-93
Software boa's	-10	-10	-10	-10
Heffing en invordering belastingen	22	22	22	22
Doorbelasting materieel	21	21	21	21
Overboeken reserve onderhoud gebouwen naar voorziening onderhoud gebouwen	0	0	0	0
1. Veiligheid				
Actualisatie kapitaallasten MJB 2022-2025	-2	0	-1	0
Doorbelasting materieel	0	0	0	0
2. Verkeer, vervoer en waterstaat				
Actualisatie kapitaallasten MJB 2022-2025	138	118	139	22
Mutaties afvalstoffenheffing 2022	-25	-25	-25	-25

2e fase digitaliseren parkeervergunningen betaald parkeren	-25	0	0	0
Inzet reserve nazorg grondexploitaties voor het plegen van nazorg	0	10	10	10
Heffing en invordering belastingen	-13	-13	-13	-13
Doorbelasting materieel	-3	-3	-3	-3
3. Economie				
Actualisatie kapitaallasten MJB 2022-2025	72	47	28	30
Aanpassing doorbelasting salarissen en overhead aan grondexploitaties	-35	-35	-35	-117
Mutaties afvalstoffenheffing 2022	-1	-1	-1	-1
Doorbelasting materieel	0	0	0	0
4. Onderwijs				
Actualisatie kapitaallasten MJB 2022-2025	-106	111	49	171
Actualiseren bijdrage GR Huisvesting Voortgezet Onderwijs in de Liemers (GRHVOL)	-5	-2	-2	-2
Opbrengst verhuur ruimte in basisschool St. Franciscus	7	7	4	0
5. Sport, cultuur en recreatie				
Actualisatie kapitaallasten MJB 2022-2025	197	10	4	15
Inzet reserve nazorg grondexploitaties voor het plegen van nazorg	0	-10	-10	-10
Doorbelasting materieel	-13	-13	-13	-13
6. Sociaal domein				
Kwijtschelding gemeentelijke belastingen	-18	-18	-18	-18
Actualisatie kapitaallasten MJB 2022-2025	-5	5	2	-91
Beheer multifunctionele accommodatie 'De Cirkel' (Pannerden)	-8	0	0	0
Herverdeling budgetten exploitatiebijdragen aan GR SDL/RSD	0	0	0	0
Doorbelasting materieel	0	0	0	0
Doorbelastingen kwijtschelding naar € 0	-205	-205	-205	-205
7. Volksgezondheid en milieu				
Actualisatie kapitaallasten MJB 2022-2025	66	10	-33	3
Mutaties afvalstoffenheffing 2022	43	43	43	43
Heffing en invordering belastingen	5	5	5	5
Doorbelasting materieel	-5	-5	-5	-5
Doorbelastingen kwijtschelding naar € 0	205	205	205	205

8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing				
Actualisatie kapitaallasten MJB 2022-2025	-11	-1	-4	-1
Aanpassing doorbelasting salarissen en overhead aan grondexploitaties	32	32	32	32
Heffing en invordering belastingen	-15	-15	-15	-15
Bestemmingsreserve buitengebied	0	0	0	0
Totaal mutaties	**-38**	**-36**	**163**	**-1**

MEERJARENINVESTERINGSPLAN

In het meerjareninvesteringsplan vermelden wij de voor de komende vier jaren geplande investeringen. Het meerjareninvesteringsplan is bedoeld voor de bewaking van de planning en de voortgang van deze investeringen. De wijzigingen hebben vooral betrekking op de fasering van de investeringen die in het meerjareninvesteringsplan zijn opgenomen en daarmee op de raming van de lasten in de meerjarenbegroting. Het meerjareninvesteringsplan wordt jaarlijks geactualiseerd en vastgesteld bij de begroting.
In de 2e Voortgangsrapportage en de Jaarstukken nemen wij het kredietenoverzicht op. In dit overzicht geven wij de stand van zaken weer van de beschikbaar gestelde en lopende investeringen.

Hierna presenteren wij het bijgestelde meerjareninvesteringsplan voor de jaren 2022-2025. Voor de toelichting op de geplande investeringen verwijzen wij u naar de betreffende programma's bij het onderdeel 'Wat kost het?'.

In onderstaande tabel is een kolom 'separaat voorstel' opgenomen. Wanneer in deze kolom een 'ja' is ingevuld dan komen wij bij u terug met een separaat raadsvoorstel.

Omschrijving	Separaat voorstel	Afschrijvings termijn	Investerings bedrag 2022	2023	2024	2025
Programma 0. Bestuur en ondersteuning						
Ford Transit Connect		10	40	0	0	0
Hefbrug 24 ton		15	135	0	0	0
Mercedes Sprinter Pick-up		10	61	0	0	0
Valveiligheidsvoorzieningen daken gemeentelijke gebouwen		25	26	0	0	0
Vervanging hardware werkplekken		5	90	0	0	0
Vrachtwagen DAF CF75		10	240	0	0	0
Verduurzaming brandweerkazerne Zevenaar		10	27	0	0	0
Vervangen VW Crafter bus		10	0	0	61	0
Vervangen VW Crafter/kipper		10	0	0	88	0
Vervangen VW Crafter/kipper		10	0	0	88	0
Vervangen gazonmaaier John Deere 1515		10	0	70	0	0
Vervangen grote zoutsproeier Epoke (GH-3)		10	0	0	65	0
Vervangen grote zoutsproeier Epoke (GH-7)		10	0	0	65	0
Zoutsilo		15	0	37	0	0
Vervangen Toyota Autis Milieu		10	0	0	25	0
Vervanging werkplekken hardware 2022		4	50	0	0	0
Vervanging werkplekken hardware 2023		4	0	160	0	0
Vervanging werkplekken hardware 2024		4	0	0	90	0
Vervanging werkplekken hardware 2025		4	0	0	0	70
Totaal programma 0			**669**	**267**	**482**	**70**
Programma 2. Verkeer en vervoer						
Aanp en uren Arnhemseweg/Hengelder/scopewijz.		30	289	0	0	0

Aanpassing Arnhemseweg / Hengelder / scopewijzigingen		30	181	0	0	0
Advies en planvorming A15 en A12		10	200	276	0	0
Coordinatie en regie infrastruct. projecten		10	167	217	144	0
Fietspad Geitenwaard (result. jaarrek.Rijnw 2016)		30	99	0	0	0
Fietsverbinding Duitse grens - Tolkamer		30	1.695	0	0	0
Herinrichting Babberichseweg		30	2.044	0	0	0
Monitoring geluid/fijnstof/trillingen A12/A15		5	88	0	0	0
Onderzoek PlanMER Witte Kruis	Ja	5	151	0	0	0
Planvorming herinrichting Doesburgseweg		25	0	50	46	0
Planvorming herinrichting Edisonstraat		25	50	45	0	0
Planvorming herinrichting Mercurion		25	0	71	0	0
Reconstructie Arnhemseweg/Methen/Ringbaan-Noord		30	0	415	0	0
Snelfietsroute F12		30	1.082	0	0	0
Uitvoering aanleg 2e viaduct 7Poort		40	1.750	0	0	0
Vervangen BOV 2016-2025 armaturen 2022-2025		20	71	71	71	71
Vervangen BOV 2016-2025 masten 2022-2025		30	176	176	176	176
Vervangen brug Eltenseweg	Ja	30	650	0	0	0
Vervanging armaturen (voormalig Rijnwaarden) 2022-2025		20	116	116	116	116
Vervanging masten (voormalig Rijnwaarden) 2022-2025		30	28	28	28	28
Voetgangersoversteekplaatsen parkeerring		30	100	0	0	0
Totaal programma 2			**8.937**	**1.465**	**582**	**391**
Programma 3. Economie						
Bruisend maken centrum Zevenaar (o.a. straten etc)		30	100	0	0	0
Herinrichten Raadhuisplein		25	556	0	0	0
Revitalisering Tatelaar fase 2	Ja	30	250	250	0	0
Totaal programma 3			**906**	**250**	**0**	**0**
Programma 4. Onderwijs						
Carrousel/Maatjes verbouw/aanpassing	Ja	40	1.043	0	0	0
Grond i.v.m. uitbr. Liemers College locatie Landeweer	Ja	0	0	207	0	0
Nieuwbouw basisschool Tamboerijn	Ja	40	0	6.240	0	0
Renovatie in div. schoolgebouwen		25	218	0	0	0
Uitbr. Liemers College HeerenMäten en Landeweer	Ja	40	0	577	0	0

Locatie Vestersbos	Ja	40	0	6.500	0	0
Totaal programma 4			**1.261**	**13.524**	**0**	**0**
Programma 5. Sport, cultuur en recreatie						
Gimbornhof		30	0	0	0	0
Realiseren 2 kunstgrasvelden (in de wijk)		15	35	0	0	0
Speelvoorz. voor kinderen met beperking (jrk 2016)		15	5	0	0	0
Trekkenwand Musiater		15	100	0	0	0
Totaal programma 5			**140**	**0**	**0**	**0**
Programma 6.Sociaal domein						
WMO hulpmiddelen		5	525	525	525	525
Totaal programma 6			**525**	**525**	**525**	**525**
18 ondergrondse restafvalcontainers Gelders Eiland		10	144	0	0	0
63 Ondergrondse restafvalcontainers t.b.v. hoogbouw		10	645	0	0	0
Drukriolering bouwkundig 2018		45	20	22	0	0
Drukriolering mechanisch 2018		15	54	0	0	0
Gemalen bouwkundig		45	20	20	71	0
Gemalen mech/elek en mini-gemalen		15	60	0	0	0
Gemalen mechanisch 2018		15	52	0	0	0
Vern. riolen en klimaatadaptieve maatr. Liem. 15 j		15	58	0	0	0
Vern. riolen en klimaatadaptieve maatregelen 70 jr		70	1.600	0	0	0
Verv bouwkundig deel gemalen Methen en Koestraat		45	0	118	0	0
Totaal programma 7			**2.652**	**160**	**71**	**0**
Herinr. BAT-terrein voor, parkeren en ontsluiting		30	45	0	0	0
Totaal programma 8			**45**	**0**	**0**	**0**
Totaal investeringen			**15.136**	**16.192**	**1.660**	**986**

RESERVES EN VOORZIENINGEN

Algemene reserve (stand per 1 januari)						(Bedragen x € 1.000)
Nummer	Naam	2021	2022	2023	2024	2025
9000	Algemene reserve	35.223	39.170	32.051	32.021	31.991
Totaal	algemene reserve	35.223	39.170	32.051	32.021	31.991

Bestemmingsreserves (stand per 1 januari)						(Bedragen x € 1.000)
Nummer	Naam	2021	2022	2023	2024	2025
9003	Visie en planvorming station Zevenpoort	32	0	0	0	0
9008	Verhuizing peuterspeelzaalwerk	24	0	0	0	0
9010	Uitvoeringskosten TOZO	0	202	202	202	202
9013	Nazorg complexen grondexploitaties	115	115	115	75	35
9017	Afval	0	335	335	335	335
9018	Riolering	192	192	192	192	192
9024	Automatisering	25	0	0	0	0
9031	Bestemmingsplannen	184	184	0	0	0
9032	Wegen	1.054	412	412	412	412
9046	Statushouders	101	101	101	101	101
9047	Onderhoud gebouwen	66	66	0	0	0
9049	Frictiekosten DoeDuiten	150	100	50	0	0
9050	Corona-herstelplan	2.868	924	462	350	350
Totaal	bestemmingsreserves	4.811	2.632	1.870	1.668	1.628

Bestemmingsreserves afschrijvingslasten (stand per 1 januari)						(Bedragen x € 1.000)
Nummer	Naam	2021	2022	2023	2024	2025
9005	Centrummanagement	105	0	0	0	0
9006	Revitalisering Tatelaar fase 2	500	500	483	467	450
9007	Werkzaamheden gemeentehuis	505	505	492	480	467
9012	Snelfietsroute F12	395	394	383	372	361
9027	Balansverkorting	183	175	139	134	129
9028	Onderwijshuisvesting	299	290	280	270	261
9029	Basisschool 't Scathe	2.069	2.011	1.952	1.893	1.834
9034	De Cirkel/De Duim	662	634	606	579	551

9035	Sportvelden RKPSC	85	77	68	60	51
9036	Fietspad Geitenwaard	100	100	97	93	90
9037	Herinrichting Tengnagelwaard	55	53	51	50	48
9038	Speelvoorzieningen kinderen met beperking	85	80	75	69	63
9039	Brede Blik Giesbeek	1.296	1.225	1.153	1.081	1.009
9040	Verbouw nieuwbouw gemeentehuis	1.258	1.178	1.097	1.017	936
9051	Herinrichting Muldershof	0	490	490	474	457
9052	Herinrichting Markt Zevenaar	0	350	350	338	327
9053	Locatie Vestersbos	0	0	6.500	5.000	4.875
Totaal	**bestemmingsreserves afschrijvingslasten**	**7.599**	**8.061**	**14.217**	**12.376**	**11.910**

Voorzieningen (stand per 1 januari)						**(Bedragen x € 1.000)**
Nummer	**Naam**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
8001	Voormalig personeel	82	32	0	0	0
8002	Pensioenen wethouders	2.703	2.723	2.743	2.763	2.783
8004	Onderhoud gebouwen	646	840	1.011	746	958
8006	Openbare verlichting	221	248	124	150	177
8007	Wegen	870	1.638	1.806	1.973	2.140
8008	Bruggen	29	32	34	37	39
8009	Begraafplaatsen	68	77	86	95	105
8010	Riolering	3.646	3.835	3.952	4.033	4.115
8012	Aanspraken overstromingen Riverparc	122	124	127	129	131
8013	Wachtgelden wethouders	61	14	14	14	14
Totaal	**voorzieningen**	**8.447**	**9.562**	**9.896**	**9.940**	**10.461**

OVERZICHT BELEIDSINDICATOREN

Naam	Jaar meting	Gelderland	Zevenaar	Begroting 2022	Begroting 2025
Programma 0. Bestuur en ondersteuning					
Apparaatskosten (in € per inwoner)				6,40	6,40
De beleidsindicatoren van dit programma (apparaatskosten, bezetting, externe inhuur, formatie en overhead zijn niet opgenomen op waarstaatjegemeente.nl. Daarom zijn niet alle waardes gevuld. De apparaatskosten zijn becijferd door een totaaltelling van salarissen, inhuur, P&O, Huisvesting, Intern Beheer en I&A. Wordt uitgedrukt in € per inwoner.					
Bezetting (aantal Fte per 1.000 inwoners)				6,50	6,50
De bezetting op 31-12-2020 bedraagt 282 fte, uitgedrukt per 1.000 inwoners. De bezetting blijft naar verwachting stabiel, door uitstroom en een aantal moeilijk in te vullen vacatures.					
Externe inhuur (kosten in % totale loonsom en inhuur externen)				23,50	22,00
Het gaat hier om de totale inhuur als % van de loonsom; landelijk komt deze indicator in onze gemeentegrootteklasse uit op ± 19%. De externe inhuur is als gevolg van inhuur op projecten en vacatures in de reguliere formatie hoger dan het landelijk gemiddelde. In verband met het tijdelijke karakter van projecten zetten wij tijdelijke capaciteit (lees: inhuur derden) in op projecten.					
Formatie (aantal Fte per 1.000 inwoners)				7,38	7,38
De vastgestelde formatie per 31-12-2020 is 324 fte. In deze indicator wordt de formatie uitgerekend per 1.000 inwoners. Afhankelijk van veranderingen en ontwikkelingen in het takenpakket van gemeenten in de nabije toekomst kan deze indicator wijzigen.					
Overhead (in % van totale lasten)				9,00	9,00
Het totaal van de loonkosten, kosten van ICT, P&O, facilitaire zaken, huisvesting en overige overhead wordt uitgedrukt in een % van de totale lasten. De berekening van overhead sluit aan bij het taakveld 0.4 overhead. Door een gerichte doorbelasting van kosten vanuit het taakveld overhead naar de andere taakvelden, krijgen we het werkelijke volume van de overhead steeds beter in beeld.					

Programma 1. Veiligheid

Diefstal uit woningen (aantal per 1.000 inwoners)

2019	2,00	1,10		2,00	2,00

De waarde van het kengetal is nog niet gepubliceerd op WSJG.

Geweldsmisdrijven (aantal per 1.000 inwoners)

2020	3,70	2,40		2,40	2,40

De komende jaren verwachten we ten opzichte van 2020 een lichte daling in de geweldsmisdrijven. De verwachting blijft onder het Gelderse gemiddelde.

Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte) (aantal per 1.000 inwoners)

2020	5,50	4,50		3,50	3,50

Onze doelstelling is, mede op basis van de activiteiten in het kader van de uitvoering van het integraal veiligheidsplan het aantal vernielingen de komende jaren niet te laten stijgen.

Verwijzingen Halt (aantal per 10.000 jongeren)

2020	100,00	90,00		75,00	75,00

De afgelopen jaren laat het aantal Halt-verwijzingen een schommelend beeld zien. De samenwerking is de afgelopen jaren verbeterd.
Mogelijk dat het aantal doorverwijzingen daardoor ook is toegenomen in de loop der jaren. In Gelderland ligt het aantal boven de 100. Onze doelstelling is om het aantal Halt-verwijzingen licht te laten dalen de aankomende jaren.

Winkeldiefstallen (aantal per 1.000 inwoners)

2019	1,90	0,70		1,00	1,00

De waarde van dit kengetal voor 2020 is nog niet gepubliceerd op WSJG.
Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners toont een wisselend beeld, maar schommelt rond de 1. In onze regio scoren met name Duiven en Westervoort minder goed. In Gelderland ligt de score de afgelopen 10 jaar rond de 2,0. Onze gemeente zit hier dus onder. Wij streven, mede op basis van de activiteiten in het kader van de uitvoering van de kadernota integrale veiligheid, er naar dat dit cijfer niet stijgt.
Enig voorbehoud moeten we hier maken. Zodra de Fashion Outlet Zevenaar is geopend, zal dit cijfer mogelijk gaan stijgen.

Programma 3. Economie

Functiemenging (%)

2019	53,60	47,60		48,00	48,00

We streven structureel naar een balans tussen wonen en werken. Onze inwoners moeten idealiter in de woonomgeving werk kunnen vinden en andersom moeten werknemers van bedrijven die gevestigd zijn in de gemeente Zevenaar hier kunnen wonen.

Vestigingen (van bedrijven) (aantal per 1.000 inwoners 15 t/m 64 jaar)

2020	150,10	134,90		140,65	149,00

Het aantal vestigingen is sinds 2008 behoorlijk toegenomen. Vergeleken met de Gelderse trend blijven we iets achter.

Programma 4. Onderwijs

Absoluut verzuim (aantal per 1.000 leerlingen)

2018	2,50	0,90		

Van absoluut verzuim is sprake als leerplichtige jeugdigen tussen de 5 en 16 jaar of jeugdigen van 16 of 17 jaar die nog vallen onder de kwalificatieplicht niet staan ingeschreven op een school en ook niet zijn vrijgesteld van de inschrijvingsplicht.

Uit het jaarverslag 2019-2020 van het Regionaal Bureau Leerlingzaken blijkt dat het in Zevenaar gaat om een aantal van 19 jeugdigen met absoluut verzuim (t.o.v. 6230 leer- en kwalificatie plichtige jeugdigen). Het absoluut verzuim lijkt te stijgen, doordat het RBL sinds een jaar minder vrijstellingen afgeeft. De jeugdige blijft daardoor in beeld en kan beter begeleid worden terug naar een schoolsituatie.

Relatief verzuim (aantal per 1.000 leerlingen)

2019	21,00	25,00	19,00	

Van relatief verzuim is sprake als leerplichtige jeugdigen gedurende 4 opeenvolgende lesweken meer dan 16 uur ongeoorloofd verzuimen.
Uit het jaarverslag 2019-2020 van het Regionaal Bureau Leerlingzaken blijkt dat het in Zevenaar gaat om een aantal van 105 jeugdigen met relatief verzuim (t.o.v. 6230 leer- en kwalificatie plichtige jeugdigen).

Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers) (% deelnemers aan VO en MBO)

2019	1,80	1,90	

De gemeente Zevenaar maakt deel uit van de RMC-regio Arnhem. In schooljaar 2019-2020 is een sterke daling zichtbaar in VSV-cijfers, zowel landelijk als op gemeenteniveau. In Zevenaar gaat het om een percentage van 1,12% (t.o.v. 1,78% in schooljaar 18-19), in vergelijking tot een landelijk percentage van 1,72 (t.o.v. 2,01% in school 18-19).
Vermoedelijke oorzaak van de daling is dat als gevolg van Covid-19 en hogere jeugdwerkloosheid jeugdigen in schooljaar 2019-2020 langer op school zijn blijven zitten, bij gebrek aan alternatieven.

Programma 5. Sport, cultuur en recreatie

Niet sporters (%)

2016	46,80	50,40	48,00	

We richten sportstimulering vooral op kinderen en jongeren, senioren, mensen met een beperking en mensen met een beperkt inkomen.
De combinatiefunctionarissen richten zich op meerdere doelgroepen d.m.v. clinics basisscholen, Sjors Sportief, fitheidstesten ouderen en jongeren op gezond gewicht.

De actuele gegevens van "Waar staat je gemeente" zijn nog niet bekend.

Programma 6. Sociaal domein

Achterstand onder jeugd - Kinderen in uitkeringsgezin

2019	5,00	5,00	5,00	5,00

Ons beleid is er op gericht om het aantal kinderen in armoede terug te dringen.
Landelijk ligt het percentage kinderen die in een gezin leven dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen op 6%. In gemeente Zevenaar streven we naar een lager percentage dan landelijk.

Achterstand onder jeugd - Werkloze jongeren

2019	2,00	2,00	1,40	1,00

Het beleid is gericht op een kwalitatief en kwantitatief evenwicht op de arbeidsmarkt. Er wordt ingezet om Jeugdwerkloosheid te voorkomen. Dit door beleid gericht op het bereiken van een startkwalificatie voor jongeren en beleid gericht op het voorkomen dat jongeren voortijdig de school verlaten. Het Jongerenloket bij de RSD is een belangrijk instrument dat wordt ingezet om de jeugdwerkloosheid verder terug te dringen.

Banen (aantal per 1.000 inwoners 15 t/m 64 jaar)

2020	786,00	650,50	690,00	720,00

Ons beleid is er op gericht dat werkgelegenheid groeit; we zijn terughoudend met het voorspellen van de toe- of afname van het aantal banen. In 2021 worden we nog steeds geconfronteerd met de effecten van Covid19. Toch verwachten wij de komende jaren een lichte stijging van de werkgelegenheid.
Het Outletcentrum in Zevenaar zal hier een belangrijke bijdrage aan gaan leveren.

Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo (aantal per 1.000 inwoners)

2020	61,90	89,00	89,00	97,00

Zevenaar heeft in vergelijking met Gelderland meer inwoners met maatwerkarrangementen vanuit de Wmo. Dit heeft verschillende oorzaken:
1. Zevenaar kent ten opzichte van Gelderland een meer vergrijsde populatie. Vergrijzing blijkt een voorspeller voor Wmo gebruik. Het aantal mensen in Zevenaar dat hulp vanuit de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) nodig heeft, is daardoor hoger.
2. In de gemeente Zevenaar zijn veel soorten van zorg en ondersteuning vanuit de Wmo als maatwerk georganiseerd. Er zijn (grote) gemeenten in Gelderland die vormen van zorg en ondersteuning als algemene voorziening hebben georganiseerd die in Zevenaar als maatwerk worden ingezet. Hulp bij het Huishouden is hier een voorbeeld van. Diverse (grote) gemeenten hebben dit als algemene voorziening georganiseerd. Aangezien er binnen de Wmo veel gebruik wordt gemaakt van Hulp bij het Huishouden heeft dit een verlagend effect op het Gelders gemiddelde. In Zevenaar hebben we Hulp bij het Huishouden georganiseerd als maatwerkvoorziening. Deze keuze verklaart voor een deel dat Zevenaar meer cliënten met een maatwerkarrangement Wmo kent.
Daarnaast zien we dat het aantal cliënten met een maatwerkarrangement Wmo nog steeds stijgt. Naast de vergrijzing in Zevenaar is de invoering van het abonnementstarief en de daaruit voortvloeiende aanzuigende werking een belangrijke verklaring.

Jongeren met een delict voor de rechter (% 12 t/m 21 jarigen)

2019	1,00	1,00	0,80	0,80

De data over 2020 is nog niet bekend op www.waarstaatjegemeente.nl. Ons beleid richt zich op het inzetten van jeugdhulp en de regionale aanpak Samen Veilig. Er is data beschikbaar over deze indicator, maar de bron van de informatie is niet de gemeente zelf. Dat is wel zo bij de andere indicatoren. Ook hier is geen specifieke analyse uitgevoerd om het verschil ten opzichte van Gelderland te kunnen duiden.

Jongeren met jeugdbescherming (% van alle jongeren tot 18 jaar)

2020	1,30	1,40	1,00	1,00

Het gemeentelijk beleid richt zich op het voorkomen van jeugdbeschermingsmaatregelen, maar ook erop als deze werd opgelegd door de rechter de maatregel kwalitatief goed uit te voeren.
Door de preventieve inzet van de projecten Voorzorg en Stevig Ouderschap vanuit de jeugdgezondheidszorg, maar ook door de inzet van opvoedondersteuning vanuit de regionale inkoop werden ouders daar waar nodig ontlast en ondersteund.
Wanneer dit niet voldoende was, en de veiligheid van het kind in het gedrang kwam, was er het product drang beschikbaar. Daarnaast probeert de gemeente de inzet van de maatregel zoveel mogelijk te voorkomen door samen
te werken binnen de regionale Beschermingstafel. Wanneer er toch een maatregel nodig is, is er jeugdbescherming beschikbaar. Dit koopt de gemeente in via de regionale inkoop. Er is data beschikbaar over de inzet van jeugdbescherming,
maar er is geen specifieke analyse voor de jeugdbescherming uitgevoerd om het verschil ten opzichte van Gelderland te kunnen duiden. Wel is een aantal algemene variabelen te noemen dat verklaart waarom Zevenaar hoger scoort op gebruik van jeugdhulp ten opzichte van Gelderland. Deze staan beschreven onder de indicator jeugdhulp algemeen.

Jongeren met jeugdhulp (% van alle jongeren tot 18 jaar)

2020	11,80	14,10	12,60	12,40

Zowel de stijging van gebruik als de toename van complexiteit per casus is een landelijke trend. Hiervoor gaven wij u al eerder de volgende oorzaken aan:

- Afnemende tolerantie voor afwijkend gedrag of ontwikkeling.
- In combinatie met 'verbeterde' diagnostiek leidt dat dikwijls tot eerdere diagnoses waarmee vervolgens een beroep wordt gedaan op de jeugdhulp;
- Prestatiemaatschappij
- Ouders worden steeds mondiger en nemen in combinatie met de hierboven beschreven punten minder snel genoegen met een advies om geen hulp in te zetten of minder hulp dan gevraagd/verwacht. Daarbij weten ouders steeds beter hun weg naar de jeugdhulp te vinden: via de lokale (wijk)teams, maar als dat niet tot het door de ouders gewenste advies leidt, weten zij ook de weg naar de huisarts als toegangspoort tot jeugdhulp.

Er is een aantal variabelen (wetenschappelijk aangetoond dat deze bijdragen aan instroom jeugdhulp) te noemen waardoor Zevenaar hoger scoort op gebruik jeugdhulp dan het Gelders gemiddelde:

- Zevenaar heeft meer kinderen met een handicap
- Zevenaar heeft meer kinderen met een lager opleidingsniveau
- Zevenaar heeft meer kinderen met een laag geboorte gewicht
- Zevenaar heeft meer volwassenen die gebruik maken van basis GGZ en/ of POH GGZ.
- Zevenaar heeft meer één-ouder- gezinnen.

Ook hier richt het gevoerde beleid zich op het voorkomen van de inzet van jeugdhulp en een zo kort en licht als mogelijke inzet ervan.
Ook werd de relatie met de huisartsen, als wettelijk verwijzer van jeugdhulp, steeds beter.
Door de inzet van de POH bij huisartsen is instroom in jeugdhulp deels voorkomen.
Door de regionale contractering van jeugdhulp is er gestuurd op kwalitatief goede inzet van jeugdhulp. We sturen middels trimestergesprekken op de inzet van zorg bij de aanbieders.

Jongeren met jeugdreclassering (% kinderen 12 tot 23 jaar)

2020	0,30	0,40	0,30	0,30

Wanneer jongeren voor de rechter moeten verschijnen, kunnen ze jeugdreclassering opgelegd krijgen. Het doel van jeugdreclassering is om in samenwerking met ouder(s) of netwerk,
het gedrag van de jongere te veranderen en recidive te voorkomen.

Het beleid richt zich op voorkomen van de inzet van een jeugdreclasseringsmaatregel, door ouders en jongeren daar waar nodig te ondersteunen en te ontlasten. Er is opvoedingsondersteuning ingekocht voor de ouders/ en verzorgers, maar ook ondersteuning voor de jongeren zelf. Daarnaast stelden we een regioaanpak Samen Veilig 2019- 2022 op. Hierin is de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling beschreven.
Het beleid richt zich ook op het zo goed mogelijk ondersteunen van de jongere en zijn netwerk tijdens de jeugdreclasseringsmaatregel. Door kwalitatieve goede inkoop van jeugdreclassering (onderdeel van de regionaal ingekochte jeugdhulp) en door het ondersteunen via jeugdhulp wanneer nodig. Daarnaast was er een nauwe samenwerking met de veiligheidspartners in het lokale veiligheidsoverleg.
Er is data beschikbaar over de inzet van jeugdreclassering, maar er is geen specifieke analyse voor de jeugdreclassering uitgevoerd om het verschil ten opzichte van Gelderland te kunnen duiden. Wel zijn er een aantal algemene variabelen te noemen die verklaren waarom Zevenaar hoger scoort op gebruik van jeugdhulp ten opzichte van Gelderland. Deze staan beschreven onder de indicator jeugdhulp algemeen.

Lopende re-integratievoorzieningen (aantal per 10.000 inwoners van 15 t/m 64 jaar)

2020	192,60	261,00		270,00	280,00

Ons beleid is er opgericht om mensen met een bijstandsuitkering te re-integreren richting werk. Met de nieuwe opdracht RSD 2021 - 2023 wordt hier verder op ingezet; dit zal er toe leiden dat het aantal lopende re-integratievoorzieningen zal toenemen.

Netto arbeidsparticipatie (% werkzame beroepsbevolking t.o.v. beroepsbevolking)

2020	69,00	66,80		66,50	68,00

Het cijfer netto arbeidsparticipatie geeft aan hoeveel procent van de beroepsgeschikte bevolking ook daadwerkelijk een betaalde baan heeft. Het cijfer van de gemeente Zevenaar ligt in de buurt van de provincie Gelderland. We constateren dat er in Zevenaar de laatste jaren sprake is van een lichte stijging van de netto arbeidsparticipatie. Ons beleid is er op gericht om de potentiële beroepsbevolking zoveel als mogelijk aan het werk te hebben en te houden.

Personen met een bijstandsuitkering van 18 jaar en ouder (aantal per 10.000 inwoners)

2020	403,80	361,10		340,00	300,00

Het beleid is er opgericht om mensen met een uitkering aan het werk te helpen. Het aantal personen met een bijstandsuitkering per 10.000 inwoners ligt in de gemeente Zevenaar lager in vergelijking met het Gelders aantal.
Met de nieuwe opdracht aan de RSD 2021 - 2023 en de daarbij behorende activiteiten wordt extra ingezet om mensen te kunnen laten uitstromen richting de arbeidsmarkt.

Programma 7. Volksgezondheid en milieu

Hernieuwbare elektriciteit (%)

2019	10,70	5,90	3,80	3,80

Hernieuwbare elektriciteit is elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa. Bij de verdere uitwerking van de energie- en warmtetransitie proberen wij rekening te houden met deze beleidsindicator.

Omvang huishoudelijke restafval (kg/inwoner)

2019	111,00	101,00	90,00	86,00

Ondanks dat Corona invloed heeft gehad op het afvalaanbod in 2020 is doelstelling voor de hoeveelheid restafval gehaald.

Programma 8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Demografische druk (%)

2021	73,70	80,40	79,50	79,80

De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar ligt in Zevenaar aanzienlijk hoger dan het landelijk- en Gelders gemiddelde. Dit heeft vooral te maken met de aanwezigheid van een relatief hoog aantal bejaardenhuizen/woonzorgcomplexen in Zevenaar.

Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden (€)

2021	740,00	701,00	701,00	701,00

Deze indicator betreft het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten (OZB + afvalstoffenheffing + rioolheffing). Het is een zo goed mogelijke inschatting op een bepaald moment. Hierdoor kan de uitkomst (licht) afwijken van andere publicaties. Voor afval en riool zijn we kostendekkendheid en voor de OZB hanteren we de inflatiecorrectie + de afspraken die gemaakt zijn bij de bezuinigingsopgave.

Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden (€)

2021	800,00	803,00	803,00	803,00

De indicator heeft betrekking op het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten (OZB + afvalstoffenheffing + rioolheffing). Het is een zo goed mogelijke inschatting op een bepaald moment. Hierdoor kan de uitkomst (licht) afwijken van andere publicaties. Voor afval en riool zijn we kostendekkendheid en voor de OZB hanteren we de inflatiecorrectie + de afspraken die gemaakt zijn bij de bezuinigingsopgave.

Gemiddelde WOZ-waarde (per € 1.000)

2020	261,00	212,00	247,00

De ontwikkeling van de woningmarkt wordt conform landelijke cijfers als volgt ingeschat:
2020 --> 2021 +8%
2021 --> 2022 +8%
2022 --> 2023 +5%
2023 --> 2024 +2%

Nieuw gebouwde woningen (aantal per 1.000 woningen)

2020	10,30	12,60	7,50	6,00

De woningmarkt is aangetrokken, de afgelopen drie jaar zijn ± 550 woningen gerealiseerd en opgeleverd. De vraag naar woningen blijft hoog. Wij zetten daarom in op realisatie en versnelling van de opgave de komende jaren en bieden
daarbij ruimte voor een jaarlijkse toevoeging van 200 woningen. Met het uiteindelijke streven naar een continue bouwstroom van 150 tot 200 woningen op jaarbasis.

Begrotingsbehandeling Meerjarenbegroting 2022-2025

Commissie Samenleving – 12 oktober

Programma's
4. Onderwijs
5. Sport, cultuur en recreatie
alleen de alinea's die betrekking hebben op sport en cultuur komen in deze commissiebehandeling aan de orde*
6. Sociaal Domein
7. Volksgezondheid en duurzaamheid
alleen de alinea's die betrekking hebben op volksgezondheid komen in deze commissiebehandeling aan de orde*

* i.v.m. de vervlechting van de portefeuilles die tot de programma's behoren, is het niet mogelijk dit programma op pagina-niveau op te knippen

Commissie Ruimte – 13 oktober

Programma's
2. Verkeer, vervoer en waterstaat
3. Economie
5. Sport, cultuur en recreatie
alleen de alinea's die betrekking hebben op recreatie komen in deze commissiebehandeling aan de orde*
7. Volksgezondheid en Duurzaamheid
alleen de alinea's die betrekking hebben op duurzaamheid komen in deze commissiebehandeling aan de orde*
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Paragrafen
Grondbeleid

Commissie Middelen – 14 oktober

Programma's
0. Bestuur en ondersteuning
1. Veiligheid

Paragrafen
Lokale heffingen
Weerstandsvermogen
Onderhoud kapitaalgoederen
Financiering
Bedrijfsvoering
Verbonden partijen

Financiën

Bijlagen in de begroting

RAADSINFORMATIEBRIEF – Nr. 2021-083

Aan de leden van de gemeenteraad

Datum	12 oktober 2021
Zaaknummer	Z/21/400647 /ADV/21/1054036
Onderwerp	Septembercirculaire 2021
Portefeuillehouder	N. van Dellen

Contactpersoon	Kees van Vliet
E-mail	K.vanVliet@zevenaar.nl
Telefoon	0316-595643

Geachte leden van de gemeenteraad,

Inleiding
Op Prinsjesdag 21 september 2021 verscheen de septembercirculaire 2021. Omdat de circulaire fouten bevatte, is er een week later een gecorrigeerde septembercirculaire verschenen, waarmee de uitkomsten voor Zevenaar berekend konden worden.

Kernboodschap
De septembercirculaire 2021 laat een positief beeld zien, waardoor ook het meerjarenbeeld van de nog te behandelen meerjarenbegroting 2022-2025 aanmerkelijk verbetert. Daarover informeren wij u in deze brief.

Context
☐ Actueel maatschappelijk onderwerp/probleem
☐ Collegeprogramma
☐ Motie/amendement/toezegging
x Anders, namelijk : septembercirculaire 2021

Inhoudelijke boodschap
Hieronder geven wij het eindresultaat van de septembercirculaire 2021 voor de gemeente Zevenaar en de gevolgen daarvan voor de begroting 2021 tot en met 2025. Daarna geven we aan hoe dit resultaat is opgebouwd.

Resultaat septembercirculaire

bedragen x € 1.000	2021	2022	2023	2024	2025
Eindresultaat septembercirculaire	1.014	1.730	1.245	1.240	1.476

Gevolgen voor de begrotingen 2021 tot en met 2025

Beginstand begroting	-2.100	959	241	385	427
Eindresultaat septembercirculaire	1.014	1.730	1.245	1.240	1.476
Nieuwe stand begroting	-1.086	2.689	1.486	1.625	1.903

Toelichting septembercirculaire

Mutaties algemene uitkering
Het totaal van de inkomsten van de algemene uitkering wordt in de septembercirculaire met de volgende bedragen verhoogd:

bedragen x € 1.000	2021	2022	2023	2024	2025
Totaal mutaties algemene uitkering	1.427	5.705	1.681	1.667	1.893

Toelichting herkomst mutaties
Hieronder volgt een uitsplitsing naar de herkomst van de mutaties in de algemene uitkering.

bedragen x € 1.000	2021	2022	2023	2024	2025
Voorschot BCF onder plafond	505				
Schrappen opschalingskorting		631			
Accres (groei)		1.400	1.386	1.311	1.576
Hoeveelheidsverschillen	266	338	320	387	357
Taakmutaties	110	3.139	-13	-11	-11
Coronacompensatie	543	199			
Overig	3	-2	-12	-20	-29
Totaal	1.427	5.705	1.681	1.667	1.893

2021
Jaarlijks wordt in september een voorschot uitgekeerd van de ruimte onder het plafond van het BTW-compensatiefonds (dit jaar € 505).
Onlangs zijn diverse aantallen maatstaven voor 2021 definitief geworden. Voor 2021 (en ook de volgende jaren) heeft dit een positief effect op de algemene uitkering (2021 € 266).
In 2021 bestaat de coronacompensatie uit TONK-gelden (€ 413), Buurt- en dorpshuizen (€ 21) en lokale cultuur (€ 108).

2022 en volgende jaren
In 2022 is eenmalig de opschalingskorting geschrapt (€ 631).
Het accres (groei) van de algemene uitkering is vanaf 2022 bijzonder hoog. De groei wordt veroorzaakt door hogere uitgaven van het rijk. Enerzijds zijn dat extra gelden voor beleidstaken (zoals klimaat) en anderzijds extra uitgaven vanwege hogere inflatie en lonen.
De taakmutaties in 2022 bestaan vrijwel geheel uit de compensatie voor de tekorten in de jeugdzorg (€ 3.233). Deze compensatie is nu voor het jaar 2022 verwerkt in de septembercirculaire.
De coronacompensatie 2022 bestaat uit gelden voor re-integratie bijstandsgerechtigden (€ 105), gemeentelijk schuldenbeleid (€ 63) en bijzondere bijstand (€ 31).

Toelichting bestemming extra inkomsten algemene uitkering
Van de extra inkomsten in de algemene uitkering was een deel al eerder geraamd (TONK-gelden en extra middelen jeugdzorg). Daarnaast worden voor een deel van de extra inkomsten (overige taakmutaties, coronacompensatie en loonkosten) extra uitgaven geraamd. Na aftrek van deze posten resteert het netto resultaat van de algemene uitkering.

bedragen x € 1.000	2021	2022	2023	2024	2025
Totaal mutatie algemene uitkering	1.427	5.705	1.681	1.667	1.893
Af te zonderen:					
TONK	413				
Taakmutatie jeugdzorg		3.331			
Taakmutaties overig		8	-1	-10	-20
Coronacompensatie		199			
Verhoging raming loonkosten		437	437	437	437
Totaal af te zonderen	413	3.975	436	427	417
Resultaat algemene uitkering	1.014	1.730	1.245	1.240	1.476

De raming van de compensatie van de tekorten in de jeugdzorg is in de septembercirculaire € 98 lager dan de eerdere raming van het rijk (€ 3.233 in plaats van € 3.331)
De extra inkomsten 2021 (taakmutaties en coronacompensatie) en de daarmee samenhangende uitgaven kunnen in de begroting 2021 niet meer aangepast worden omdat de 2e voortgangsrapportage al aan de raad is aangeboden. Het resultaat daarvan verwerken wij in de jaarstukken 2021.

Communicatie en vervolgproces
De septembercirculaire voor het jaar 2021 verwerken wij in de jaarstukken 2021. De jaren 2022 tot en met 2025 verwerken wij in de 1e voortgangsrapportage 2022.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Zevenaar,

Danielle Jansen
secretaris

Lucien van Riswijk
Burgemeester

Vragen vanuit de raad aan het college:

A. Schriftelijke vragen ex artikel 36 RvO

B. Schriftelijke vragen ter mondelinge beantwoording in de raad

C. Technische vragen (s.v.p. datum commissie- en/of raadsvergadering vermelden)

Categorie: ~~A~~ / ~~B~~ / C (doorhalen wat niet van toepassing is)

Onderwerp: Z/21/1049222 Vaststelling meerjarenbegroting 2022-2025, commissievergadering Middelen 14 oktober 2021

Naam en fractie: Tjeerd Boekhorst, Lokaal Belang

Inleiding/Aanleiding:
Meerjarenbegroting 2022-2025, commissie Middelen.

Vraag/Vragen:

1. Pagina 15 Overhead (in % van totale kosten).
   De overhead wordt uitgedrukt in een % van de totale laten. Door een gerichte doorbelasting van kosten vanuit het taakveld overhead naar de andere taakvelden, krijgen we het werkelijke volume van de overhead steeds beter in beeld.
   Is het mogelijk om de overhead van de gemeente Zevenaar te vergelijken met gemeenten van gelijke omvang (qua inwoners) of provinciaal?
   Ja dat is mogelijk, maar in dit korte tijdsbestek is dat niet haalbaar.

2. Pagina 26 Coronaherstelplan
   Wat gebeurd er met de bestemmingsreserve van het Coronaherstelplan voor de jaren 2024 en 2025?
   In principe loopt het corona herstelplan tot 2023. De middelen die dan nog resteren vallen terug in de algemene reserve. Op dit moment resteert nog een saldo in 2024 omdat niet het volledige bedrag is ingevuld en niet alle maatregelen al zijn opgenomen in de begroting.

3. Pagina 28 en 199 Meerjareninvesteringsplan
   Waarom wordt voor vervanging hardware werkplekken een afschrijvingstermijn van 5 jaar gehanteerd (investering 2022) en onderaan de lijst ook voor een investering 2022 en de jaren erna een afschrijvingstermijn van 4 jaar?
   De genoemde 5 jaar komt uit onze afschrijvingstabel en geldt bij hardware in zijn algemeenheid, als algehele richtlijn. De nieuwe vervangingen van hardware van werkplekken hebben met name betrekking op mobiele devices en daar rekenen we gelet op de levensduur met 4 jaar.

4. Pagina 31 Bestrijding ondermijning
   De weerbaarheidsscan van het RIEC is in 2021 opgesteld, hieruit zijn aanbevelingen gekomen.
   Zijn deze aanbevelingen aan de gemeenteraad kenbaar gemaakt? Zo ja, wanneer? Zo nee, zouden deze nog gepresenteerd kunnen worden?
   Zodra de weerbaarheidsscan en de aanbevelingen gereed zijn, delen wij deze met de raad.

5. Pagina 102 Belasting op eigendom en gebruik bedrijven
   Waarom wordt er niet voor gekozen om de begroting voor de jaren 2023, 2024 en 2025 te laten stijgen met de, verwachte, nieuwbouw van gebouwen?
   De algemene lijn is dat areaal niet wordt meegenomen in de begroting. De verwachte areaalontwikkeling is slechts een prognose. Bovendien is het effect doorgaans marginaal en wordt een deel van de opbrengst afgeroomd in de algemene uitkering. Bij substantiële effecten nemen we areaalontwikkeling mee. Als voorbeeld noemen we de ontwikkeling van 7poort wat destijds in de begroting meerjarig is opgenomen.

6. Pagina 103 leges-paspoorten en rijbewijzen
   Waarom wijkt het jaar 2024 zoveel af ten opzichte van de overige jaren (557 t.o.v. 384)?
   De geldigheidsduur van deze documenten is gewijzigd van 5 jaar naar 10 jaar. Hierdoor wordt er een piek aan aanvragen verwacht in 2024.

7. Pagina 114 en 117 Algemene Uitkering
   Als risico 6 wordt aangegeven “Algemene uitkering wijkt af van de begroting”. In de toelichting wordt aangegeven “Het toekomstig financieel perspectief in de ontwikkeling van de algemene uitkering ziet er overigens voor onze gemeente positief uit, kijkend naar de herijking en de opschalingskorting. In de meest recente voorstellen van het rijk over de herijking is Zevenaar voordeelgemeente voor een bedrag van ruim € 1 miljoen”
   Waarom is dit dan een toprisico?
   De berekening van het risico “algemene uitkering wijkt af van de begroting” is een algemeen structureel risico en deze nemen wij al jaren op. Dit risico is echter exclusief de positieve effecten van de herijking.

8. Pagina 118 Ratio weerstandsvermogen
   Er wordt een ratio weerstandsvermogen van 6,26 berekend. Dit duidt op een uitstekend weerstandsvermogen om de risico’s af te dekken.
   Zou aangegeven kunnen worden wanneer een ratio weerstandsvermogen als te hoog zou kunnen worden aangemerkt? Is een ratio weerstandsvermogen van 6,26 niet te hoog?
   Nee, dit kunnen wij niet aangeven. Er geldt geen maximale ratio, wel een minimale.

9. Pagina 119 Financiële kengetallen
   Is het mogelijk om in toekomstige P&C cyclus rapportages van de financiële kengetallen, deze een rood, oranje of groene kleur te geven?
   Dit heeft in eerdere P&C cyclus rapportages al eens plaatsgevonden.
   Ja, wij onderzoeken uw suggestie.

10. Pagina 120
    Zou aangegeven kunnen worden wat exact wordt bedoeld met de zin: “Bij voornemens tot het openen of opstarten van nieuwe grondexploitaties is het belangrijk de daarmee samenhangende risico’s en effecten op de algemene reserve en de weerstandsratio nadrukkelijk mee te wegen”’.
    Bij nieuwe grondexploitaties brengen wij de risico’s in beeld en houden we het berekende

risicobedrag aan in de algemene reserve als onderdeel van het weerstandsvermogen. Op het moment dat een grondexploitatie wordt afgesloten, is het risico er niet meer en komt het te vervallen.

Pagina 142 Overzicht verbonden partijen
De, totale, bijdrage 2022 ten opzichte van 2021 aan verbonden partijen stijgt voor de gemeente met 4,3%
Is een structurele bezuiniging op de verbonden partijen van 5% hierdoor wel realistisch?
De kosten van de verbonden partijen stijgen vooral door een stijging van de inflatie en personeelskosten als gevolg van CAO afspraken of door in een aantal gevallen een uitbreiding van taken. Dat neemt niet weg dat we ons sterk blijven maken voor een bezuiniging van 2,5% in 2022 en 5% in 2023, waardoor we in ieder geval de stijging van de kosten weten te beperken. Daarvoor hebben we, zoals bekend, wel de medewerking nodig van een meerderheid van de deelnemende gemeenten. Bij de 2e VGR 2021 hebben wij een overzicht verstrekt van de tot nu toe gerealiseerde bezuiniging op verbonden partijen.

11. Pagina 145 Groene Metropoolregio
De bijdrage voor Zevenaar gespecificeerd berekend op € 263.000. Waarom staat er dan toch een bijdrage van € 305.000?
Abusievelijk is in de toelichting exclusief de bijdrage aan The Economic Board (€ 1,00 per inwoner) gerekend. Daardoor is de bijdrage ruim € 40.000 meer dan toegelicht. In de MJB zijn de juiste bedragen verwerkt.
De bijdrage aan de GMR in 2022 is € 119.000 voor het regiobureau / Economic Board en € 186.000 voor de 5 opgaven.

12. Pagina 159-160 Mercurion
De einddatum van de exploitatie Mercurion staat op 31-12-2022. Waarom dan in 2023 en 2024 nog een prognose in ha van 0,31 en 0,51?
Deze einddatum is onjuist en moet zijn 31-12-2024, een en ander conform de datum zoals genoemd in de Uitvoeringsrapportage grondexploitaties 2020. Deze is op 8 juli 2021 door de raad vastgesteld.

13. Pagina 193 Geprognosticeerde balans
Op 31-12-2022 staat aan voorraad BIE € 21.262 met een verliesvoorziening van € 25.518. Per saldo hiermee negatief. Is dit wel mogelijk? Waarom is verliesvoorziening per 31-12-2023 wel aangepast?
Het saldo van de boekwaarde minus de verliesvoorziening is negatief (dus niet de verliesvoorziening zelf. Hij staat als min op de balans, omdat het een passiva post is, die onder de activa gepresenteerd wordt). De boekwaarde en de verliesvoorziening zijn eigenlijk niet te vergelijken met elkaar. Deze moet je los van elkaar zien. De boekwaarde betreft de stand van zaken op dat moment en de verliesvoorziening zegt iets over het te verwachten resultaat in de toekomst.
Het kan dus zijn dat, als je de boekwaarde corrigeert met de verliesvoorziening, je een negatief bedrag krijgt. De verliesvoorziening wordt ieder jaar apart berekend en dus ieder jaar aangepast (niet alleen in 2023).

14. Pagina 194 EMU Saldo
Voor 2023 staat een bedrag van 4.812 (in miljoenen) in mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie). Hoe verklaart zich dit met de geprognosticeerde balans, waar juist een verdere daling van de BIE staat?
De mutatie in het EMU saldo betreft de ontwikkeling van de voorraad BIE inclusief de

verliesvoorziening. In 2023 is het saldo van de voorraad minus de verliesvoorziening met 4,8 miljoen gemuteerd (van – 4.256 ultimo 2022 naar 556 ultimo 2023).

Activa	31-12-2022	31-12-2023
Voorraden BIE	21.262	18.389
/- Verliesvoorziening	-25.518	-17.833
Saldo	-4.256	556

15. Pagina 199 Meerjareninvesteringsplan
In 2020 is melding gemaakt van een onderzoek naar het outsourcen van taken onder andere bij Openbare Werken. Dat was de reden om voorgenomen investeringen voor het aanschaffen van materieel uit te stellen. Deze zijn nu opnieuw opgenomen. Wat is uit het onderzoek gekomen om de investeringen materieel buitendienst in deze begroting nu te rechtvaardigen en kan de raad kennis nemen van de resultaten van het onderzoek?
Op deze korte termijn kan de vraag niet beantwoord worden, het antwoord volgt.

16. Geheel door de begroting heen worden onder de verschillende hoofdstukken kosten voor de aanschaf van hard- en software opgenomen. Is het mogelijk deze kosten in een totaal overzicht te verstrekken (hoofdstuk –hard/software – bedrag)?

In grote lijnen gaat het om de volgende componenten:

- De kosten van aanschaf van hardware worden opgenomen als investeringen. De afschrijvingslasten drukken op de begroting, programma 0, jaarlijks gemiddeld € 50.000.

- De kosten van software ramen wij centraal bij programma 0 op het onderdeel I&A. De raming voor 2022 en verder komt uit op € 558.000. Dit bedrag is inclusief de zogenoemde “maatwerk-specifieke-software” die wij van de RID afnemen. Denkt u daarbij aan software voor Vergunning/Toezicht/Handhaving , Burgerzaken en de gebruikerslicenties MS Office. Tenslotte zit in dit bedrag de “eigen gemeentelijke software”. Dit is software die wij zelf hebben gecontracteerd en die dus niet via de RID loopt. Dan gaat het om bijvoorbeeld Lias Planning & control, Autocad, Parkeervergunningen en software voor risicomanagement.

- Wij betalen een inwonerbijdrage aan de RID. Dat is een jaarlijks bedrag op basis van de vastgestelde begroting van de SdL. Voor 2022 is dit bedrag vastgesteld op € 2.568.000. Daar zitten naast kosten voor personeel, huisvesting en ICT infrastructuur ook kosten voor software en hardware in van zaken die de RID aan ons levert.

- De kosten van de softwareconvergentie betaald parkeren zijn incidenteel en zitten niet in bovengenoemde bedragen. Deze maken echter onderdeel uit van programma 2, parkeerbeheer.